Ondertekening t.b.v. accountantsverklaring

Gemeente Geertruidenberg

Rob Brekelmans
Gemeentesecretaris

Marian Witte
Burgemeester

Raamsdonksveer, 10 juni 2025

Jaarstukken 2024

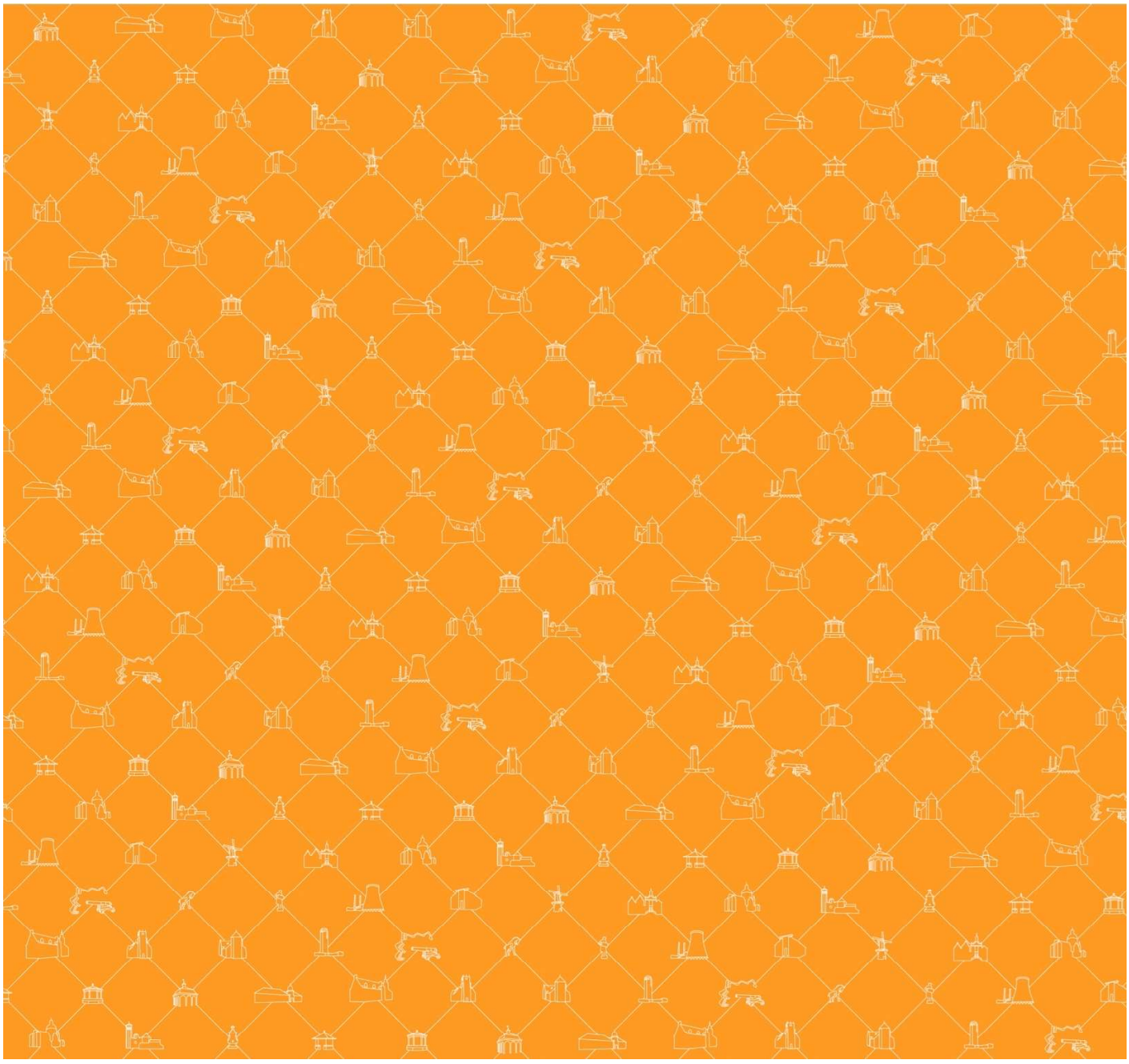

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

Inleiding 5

Voorwoord 5

Samenvatting 6

In één oogopslag 10

RIO (Rekening in een oogopslag) 10

Programma 1 Opgave Leefbaarheid 12

1.1 Programmaplan 12

1.2 Ontwikkelingen 15

1.3 Beleidsindicatoren 16

1.4 Risico's 17

1.5 Investeringen 18

1.6 Lasten en Baten per programma 18

Programma 2 Opgave Duurzaamheid 20

2.1 Programmaplan 20

2.2 Ontwikkelingen 24

2.3 Beleidsindicatoren 26

2.4 Risico's 28

2.5 Investeringen 28

2.6 Lasten en Baten per programma 29

Programma 3 Opgave Mens en Zorg 30

3.1 Programmaplan 30

3.2 Ontwikkelingen 38

3.3 Beleidsindicatoren 40

3.4 Risico's 42

3.5 Investeringen 43

3.6 Lasten en Baten per programma 43

Programma 4 Opgave Wonen 46

4.1 Programmaplan 46

4.2 Ontwikkelingen 48

4.3 Beleidsindicatoren 48

4.4 Risico's 49

4.5 Investeringen 50

4.6 Lasten en Baten per programma 50

Programma 5 Opgave Economie en Toerisme 51

5.1 Programmaplan 51
5.2 Ontwikkelingen 52
5.3 Beleidsindicatoren 52
5.4 Risico's 53
5.5 Investeringen 53
5.6 Lasten en Baten per programma 53

Programma 6 Opgave Bestuur en Dienstverlening 55
6.1 Programmaplan 55
6.2 Ontwikkelingen 56
6.3 Beleidsindicatoren 57
6.4 Risico's 58
6.5 Investeringen 58
6.6 Lasten en Baten per programma 58

Programma 7 Opgave Financiën en Organisatie 60
7.1 Programmaplan 60
7.2 Ontwikkelingen 61
7.3 Beleidsindicatoren 61
7.4 Risico's 63
7.5 Investeringen 64
7.6 Laten en Baten per programma 64

Paragrafen 66
Paragraaf A - Lokale heffingen 66
Paragraaf B - Weerstandsvermogen en risicobeheersing 74
Paragraaf C - Onderhoud kapitaalgoederen 80
Paragraaf D - Financiering 85
Paragraaf E - Bedrijfsvoering 87
Paragraaf F - Verbonden partijen 92
Paragraaf G - Grondbeleid 95
Paragraaf H - Wet open overheid (Woo) 96
Paragraaf I - Donge oevers 97

Jaarrekening 99
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 99
Balans 104
Overzicht baten en lasten 2024 123
Toelichting op het overzicht baten en lasten 125
P1 Opgave Leefbaarheid 125
P2 Opgave Duurzaamheid 131
P3 Opgave Mens en Zorg 135

P4 Opgave Wonen 149
P5 Economie en Toerisme 152
P6 Opgave Bestuur en Dienstverlening 156
P7 Opgave Financiën en Organisatie 159
Overzicht baten en lasten per taakveld 168
Overzicht baten en lasten per taakveld naar programma 172
Overzicht budgetoverhevelingen naar 2025 177
Programma taakveld baten en lasten 178
Rechtmatigheidsverklaring 180
SISA verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen 182

Inleiding

Voorwoord

Met genoegen bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening van de gemeente Geertruidenberg over het boekjaar 2024 aan. Hierin geven wij een uitgebreide verantwoording van ons beleid, de behaalde resultaten en de financiële positie van onze gemeente toelichten. Het afgelopen jaar stond in het teken van zowel grote uitdagingen als belangrijke mijlpalen.

Nadat we in 2023 onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners hebben betrokken bij het vormgeven van onze doelen en het bepalen van onze koers, hebben we daar in 2024 verder vorm en inhoud aan gegeven door middel van onze programmatische aanpak.

Nederlandse gemeenten staan onder toenemende druk door structurele financiële uitdagingen. De stijgende kosten in het sociaal domein, zoals jeugdzorg en Wmo-voorzieningen, blijven een zware wissel trekken op onze begroting. Tegelijkertijd kampen we met onzekerheden rondom toekomstige rijksbijdragen en de zogenoemde "ravijnjaren" vanaf 2026. Ook stijgende loonkosten, inflatie en energielasten hebben hun weerslag gehad op onze financiële huishouding.

Het boekjaar 2024 sluiten we af met een negatief saldo van € 369.000. Na overheveling van budgetten (€ 246.000) loopt dit verder op naar ruim € 615.000. Op een begroting van ruim € 88 miljoen is dit nadelige resultaat nog geen 0,7% van de totale begroting.

In 2024 is er overschrijding op de overhead ontstaan. Deze overschrijding is enerzijds het gevolg van meerdere langdurige ziektes en zwangerschappen van collega’s op cruciale posities binnen de organisatie. Daarnaast hadden we te maken met een groot aantal vacatures in sleutelrollen die, ondanks herhaaldelijke pogingen om deze te vervullen, niet op reguliere wijze konden worden ingevuld. Voor deze functies was het noodzakelijk om in te huren.

Bovendien hebben we in 2024 extra inzet moeten leveren en specifieke expertise moeten aantrekken voor een aantal prioriteiten uit de begroting 2024 en het collegeprogramma. Dit betrof onder andere de overgang van WOZ en Belastingen naar Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling, dossiers zoals Powerport en Jeugd en het vervolgen van de organisatieontwikkeling die extra aandacht vereisten. Samenvattend willen we benadrukken dat de gemaakte overschrijding heeft bijgedragen aan de behaalde resultaten op de inhoudelijke dossiers in 2024, zoals beschreven in ons jaarverslag. De extra inzet en ingehuurde expertise waren essentieel voor het realiseren van deze resultaten.

In 2024 heeft de gemeente Geertruidenberg ondanks de uitdagingen een aantal belangrijke projecten succesvol afgerond. Deze projecten weerspiegelen onze inzet op het gebied van infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie:

- Renovatie van sportvelden en oplevering sporthal: Bij VV Raamsdonk en HMC zijn de sportvelden verbeterd. Bovendien is Sporthal Parkzicht in 2024 opgeleverd. Dit heeft de sportinfrastructuur in de gemeente versterkt.
- Fietspaden en verkeersveiligheid: Diverse verbeteringen aan fietspaden en verkeersveiligheidsmaatregelen zijn gerealiseerd. Dit draagt bij aan een veilige en duurzame mobiliteit binnen de gemeente.
- Huis van de Wijk in De Schelf: Dit nieuwe centrum is geopend om wijkgericht werken te bevorderen en sociale cohesie te versterken. Het biedt een plek voor ontmoeting en ondersteuning binnen de gemeenschap.

- Jeugdbeleid en veiligheid: Er is structureel integraal overleg rondom jeugd en het programma "Opgroeien in een Kansrijke Omgeving" (OKO) is succesvol gestart met als doel alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te verminderen.
- Zorg- en veiligheid: De communicatie over het meldpunt crisiszorg richting de inwoners hebben we nieuw leven ingeblazen. Bovendien hebben we diverse casussen op het vlak van woonoverlast integraal en succesvol opgepakt.
- Start bouw Integraal Kindcentrum: Voor de scholen Wilsdonck en de Vonder is gestart met de nieuwbouw van het Integraal Kindcentrum in Raamsdonksveer.
- Vergroening van tuinen: In samenwerking met Thuisvester is een project uitgevoerd om gemeenschappelijke tuinen bij appartementencomplexen te vergroenen. Dit draagt bij aan duurzaamheid en leefbaarheid in de gemeente.
- Overgang uitvoering WOZ en BAG taken naar de GR SVHW: In 2024 zijn de voorbereidingen getroffen voor een soepele overgang van de uitvoering van de WOZ en BAG werkzaamheden per 1-1-2025. Deelname aan de GR SVHW draagt bij aan de kwaliteit, professionaliteit en continuïteit van deze taken.
- Omgevingswet: Verordeningen zijn gewijzigd en ingetrokken n.a.v. de inwerkingtreding van de omgevingswet. Verder is er een uitgangspuntennotitie omgevingsplan deeluitwerking Dombosch vastgesteld.
- Bestemmingsplannen en startnotities: In 2024 hebben we een aantal bestemmingsplannen (Hooipolder, Raadhuisstraat / Regentenstraat, Centraleweg en Veerse Dok) en startnotities (Schonckplein, Keizersdijk / Hoofdstraat, Kerstraat en Achter de Hoeven) met een positief resultaat in de gemeenteraad behandeld. Dit draagt bij aan de ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente.

Gelet op het sombere toekomstperspectief voor de komende jaren, blijft financiële behoedzaamheid cruciaal. Deze behoedzaamheid is gebaseerd op verschillende argumenten:

- Het ravijn vanaf 2026 vergt naar de huidige inzichten nog een enorme inspanning om te komen tot een structureel sluitende begroting.
- De oorlog in Oekraïne duurt voort.
- De opvang van asielzoekers zal ook voor onze gemeente een uitdaging zijn.
- De (financiële) risico's zijn aanzienlijk toegenomen, inclusief renteschommelingen en looneisen bij salarissen in combinatie met stijgende prijzen van voedsel, energie en grondstoffen.

De uitdagingen waarmee we als gemeente worden geconfronteerd, vragen om blijvende aandacht voor innovatie, samenwerking en efficiëntie. Tegelijkertijd zullen we scherp blijven sturen op onze financiën om de impact van toekomstige bezuinigingen te minimaliseren.

Leeswijzer
In het jaarverslag is per programma in hoofdstuk x.1 het programmaplan opgenomen. Dit zijn ‘witte’ teksten die 1-op-1 zijn overgenomen uit de begroting 2024. Taal technische aspecten en de hoofdstuknummering in die teksten zijn vastgesteld in de begroting 2024 en daarom niet gecorrigeerd. Eventuele verwijzingen die in die teksten zijn opgenomen verwijzen naar onderdelen uit de begroting 2024. In de grijze blokken is de toelichting opgenomen over wat in 2024 is bereikt.

Samenvatting

Financiële resultaten op hoofdlijnen
Hieronder geven wij de financiële resultaten van 2024 op hoofdlijnen weer. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de toelichting bij de programma’s, zoals opgenomen in het

jaarverslaggedeelte en naar de toelichting op de financiële afwijkingen, zoals opgenomen in het jaarrekeninggedeelte.

De inhoudelijke inrichting van het jaarverslag volgt de inrichting en structuur van de begroting 2024. Dat wil zeggen dat de verantwoording gebaseerd is op de programma's zoals die in de begroting 2024 waren begroot. Teneinde aansluiting te blijven houden met de vastgestelde begroting zijn er in de begrotingsteksten geen aanpassingen gedaan.

Evenals voorgaande jaren zijn de bedragen, daar waar mogelijk, afgerond op duizendtallen. Hierdoor ontstaat in sommige tabellen een afrondingsverschil.

Het resultaat van 2024 dient de worden gepresenteerd in 2 onderdelen, te weten de verantwoording van de reguliere bedrijfsvoering en de verantwoording van het saldo van alle mutaties in de reserves.

Resultaat (bedragen zijn x € 1000)	**2024**	**V/N**	**Begroting 2024 (na wijziging)**	**V/N**
Saldo van baten en lasten	5.652	V	5.370	V
Stortingen en onttrekkingen reserves (mutaties)	6.021	N	5.370	N
Resultaat	**369**	**N**	**0**	**V**

De jaarrekening 2024 sluit met een tekort van € 369.000. Dit tekort is exclusief bedragen die in 2024 zijn overgehouden en waarvan de uitwerking en betaling in 2025 zal plaatsvinden. Er is namelijk altijd een aantal uitgavenposten waarover in 2024 reeds is besloten c.q. een bestelling is geplaatst, maar waarmee op basis van de voorschriften (levering heeft nog niet plaatsgevonden) geen rekening gehouden mag worden bij de bepaling van het zuivere jaarrekeningsaldo op 31 december 2024.

De overhevelingen vallen in beginsel buiten het zuivere jaarrekeningsaldo en dienen in 2025 wederom beschikbaar gesteld te worden. Het gaat hier om een totaalbedrag van € 246.000. Bij het raadsbesluit stellen we voor deze middelen te bestemmen voor de verschillende doelen. Feitelijk is het jaarrekeningresultaat daarmee € 615.000 negatief.

Het resultaat is het saldo van een veelheid van (veelal incidentele) afwijkingen ten opzichte van de begroting 2024. In de onderstaande tabel worden een aantal significante afwijkingen, niet uitputtend, genoemd die mede hebben geleid tot het jaarrekeningresultaat. In het jaarrekeninggedeelte van deze jaarstukken, is per programma, op detailniveau een toelichting opgenomen van de afwijkingen > € 25.000 van zowel de baten als de lasten.

**PR= programma / TV= taakveld*

PR	**TV**	**Omschrijving *bedragen zijn x 1000**	**Bedrag**	**V/N**	**Overhevelingen naar 2025**	**V/N**
1	5.7	Plantsoenen en Parken	315	V	157	N
1	0.10	Leefbaarheid	177	N	122	N
2	7.4	VTH Taken	137	V	0	N
3	6.1	Mens en Zorg	127	V	75	N

3	6.1	Inburgering en statushouders	113	N	0	N
3	6.1	Noodopvang vluchtelingen	153	V	0	N
3	6.3	PW Inkomen	273	N	0	N
3	6.3	Bijzondere bijstand	119	N	0	N
3	6.71b	WMO Begeleiding	207	V	0	N
3	6.72c	Jeugdhulp	343	N	0	N
3	7.1	Mens en Zorg	176	V	96	N
6	0.1	Bestuur	326	N	0	N
7	0.3	Grondexploitatie algemene dienst	147	N	0	N
7	0.4	Overhead	1.405	N	0	N
7	0.4	Treasury	288	V	0	N
7	0.61	OZB Woningen	230	V	0	N
7	0.10	Bedrijfsvoering	360	N	204	V
			0		0	
-	-	**van de afwijkingen < € 100.000**	**1.261**	**V**	**0**	**N**
		Jaarrekeningresultaat uit reguliere bedrijfsvoering	**369**	**N**	**246**	**N**

Het totaal van de afwijkingen bedraagt € 369.000 nadeel. Het resultaat bestaat, op hoofdlijnen, uit een structureel nadeel van € 318.000 en een incidenteel nadeel van € 51.000. In hoeverre het structurele nadeel doorwerkt in de begroting 2025 - 2028 valt nu nog niet te zeggen. Dit zal bij de Voorjaarsnota 2025 worden beoordeeld.

RESULTAATBESTEMMINGEN (bedragen zijn x € 1000)		
Omschrijving	**Bedrag**	**V/N**
Jaarrekeningresultaat uit reguliere bedrijfsvoering	369	N
Overhevelingen - resultaatbestemming	246	N
Jaarrekeningresultaat na overhevelingen - resultaatbestemming	**615**	**N**

De specificatie van de resultaatbestemmingen inclusief de toelichting daarop, treft u aan in het jaarrekeninggedeelte.

Risico's versus interne beheersing

In de jaarstukken wordt in de programma's een toelichting opgenomen op de belangrijkste risico's, waaronder de top 10 risico's, zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hierbij wordt tevens aangegeven welke risico's zich hebben voorgedaan in 2024 en welke beheersmaatregelen het college daartoe heeft genomen. De risico's, die zijn opgenomen in de top 10 van de paragraaf Weerstandsvermogen, zijn voorzien van een cijfer. Dit cijfer correspondeert met het cijfer in de top 10.

Investeringen

Per programma wordt de voortgang van, de in begroting 2024 opgenomen nieuwe investeringen gepresenteerd. Zo kan ook beoordeeld worden wat we niet hebben gerealiseerd ten opzichte van wat er begroot was. Een toelichting over de voortgang van de investeringen die eerder dan 2024

beschikbaar zijn gesteld is opgenomen in het jaarrekeninggedeelte. In beginsel leidt een vertraagde uitvoering van voorgenomen investeringen tot een incidenteel voordeel op de begrote kapitaallasten van 2025. De eventuele voordelige effecten zullen bij de Voorjaarsnota 2025 worden meegenomen.

In één oogopslag

RIO (Rekening in een oogopslag)

Uitgaven 2024 gemeente Geertruidenberg

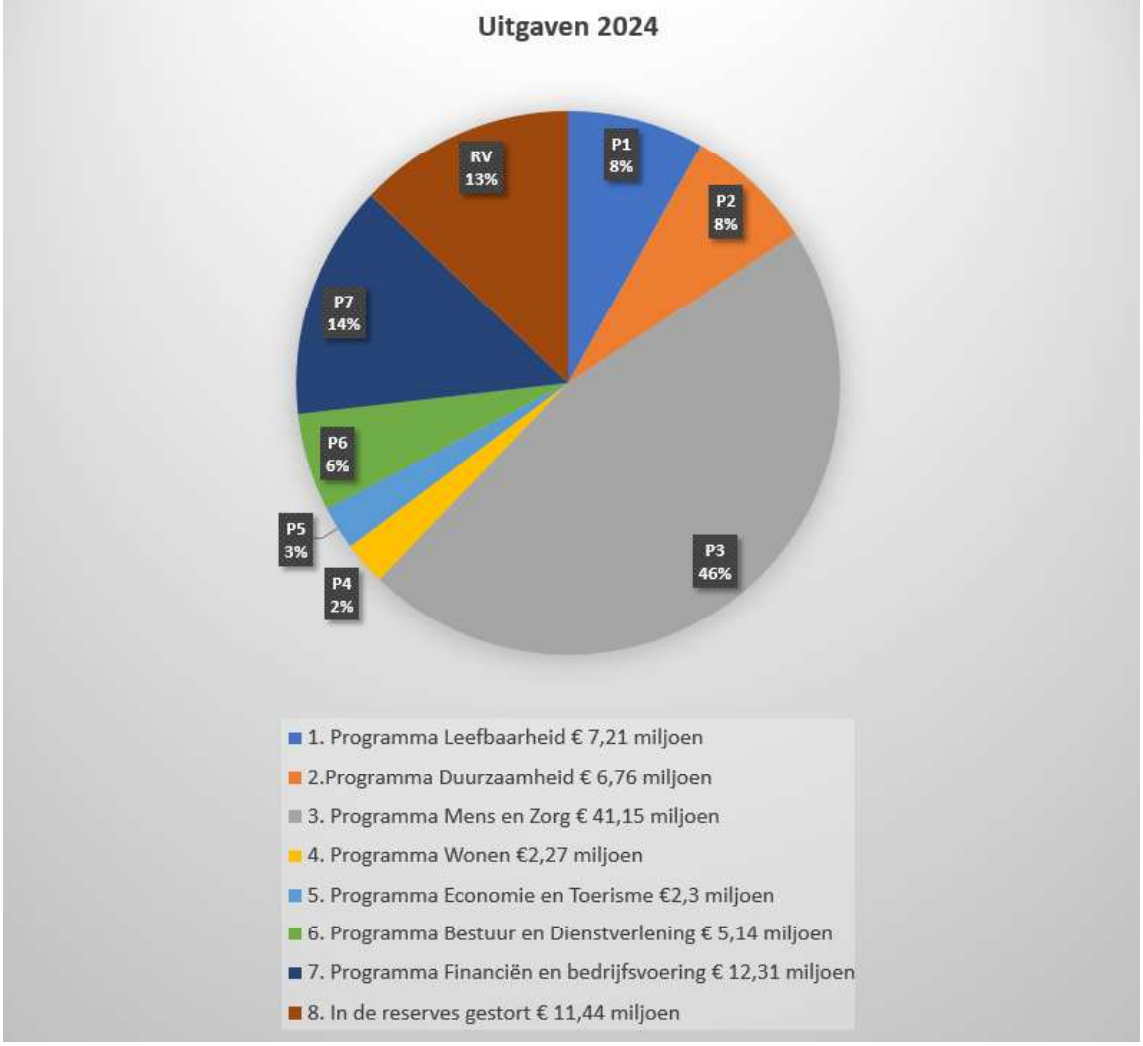

Inkomsten 2024 gemeente Geertruidenberg

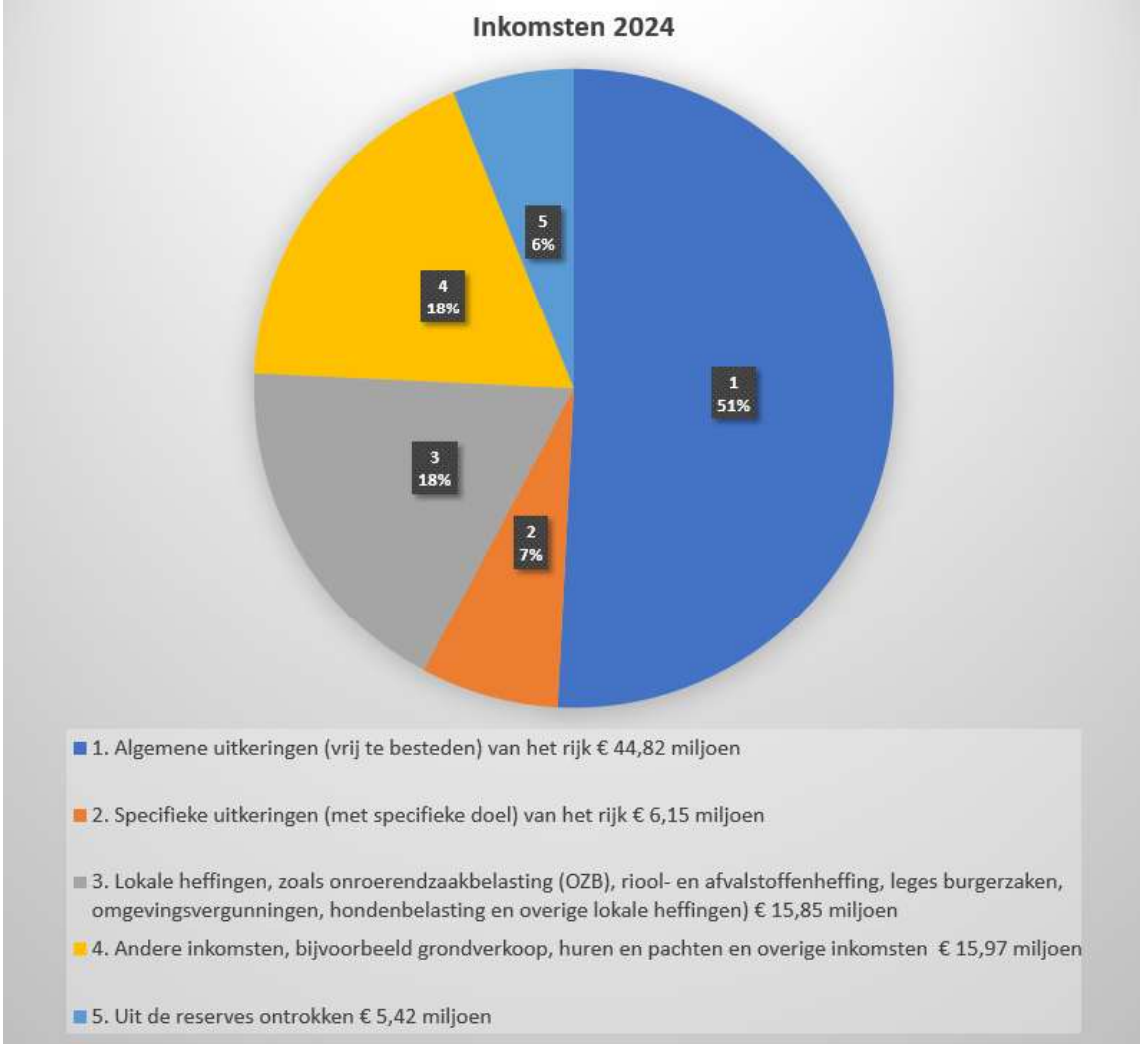
Inkomsten 2024
5
6%
4
18%
1
51%
3
18%
2
7%
1. Algemene uitkeringen (vrij te besteden) van het rijk € 44,82 miljoen
2. Specifieke uitkeringen (met specifieke doel) van het rijk € 6,15 miljoen
3. Lokale heffingen, zoals onroerendzaakbelasting (OZB), riool- en afvalstoffenheffing, leges burgerzaken, omgevingsvergunningen, hondenbelasting en overige lokale heffingen) € 15,85 miljoen
4. Andere inkomsten, bijvoorbeeld grondverkoop, huren en pachten en overige inkomsten € 15,97 miljoen
5. Uit de reserves ontrokken € 5,42 miljoen

Programma 1 Opgave Leefbaarheid

1.1 Programmaplan

Omschrijving (toelichting)
1.3 Aanpak

1.3.1 Programmalijnen
Voor alle inspanningen vanuit het programma geldt dat sprake is van een (door)ontwikkeling die leidt tot maatschappelijk effect. Per jaar wordt daarbij de beoogde verzameling van inspanningen met de bijbehorende effecten geëvalueerd. De programmalijnen worden gevormd door het samenspel tussen de 6 strategische doelen en de 6 veranderprocessen. Dit leidt tot onderstaande samenvatting van inspanningen resultaten.

Strategische doelstellingen:
1. Sociale cohesie
2. Participatie en eigenaarschap
3. Openbare ruimte
4. Veiligheid
5. Mobiliteit
6. Vergroening

1. Integraal wijkgericht samenwerken -> Strategisch doel 1, 2, 3, 4, 5, 6

De focus in dit veranderproces ligt op het anders organiseren van het Wijkgericht SAMENwerken. De bevinding is dat dit een succesvol initiatief is, maar dat het in essentie een vrij smalle insteek heeft (initiatieven in de openbare ruimte), terwijl op de wijktafels een breed scala aan onderwerpen langskomt. Het is waardevol om ook de andere wijkgerichte initiatieven te verbinden aan Wijkgericht SAMENwerken om zo nog beter aan te sluiten op de leefwereld van de inwoners. Waardevolle toevoegingen daarbij zijn het datagericht werken en het inzoomen op buurtniveau. Met datagericht werken worden analyses rijker doordat objectieve cijfers worden gekoppeld aan bestaande lokale informatie. Door in te zoomen op buurtniveau kan beter worden aangesloten op bestaande variaties in de openbare ruimte.

Nr.	Inspanningen	Resultaat
1a	Datagericht werken	Objectieve informatie als basis voor wijkgericht werken.
1b	Verbreden van wijkgericht samenwerken	Verschillende initiatieven komen samen onder één vlag.
1c	De wijken én de buurten centraal stellen	Vanuit de wijken nader inzoomen op de differentiatie in de buurten.
1d	Als één gemeente communiceren	Duidelijkheid voor bewoners op alle onderwerpen in de openbare ruimte.
1e	Kracht van bestaande initiatieven gebruiken	Continuïteit bij initiatieven die goed lopen.

1a. Er wordt objectieve informatie gearchiveerd en relevante data geanalyseerd voor het beoordelen van de behaalde (programma)doelen en het opstellen van doelstellingen in het jaarplan 2025.

1b. Door medewerkers van andere teams te betrekken bij initiatieven en hen te enthousiasmeren om te participeren in projecten is de integrale samenwerking verbeterd. Daarnaast is er vaker contact gelegd met samenwerkingspartners in de wijk en buurt. Ook op regionaal niveau wordt er samengewerkt aan het wijkgericht werken.

1c. De actualiteiten per buurt zijn in beeld en er is contact met bewonerscomités en spilpersonen in wijk en buurt.

1d. Vanuit het cluster buitenruimte wordt er eenduidig gecommuniceerd en integraal afgestemd.

1e. Er is regelmatig contact inwoners en bewonerscomités. Daarnaast weten inwoners steeds vaker het team wijkgericht SAMENwerken te vinden. Aan het eind van het jaar heeft bijvoorbeeld elke inwoner die zich heeft ingezet voor zijn/haar buurt een persoonlijk kaartje ontvangen met een kleine attentie.

2. De buurt in -> Strategisch doel 1, 2, 3, 4, 5, 6

Aan de voorkant in contact komen met buurtbewoners biedt allerlei voordelen voor zowel de inwoners als de gemeente. Door te buurten in de buurt ontstaat wederzijds begrip voor behoeftes en keuzes. Op verschillende vlakken zijn wij als gemeente al structureel aanwezig in de buurten, maar de inwoners ontgaat dit vaak. Door hier een actieplan voor op te stellen en eenduidig te communiceren over de buurtagenda gaat een structurele samenwerking tussen de inwoners en de gemeente ontstaan. De gemeente heeft 4 wijken en 17 buurten, door elke buurt 2x per jaar 1 week in het zonnetje te zetten kan hier vanuit alle wijkgerichte opgaven in de gemeente op worden aangehaakt. Vanuit de beheerders en wijkvoormannen wordt al gewerkt met onderhoudscycli in deze buurten, hier wordt op aangehaakt. Tegelijkertijd biedt dit een haakje om de Geertruidenberg App opnieuw te positioneren als enige ingang voor officiële meldingen.

Nr.	Inspanningen	Resultaat
2a	Datagericht werken	Objectieve informatie als basis in elke buurt.
2b	Buurtagenda voor 'Buurten in de buurt'	Heel het jaar zichtbaar in de buurt vanuit verschillende thema's tegelijk.
2c	Op alle onderwerpen van de openbare ruimte in contact met bewoners	Wederzijdse toename van kennis over en vertrouwen in de openbare ruimte.
2d	Één ingang meldingen openbare ruimte	Duidelijkheid voor bewoners. Lagere werkdruk gemeente.
2e	Werkwijze integreren in bestaande werkprocessen	Eigenaarschap bij betrokken medewerkers in openbare ruimte

2a. We hebben objectieve informatie op buurtniveau in beeld gebracht. Het dashboard bevat informatie over adressen, participatie, sociale basis, eigenaarschap, typologie, programmalijnen e.d.

2b. We zijn het hele jaar wekelijks zichtbaar aanwezig geweest in de buurt. Elke week een andere buurt om vragen te beantwoorden, situaties te bekijken en eigenaarschap en initiatieven aan te moedigen.

2c. Vanuit het project samen sterk in uw buurt is er wekelijks contact geweest met inwoners over meldingen. De meldingen zijn op locatie bekeken en het gesprek aangegaan met inwoners.

2d. Het meldingssysteem is ingevoerd.

2e. De betrokken teams vanuit buitenruimte hebben de buurtgerichte werkwijze omarmd en geïntegreerd in hun werkzaamheden.

3. Meerjarige duurzame inrichting openbare ruimte -> Strategisch doel 3, 5, 6

Het is een lang gekoesterde wens om meer in controle te zijn voor de lange termijn inrichting van de openbare ruimte. Landelijk gezien wordt dit geborgd door de volgende producten: DIOR (Duurzame Inrichting Openbare Ruimte), LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte) en DUOR (Duurzaam Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte). In het programma wordt hier de komende periode veel inzet op gepleegd. Waarbij DIOR en LIOR de voorlopers zijn van het UIOR. Eerst moeten immers keuzes gemaakt worden over de gewenste inrichting van de openbare ruimte voordat dit invulling krijgt in een uitvoeringsprogramma. Uiteindelijk leidt dit tot heldere beleidsmatige keuzes, een leidraad o.b.v. het beleid voor werkzaamheden door aannemers en een meerjarig uitvoeringsprogramma voor interne werkzaamheden voor de komende decennia.

Nr.	Inspanningen	Resultaat
3a	Opstellen en vaststellen van DIOR	Integraal beleidskader voor duurzame inrichting van de openbare ruimte.
3b	Opstellen en vaststellen van LIOR	Inrichtingseisen aan de openbare ruimte aan de hand van een leidraad.
3c	Opstellen en vaststellen van DUOR	Meerjarig uitvoeringsprogramma voor de openbare ruimte.

3.a In maart 2025 wordt het DIOR aan de gemeenteraad voorgelegd. DIOR omvat het completeren van het integrale beleidskader alsmede het middels een scenariostudie, heroverwegen van het kwaliteitsniveau.

3.b Gekoppeld aan het DIOR wordt in 2025 ook de Leidraad openbare ruimte (LIOR) gecompleteerd en in productie genomen. Het LIOR is een web-based applicatie waar alle eisen (van beleid tot en met bestek) worden voorgeschreven

3.c Er komt geen separaat uitvoeringsprogramma, de duurzame programmering van de Openbare Ruimte landt zoals te doen gebruikelijk elk jaar

in de Investeringsraming. Het is wel de bedoeling om de voorspelbaarheid te vergroten en voor deze IR een doorkijk te geven over meerdere jaren.

4. Duurzame koppelkansen projecten -> Strategisch doel 2, 3, 5, 6

Met de duurzame inrichting van de openbare ruimte is de (integrale) inhoud van de projecten in de openbare ruimte geborgd. Tot die tijd is aandacht gevraagd voor de projecten op de kortere termijn. De behoefte bestaat om meer in control te komen en verschillende doelstellingen meer in samenhang te benaderen. Dit krijgt vorm door vanuit een uniform format te werken waarin de werkvoorraad van projecten is weergegeven, inclusief bijbehorende koppelkansen. Om dit in de praktijk goed te laten verlopen is professionalisering nodig van het projectmatig werken. Daarnaast zijn er vernieuwde (integrale) werkprocessen nodig.

Nr.	Inspanningen	Resultaat
4a	Format voor de werkvoorraad van projecten	Eenduidig overzicht waarin de status van alle civiele projecten zijn weergegeven.
4b	Koppelkansen (duurzame en regulier) benutten in projecten	Structureel borgen van koppelkansen bij nieuwe projecten.
4c	Werkproces civiele projecten en gebiedsontwikkelingen	Eenduidige werkwijze bij projecten en voor de afstemming tussen clusters.
4d	Projectmatig werken professionaliseren	Werken vanuit formats voor eenduidigheid en duidelijkheid.

We krijgen steeds beter grip op onze projecten. De doorontwikkeling van projectmatig werken is nog in volle gang.

5. Veiligheid in de openbare ruimte -> Strategisch doel 3, 4

De focus van het programma Leefbaarheid ligt op buiten; de openbare ruimte. Dit geldt ook voor veiligheid. Daarbij zijn enkele aspecten die voor veiligheid in de gemeente het meest in het oog springen. Hier wordt de focus op gelegd, om daarmee ruimte te scheppen voor verbetering op deze aspecten, naast de vele operationele werkzaamheden die van toepassing zijn voor het borgen van veiligheid. Het betreft beleving, jeugdproblematiek en fysieke inrichting. Allemaal in relatie tot de openbare ruimte.

Nr.	Inspanningen	Resultaat
5a	Datagedreven werken	Inzicht in de objectieve en subjectieve veiligheidsbeleving van inwoners.
5b	Interne samenwerking voor jeugdoverlast- en criminaliteit	Elkaars energie en inzet benutten door verschillende perspectieven aan elkaar te koppelen.
5c	Aansluiten bij het Buurten in de buurt	Veiligheidsissues in de buurt komen stelselmatig boven water.
5d	Veiligheid in de openbare ruimte in kaart	Informatie over de meest voorname knelpunten op het gebied van veiligheid in de openbare ruimte.

Zoals in het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2027 benoemd staat, wordt er jaarlijks een focusblad integrale veiligheid opgesteld. In de evaluatie van het focusblad 2024 is uitgebreid terug te lezen wat team Openbare Orde en Veiligheid (OOV) in 2024 heeft uitgevoerd. Een aantal voorbeelden: - Jeugd en veiligheid: structureel overleg rondom jeugd en veiligheid en voorlichtingen m.b.t. alcohol- en drugsgebruik. - High Impact Crimes: Prikactie en voetjesactie in samenwerking met politie en communicatie rondom babbeltrucs. - Ondermijning: Opstellen van een districtelijk uitvoeringsplan cybercrime, BIT actie uitgevoerd, lokale bestuurlijke controle, uitwerken en vaststellen van het uitvoeringsplan mensenhandel. - Zorg- en Veiligheid: Inzet op samenwerking met meldpunt crisiszorg, communicatie over het meldpunt crisiszorg naar inwoners, diverse woonoverlast casussen, trainingen radicalisering en extremisme. - Crisisbeheersing: het opleiden en trainen van (nieuwe) crisismedewerkers en het College van B&W. - Overige onderwerpen: plan van aanpak jaarwisseling, opvang van asielzoekers en vluchtelingen.

6. Datagedreven werken -> Strategisch doel 1, 2, 3, 4, 5, 6

De wens om meer datagedreven te werken komt terug in alle strategische doelstellingen, programmalijnen en maatschappelijke effecten. Met het datagedreven werken ontstaat, naast de praktische inspanningen, een objectiever beeld van de effecten die worden nagestreefd. Aan de voorkant helpt het om de behoeften beter te kunnen duiden, maar het is ook helpend in de analyses

van specifieke inspanningen. Daarmee worden inspanningen doelmatiger en is de ruggengraat van de monitoring van het programma.

We zijn in toenemende mate bezig met datagedreven werken, zoals Samen sterk in uw buurt.

1.2 Ontwikkelingen

In onderstaande tabel staan de begrote mutaties en de werkelijkheid t.o.v. voorgaande begrotingen/de kadernota. Voor detailinformatie verwijzen we naar het jaarrekening gedeelte.

Pr.	Programmalijn	Omschrijving Programmalijn	Begroting mutatie 2024	V/N	Werkelijk mutatie 2024	V/N
P1	1.2	Gebiedsvisie amoveringslocaties 150 Kv	0	-	0	-
P1	1.3	Beschoeiing watergangen**	60.000	N	0	-
P1	1.5-1	Projectleider A27**	110.000	N	110.000	N
P1	1.5-2	Parkeerbeleid actualiseren**	55.000	N	64.000	N
P1	1.5-3	Bebording waterwegen**	47.000	N	0	-
P1	1.6-1	Beheercapaciteit*	80.000	N	80.000	N
P1	1.6-2	Actualisatie beheergegevens en databeheer openbare ruimte**	180.000	N	92.000	N
P1	**Totaal**		**532.000**	**N**	**346.000**	**N**

* Structurele uitgaven t.b.v. extra capaciteit
** Dekking uit Vrije Algemene Reserve

Voor het programma Leefbaarheid zijn zeven ontwikkelingen voorzien. Het merendeel van de ontwikkelingen zijn eenmalige uitgaven voor 2024 die grotendeels worden gedekt uit de Vrije Algemene Reserve . De programmalijnen voor Leefbaarheid zijn sociale cohesie (1.1), participatie en eigenaarschap (1.2), openbare ruimte (1.3), veiligheid (1.4), mobiliteit (1.5) en vergroening (1.6). De meeste ontwikkelingen zijn van toepassing voor mobiliteit en vergroening.

Toelichting op de tabel ontwikkelingen

P1.3 Beschoeiing watergangen:
Inventariseren van status gemeentelijke beschoeiingen langs watergangen, met bijbehorend handelingsperspectief.

In 2024 is een aanvang gemaakt met het in kaart brengen van de binnen de gemeente aanwezige beschoeiingen. Deze werkzaamheden lopen meerjarig.

P1.5-1 Projectleider A27:
Externe capaciteit voor het project van de A27.

De ingehuurde projectleider bewaakt en borgt de verkeerskundige belangen van de gemeente Geertruidenberg binnen het project van Rijkswaterstaat.

P1.5-2 Parkeren:

Opvolging van motie waarbij door de Raad is besloten dat het parkeerbeleid in 2024 geactualiseerd wordt.

In 2024 zijn we gestart met het opstellen van een nieuw parkeerbeleid, dat we in 2025 afronden.

P1.5-3 Bebording waterwegen:
Eenmalig op orde brengen van de vaarwegbebording langs de Donge.

In 2024 is gestart met het inventariseren van de bebording en de staat daarvan. Naar aanleiding van de inventarisatie is het nodig gebleken om enkele borden permanent te verwijderen, en andere toe te voegen. Het concept verkeersbesluit te water hiertoe heeft ter inzage gelegen.

P1.6-1 Beheercapaciteit:
Om de ambities meer houvast te geven is structureel extra beheercapaciteit nodig. Door het verzamelen, organiseren en openen van data en daarmee productiviteit, efficiëntie en besluitvorming te verbeteren van alles in de openbare ruimte.

Zoals beoogd, heeft deze structurele formatieruimte bijgedragen aan het op sterkte brengen van de totale capaciteit voor het beheer van de openbare ruimte.

P1.6-2 Beheergegevens en databeheer:
Van de openbare ruimte zijn nog niet alle beheergegevens op orde in Geertruidenberg en Raamsdonksveer, na een geslaagde pilot in 2022/2023 is dit wel het geval in Raamsdonk. Continuering van de pilot en afronding van het totale areaal.

Het betreft hier data over "groen". Inmiddels zijn ook de data in de andere kernen volledig op orde.

1.3 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Onderstaande tabel is geactualiseerd op basis van de begrotingswijziging van het collegeakkoord. De wijzigingen hebben relatie met de aangescherpte maatschappelijke effecten bij de strategische doelen. Voor de meeste beleidsindicatoren is het streven de het cijfer, het aantal of het % stijgt. Voor een enkele is daling het gewenste effect op de langere termijn.

Strategisch doel	Beleidsindicatoren	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
1. Verbeteren van de sociale cohesie	- % tevredenheid over thuis voelen in de gemeente	79,8%	**
	- % tevredenheid in klaar staan voor elkaar	58,9%	**
	- Aantal wijkbudgetten aangevraagd (t.b.v. buurtactiviteiten)	9	28
	- Aantal burgerinitiatieven	22	60
	- Aantal acties vanuit de wijktafels	39	*
	- Aantal bewonerscomités	33	40
2. Verhogen inzet en eigenaarschap	- Cijfer betrekken en samenwerken	5.9	**
	- Aantal onderhoudsovereenkomsten met inwoners	15	*
	- Aantal meldingen ideeën wijk & buurt	12	39
	- Aantal participatieve projecten	*	*

3. Verbeteren fysieke aspecten openbare ruimte	- Cijfer zorg voor woon- en leefomgeving	6.6	**
	- % tevredenheid in schoon en netjes	54,8%	**
	- Aantal meldingen afval	381	1.295***
	- % tevredenheid over geen dingen kapot in openbare ruimte	69,1%	**
	- Aantal meldingen civiel openbare ruimte (wegen, riolering, groen, verlichting, voorzieningen)	2.779	2.745
	- Aantal duurzame koppelkansen benut	*	*
4. Verhogen veiligheid	- % tevredenheid in veilig in de buurt	89%	**
	- % tevredenheid in van overlast buurtbewoners	67%	**
	- Aantal initiatieven voor veilige fysieke inrichting	*	*
	- Aantal meldingen handhaving en overlast (totaal)	1.522	1.774
5. Verbeteren bereikbaarheid	- % tevredenheid in verkeersveiligheid	72%	**
	- Aantal verkeersongevallen (binnen onze gemeente en waar wij wegbeheerder van zijn)	*	80
	- Aantal meldingen verkeersveiligheid	125	122
	- Aantal meldingen parkeer- en verkeersoverlast	593	731
6. Stimulering vergroening	- % tevredenheid in genoeg groen	66,5%	**
	- % tevredenheid in onderhoud van groen	49,9%	**
	- Aantal meldingen groen	1.001	1.379
	- Aantal bomen	*	14.260
	- m2 aan areaal groen	*	874.393

* Zaken waar data nu nog ontbreekt, maar dit nader wordt onderzocht.
** Als gevolg van een eerdere bezuinigingsmaatregel neemt de gemeente Geertruidenberg niet jaarlijks, maar tweejaarlijks deel aan waarstaatjegemeente.nl.
*** Diftar + beleidswijzigingen zorgen voor toename (het nieuwe inzamelen, luiercontainers bij kinderdagverblijven, toegangscontrole milieustraat) alsmede vervanging van mini containers GFT+e en restafval.

Wettelijke beleidsindicatoren

Omschrijving (toelichting)
Voor programma 1 zijn geen beleidsindicatoren voorgeschreven.

1.4 Risico's

Het grootste risico voor het programma Leefbaarheid is de personele kwetsbaarheid van de opgaves. Meestal is één persoon hiervoor verantwoordelijk. Uitval of verloop heeft dan ook directe gevolgen voor de haalbaarheid van de doelen. De kans in het verlengde hiervan is dat met het programma een structuur en doelgerichtheid ontstaat, waardoor het werk duidelijker en samenhangender wordt. Uiteindelijk ligt de focus op de openbare ruimte en moet de focus echt liggen op een betere fysieke leefomgeving voor de inwoners.

Het grootste risico voor het programma Leefbaarheid is de personele kwetsbaarheid van de opgaves. Meestal is één persoon hiervoor verantwoordelijk en uitval of verloop heeft dan ook directe gevolgen voor de haalbaarheid van de doelen.

1.5 Investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2024 of in het boekjaar 2024 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Kredietomschrijving	Toelichting
Reconstructie Namer e.o. - Wegen	Project reconstructie Namer e.o. start met de uitvoering in maart 2025. De werkzaamheden duren ongeveer één jaar.
Herinrichting parkeerplaats Ganzewiel*	Dit project is afgerond in 2025.
Herinrichting Mr. Simon Buijsstraat - Wegen	Dit project is de uitvoering gereed. De nieuwe bestrating zit nu in de onderhoudstermijn van 6 maanden.
Reconstructie Kruising Stationsweg - Gasthuisstraat - Plantsoen, Kadernota 24	Dit project is na besluit van uw raad in de tijd naar achteren geschoven en de daarmee vrijgekomen investering is ingezet voor de aanpassing van de kruising Maasdijk - Collegeweg. Dat project is in 2024 opgestart, oplevering is in 2025.
Reconstructie kruising Stadsweg - Mauritsweg, "Kadernota snelheidsremmende maatregelen"	Dit project is in 2024 gerealiseerd.
Buitengebied Raamsdonk (A27)	De werkzaamheden van de Zijlweg-Maasweg-Hooiweg zijn gereed. De uitvoering van de AchtersteDijk en de Aanwassenweg start 10 maart 2025.
Snoekweg (Dombosch)	Deze werkzaamheden zijn gereed. Het werk zit nu in het onderhoudstermijn van 6 maanden.
Reconstructie Namer e.o. - Groen	Groen wordt aangelegd na realiseren nieuw riool en bestrating .
Herinrichting Mr. Simon Buijsstraat - Groen	Deze werkzaamheden zijn gereed. De beplanting heeft een onderhoudstermijn van twee jaar door de aannemer. Dit is inclusief inboet.
Houten brug Commandeurstraat	Deze brug is in november 2024 vervangen.
Houten brug Koningspark	Deze brug is in november 2024 in productie gegaan en wordt in april 2025 geplaatst.
Investeringen tbv tractie wegen, straten en pleinen	
Fuso werkbus vp-156-h	Aanbesteding doorlopen en voertuig geleverd.
Fuso werkbus vv-881-x	Aanbesteding wordt 2025 opgestart.
Fuso werkbus vv-218-x	Aanbesteding gegund levering 2025.
Fuso werkbus vv-219-x	Aanbesteding gegund levering 2025.
Shovel	Aanbesteding gegund levering 2025.
Investeringen t.b.v. openbare verlichting	
OV: armaturen 2024	In 2024 zijn we gestart met het vervangen van 700 LED armaturen, Q2 2025 wordt dit afgerond.
OV: lichtmasten 2024	In 2024 zijn we gestart met het vervangen van 250 lichtmasten, Q2 2025 wordt afgerond.

1.6 Lasten en Baten per programma

Lasten en Baten

In onderstaande tabel zijn, overeenkomstig de BBV voorschriften en gespecificeerd per taakveld, de lasten en baten van het programma opgenomen. Als gevolg van de weergave in een veelvoud van € 1.000 kunnen er in de tabel afrondingsverschillen zitten.

Programma 1 Leefbaarheid							(bedragen x € 1.000)
LASTEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
1.2	Openbare orde en veiligheid	153	240	245	242	-3	V
2.1	Verkeer en vervoer	3.768	3.386	3.583	4.125	541	N
2.2	Parkeren	1	61	6	2	-4	V
2.4	Economische havens en waterwegen	267	253	274	188	-85	V
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	31	42	54	52	-2	V
5.5	Cultureel erfgoed	69	49	55	53	-2	V
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.107	2.447	2.735	2.547	-189	V
	Programma 1 Leefbaarheid	**6.396**	**6.478**	**6.952**	**7.209**	**257**	**N**

BATEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
1.2	Openbare orde en veiligheid	3	0	0	0	0	-
2.1	Verkeer en vervoer	981	295	437	952	-515	V
2.2	Parkeren	0	5	5	0	5	N
2.4	Economische havens en waterwegen	19	18	20	28	-8	V
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0	0	0	-
5.5	Cultureel erfgoed	7	0	7	7	0	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	15	14	14	15	-1	V
	Programma 1 Leefbaarheid	**1.025**	**332**	**483**	**1.002**	**-519**	**V**

Totaal van bestemming							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
0.10	Mutaties reserves Lasten	5	5	2.825	2.820	-5	V
0.10	Mutaties reserves Baten	113	452	452	269	183	N
	Programma 1 Leefbaarheid - Bestemming	**-108**	**-447**	**2.373**	**2.551**	**178**	**N**

Totaal resultaat							
	Omschrijving	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
	Totaal Lasten	6.396	6.478	6.952	7.209	257	N
	Totaal Baten	1.025	332	483	1.002	-519	V
	Totaal Reserves	-108	-447	2.373	2.551	178	N
	Saldo Programma 1 Leefbaarheid	**5.263**	**5.699**	**8.842**	**8.758**	**-84**	**V**

Programma 2 Opgave Duurzaamheid

2.1 Programmaplan

Omschrijving (toelichting)
2.3 Aanpak
De transitie naar een toekomstbestendige en duurzame gemeente kenmerkt zich door onzekerheden en is per definitie niet te vangen in een blauwdruk of vastomlijnd stappenplan. Geertruidenberg is, net als andere gemeenten, volop aan het leren en experimenteren hoe zij haar duurzame doelen gaat realiseren. We gaan zo doelmatig mogelijk aan de slag, maar we weten ook dat een transitie niet lineair verloopt. Dit programma geeft aan wat er nodig is om dat iteratieve proces van een transitie aan te gaan, met de kennis van vandaag. Het houdt rekening met ontwikkelingen, onzekerheden en afhankelijkheden van andere partijen. Het gaat uit van de lokale sterktes van Geertruidenberg en focust op wat wij nu kunnen en moeten doen om de transitie naar een duurzame gemeente te versnellen. We richten ons op de maatregelen en activiteiten die de meeste impact hebben. En kijken wat we op korte termijn kunnen doen om de transitie naar een duurzame gemeente op lange termijn zo gemakkelijk mogelijk te laten verlopen.

2.3.1 Programmalijnen

1. Energietransitie

De energietransitie bestaat op hoofdlijnen uit twee onderdelen: de omschakeling van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen en het verminderen van onze energiebehoefte. Deze twee onderdelen zijn allebei een grote uitdaging, maar hangen wel nauw met elkaar samen. We behandelen ze daarom onder één programmalijn, maar werken wel aparte doelen en projecten uit.

Naar een toekomstbestendig energiesysteem
De omschakeling van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen bestaat uit een aantal stappen:
- Het duurzaam opwekken van energie, bijvoorbeeld met zonnepanelen;
- Het aanpassen van de huidige energie infrastructuur naar een toekomstbestendige infrastructuur, waaronder de uitfasering van aardgas;
- Het opslaan van energie om de ongelijktijdigheid van vraag en aanbod te kunnen regelen.

Afgelopen jaren hebben we in Geertruidenberg al hard gewerkt om dit mogelijk te maken. Er liggen steeds meer zonnepanelen op onze daken en op het water, daarnaast hebben we in de regio nieuwe plannen gemaakt voor de energietransitie in de RES 1.0. Komend jaar werken we toe naar de RES 2.0 waarin we alle ontwikkelingen op gebied van elektriciteit en warmte meenemen.

In de uitvoering van de energietransitie lopen we tegen een aantal complexe knelpunten aan. Het belangrijkste probleem is netcongestie in de regio. De opgave om energieneutraal te worden is daardoor een stuk moeilijker geworden. Dat betekent dat we niet alleen met ambitie, maar ook met realisme moeten kijken naar de energietransitie. Grootschalige duurzame energie opwek is op dit moment moeilijk. Geertruidenberg zet daarom in op het mogelijk maken van de elektriciteitsinfrastructuur, die door het Amerknooppunt van landelijk belang is. Daarnaast kan de gemeente het ondanks de beperkingen op het elektriciteitsnet, al wel in beleid schetsen onder welke voorwaarden grootschalige opwek en opslag mogelijk is. Zo spelen we in op de situatie waarbij de knelpunten op het elektriciteitsnet opgelost zijn.

Kortom: komende jaren bouwen we hard aan het energiesysteem van de toekomst en maken we de weg vrij om onze duurzame energie opwek vanaf 2027 enorm op te schalen.

Energie besparen in de gebouwde omgeving
De meest duurzame energie is energie die je niet gebruikt. Daarom zetten we fors in op energiebesparing. Het grootste deel van deze besparing realiseren we door het isoleren van woningen en bedrijfsgebouwen. Op het gebied van warmte is de doelstelling duidelijk: uiterlijk in 2050 worden alle gebouwen in de gemeente duurzaam verwarmd zonder fossiel gas. Een ambitieuze opgave, want het merendeel van de gebouwen gebruikt op dit moment nog aardgas voor ruimteverwarming, warm water, koken, of voor bedrijfsprocessen. Als regisseur van de warmtetransitie jaagt de gemeente de komende jaren verdere stappen aan naar een toekomstbestendige gebouwvoorraad. Dat betekent isoleren en besparen, zowel gemeente breed als gebiedsgericht via buurtuitvoeringsplannen, en de overstap naar aardgasvrije warmtealternatieven faciliteren. Uitgangspunt daarbij is dat maatregelen die worden genomen en het alternatief voor aardgas technisch en financieel haalbaar is voor alle inwoners en ondernemers.

Voor de slechter geïsoleerde woningen zetten we een lokale isolatiesubsidie op, zodat we een flinke slag kunnen maken. Ook gaan we door met het verduurzamen van ons eigen gemeentelijk vastgoed, zodat wij als gemeente het goede voorbeeld geven. In de besparingsopgave trekken we samen op met onze realisatiepartners om plannen en ambities goed op elkaar af te stemmen en geen kans voor verduurzaming onbenut te laten.

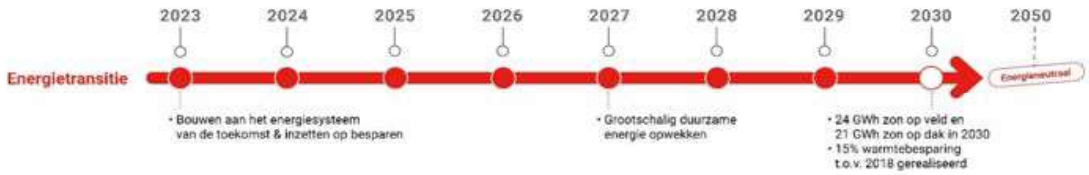

De wijkuitvoeringsplannen zijn een verdieping op de Transitievisie Warmte. Dit houdt in dat buurt voor buurt, in de periode tot 2050, van het gas af gaat d.m.v. deze plannen. Voor iedere buurt moet een wijkuitvoeringsplan geschreven worden en daarmee is in 2023 een start gemaakt. Momenteel liggen de wijkuitvoeringsplannen stil, doordat landelijke netcongestie en de ontwikkelingen rondom het Amernet de voortgang belemmeren.
Lokale stimulatie energiebesparing vind plaats via vrijwillige energiecoaches, energieloketten, duurzaamheidsleningen en doelgroepspecifieke isolatiesubsidie en praktische hulp vanuit energiefixers.

2. Duurzame Mobiliteit

Om te komen tot een fossielvrije gemeente moeten we ook werken aan andere manier van vervoer. Duurzame mobiliteit kan grofweg opgeknipt worden in twee delen: deel- & openbaar vervoer en infrastructuur. Onder deel- en openbaar vervoer valt alles van de bus tot deelfietsen en –auto's. En onder infrastructuur valt alles van fietspaden tot oplaadinfrastructuur.

De meest duurzame mobiliteit is geen mobiliteit, of in ieder geval die vorm waarvoor je geen motorvoertuig nodig hebt. Daarom zetten we ten eerste in op verplaatsingen met de personenauto verminderen, door fietsen, openbaar vervoer en wandelen aantrekkelijker te maken. We inventariseren de knelpunten, pakken deze aan en verbeteren onze fietsinfrastructuur waar mogelijk. Dit alles komt terug in het gemeentelijke mobiliteitsplan. Daarnaast stimuleren we openbaar vervoer en deelvervoer, het liefst zo snel mogelijk fossielvrij. Hierdoor worden

verplaatsingen efficiënter, omdat we meer mensen met minder voertuigen van A naar B kunnen brengen. De autoverplaatsingen die vervolgens nog nodig zijn, maken we zo duurzaam mogelijk door duurzaam rijden te faciliteren en stimuleren.

Afgelopen jaren hebben we in Nederland een enorme groei aan elektrische auto's gezien. Ook in Geertruidenberg verwachten we een verdere toename van het aandeel elektrisch rijders. Dit willen wij stimuleren en zeker niet afremmen door een beperkt aanbod laadpalen in de publieke ruimte. We bewegen mee met de vraag naar reguliere laadpalen; we plaatsen bij aanvragen van bewoners en hanteren daarin de ladder van laden. Als we zien dat het aanbod achter blijft bij de vraag plaatsen we ook proactief, dus zonder bewonersaanvraag, extra laadpunten. Bovendien stimuleren we aankomende jaren ondernemers in onze gemeente om over te stappen op duurzame mobiliteit – bijvoorbeeld door hun eigen wagenpark te verduurzamen. We geven het goede voorbeeld en pakken in de komende jaren ook ons eigen wagenpark aan.

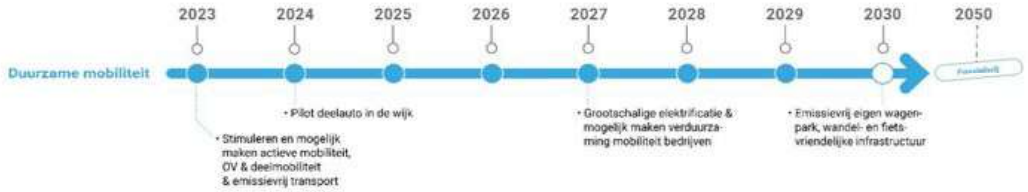

Het aantal openbare laadpalen in de openbare ruimte is gegroeid tot 94 laadpalen met 188 laadpunten. Tevens is samen met de provincie een nieuwe laadpaalconcessie verleend voor de verdere uitbreiding van openbare laadpalen.
Daarnaast zijn knelpunten in de wandelroutes en fietsroutes aangepakt. Zo is er een voetgangersoversteekplaats gerealiseerd in de Oude Stadsweg en hebben we met onze inwoners een ontwerp gemaakt voor de loop- en fietsroute over de Markt in Geertruidenberg.

3. Circulaire Economie

We verbruiken momenteel veel meer grondstoffen dan onze planeet beschikbaar heeft, daarnaast blijft de behoefte naar grondstoffen groeien. De huidige onbalans in grondstoffenverbruik is niet oneindig vol te houden. Daarom werkt Nederland toe naar een volledig circulaire economie in 2050, met als tussendoel 50% minder verbruik van primaire grondstoffen in 2030. In een circulaire economie worden materialen en producten die nu nog als afval worden gezien, hergebruikt. Zo hebben we minder of geen nieuwe grondstoffen nodig. De nationale doelen en maatregelen zijn vastgelegd in het Nationale Programma Circulaire Economie.

De opgave om van een lineaire naar een circulaire economie te komen, is een enorme uitdaging. We gaan naar een economisch systeem van gesloten kringlopen, waarin grondstoffen, onderdelen en producten hun waarde zo min mogelijk verliezen. Dit doen we door in bestaande productieprocessen efficiënter gebruik te maken van grondstoffen, en als nieuwe grondstoffen nodig zijn, deze zoveel mogelijk duurzaam en hernieuwbaar te produceren. Bovendien is het belangrijk productiemethodes te ontwikkelen op basis van circulair ontwerp. Deze efficiënte en duurzame inzet van grondstoffen is noodzakelijk om de klimaatdoelen te halen.

In Geertruidenberg passen we ons afvalbeleid aan: we gaan meer en efficiënter afval scheiden. Dat maakt het hergebruik en opwaarderen van 'afval' makkelijker. We gebruiken nieuwe normeringen, ontwikkelen een financiële prikkel, maar zetten ook zachte instrumenten in als

bewustwordingscampagnes. Daarnaast zetten we circulariteit centraal in ons inkoopbeleid en stimuleren we ondernemers in onze gemeenten gebruik te maken van elkaars afvalstromen.

Invoering financiële prikkel
Er is besloten een financiële prikkel in te voeren op restafval per 1 januari 2025. Het jaar 2024 heeft dan ook in het teken gestaan van de voorbereidingen op de invoering van deze financiële prikkel. Dit nieuwe beleid is erop gericht om meer gescheiden afval in te zamelen en de kosten voor onze inwoners beheersbaar te houden.
Communicatiecampagnes
Ter voorbereiding op de invoering van de financiële prikkel zijn bewustwordingscampagnes uitgevoerd. Ook zijn er voorbereidingen getroffen voor de invoering van een nieuw burgerportaal voor afval en circulariteit.

4. Klimaatbestendigheid

Naast bijdragen aan het beperken van klimaatverandering is er ook een noodzaak ontstaan om ons voor te bereiden op het nu al veranderende klimaat. We zien hier steeds meer praktijkvoorbeelden van in Nederland. Van snikhete zomers, tot overstromingen in Limburg. Vanuit het Nationaal Deltaprogramma en de Nationale Adaptatiestrategie komt Nederland in beweging om onze leefomgeving aan te passen aan veranderende weers- en landschapsomstandigheden. De grote uitdaging hierbij is dat de voordelen van klimaatadaptieve maatregelen niet altijd tot direct meetbare of monetair aantrekkelijke resultaten leiden. Dus hoewel de noodzaak voor klimaatadaptatie steeds groter wordt en de maatregelen vaak de leefomgeving verfraaien, is het altijd de vraag hoeveel maatregelen ‘genoeg’ zijn. De klimaatscenario’s van het KNMI leveren hierin elke ca. 10 jaar nieuwe inzichten over de mate van hevige regenval, stormen, hitte, droogte en kans op overstroming waar Nederland mee te maken krijgt.

Om deze veranderende en meer extreme weersomstandigheden het hoofd te bieden, vergroenen we komende jaren onze gemeente. Meer groen zorgt voor verkoeling bij hitte en betere afwatering bij zware regen. We zorgen ook voor voldoende waterberging, dat weer helpt bij droogte. Bovendien zorgt meer groen ook voor een fijne ervaring van de publieke ruimte. Daarbij is het wel belangrijk dat we onze ‘menselijke’ kijk op groen bijstellen. In plaats van alleen te kijken naar de esthetische waarde van groen (een mooi gemaaid grasveld, leuke bloemen), moet de functie van het groen centraal staan. Natuurlijke processen moeten weer leidend worden. Dat betekent bijvoorbeeld dat we geen planten meer aanplanten op esthetische waarde, maar dat we inheemse, streekeigen planten aanbrengen om het ecosysteem te herstellen. Ook bij het beheer van het groen wordt de functie van het groen centraal gesteld. We maken vergroening leidend in onze ruimtelijke inrichting en stellen een Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (DIOR) op. Duurzame inrichting van onze gemeente biedt ook kansen om biodiversiteit in Geertruidenberg te herstellen. We maken dit expliciet in een soortenmanagement plan. Dit plan omvat een aanpak voor de gebouwgebonden soorten, maar ook een plan voor biodiversiteitsherstel. Het ecosysteem denken wordt daarin leidend. Tot we een DIOR hebben, pakken we geplande werkzaamheden aan als kans en kijken we waar we deze nu al kunnen verduurzamen.

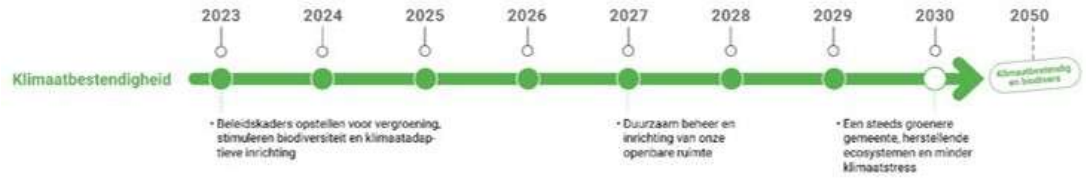

Naast het opstellen van het DIOR, is ook het Omgevingsprogramma Groen vastgesteld in 2024. Hierin staat beschreven welke ambities we hebben op het gebied van vergroening. Op basis van de vier thema's 'versterken en verbinden van groen', 'biodiversiteit', 'klimaat', en 'gezondheid' zijn beleidsregels opgesteld waarmee we onze groenambities geconcretiseerd hebben.

2.2 Ontwikkelingen

In onderstaande tabel staan de begrote mutaties en de werkelijkheid t.o.v. voorgaande begrotingen/de kadernota. Voor detailinformatie verwijzen we naar het jaarrekening gedeelte.

Pr.	Programmalijn	Omschrijving Programmalijn	Begroting mutatie 2024	V/N	Werkelijk mutatie 2024	V/N
P2	1.1	Ontwikkelen energiesysteem van de toekomst	80.000	N	53.000	N
P2	1.2	Opstellen en uitvoeren Wijkuitvoeringsplannen Warmtetransitie	30.000	N	24.000	N
P2	1.3	Permanente informatie- en bewustwordingscampagne	18.500	N	11.000	N
P2	1.4	Herijking duurzaamheidsprogramma	0	-	0	-
P2	2.1	Faciliteren deelmobiliteit*	0	-	7.000	N
P2	2.2	Investeren (fiets)oplaad infrastructuur	15.000	N	9.000	N
P2	3.1	Stimuleren circulariteit	15.000	N	26.000	N
P2	4.1	Opstellen DIOR**	0	-	60.000	N
P2	4.2	Herstel biodiversiteit en ecosysteem inclusief instandhouding	75.000	N	87.000	N
P2	**Totaal**		**233.500**	**N**	**277.000**	**N**

*€ 20.000 wordt gedekt uit de Vrije algemene reserve in 2024 en 2025
** € 50.000 wordt gedekt uit de Vrije algemene reserve in 2024

Toelichting op de tabel ontwikkelingen

1.1 Ontwikkelen energiesysteem van de toekomst
Eén van de belangrijkste pijlers van de energietransitie is het energiesysteem, oftewel alle elektriciteits- en warmtevoorzieningen. Geertruidenberg is en blijft een belangrijk knooppunt van beide voorzieningen. Op dit moment is er schaarste op het elektriciteitsnet. Om deze voorziening op korte termijn weer toegankelijk te maken en te houden voor de toekomst, zetten we sterk in een toekomstbestendig systeem. Onder andere TenneT en Enexis ondernemen veel initiatieven die in onze gemeente landen: om dit goed te kunnen begeleiden en inwoners op een goede manier te kunnen blijven voorzien van informatie, maken we €30.000,- per jaar vrij. In 2024 zetten we ons

samen met partners in om alle projecten ook ruimtelijk goed te laten landen, hier maken we eenmalig €50.000,- voor vrij.

In 2024 hebben we een onderzoek naar de leefbaarheid laten uitvoeren en daaropvolgend een leefbaarheidsvisie en plan voor de kern Geertruidenberg laten opstellen.
Daarnaast hebben we een consortium ingehuurd om onderzoek te doen en advies te geven rondom de energie infrastructuur in de regio samen met Moerdijk en Drimmelen.

1.2 Opzetten en uitvoeren Wijkuitvoeringsplannen Warmtetransitie
De warmtetransitie stopt niet in 2024. Daarom begroten we vanaf 2024 jaarlijks €30.000,- voor het opstellen en uitvoeren van warmteplannen. Daarmee helpen we buurtgericht inwoners stap voor stap met het aardgasvrij maken van hun woning.

De wijkuitvoeringsplannen zijn een verdieping op de Transitievisie Warmte. Dit houdt in dat we buurt voor buurt in de periode tot 2050 van het gas af gaan d.m.v. deze plannen. Voor iedere buurt moet een wijkuitvoeringsplan geschreven worden en daarmee is in 2023 een start gemaakt. Momenteel staan de wijkuitvoeringsplannen 'on hold' omdat de landelijke netcongestie en de ontwikkelingen rondom het Amernet van invloed zijn op deze plannen.

1.3 Permanente bewustwordings- en informatiecampagne gemeentebreed energie
We merken dat steeds meer mensen bewuster omgaan met energie en maatregelen willen nemen. Een goed teken en een signaal dat o.a. de bewustwordingscampagnes werken. Daarom willen we deze breder opzetten en aanvullen met een permanente informatiecampagne: we merken dat inwoners behoefte hebben aan meer en gerichter informatie over bijvoorbeeld subsidies en maatregelen willen hebben. Daar maken we structureel €25.000,- per jaar voor vrij.

Hiervoor hebben we het energieloket in de gemeente Geertruidenberg. Zij verzorgen gemeentebreed de bewustwordings- en informatiecampagne rondom energie voor onze inwoners. Daarnaast hebben we energiecoaches die bij bewoners langsgaan om informatie en advies te geven over energiebesparende maatregelen en gedrag.

1.4 Herijking duurzaamheidsprogramma
Iedere vier jaar herijken we het duurzaamheidsprogramma; omdat we vooruit willen kijken, nemen we daarvoor alvast éénmalig 30.000 euro voor op in 2027.

In 2024 heeft er geen herijking plaatsgevonden.

2.1 Faciliteren buurtmobiliteit
Vrijwel alle vervoersmiddelen in Nederland staan het merendeel van de tijd stil. Dit is zonde van de ruimte en materialen die nodig zijn voor de bouw van dergelijke middelen. Het delen van mobiliteit neemt in het hele land een flinke vlucht: in Geertruidenberg willen we dit ook mogelijk maken. Samen met inwoners en ondernemers ontwikkelen we een (of meer) deelvervoer-concept waarmee we het aantal auto's terugdringen. Hiervoor maken we in 2024 en 2025 incidenteel €20.000,- vrij.

In 2024 is een extern adviesbureau ingehuurd om de mogelijkheden passend bij de gemeente Geertruidenberg te onderzoeken op het gebied van deelmobiliteit. Q2 2025 wordt dit advies opgeleverd.

2.2 Investeren in (fiets)oplaadinfrastructuur
Elektrisch rijden wordt steeds populairder, zowel de aantallen elektrische auto's als fietsen, scooters en andere vervoersmiddelen nemen fors toe. Om ervoor te zorgen dat we dit op een goede manier kunnen blijven faciliteren, maken we structureel €15.000,- vrij.

In 2024 is een extern adviesbureau ingehuurd om de mogelijkheden passend bij de gemeente Geertruidenberg te onderzoeken. Q2 2025 wordt dit advies opgeleverd.

3.1 Stimuleren circulairiteit

Grondstoffen worden steeds schaarser en het winnen van nieuwe grondstoffen belast het milieu. Om die redenen zetten we steeds meer in op hergebruik van materialen en denken we bij het ontwerpen van nieuwe producten van te voren al na over het hergebruik ná de levensduur. Om onze bedrijven hierin te steunen én zelfs te werken aan een circulair (afval)systeem, maken we structureel €30.000,- per jaar vrij.

Textielinzameling wordt sinds dit jaar naar de sociale werkplek (Midzuid) gebracht.
We hebben een extern bureau ingehuurd om te analyseren waar we de komende jaren op in kunnen zetten als gemeente als input voor het programmaplan voor de komende jaren.

Pilot afvalinzamelingsronde bedrijventerreinen heeft plaatsgevonden.
Er is een dashboard circulaire reststromen bedrijven opgestart.
Er is les gegeven op basisscholen over afval scheiden en we hebben scheidingsafvalbakken aan scholen geleverd.

4.1 Opstellen DIOR

Eén van de grote speerpunten in het programma duurzaamheid, is de Duurzame Inrichting van de Openbare Ruimte (DIOR). Dit traject start al in 2023. In 2024 worden vervolgens de uitvoeringsprogramma's opgesteld. Om ervoor te zorgen dat deze uitvoeringsprogramma's op een duurzame manier worden opgesteld en uitgevoerd, maken we eenmalig €50.000,- vrij. Hiermee geven we als gemeente niet alleen het goede voorbeeld op het gebied van groen/blauwe inrichting, maar pakken we hittestress en wateroverlast aan en herstellen we tegelijkertijd delen van het ecosysteem en onze biodiversiteit.

Het proces rondom DIOR is afgerond en ter besluitvorming aangeboden aan de Raad op 13 maart 2025. De Raad heeft de voorkeur uit uitgesproken voor het kwaliteitsscenario "Afgewogen" en de financiële consequenties te betrekken bij de integrale afweging bij de behandeling van de Kadernota en de Begroting 2026.
De Raad heeft daarnaast ingestemd met het laten vaststellen van de volgende beleidsdocumenten als kader en randvoorwaarden voor het DIOR: Mobiliteitsplan, Beleidskader Spelen en de Beleidsnotities Hondenbeleid, invasieve soorten en dierenwelzijn.

4.2. Herstellen ecosysteem en biodiversiteit

Het herstellen van het ecosysteem en de biodiversiteit start natuurlijk niet pas bij een DIOR. We nemen al stappen door bijvoorbeeld ecologisch beheer toe te passen op de bermen. Maar ook komende jaren kunnen we investeren in meer groen en blauw. Hiervoor maken we structureel €75.000,- per jaar vrij. Dit zetten we o.a. in voor het uitbreiden van de hoeveelheid en kwaliteit van het groen, het in stand houden hiervan op de langere termijn, maar bijvoorbeeld ook bij het verduurzamen tijdens reeds geplande werkzaamheden in de openbare ruimte.

Dit jaar is vooral de focus gelegd op het goed verankeren van groen en blauw in beleid.
In 2024 hebben we het Omgevingsprogramma Groen samen met lokale stakeholders opgesteld. Dit is in december door de gemeenteraad vastgesteld. Er is vervolgens met lokale stakeholders een proces opgestart voor het opstellen van de Uitvoeringsagenda Groen.
Er is een start gemaakt met het opstellen van het Soorten Management Plan (SMP) in samenwerking met de regio.

2.3 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Programmalijn	Beleidsindicatoren	Begroting 2024	Doelstelling	Jaarrekening 2024
Energietransitie: fossielvrij en energieneutraal in 2050	% duurzaam opgewekte elektriciteit	11,3% (2021)	100 % van de verbruikte energie wordt duurzaam opgewekt in 2050	*
	% energiebesparing t.o.v. 2018	12,5% (2021)	15% warmtebesparing in 2030, 33% in 2050	*

	% aardgasvrije panden	10,6% (2021)	Verhoging van het aantal aardgasvrije panden	*
	Aantal GWh zon op dak	16,0 GWh	21 GWh grootschalig zon op dak in 2030	21,9
	Aantal GWh zon op veld	4,0 GWh	24 GWh grootschalig zon op veld in 2030	nvt
Duurzame mobiliteit: alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 of eerder duurzaam	Aantal (semi)publieke laadpunten	205 (mrt-2023)	Een volledig dekkende oplaadinfrastructuur	188 afhankelijk van realisatie van de exploitant
	%geregistreerde elektrische en waterstofvoertuigen t.o.v. totaal	3,8% (2022)	Duurzame voertuigen (elektrisch en waterstof) zijn de norm	elektrisch 3,7% hybride 6,9% hybride met stekker 4,5% excl lease buiten gemeente
Circulariteit: een circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder	% hergebruik primaire grondstoffen (landelijke monitor wordt ontwikkeld)	-	In 2030 50% minder gebruik primaire grondstoffen t.o.v. 2018	*
	% gebruik primaire grondstoffen (landelijke monitor wordt ontwikkeld)	-	50% minder gebruik primaire grondstoffen in 2030	*
	% gerecycled huishoudelijk afval	70,3% (2021)	Terugdringen hoeveelheid fijn en grof huishoudelijk restafval naar 30 kg per inwoner per jaar in 2030. Tenminste 90% afvalscheiding in 2030	*
	%CO2-uitstoot t.o.v. 2018	37,3% verlaging (2021)	Lagere CO2-uitstoot t.o.v. 2018, 0% in 2050	*
Klimaatbestendigheid: Een klimaatbestendig Geertruidenberg in 2050 of eerder	Gevoelstemperatuur op een hete zomerdag vs. oppervlaktetemperatuur	0	Geen hittestress in 2050	0
	%groen van het oppervlak van de gemeente (exclusief agrarisch)	26,3% (2022)	Meer m2 groen van hoogwaardigere kwaliteit in 2027.	85m2 o.b.v. subsidie aanvragen
	Blootstelling PM10 en NO2 per m3 lucht	PM10: 17,1 (2021) NO2: 14,9 (2021)	Verbetering van luchtkwaliteit in 2030	PM10: 14,4 NO2: 13,8

* Zaken waar data nu nog ontbreekt, maar dit nader wordt onderzocht.

Wettelijke beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Waarde (Jaarrekening 2023)	Begroot 2024	Eenheid	Bron	Jaarrekening 2024
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	107 kg	125 kg	kg	CBS	19 kg(totaal 117 kg incl. fijn 98 kg) vermoedelijk is 125 kg gebaseerd

							op fijn + grof
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	11,3 %	8 %	%	Waar staat je gemeente	2,4 %(2016 laatste gegevens)

2.4 Risico's

Het grootste risico voor het programma duurzaamheid is het niet (tijdig) in kunnen vullen van de vacatures: hierdoor komt het behalen van de doelstellingen onder te staan.

Het grootste risico voor het programma duurzaamheid is het niet (tijdig) in kunnen vullen van de vacatures: hierdoor komt het behalen van de doelstellingen onder druk te staan.

2.5 Investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2024 of in het boekjaar 2024 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Kredietomschrijving	**Toelichting**
Opgave 2 Duurzaamheid	
Investeringen volgens Programma Stedelijk Water 2024-2028	
Reconstructie Namer e.o. - Riool	Voorbereiding van het project is in 2024 gestart en wordt gecombineerd met het krediet Reconstructie Namer e.o. - Wegen voor de bovengrondse infrastructuur.
Riool investeringen	Rioolleidingen in de Oude Stadsweg en Statenlaan zijn vervangen.
Gemalen E/M	Renovatiewerkzaamheden gemalen zijn in 2024 gestart en nog niet afgerond. Het opgenomen investeringsbedrag komt uit het in december 2023 vastgestelde Programma Stedelijk Water en is een theoretische benadering van de benodigde investeringen voor de gemalen die gebaseerd is op de in de Financiële verordening opgenomen afschrijftermijnen. In de praktijk worden investeringen gedaan op basis van de technische levensduur van de objecten.
IBA's	Er zijn in 2024 geen investeringen in de IBA's gedaan.
Gemalen E/M	Renovatiewerkzaamheden gemalen zijn in 2024 gestart en nog niet afgerond. Het opgenomen investeringsbedrag komt uit het in december 2023 vastgestelde Programma Stedelijk Water en is een theoretische benadering van de benodigde investeringen voor de gemalen die gebaseerd is op de in de Financiële verordening opgenomen afschrijftermijnen. In de praktijk worden investeringen gedaan op basis van de technische levensduur van de objecten.

2.6 Lasten en Baten per programma

Lasten en Baten

In onderstaande tabel zijn, overeenkomstig de BBV voorschriften en gespecificeerd per taakveld, de lasten en baten van het programma opgenomen. Als gevolg van de weergave in een veelvoud van € 1.000 kunnen er in de tabel afrondingsverschillen zitten.

Programma 2 Duurzaamheid							(bedragen x € 1.000)
LASTEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
7.2	Riolering	1.922	2.000	2.023	1.969	-54	V
7.3	Afval	2.586	2.809	2.809	2.774	-35	V
7.4	Milieubeheer	1.699	1.949	2.929	2.014	-915	V
	Programma 2 Duurzaamheid	**6.207**	**6.758**	**7.761**	**6.757**	**-1.004**	**V**
BATEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
7.2	Riolering	2.451	2.595	2.591	2.518	73	N
7.3	Afval	3.124	3.429	3.429	3.372	57	N
7.4	Milieubeheer	523	531	1.333	804	529	N
	Programma 2 Duurzaamheid	**6.098**	**6.555**	**7.353**	**6.694**	**659**	**N**
Totaal van bestemming							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
0.10	Mutaties reserves Lasten	190	0	0	0	0	-
0.10	Mutaties reserves Baten	88	120	120	83	37	N
	Programma 2 Duurzaamheid - Bestemming	**102**	**-120**	**-120**	**-83**	**37**	**N**
Totaal resultaat							
	Omschrijving	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
	Totaal Lasten	6.207	6.758	7.761	6.757	-1.004	V
	Totaal Baten	6.098	6.555	7.353	6.694	659	N
	Totaal Reserves	102	-120	-120	-83	37	N
	Saldo Programma 2 Duurzaamheid	**211**	**83**	**288**	**-20**	**-308**	**V**

Programma 3 Opgave Mens en Zorg

3.1 Programmaplan

Omschrijving (toelichting)
3.3 Aanpak
3.3.1 Programmalijnen
In overleg met bestuurlijk opdrachtgevers zijn de volgende speerpunten bepaald die als programmalijnen worden ingevuld:

Programmalijn	Bijdrage strategische doelen
1.Bewust (samen)leven	Inwoners zijn & blijven vitaal Meer sociale cohesie
2.Werken met talent	Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer Houdbaarheid basisondersteuning
3.Gelukkig opgroeien	Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak Houdbaarheid basisondersteuning
4.Financieel zelfredzaam	Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
5.Vrije inloop	Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak Houdbaarheid basisondersteuning

Daarnaast zijn er drie programmabrede trajecten die faciliterend zijn aan deze programmalijnen.

1. **Ontwikkeling nieuw subsidiebeleid 2025**
2. **Ontwikkeling wijkgericht werken (i.a.m. programma leefbaarheid)**
3. **Realisatie Monitor Mens en Zorg**

Samen geeft dit 6 programmalijnen

Binnen iedere programmalijn worden in het volgende hoofdstuk resultaten, activiteiten en middelen gedefinieerd. Per resultaat wordt aangeven of er een organische of projectmatige aanpak wordt gevolgd.

Aanpak
Het programma is opgebouwd langs 5 inhoudelijke programmalijnen en 1 ondersteunende programmalijn

In dit hoofdstuk wordt iedere programmalijn inhoudelijke toegelicht en wordt de te volgen aanpak uitgewerkt in activiteiten. Ook is aangegeven wanneer welk resultaat verwacht wordt in de komende jaren.

Voor de komende vier jaar worden de doelen, inspanningen en resultaten weergegeven. Waar nodig worden de aannames uit de strategie hier verder geconcretiseerd. Ook de samenhang tussen de doelen (bijvoorbeeld de onderlinge strijdigheden, raakvlakken of overlappingen) krijgen aandacht.

In de uitvoering en de bepaling van de benodigde middelen is de rol van gemeente in de verschillende activiteiten van belang. De rollen die we onderscheiden zijn: Regisseur, facilitator, uitvoerder, verbinder, financier.

Programmalijn 1 : Bewust (samen)leven
Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Inwoners zijn & blijven vitaal
- Meer sociale cohesie
- Gezondheidsachterstanden/ verkleinen gezondheidsverschillen
- Toegenomen deelname aan georganiseerde activiteiten
- Meer initiatief vanuit inwoners
- Meer vrijwilligers in informele netwerken

De programmalijn focust zich op het versterken van de weerbaarheid en het zelfoplossend vermogen van inwoners. Enerzijds door gezonder te leven en, waar mogelijk, tijdig te anticiperen op levensgebeurtenissen. Anderzijds door het stimuleren van “meer omkijken naar elkaar”. Het creëren van een klimaat waarin vragen makkelijker op tafel komen, we ervaringen delen en waar nodig de weg wijzen.

We zetten daarbij in op een brede aanpak die gericht is op de risico factoren voor het ontstaan van gezondheidsachterstanden waaronder financiële druk, laaggeletterdheid (onderwijs, scholing), overgewicht, eenzaamheid, overbelasting door mantelzorg en het voorzieningenniveau in de wijk.

Actief (kunnen) zijn in de gemeenschap is een belangrijke succesfactor. We stimuleren daarom activiteiten van en tussen inwoners. We zorgen dat inwoners (meer) worden uitgedaagd om te bewegen en te kiezen voor gezonde opties. We verbeteren de mogelijkheden voor inwoners om elkaar laagdrempelig te ontmoeten, te ontspannen en elkaar te helpen. We vergroten de sociale cohesie door de sociale basis te versterken. Onder de sociale basis wordt verstaan: Vrij toegankelijke formele en informele activiteiten en voorzieningen gericht op het elkaar ontmoeten en ondersteunen, ontplooien en ontspannen die zorgen dat mensen kunnen samenleven en meedoen.

Dit vraagt aandacht voor wijkgericht werken (oriëntatie op de vier wijken Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer –Noord en –Zuid) en om de functie van het verenigingsleven hierin te erkennen, te stimuleren en te waarderen, zoals beschreven staat in het Actief-Akkoord.

De inrichting en vormgeving van een wijk heeft invloed op de gezondheid en leefstijl van bewoners. Het bepaalt mede in hoeverre mensen bewegen, elkaar ontmoeten en activiteiten kunnen ondernemen. Gezien de vergrijzing en klimaatverandering is dit nog belangrijker geworden. Om gezondheidsachterstanden te verkleinen, is het daarom essentieel dat wij (de gemeente) de fysieke omgeving zo inrichten dat het gezond en actief leven bevordert. Dit wordt daarom een onderdeel van het uitvoeringsplan/ project ‘actief gezond in Geertruidenberg’.

We zetten in op de doorontwikkeling van buurtsport, zodat we de gezondheidsverschillen kunnen verkleinen. We willen sport en cultuur inzetten als preventief middel zowel voor de fysieke als de sociale component.

In 2024 zijn er verschillende projecten en initiatieven gerealiseerd om inwoners uit gemeente Geertruidenberg te stimuleren om vitaal te worden, zijn en blijven. Een groot gedeelte van de inwoners beweegt voldoende, heeft een gezonde leefstijl en een netwerk waar hij/zij bij hulpvragen op kan terugvallen. Toch is er nog een te grote groep waarbij dit helaas niet of maar deels het geval is en waar we, via verschillende interventies, op hebben ingezet.

In 2024 zijn we gestart met drie ketenaanpakken, te weten Welzijn op recept, Kansrijke start en Valpreventie. Door Welzijn op recept worden inwoners met psychosociale problematiek, waar geen medische of psychologische behandeling voor nodig is, door de huisarts doorverwezen naar een welzijnscoach van Surplus. Ze bespreken met de inwoner hoe zijn of haar situatie verbeterd kan worden, waardoor hij of zij zich prettiger in haar vel voelt. Dit kan bijvoorbeeld door het ontmoeten van nieuwe mensen, of door het aanreiken van een nieuwe hobby. Door de ketenaanpak valpreventie in te zetten, verkleinen we het risico op vallen onder inwoners van 65 jaar of ouder. Hierdoor willen we de gevolgen in zowel persoonlijk leed als hoge zorgkosten voorkomen. Het doel van de ketenaanpak Kansrijke Start is investeren in een goede start (de eerste 1000 dagen) voor elk kind en bouwen aan een fundament waarin meer gelijkheid is.

Ook hebben we ingezet om de doelgroep van volwassenen rond de 30-35 jaar meer te laten bewegen. Deze groep bleek uit de GGD-monitors minder te sporten in verhouding met overige volwassenen. Door de inzet van de bekendheid van Björn Koreman en een hardloopprogramma, zijn

er in 2024 meer dan 90 volwassenen aangesloten. Ook zijn in 2024 de Dongeswim en de Santarun georganiseerd om inwoners te motiveren om te bewegen én de sociale cohesie in de kernen te versterken.

Verder hebben de buurtsportcoaches meer ingezet op activiteiten voor jongeren, in samenwerking met het jongerenwerk. Er worden wekelijks beweeg- en sportactiviteiten aangeboden waar kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen aan deelnemen.

Er is tevens aandacht geweest voor de uitvoering van het Actief-Akkoord, waarbij er in 2024 de focus heeft gelegen op het delen van kennis van verenigingen onderling én zijn de eerste stappen gezet om aan de slag te gaan met het veilig sportklimaat bij de verenigingen.

Naast de beleidsmatige kant, hebben er in 2024 ook verschillende renovaties en opleveringen plaatsgevonden. Zo is het hoofdveld van VV Raamsdonk gerenoveerd en is het hele sportcomplex voorzien van LED-verlichting. Ook hebben de buitenvelden van HMC nieuwe LED-verlichting gekregen in 2024. Daarnaast is ook sporthal Parkzicht opgeleverd.

In 2024 hebben we tevens ingezet op het versterken van de sociale cohesie in de wijken. Zo zijn de initiatieven als Moedige Moeders en Stichting met je Hart financieel ondersteund. Er zijn ook ontwikkelingen geweest rondom de basisscholen in Raamsdonksveer-Noord en De Schelf. In samenwerking met Surplus is een pilot voorbereid om in Raamsdonksveer in De Schelf een Huis van de Wijk te realiseren. De opening staat begin februari 2025 gepland. De kwartiermaker heeft met diverse omwonenden en organisaties een programma met activiteiten opgesteld. Het activiteitenprogramma wordt in 2025 verder uitgebreid.

Met ketenpartners hebben we in 2024 onderzocht welke meerwaarde een MFA (multifunctionele accommodatie) voor Raamsdonksveer-Noord kan hebben, welke functies er dan in het gebouw gecombineerd kunnen worden en welke investeringen hiermee gemoeid zijn. In deze oriëntatiefase is een uitgebreid participatietraject uitgevoerd met inwoners en organisaties, is een functionele schets gemaakt met het onderwijs en is een plan van aanpak voor de vervolgfase gemaakt. Dit wordt in 2025 aan de raad voorgelegd.

Programmalijn 2 : Werken met talent

Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer
- Houdbaarheid basisondersteuning
- Alle inwoners hebben, ongeacht hun verdiencapaciteit, de mogelijkheid voor een zinvolle daginvulling
- Meer inwoners maken gebruik van, een ruimer aanbod van, vrij toegankelijke dagbesteding
- Lokale organisaties en bedrijven bieden meer werkervaringsplekken (plekken van ontmoeting en diversiteit)
- Er is een fysieke locatie in de gemeente waar de verbinding WMO-participatie duurzaam is gelegd en waar verschillende vormen van participeren samenkomen en elkaar aanvullen en stimuleren.

De weg naar participatie in onze gemeente is versnipperd en daardoor onvoldoende effectief. Het gevolg hiervan is dat de kosten hoog zijn en er, veelal individuele, voorzieningen worden beschikt die niet voldoende effectief zijn. Dit leidt ertoe dat de talenten van inwoners onvoldoende worden aangesproken en zij daardoor minder in staat zijn om zich te ontwikkelen, een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving en/of te voorzien in een eigen inkomen. De waarborg voor participatie vraagt expliciete aandacht op bestuurlijk en strategisch niveau.

We leggen een stevigere verbinding tussen de WMO (begeleiding), participatie en inburgering waardoor een brede participatie en effectievere integratie plaatsvindt. Een bredere of veelzijdigere participatie op terreinen die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling, het welzijn van anderen of maatschappelijke doelen gaat samen met een hoger individueel welzijn en andersom. Het uitgangspunt daarbij is dat je altijd iets zinvols kunt doen in de gemeente en dat je dat vooral samen doet met anderen op een toffe plek. Je groeit daarvan als persoon, zet stappen op de participatieladder en levert een maatschappelijke bijdrage.

We verleggen de focus op (standaard) individuele begeleidingstrajecten naar de verbreding van het aanbod voor vrij –toegankelijke (lokale) dagbesteding/ werkervaringsplekken, vooral door groepen op verschillende “treden” te mixen zodat inwoners voor elkaar van meerwaarde kunnen zijn.

De beheersing van de Nederlandse taal en de omgang met digitale media is een essentiële basisvoorwaarde voor participatie en zelfredzaamheid. Inwoners die laaggeletterd zijn, kunnen niet volwaardig deelnemen aan de samenleving; door de digitalisering e.d. wordt de afstand voor hen alleen maar groter en bestaat op termijn een risico op het ontstaan van problemen. We zetten daar extra op in, ook voor de doelgroep NT2 (Nederlands als 2e taal).

Het vraagt een diepgaander onderzoek naar de huidige situatie en behoeften om beter te begrijpen wat inwoners nu weerhoudt om te participeren en wat daarvoor nodig is. Dit kan leiden tot een verdere doorontwikkeling van de dienstverlening van MidZuid, en tot het beschikbaar komen van nieuwe initiatieven. Het project “op pad” heeft tot doel een concrete plek te realiseren die tevens als voorbeeld kan dienen.

In 2024 is pragmatisch invulling gegeven aan deze programmalijn. De realisatie van het uitvoeringskader Brede participatie staat gepland voor 2025. Daarbij vindt dan ook de evaluatie en analyse van het huidige beleid plaats.

De Dongemondgemeenten zijn onder begeleiding van Berenschot gestart met de uitwerking van een toekomstscenario en meerjarenstrategie voor de uitvoering van de Participatiewet. Er zijn gesprekken gevoerd met de gemeenten en MidZuid. Zomer 2025 wordt de rapportage van Berenschot met de mogelijke toekomstscenario’s en een voorkeursscenario verwacht. Dit kan meegenomen worden in het uitvoeringskader/beleidsplan.

Het traject van de integrale verordening sociaal domein is gebruikt om de verordeningen vanuit de Participatiewet te integreren met de verordeningen vanuit Jeugd en Wmo. Hierbij zijn de verordeningen eenvoudiger en leesbaarder geformuleerd. Tevens zijn een aantal beleidsregels geactualiseerd aan de huidige wetgeving. Voor wat betreft laaggeletterdheid is dit ook dit jaar opgenomen in het werkplan van Theek5. De bibliotheek verleent ondersteuning op dit gebied aan inwoners en stimuleert lezen en schrijven en het gebruik van (digitale media).

De opening van het Huis van de Wijk maakt het ontwikkelen van vrij toegankelijke dagbesteding in de komende jaren mogelijk.

Programmalijn 3: Gelukkig opgroeien
Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- Houdbaarheid basisondersteuning
- Vermindering inzet jeugdhulp (in verhouding tot andere gemeenten)
- Minder kinderen (onder de 18 jaar) die middelen of alcohol gebruiken
- Minder kinderen en jongeren voelen zich eenzaam
- Meer positieve berichtgeving van opgroeien in gemeente Geertruidenberg
- Periodieke gesprekken voor input van jongeren zelf

Jongeren in gemeente Geertruidenberg liggen onder een vergrootglas. Dat heeft meerdere oorzaken: door het hoge percentage van jongeren die jeugdhulp krijgen, de cijfers over alcoholgebruik onder jongeren en cijfers over de (zware) mentale problemen bij de jeugd, zorgen voor een negatief beeld. Daarnaast staat de jeugd op afstand, en is het voor beleidsmakers lastig om erachter te komen wat jongeren zelf willen.

Bovendien is het beeld dat veel jongeren over het leven hebben –mede ontstaan door sociale media-, niet realistisch en staat de mentale gezondheid van steeds meer jongeren onder druk. Door de Coronacrisis is dit nog versterkt.
Dit versterkt elkaar, de beeldvorming wordt niet beter en de kosten voor de jeugdhulp blijven stijgen. Middels deze programmalijn willen we een trendbreuk forceren in zowel de beeldvorming, de omgang met jongeren én willen we –waar dat kan- jongeren vroegtijdig helpen, om grotere problemen te voorkomen en/ of te verminderen.

Wanneer we kijken naar de jeugd dan willen we dat iedere jongere, ongeacht afkomst, kwetsbaarheid of beperking, op de eigen manier in de samenleving kan floreren en zich kan ontwikkelen tot die veerkrachtige zelfredzame volwassene. Hierin spelen talentontwikkeling en kansengelijkheid een grote rol. We willen voorkomen dat jeugd in de knel komt, en al eerder inspelen op signalen. We hebben leuke jeugd en hebben als samenleving een verantwoordelijkheid

om hen positief te benaderen, in staat te stellen om hun talenten te ontwikkelen en hun plek in de samenleving in te nemen. Dat begint met jongeren serieus te nemen en hen echt te zien en te ontmoeten. Je bent zoals je bent, en dat is oké.

Dat vraagt om een samenleving die jongeren uitdaagt en kansen biedt zich optimaal doorlopend te ontwikkelen en ook om een samenhangend en sluitend vangnet voor die keren dat het door omstandigheden niet lukt. Waarbij het normaliseren van een mindere periode belangrijk is, en er enkel professionele hulp wordt ingezet als dit nodig is. Of juist vasthoudend wordt gehandeld als er sprake is van generatie-problematiek. Op dit moment is het huidige beleid nog te versnipperd en onvoldoende afgestemd om dit te realiseren. Doelstelling is om tot een integrale aanpak te komen die de geschetste samenleving mogelijk maakt.

Er wordt extra inzet gepleegd op de gelijke kansen voor kinderen en jongeren. We doen dit vooral ook samen met kinderen, jongeren en hun ouders/verzorgers. De dialoog met jongeren krijgt extra aandacht. We zetten in op jongerenparticipatie en de inzet van ervaringsdeskundigheid.

In 2023 stelt het college het uitvoeringskader jeugd vast, waarin integraal gekeken wordt naar opgroeiende jongeren in onze gemeente. Onderdeel van dit uitvoeringskader is dat er in 2024 een onderzoek wordt gedaan naar of en zo ja hoe het voorliggend veld binnen het jeugddomein versterkt kan worden, rekening houdend met de opstart van projecten zoals Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en de doorontwikkeling van het jongerenwerk en buurtsportcoaches.”

Het onderwijs vervult, als 2e leefomgeving van kinderen, een belangrijke rol in het leven van kinderen en jongeren. We investeren extra in de samenwerking met onderwijs, met name gericht op het voorkomen of terugdringen van onderwijsachterstanden. Daarnaast zetten we in op versterking en verbreding van de maatschappelijke functie van, met name basisscholen, in hun directe omgeving.

We werken aan een nieuw regionaal jeugdstelsel dat de oplopende inzet van jeugdzorg moet remmen door te zorgen dat ondersteuning eerder, lichter en makkelijker beschikbaar is én inwoners en professionals beter accepteren dat hobbels bij het leven horen. Dit vraagt een grote lokale inzet die zich richt op preventie en interne ontschotting waardoor duurzamere oplossingen worden gecreëerd. De deelname aan het landelijk project “OKO” (Opgroeien in een kansrijke omgeving) gaat helpen om dit effectief te doen.

Het centrum voor jeugd en gezin (CJG) , dat de gemeente Geertruidenberg deelt met Drimmelen, vervult een belangrijke functie in het jeugdlandschap en is, daarmee, zelf ook onderwerp van verandering. Er ligt een nadrukkelijke opdracht om meer in de leefwereld van kinderen, jongeren en hun ouders aanwezig te zijn en breder aan te sluiten op de onderliggende vragen én mogelijkheden van het gezinssysteem en hun informele en formele netwerk. Met de uitvoering van al deze maatregelen verwachten we de komende jaren een inverdieneffect op de inzet van jeugdhulp.

Een veilige thuisbasis en leefomgeving is cruciaal voor het gelukkig opgroeien van kinderen en jongeren. We investeren in de sociale veiligheid voor en rond kinderen. Dit doen we onder meer door eerder te signaleren en de weerbaarheid van jongeren te versterken.

In 2024 zijn we gestart met het uitvoeringskader jeugd. De belangrijkste ontwikkelingen daarvan zijn:

Start Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)
OKO is een primaire preventieaanpak met als doel:
- Een positieve leefomgeving voor alle jongeren creëren
- Gebruik van alcohol, tabak en drugs door jongeren voorkomen.
- Welbevinden van jongeren verbeteren.

OKO is wetenschappelijk onderbouwd en gebaseerd op het succesvolle IJslandse preventiemodel.
De aanpak bestaat uit 4 stappen die tweejaarlijks herhaald worden.
- Monitoring

Eind mei is door de GGD de monitor opgeleverd. In juni heeft de kick-off bijeenkomst voor OKO plaatsgevonden.
- Dialoogsessie

In oktober hebben we een druk bezochte dialoogsessie georganiseerd waarbij speerpunten zijn geformuleerd die de basis vormen voor de verdere beleidsvorming.
- Beleidsvorming

In werkgroepen worden de speerpunten momenteel verder uitgewerkt naar concrete acties.
- Uitvoering

Deze volgt in 2025.
Versterking jongerenwerk
De in 2023 ingezette versterking van het jongerenwerk heeft verder vorm gekregen in 2024. Dit levert ook positieve resultaten op. Zo zien we toenemend bereik van jongeren in het jongerenhonk en aantoonbare afname van jeugdoverlast.

Lokaal Educatieve Agenda
In 2024 is samen met het onderwijsveld (PO, VO, kinderopvang en samenwerkingsverbanden voor PO/VO) invulling gegeven aan de lokaal educatieve (meerjaren-)agenda (LEA). Naast inhoudelijke afspraken zijn er ook afspraken gemaakt over de wijze van (samen)werken. Het koersdocument en werkplan worden in 2025 geformaliseerd en uitgevoerd.

Voorbereiding Stevig Lokaal Team (SLT)
De druk op de jeugdhulp is groot. Om de zorg te kunnen blijven geven aan de jongeren die het nodig hebben, kijken we of we gezinnen op een andere manier kunnen helpen. We willen meer de samenwerking zoeken binnen de lokale toegang, maar ook samenwerken met het voorliggend veld. Zo kan er een sluitend netwerk ontstaan waar jeugdigen en gezinnen met een hulpvraag waarvoor geen (specialistische) jeugdhulp nodig is, tóch terecht kunnen bij een voorziening die hen kan helpen. Dit samenwerkingsverband noemen we een Stevig Lokaal Team. In 2024 is gewerkt aan de opzet en inrichting van een Proof of Concept van een Stevig Lokaal Team. Dit is een gezamenlijk team van de gemeenten Drimmelen en Geertruidenberg. Het team is op 1 januari 2025 gestart.

Regionale ontwikkelingen jeugd.
De Proof of Concept SLT gebeurt in de gehele jeugdhulpregio WBO op een niveau van 50.000 inwoners per SLT (Geertruidenberg trekt hierin samen op met Drimmelen). Dit is onderdeel van de herinrichting van het jeugdhulplandschap en de regionale samenwerking die daarvoor nodig is. Dit maakt onderdeel van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en de daarin opgenomen Norm voor opdrachtgeverschap. In 2024 is besloten over de uitgangspunten voor de inkoop van jeugdhulp in 2027 e.v. en de versterking van de regionale samenwerking. Er is een aanzet gemaakt om te komen tot gezamenlijke uitgangspunten voor een Gemeenschappelijke Regeling. In 2024 is ook gezorgd voor de verlenging van de lopende contracten om de continuïteit van de hulpverlening tot 2027 te waarborgen.

Programmalijn 4: Financieel zelfredzaam

Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer
- Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- Inwoners melden zich eerder en vaker (bij welzijn) met vragen over geld en administratie
- Er ontstaan minder vaak (nieuwe) schulden
- Inwoners waarderen de dienstverlening van de gemeente

We constateren een toenemende financiële druk en onzekerheid bij inwoners. De bestaanszekerheid komt de komende jaren voor een steeds grotere groep inwoners onder druk te staan. De gemeente Geertruidenberg heeft de afgelopen jaren verschillende maatregelen genomen om te ondersteunen bij de bestaanszekerheid als er (te) weinig inkomen in het gezin is om bijvoorbeeld kinderen te laten sporten of om schulden bij inwoners te voorkomen of af te handelen. Er ontbreekt echter al langere tijd een stevige inhoudelijke basis die richting geeft en samenhang biedt voor meer duurzame aanpakken en oplossingen.

Ondertussen vinden er grote landelijke ontwikkelingen plaats qua wetgeving waardoor de urgentie om deze basis te maken ook vanwege externe druk steeds groter wordt. Binnen de programmalijn Financieel zelfredzaam wordt dit kader gecreëerd waarmee zowel invulling wordt gegeven aan de verander(en)de wetgeving als aan de eigen ambitie van de gemeente. Binnen dit kader is aandacht voor kansengelijkheid voor kinderen, armoedebestrijding en integrale schuldhulpverlening.
Inspanningen richten zich op:

- Bevorderen van het welzijn en de inclusie van mensen in armoede
- Meer preventie van geldzorgen

- Het tegengaan van geldzorgen door ervoor te zorgen dat alle kinderen en jongeren, financiële kennis, vaardigheden en competenties ontwikkelen
- Het voorkomen van (oplopende) schulden door het taboe te doorbreken

Maatschappelijke partners in de omgeving van de inwoners vervullen een belangrijke rol door tijdige signalering van betalingsachterstanden en het geven van informatie. Zodra er sprake is van schulden moet er een efficiënt en eenduidig verloop van de schuldhulpverlening zijn die de druk op de inwoner en zijn of haar omgeving waar mogelijk verkleint. We investeren in de ontwikkeling van integrale schuldhulpverlening, waaronder de inzet van budgetcoaches, en het realiseren van een structureel vangnet.

In 2024 hebben we de opdracht voor de effectrapportage schuldhulpverlening en de armoedemonitor gegeven aan bureau KWIZ.
Daarnaast hebben er twee stakeholdersbijeenkomsten plaatsgevonden. De eerste sessie is er voornamelijk kennisgemaakt en wat de partijen in onze gemeente Geertruidenberg betekenen rondom Financiële zelfredzaamheid en de thema's armoede, geldzorgen en schulden. Er is gekeken naar een gewenste situatie en wat we momenteel missen in dienstverlening en voorliggende voorzieningen m.b.t. schuldhulpverlening. De uitkomsten zijn in een tweede bijeenkomst gedeeld en is er met de aanwezige partijen gekeken naar ambities, mogelijke samenwerkingen, gezamenlijke doelstellingen en hoe we hier kunnen komen.
De uitkomsten van dit kader worden meegenomen in het beleidsplan Financiële zelfredzaamheid.

Er heeft een bijeenkomst voor raadsleden plaatsgevonden om een beeld te krijgen bij inwoners in de bijstand en hoe we hier als gemeente ons beleid op hebben ingericht. Wat ervaren raadsleden, wat vinden zij belangrijk voor de inwoners van de gemeente Geertruidenberg.
Ook zijn er oriënterende gesprekken gevoerd met mogelijke partners om onze dienstverlening uit te breiden en te optimaliseren. Zoals bijvoorbeeld een uitbreiding in het systeem van vroegsignalering, zodat we koppelingen met BRP kunnen maken en efficiëntie aanbrengen in de huidige werkwijze. Ondertussen worden deze acties meegenomen in de totale uitvoeringsagenda die in 2024 in concept is opgesteld en wordt aangevuld om als bijlage met het beleidsplan mee te sturen.
In 2025 zal het beleidsplan financiële zelfredzaamheid worden vastgesteld door de raad.

Programmalijn 5: Vrije inloop
Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- Houdbaarheid basisondersteuning
- Afname van dure (WMO) hulp
- Het is er druk, er gebeurt wat
- Tevreden mensen over de gemeente
- Partners willen er graag bij horen
- Huis van de gemeente, 1 gemeenschapshuis
- Hotspot, fysiek ontmoetingsplekken in iedere wijk.

De gemeente Geertruidenberg werkt al een aantal jaren aan een "optimale toegang". Een plek waar je als inwoner binnenloopt met je vraag en met een goed antwoord of oplossing naar buiten gaat. Ondanks alle aandacht en investeringen die er gedaan zijn zien we een versnipperde, suboptimale werkwijze die gericht is op het inzetten van (veelal geïndiceerde) voorzieningen. Zowel binnen de gemeentelijke organisatie zelf, als in de afstemming met maatschappelijk partners zoals met name welzijn. De beoogde integraliteit en zelfwerkzaamheid die we zowel voor de vraag als het aanbod nastreven wordt met de huidige inrichting niet gerealiseerd. In de landelijke monitors valt Geertruidenberg op door de hoge inzet van (gestapelde) WMO-voorzieningen per inwoner.

In de programmalijn "Vrije inloop" gaan we naar een volledig andere inrichting. Het uitgangspunt is een laagdrempelige inloop (fysiek, maar ook online) waar een inwoner, al dan niet toevallig, binnenloopt en daar in een gastvrije omgeving terecht komt waar hij of zij ongedwongen op zoek kan gaan naar informatie of ondersteuning. Desgewenst deelt de inwoner zijn of haar vraag met een aanwezige medewerker. Als in het gesprek de vraag helderder wordt komt er een kort antwoord, of wordt er een collega bijgehaald die er meer mee kan. Deze medewerkers zijn verbonden aan het wijkteam dat op die plek actief is. De vraag en de eigen mogelijkheden van de inwoner zijn leidend, evenals de mogelijkheden die in de directe omgeving vrij toegankelijk beschikbaar zijn als antwoord

op een goed begrepen vraag en behoefte. De inwoners ervaart persoonlijke betrokkenheid van een medewerker die naast hem of haar staat, moeite doet en écht helpt.

Om deze situatie te realiseren gaan de verschillende loketten in onze gemeente zich doorontwikkelen naar een lokaal wijkteam. Het wijkteam is aanwezig op een gastvrije plek van ontmoeting en verbinding. Hier is een brede expertise beschikbaar zodat direct met de goede professional het goede gesprek gevoerd kan worden en passende ondersteuning beschikbaar is. In dit wijkteam werken professionals en vrijwilligers van verschillende moederorganisaties, waaronder de gemeente, samen. Om deze ingrijpende verandering met partners te realiseren worden specifieke projecten ingericht.

In 2024 zijn veel stappen gezet in de ontwikkeling van een vrije inloop. De kern daarvan is dat inwoners op een laagdrempelige wijze ondersteund worden bij de beantwoording van hun hulpvraag. In het kader van het project Omgekeerd werken is onderzocht welke gevolgen dit voor de huidige werkwijze van het sociaal loket heeft. Dit is verwerkt in een implementatieplan dat vanaf de zomer wordt uitgevoerd. Een eerste stap daarin was de realisatie van een integrale verordening sociaal domein die begin 2025 aan de raad wordt voorgelegd.

Sinds januari 2024 zijn medewerkers uit het gemeentelijk sociaal domein aangesloten bij het spreekuur Geld & Recht van Surplus. Inwoners kunnen zo in één keer laagdrempelig hun vragen stellen m.b.t. tot verschillende regelingen en voorzieningen. Dit wordt als waardevol ervaren door verschillende betrokkenen. Het versterkt tevens de samenwerking tussen Surplus en de gemeentelijke organisatie.

In 2024 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de wenselijkheid en mogelijkheid van de ontwikkeling van een integraal sociaal domein met de gemeente Drimmelen. De uitkomsten hiervan worden in 2025 omgezet in voorstellen en ter besluitvorming voorgelegd.

Programmalijn 6 : Ondersteunend
Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Meer sociale cohesie
- Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- Houdbaarheid basisondersteuning
- Monitor Mens en Zorg beschikbaar begin 2024
- Subsidiebeleid 2025 tijdig gerealiseerd en geïmplementeerd

Over verschillende programmalijnen heen is er een ontwikkeling op een drietal onderwerpen die vooral ondersteunend zijn aan de vijf inhoudelijke lijnen. Deze onderwerpen zijn:
Monitor Mens en Zorg

Voor veel strategische doelen en maatschappelijke effecten ontbreekt de (structurele) data om een goede inschatting van de huidige situatie te maken, en dus ook om concrete, specifieke en realistische doelen te stellen. Zeker preventie vraagt meer zicht op kwetsbare inwoners en maatschappelijke vraagstukken en het, continu, in beeld brengen van de resultaten die behaald worden. De komende jaren kunnen we rekenen op veel landelijke middelen die beschikbaar komen voor tal van maatschappelijke vraagstukken. Om deze effectief in te zetten is het noodzakelijk om betere cijfers te krijgen over vraag, aanbod en productie van zorg en ondersteuning. We investeren in de monitoring en effectmeting van onze inspanningen door een passend en relevante monitor Mens en Zorg te ontwikkelen.

Ontwikkeling wijkgericht werken

Veel ontwikkelingen in het programma hebben het nodig om dichter bij de leefwereld van inwoners te komen en daar ontmoeting, verbinding en initiatief te laten ontstaan of de ruimte te geven. Hiervoor willen we wijkgericht werken verder ontwikkelen en de vier wijken van onze gemeente (Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer Noord- en Zuid) structureler gaan gebruiken als schaal om sociaal-maatschappelijk beleid op te ontwikkelen en uitvoering op te organiseren. Dat geldt ook voor andere programma's. Vandaar dat hiervoor een integrale aanpak en afstemming met het programma Leefbaarheid is gemaakt. Het programma Leefbaarheid is hierbij in de lead.

Subsidiebeleid 2025

Recent heeft een evaluatie van het subsidiebeleid plaatsgevonden als opmaat naar het nieuwe subsidiebeleid dat in 2025 van kracht moet worden. Aangezien de meeste subsidies worden verstrekt binnen het programma Mens en Zorg maakt dit project onderdeel uit van dit programma, ook al is eerder afgesproken dat het subsidiebeleid en daarvoor op te stellen verordening en beleidsregels voor de hele organisatie gelden.
Inhoudelijk moet het nieuwe subsidiebeleid zorgen voor meer sturing op maatschappelijke rendement, het extra stimuleren van maatschappelijk initiatief, en het eerlijker en transparanter inzetten van subsidiemiddelen. Ook in relatie van andere vormen van ondersteuning door de gemeenste, zoals via het evenementen- of accommodatiebeleid. Vindt Subsidie
Deze drie onderwerpen worden als projecten in het programma opgenomen onder de programmalijn “Ondersteunend”.

Monitor sociaal domein
In 2024 is door het adviesbureau KWIZ een nulmeting sociaal domein uitgevoerd op basis van indicatoren die gekoppeld zijn aan de strategische doelen en maatschappelijke effecten uit het programma Mens en Zorg. Ook heeft het bureau een advies uitgebracht over de doorontwikkeling naar een monitor/dashboard. De nulmeting wordt in 2025 gebruikt om streefwaarden te bepalen waardoor de effecten van beleid zichtbaar worden. Het advies over de doorontwikkeling heeft zichtbaar gemaakt dat de kwaliteit van de beschikbare data een belangrijk eerste aandachtspunt is. Hiervoor is een vervolgaanpak gemaakt en in gang gezet.

Ontwikkeling wijkgericht werken
De ontwikkeling van wijkgericht werken is expliciet gemaakt in de kadernota en begroting 2025. Er is extra beleidscapaciteit aangetrokken om deze ontwikkeling te leiden en invulling te geven aan wijk- en gebiedsgericht werken.

Subsidiebeleid 2025
In september 2023 is de projectopdracht voor het nieuwe beleid vastgesteld. Het niet kunnen invullen van de personele capaciteit heeft tot vertraging geleid. Vanaf de zomer van 2024 is het project goed opgepakt. Dit heeft er wel toe geleid dat de meeste lopende subsidies met een jaar verlengd zijn, aangezien het subsidieprogramma eind 2024 afliep. Inmiddels zijn kaders voor het nieuwe subsidiebeleid opgesteld en gaan ter besluitvorming richting de raad.

3.2 Ontwikkelingen

In onderstaande tabel staan de begrote mutaties en de werkelijkheid t.o.v. voorgaande begrotingen/de kadernota. Voor detailinformatie verwijzen we naar het jaarrekening gedeelte.

Pr.	Programmalijn	Omschrijving Programmalijn	Begroting mutatie 2024	V/N	Werkelijk mutatie 2024	V/N
P3	1	Bewust samenleven	255.000	N	255.000	N
P3	2	Werken met talent	0		0	
P3	3	Gelukkig opgroeien	226.000	N	226.000	N
P3	4	Financiële zelfredzaamheid	0		0	
P3	5	Vrije inloop	13.000	N	13.000	N
P3	6	Ondersteunend	10.000	V	10.000	V
P3		Inkomsten gezond en actief leven akkoord	484.000	V	484.000	V
P3	**Totaal**		**0**	-	**0**	-

Toelichting op de tabel ontwikkelingen

1.1 Bewust samenleven

We versterken de informele zorg, mantelzorg en het vrijwilligersbeleid, samen met Surplus. Samen met huisartsen en Surplus gaan we Welzijn op recept inzetten, ook wordt een vrijwilligerswinkel gerealiseerd. Projecten die gaan lopen zijn het project "Actief gezond" waarbij bijvoorbeeld een ketenaanpak voor kinderen met overgewicht wordt opgezet. Een ander groot project binnen deze programmalijn is de visie MFA Hooipolder, oftewel de ontwikkeling van het scholeneiland naar een multifunctionele accommodatie in samenhang met basisonderwijs, wijkcentrum en gymzaal/sporthal waarbij ook burgerparticipatie zal worden toegepast.

In 2024 zijn er veel activiteiten binnen deze programmalijn uitgevoerd. Grotendeels via lokale activiteiten op het gebied van (buurt-)sport en bewegen. In het integraal zorgakkoord komen de regionale ketenprogramma's ook steeds beter op gang. In 2024 is uitvoering van Welzijn op Recept en Valpreventie daadwerkelijk van de grond gekomen. Kansrijke start is voorbereid. De oriëntatiefase van de multifunctionele accommodatie Hooipolder (MFA) heeft een impuls gegeven aan wijkgericht werken en heeft een goed zicht gegeven op de nog op te lossen vraagstukken. In 2024 is de aanloop gemaakt naar de opening van een Huis van de wijk in De Schelf. Het bleek nog niet zo simpel om een bestaand buurthuis te heropenen, maar de opening is gepland voor begin 2025. Hiervoor zijn in 2024 alle voorbereidingen getroffen.
Wegens capaciteitsgebrek is het helaas nog niet gelukt om het uitvoeringsplan Actief Gezond te maken. De nulmeting sociaal domein die in 2024 is uitgevoerd levert waardevolle informatie voor de start van dit plan.

2.1 Werken met talent

We integreren inburgering in reguliere voorzieningen samen met Vluchtelingenwerk en Surplus. De visie op Mid-Zuid zien we als spin-off voor de bredere visie op participatie. Projecten die zullen worden uitgevoerd zijn "Brede participatie" waarbij een inventarisatie wordt gedaan van de ontwikkelingen op het gebied van wetgeving, samen met een lokale beleidsevaluatie. We experimenteren met het Project "Op pad", waarbij we vrij toegankelijke dagbesteding willen realiseren inclusief een fysieke pilotlocatie.

Meerdere ontwikkelingen, waaronder de afname van de Wsw-doelgroep en toename van andere doelgroepen, waarbij vaker sprake is van complexe multiproblematiek, maken een heroverweging van de bedrijfsvoering van MidZuid noodzakelijk. In 2024 is een proces gestart om te komen tot een toekomstbestendige uitvoering en meerjarenstrategie voor MidZuid. Medio 2025 verwachten wij de rapportage van Berenschot met de mogelijke toekomstscenario's en een voorkeursscenario. Vervolgens zal op basis hiervan de huisvestingsbehoefte worden bepaald.
Medio 2024 zijn we gestart met de voorbereidingen voor een pilot Huis van Wijk De Schelf. Met diverse partijen en buurtbewoners zijn de mogelijkheden verkend en is de opening voorbereid. Het proces rond het omgekeerd werken en de integrale verordening hebben meer tijd gevraagd, de geplande beleidsevaluatie in het kader van 'Brede Participatie' is daardoor doorgeschoven naar 2025.

3.1 Gelukkig opgroeien

We versterken de meerjarige samenwerking met primair en voortgezet onderwijs en kinderopvang door realisatie Lokale Educatieve Agenda (LEA). (o.a. effectieve invulling voorschoolse educatie (VVE) en onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Het Centrum Jeugd en Gezin wordt doorontwikkeld en het jongerenwerk versterkt door te richten op betere dialoog met jongeren, aanwezigheid in de buurt en ketensamenwerking. Projecten waaraan gewerkt wordt zijn de implementatie van het strategieplan WBO, samen met gemeente Drimmelen. Hierbij versterken we de lokale sociale basis en werken aan de doorontwikkeling van een sterk lokaal team. Het project "realisatie uitvoeringskader jeugd" richt zich op de beheersing/reductie van de inzet van jeugdhulp(kosten). Ook krijgt jongerenparticipatie steeds meer vorm en wordt een preventieaanpak gemaakt met als doel een positieve leefomgeving voor alle jongeren.

In 2024 zijn extra middelen ingezet voor de implementatie van het Stevig Lokaal Team. Dit SLT is een "proof of concept" voor implementatie van het nieuwe jeugdhulplandschap conform de eerder vastgestelde regiovisie. De bestaande inkoopcontracten met de zorgaanbieders lopen af per 31-12-2026. Daarvoor moet een nieuwe inkoop worden georganiseerd per 2027. Hiervoor is in 2024 gestart met het opstellen van een (regionale) inkoopstrategie. Lokaal zijn met name middelen van Spuk Gala gebruikt voor het realiseren van het traject OKO. Het project Buurtgezinnen is positief geëvalueerd en wordt ook in 2025 voortgezet.

4.1 Financiële zelfredzaamheid

We gaan aan de slag met het doorontwikkelen van minimabeleid en de kindregeling. Vroegsignalering wordt steeds belangrijker. In het project "uitvoeringskader financiële

zelfredzaamheid" gaan we aan de slag met het opstellen van een uitvoeringskader en zetten we ervaringsdeskundigen en inwoners in. We ontwikkelen integrale schuldhulpverlening en zetten budgetcoaches in samen met Surplus.

De verschillende onderdelen van deze programmalijn zijn gerealiseerd. Dit heeft ertoe geleid dat de verschillende onderdelen van het beleidsplan Financiële zelfredzaamheid en de bijbehorende uitvoeringsagenda nagenoeg gereed zijn om samengevoegd te worden tot beslisbare documenten.

5.1 Vrije inloop

We voeren de basisvoorziening welzijn uit zoals het versterken van regie en vrijwillige inzet, samen met Surplus, Theek5 en Thuisvester. We gaan steeds meer "omgekeerd werken"; van (versnipperd) aanbod naar één brede vraag met een integrale oplossing. We werken aan de verordening sociaal domein en herdefiniëren basisondersteuning.

Het omgekeerd werken heeft in 2024 echt handen en voeten gekregen. Er heeft een brede inventarisatie en analyse plaatsgevonden. Van daaruit is een plan van aanpak gemaakt voor de ontwikkeling, implementatie én borging van het omgekeerd werken in onze organisatie. De juridische basis hiervoor ligt in de integrale verordening sociaal domein. Eind 2024 is veel inspanning door de organisatie geleverd voor het formuleren van de onderliggende kernwaarden en de uitwerking van deze (concept-) verordening.

6. Ondersteunend

We werken aan een nieuw subsidiebeleid met nieuwe uitgangspunten waarbij de raad nauw wordt betrokken. We ontwikkelen een monitor Mens en Zorg met periodieke rapportages voor o.a. raad en college.

De verschillende activiteiten zijn uitgevoerd en over het algemeen zijn de beoogde resultaten behaald. In verband met privéomstandigheden heeft het nieuwe subsidiebeleid vertraging opgelopen. Hierdoor zijn alle structurele subsidies die afliepen per 1-1-2025 met 1 jaar verlengd. Inmiddels loopt het project goed.

3.3 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

In het programma Mens en Zorg is het bepalen van passende indicatoren, het bepalen van de nulsituatie en het realiseren van een vaste rapportage en evaluatiecyclus op verschillende niveau's meegenomen.
De set van (structurele en tijdelijke) indicatoren zal zich daarom in de komende jaren verder ontwikkelen en uit kristalliseren. Bij de aanvang van het programma, in september 2023, wordt de onderstaande set gehanteerd:

Strategisch doel	Indicatoren	Begroting 2024	Doelstelling	Jaarrekening 2024
Inwoners zijn en blijven vitaal	% inwoners met overgewicht/obesitas (2022)	inwoners 18-64: 60 % inwoners 65+: 61%	Daling	60%
	% inwoners dat kampt met eenzaamheid of depressie (2022)	Eenzame inwoners 18-64: 48 % 65+: 52%	Daling	 48% 52%
	Aantal sociaal maatschappelijke initiatieven vanuit inwoners			25
	% inwoners dat deelneemt aan georganiseerde activiteiten (% volwassenen dat wekelijks sport) (% kinderen lid van sportvereniging)			Niet bekend (53%) (68%)

Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer	% inwoners met problematische schulden (2020 en 2022)	Huishoudens met problematische schulden (2020): 6,4% Inwoners dat een betalingsachterstand had in het afgelopen jaar (2022) 18-64: 10 % 65+: 3%	Daling	7,3% (2023) Niet bekend Niet bekend
	% inwoners met terugkerende schuldenproblematiek			Niet bekend
	Aantal vragen over geld en administratie Vragen bij de gemeente Vragen bij welzijn			127 (2023) 280 (2023)
	Gemiddelde hoogte van schulden bij melding			€35.000
Meer sociale cohesie in de lokale samenleving	% sportverenigingen dat inclusief sporten ondersteunt			Niet bekend
	% inwoners dat veel sociale samenhang ervaart			10%
	% inwoners dat vrijwilligerswerk doet in georganiseerd verband (2022)	Niet uitgesplitst naar georganiseerd/ongeorganiseerd: 18-64: 17% 65+ : 27%		17% 27%
	% inwoners dat vrijwilligerswerk doet in ongeorganiseerd verband	zie hierboven		
	Tevredenheid van jongeren over leven in de gemeente (Aandeel kinderen dat blije gevoelens heeft)			Niet bekend (89%)
Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak	% kinderen dat jeugdzorg heeft (2022)	13,8%	Daling	15,6% (1e half jaar 2024)
	%/aantal jongeren dat regelmatig middelen gebruikt (2021)	Recent alcohol gedronken: 39% Recent binge gedronken: 30% Heeft ooit wiet/hasj gebruikt: 7% % jongeren dat minstens 1x per week vapet	Daling	35% 24% 8% 14%
	%/aantal veilig thuis meldingen (2022)	219 meldingen	Daling	260
Houdbare basisondersteuning	Het gebruik van geïndiceerde voorzieningen	Gerealiseerde uitgaven Wmo maatwerkvoorzieningen per inwoner: € 275 (2023) Prognose 2024 niet vrij toegankelijke zorg jeugd € 7.824.451	Daling	275
	Gebruik jeugdhulp in verhouding tot andere gemeenten	15,6% jongeren met jeugdhulp in Geertruidenberg t.o.v. 11.5% landelijk (1e helft 2024)	Daling	15,6%
	Gebruik geïndiceerde WMO hulp	Percentage inwoners met tenminste één Wmo-maatwerkvoorziening: 10% (2023)	Daling	11% (113/1000)
	Gebruik van meerdere (m.n. WMO) voorzieningen	Aantal huishoudens met 2 of meer maatwerkvoorzieningen (Wmo, Participatie en Jeugdwet): 149 per 1000 huishoudens (2023)	Daling	13% (130/1000)
	Waardering dienstverlening gemeente door inwoners	86% van de Wmo-cliënten is tevreden over het contact met de gemeente (2023)	Gelijk houden of stijging	86,5%

Wettelijke beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Waarde (Jaarrekening 2023)	Begroot 2024	Eenheid	Bron	Jaarrekening 2024
17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	7,2	2,7	Aantal per 1.000 leerlingen	RBL	4 (2023)
18.	4. Onderwijs	Relatief verzuim	20	13	Aantal per 1.000 leerlingen	RBL	19 (2023)
19.	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	1,7	1,70	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	2,2 (2022)
20.	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	52,3	52,3	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	51,4 (2022)
21.	6. Sociaal domein	Banen	654	654,0	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar	LISA	784,5 (2023)
22.	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	1	1	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1 (2022)
23.	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	4	5	% kinderen tot 18 jaar	CBS	4 (2023)
24.	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	74,6	72,3	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	75,2 (2023)
26.	6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	1	1	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1 (2023)
27.	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	220	232	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	199 (2024)
28.	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	35	73	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	137,4 (2022)
29.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	13,8	14,0	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	15,6 (2024)
30.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	0,7	2	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,7 (2023)
31.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	0,4	0,0	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,3 (2023)
32.	6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	1.010	990	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	950 (2024)

3.4 Risico's

De gemeente bevindt zich in een roerige context. Veel effecten daarvan slaan neer in het sociaal domein. Vanwege de grote omvang van het totale budget in het sociaal domein werken die effecten hard door in de totale financiële begroting. We hebben de afgelopen jaren gezien dat het op voorhand nauwelijks mogelijk is om risico's adequaat in te schatten.

Gezien de sterke ontwikkeling van de loonkosten binnen de verschillende sectoren die door of via de gemeente worden gefinancierd ligt hier een aanzienlijk risico op grote kostenstijgingen en druk vanuit aanbieder. In het kader van de zorgplicht van de gemeente bieden gemaakte meerjarige contractuele afspraken onvoldoende garantie voor kostenbeheersing. Het is dus noodzakelijk om

hier pro-actief in te handelen en ontwikkelingen in die sectoren en bij belangrijke aanbieders goed te volgen en hierop intern te anticiperen.

De toenemende vergrijzing en personeelstekorten in de zorg, kunnen een toename van het aantal hulp- en ondersteuningsvragen tot gevolg hebben.

3.5 Investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2024 of in het boekjaar 2024 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Kredietomschrijving	Toelichting
Opgave 3 Mens en Zorg	
Investeringen Accommodaties (overige faciliteiten)	In 2024 is sporthal Parkzicht opgeleverd. Daarnaast zijn de huurovereenkomsten tussen de buitensportverenigingen en de gemeente opgesteld, n.a.v. de aanpassingen die voortkwamen uit de herijking van het buitensportaccommodatiebeleid.
Investeringen Sportvelden	In 2024 is het hoofdveld van VV Raamsdonk gerenoveerd en is tevens het hele sportcomplex voorzien van LED-verlichting. Ook bij HMC zijn de buitenvelden in 2024 voorzien van LED-verlichting.

3.6 Lasten en Baten per programma

Lasten en Baten

In onderstaande tabel zijn, overeenkomstig de BBV voorschriften en gespecificeerd per taakveld, de lasten en baten van het programma opgenomen. Als gevolg van de weergave in een veelvoud van € 1.000 kunnen er in de tabel afrondingsverschillen zitten.

Programma 3 Mens en Zorg							(bedragen x € 1.000)
LASTEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
0.8	Overige baten en lasten * (Noodfonds alleen in 2023)	35	0	0	0	0	-
4.1	Openbaar basisonderwijs	186	11	41	71	30	N
4.2	Onderwijshuisvesting	1.229	1.225	1.245	1.221	-24	V
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.239	1.405	1.554	1.489	-65	V
5.1	Sportbeleid en activering	623	498	429	429	0	-
5.2	Sportaccommodaties	1.809	1.738	1.923	1.875	-48	V
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.673	2.828	5.995	5.529	-466	V
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.710	1.847	2.149	2.022	-127	V
6.3	Inkomensregelingen	8.735	6.700	7.551	8.044	493	N
6.4	WSW en beschut werk	2.293	2.350	2.598	2.598	0	-
6.5	Arbeidsparticipatie	837	755	1.061	1.012	-49	V
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.436	1.703	1.669	1.520	-149	V
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	-
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	2.743	2.998	3.341	3.397	56	N
6.71b	Begeleiding (WMO)	2.246	2.299	2.363	2.156	-207	V
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	1.482	1.592	1.437	1.390	-47	V
6.72b	Jeugdhulp behandeling	777	842	1.157	1.309	152	N
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	547	463	648	762	114	N
6.73a	Pleegzorg	137	125	90	79	-11	V
6.73b	Gezinsgericht	698	711	686	582	-104	V
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	1.070	972	1.104	1.097	-7	V
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.428	1.480	1.301	1.288	-13	V
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	664	535	805	1.116	311	N
6.74c	Gesloten plaatsing	145	164	251	122	-129	V
6.81	'Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	-
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0	-
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	18	19	19	19	0	-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	-
6.82a	Jeugdbescherming	214	225	272	336	64	N
6.82b	Jeugdreclassering	55	65	54	73	19	N
7.1	Volksgezondheid	1.079	1.163	1.688	1.555	-133	V
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	86	132	122	63	-59	V
	Programma 3 Mens en Zorg	**37.194**	**34.845**	**41.553**	**41.154**	**-399**	**V**

BATEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
0.8	Overige baten en lasten * (Noodfonds alleen in 2023)	0	0	0	0	0	-
4.1	Openbaar basisonderwijs	173	0	42	107	-65	V
4.2	Onderwijshuisvesting	68	54	61	79	-18	V
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	366	419	524	454	70	N
5.1	Sportbeleid en activering	276	60	241	252	-11	V
5.2	Sportaccommodaties	524	368	391	421	-30	V
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.370	561	6.641	6.474	167	N
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	5	2	3	N
6.3	Inkomensregelingen	5.986	5.167	6.372	6.433	-61	V
6.4	WSW en beschut werk	0	0	0	0	0	-
6.5	Arbeidsparticipatie	1	0	0	0	0	-
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	8	6	6	8	-2	V
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	-
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	80	98	98	92	6	N
6.71b	Begeleiding (WMO)	0	0	0	0	0	-

Programma 3 Mens en Zorg							(bedragen x € 1.000)
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0	0	-
6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	0	0	0	0	-
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	0	0	-
6.73a	Pleegzorg	0	0	0	0	0	-
6.73b	Gezinsgericht	0	0	0	0	0	-
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	-
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0	-
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0	0	-
6.74c	Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0	-
6.81	'Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	-
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0	-
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0	-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	-
6.82a	Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	-
6.82b	Jeugdreclassering	0	0	0	8	-8	V
7.1	Volksgezondheid	67	12	266	316	-50	V
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	27	50	50	57	-7	V
	Programma 3 Mens en Zorg	**12.946**	**6.795**	**14.697**	**14.703**	**-6**	**V**

Totaal van bestemming

TV	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 Primitief	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves Lasten	315	385	2.141	2.141	0	-
0.10	Mutaties reserves Baten	160	1	1.756	1.756	0	-
	Programma 3 Mens en Zorg- Bestemming	**155**	**384**	**385**	**385**	**0**	**-**

Totaal resultaat

	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 Primitief	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
	Totaal Lasten	37.194	34.845	41.553	41.154	-399	V
	Totaal Baten	12.946	6.795	14.697	14.703	-6	V
	Totaal Reserves	155	384	385	385	0	-
	Saldo Programma 3 Mens en Zorg	**24.403**	**28.434**	**27.241**	**26.836**	**-405**	**V**

Programma 4 Opgave Wonen

4.1 Programmaplan

Omschrijving (toelichting)
4.3 Aanpak
De versnelling in de realisatie van woningbouw gaat gepaard met onzekerheden. De gemeente heeft een studie laten uitvoeren naar de haalbaarheid van locaties en de stedenbouwkundige mogelijkheden. De beschreven invullingen hebben (vooralsnog) een (sterk) indicatief karakter, maar duiden wel de potentie van diezelfde locaties aan. Beperkingen kunnen zich voordoen indien sprake is van sectorale belemmeringen (zoals bodem, geluid, externe veiligheid, e.d.), of wanneer het eigendom niet aan de gemeente toebehoort en een eigenaar geen ontwikkeling wenst, dan wel een andere ontwikkeling dan die door de gemeente wordt voorgestaan. In dat kader is het bij de te maken keuzes van belang zowel de snelheid waarmee tot een ontwikkeling (woningbouw) kan worden gekomen, als de toepasbaarheid van de gewenste woningbouwdifferentiatie.

Dit programma is gebaseerd op de kortere termijn (2023 t/m 2024) en geeft meteen een doorkijk naar de ontwikkelpotenties voor de langere termijn.

4.3.1 Programmalijnen
Dit programma bestaat uit vier programmalijnen. Elke programmalijn heeft een eigen thema; de thema's zijn nauw met elkaar verbonden.

1. Woonruimte naar behoefte
Op basis van demografische ontwikkelingen en de opgelegde taakstelling voor specifieke doelgroepen, ontwikkelen we naar behoefte. Dit kunnen we op de volgende manieren realiseren:
- nieuwe woningen bouwen;
- transformeren leegstand (waaronder voormalig agrarische bebouwing [VAB's]);
- aanpassen in de bestaande woningvoorraad;
- herstructurering woonwijken.

Met het vaststellen van het programma Wonen in februari 2024 is een grote stap gezet in het verder verankeren van onze woningbehoefte en het streven naar voldoende betaalbare woningen. Doordat dit nu beleidsmatig is vastgelegd, werkt dit door in andere beleidsstukken en afspraken die we maken met initiatiefnemers.

2. Verbeteren, bewaken en behouden balans
Balans gaat zowel over het verdelen van de woningvoorraad als over een balans in de soorten woningen die we hebben in onze gemeente. We maken gebruik van de mogelijkheid om een percentage van onze woningvoorraad toe te wijzen aan onze eigen inwoners. Daarnaast houden we rekening met een evenredige spreiding van doelgroepen, zoals de uitstroom beschermd wonen,

maatschappelijke opvang en statushouders. Daarnaast houden we bij herstructureren en nieuwbouw de verdeling van verschillende typen woningen en prijsklassen in het oog.

De bouwopgave voor onze gemeente op basis van de Woondeal komt neer op het toevoegen van 400 woningen aan harde plancapaciteit tot 2026 en tussen de 700 en 900 woningen aan harde plancapaciteit tot 2030.
De na te streven differentiatie daarbinnen betekent dat er qua verdeling sprake moet zijn van 30% sociale huur en 2/3e 'betaalbaar'. Onder betaalbaar wordt verstaan woningen met een huurprijs tot € 1000 en voor koopwoningen tot een prijs van € 355.000. Deze kaders worden gemeentebreed nagestreefd en niet op project- / locatieniveau.

Eveneens richtinggevend is het plan van aanpak, zoals dat met de Baroniegemeenten is opgesteld. Hierin zijn afspraken vastgelegd met betrekking tot de opvang en huisvesting van asielzoekers, statushouders en Oekraïense vluchtelingen.

De afspraken in de SRBT Woondeal zijn nu ook gemeentelijk beleid door het vaststellen van het programma Wonen. De verdeling 30-40-30% is en blijft het uitgangspunt voor de toevoegingen aan de woningvoorraad. In (contractuele) afspraken met initiatiefnemer houden we zoveel mogelijk vast aan dit streven.

3. Regie op de woningmarkt

We gaan toe naar een actieve sturing, uitvraag aan de voorkant, in plaats van toetsing achteraf. De middelen om de regie te pakken zijn bijvoorbeeld:

- waar nodig en/of gewenst inzetten op een actief grondbeleid (te baseren op maatwerk);
- opleggen woningbouwprogramma en –differentiatie via de anterieure overeenkomst.

Met het vaststellen van startnotities en het aangaan van anterieure overeenkomsten, leggen we in een vroegtijdig stadium onze wensen en randvoorwaarden vast. Met het programma Wonen verschaffen we ook duidelijkheid richting initiatiefnemers en burgers.

4. Ontwikkelingen in samenspraak met inwoners en stakeholders

Bij alle nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen worden inwoners betrokken. Op deze manier creëren we draagvlak en voelen inwoners zich betrokken en gehoord. Op het abstracte niveau (gemeentebreed) is de gemeente daarbij aan zet vanuit de opgave. Per locatie gebeurt dit via de omgevingsdialoog, gebaseerd op de door de gemeenteraad vastgestelde notitie burgerparticipatie. In het eerste geval is de gemeente de regisseur, in de tweede situatie is het toetsend.

Voor de visie woningbouwlocaties Raamsdonk zijn we in 2024 het participatieproces gestart. Veel inwoners van Raamsdonk hebben hun ideeën, wensen en bedenkingen kenbaar kunnen maken.
We sturen bij initiatieven van derden actief aan op een vroegtijdig omgevingsdialoog, zodat deze meegenomen kan worden in de bestuurlijke besluitvorming. Per initiatief wegen we af welke rol wij als gemeente hebben tijdens het omgevingsdialoog.

4.2 Ontwikkelingen

Voor 2024 zijn er geen nieuwe ontwikkelingen. Op basis van de locaties die in ontwikkeling worden gebracht, wordt echter wel een stijging van de leges voorzien, gemiddeld met een bedrag van € 200.000.

4.3 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Onderstaande tabel was opgenomen in de begrotingswijziging collegeakkoord.
Deze tabel dient voor 2024 geactualiseerd te worden.

Programmalijn	Beleidsindicatoren	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Creëren woonruimte naar behoefte:	Tot 2026 een toename van 400 woningen (in voorbereiding of uitvoering)	-	2022: 277 2023: 36 2024: -9* Totaal: 304 *Voorlopige cijfers CBS
	Tot 2030 een toename van tenminste 685 woningen (in voorbereiding of uitvoering)	-	Op koers.
	Realisatie van uiterlijk 100 woningen in 2025	-	Op koers.
	2/3 van dit aantal woningen betaalbaar: • 30% sociale huur • 40% middeldure huur (tot € 1.000) of betaalbare koop (tot € 355.000)	-	Op koers (met inachtneming van jaarlijkse indexatie).

We verbeteren, bewaken en behouden de balans	Inzicht in bestaande woningvoorraad	-	2022: 10.120 2023: 10.156 2024: 10.147* *Voorlopige cijfers CBS (eindstand per jaar)
	Inzicht in aantal actief woningzoekenden in de sociale huursector	-	979 (peildatum januari 2025)
	Voldoen aan de wettelijke taakstelling op het gebied van asielzoekers, statushouders en Oekraiense vluchtelingen	-	- Taakstelling asielzoekers 2024: 125 - Huisvesting asielzoekers 2024: 50 - Taakstelling statushouders 2024: 53 (incl. achterstand 2023: 8) - Huisvesting statushouders 2024: 33 - Taakstelling Oekraïense vluchtelingen 2024: 126 - Huisvesting Oekraïense vluchtelingen 2024: 126
	% toegewezen woningen met binding (Thuisvester)	-	23,6%
	% sociale woningbouw per wijk/kern/gemeente	-	2022: 3.082 (31,3%) 2023: 3.176 (31,3%) 2024: 3.182 (31,3%) Cijfers CBS (beginstand per jaar)
We pakken meer regie op de woningmarkt	50% sociale huurwoningen toewijzen aan eigen inwoners	-	2022: 44,8% 2023: 62,6% 2024: 63,9%
	Afspraken vastleggen in anterieure overeenkomsten	-	Voldaan
Ontwikkelingen vinden plaats in samenspraak met onze inwoners en stakeholders.	Toepassen uitgangspunten nota burgerparticipatie	-	Voldaan

Wettelijke beleidsindicatoren

Voor programma 4 zijn geen beleidsindicatoren voorgeschreven.

4.4 Risico's

Schadeclaim in verband met ruimtelijke ontwikkelingen Met het vaststellen van bestemmingsplannen of het verlenen van omgevingsvergunningen kan er directe of indirecte schade ontstaan doordat gronden en panden minder waard worden. Doordat wij als gemeente het bestemmingsplan vaststellen of de vergunning afgeven, zijn wij degene die de schade in feite veroorzaken. Eventuele schade verhalen wij op de initiatiefnemer waarvoor het besluit wordt genomen.

Dit doen we door het sluiten van planschadeverhaalovereenkomsten met de initiatiefnemer. Hiermee is het risico voor de gemeente zeer beperkt. Bij projecten waar wij als gemeente zelf initiatiefnemer zijn, wordt potentiële planschade in de grondexploitatie opgenomen en dus verrekend bij de verkoop van gronden. De systematiek rondom planschade verandert met de invoering van de Omgevingswet en wordt meer in lijn getrokken met de nadeelcompensatie zoals die wordt bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht. De exacte gevolgen hiervan zijn nu nog lastig in te schatten. Het verhalen van schade op de initiatiefnemer blijft ook onder de Omgevingswet mogelijk. Hiermee kunnen wij het risico in de meeste gevallen beperken.

In 2024 is één geval tot uitkering van planschade overgegaan, als gevolg van de ontwikkeling Theresiakwartier. Deze kosten zijn direct verhaald op de initiatiefnemer.
In navolging van een een grondverkoop aan de Heulweg in 2021 heeft de kopende partij de gemeente verantwoordelijk gesteld vanwege opgelopen vertragingen in het daarop volgende proces. Op dit moment wordt inzichtelijk gemaakt of er daadwerkelijk sprake is van schade en of deze aan de gemeente toe te rekenen is.

4.5 Investeringen

Voor het programma Wonen zijn geen investeringen voorzien.

4.6 Lasten en Baten per programma

Lasten en Baten

In onderstaande tabel zijn, overeenkomstig de BBV voorschriften en gespecificeerd per taakveld, de lasten en baten van het programma opgenomen. Als gevolg van de weergave in een veelvoud van € 1.000 kunnen er in de tabel afrondingsverschillen zitten.

Programma 4 Wonen							(bedragen x € 1.000)
LASTEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
8.1	Ruimte en leefomgeving	723	775	1.142	816	-326	V
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	907	1.518	571	390	-181	N
8.3	Wonen en bouwen	991	1.137	1.446	1.066	-380	V
	Programma 4 Wonen	**2.621**	**3.430**	**3.159**	**2.272**	**-887**	**V**
BATEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
8.1	Ruimte en leefomgeving	334	1	297	123	174	N
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.229	1.438	491	383	107	N
8.3	Wonen en bouwen	1.390	981	2.204	1.969	234	N
	Programma 4 Wonen	**2.953**	**2.420**	**2.992**	**2.475**	**517**	**N**
Totaal van bestemming							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
0.10	Mutaties reserves Lasten	353	0	1.550	1.623	73	N
0.10	Mutaties reserves Baten	181	0	0	0	0	-
	Programma 4 Wonen - Bestemming	**172**	**0**	**1.550**	**1.623**	**73**	**N**
Totaal resultaat							
	Omschrijving	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
	Totaal Lasten	2.621	3.430	3.159	2.272	-887	V
	Totaal Baten	2.953	2.420	2.992	2.475	517	N
	Totaal Reserves	172	0	1.550	1.623	73	N
	Saldo Programma 4 Wonen	**-160**	**1.010**	**1.717**	**1.420**	**-297**	**V**

Programma 5 Opgave Economie en Toerisme

5.1 Programmaplan

Omschrijving (toelichting)
5.3 Aanpak

5.3.1 Programmalijnen
Dit programma bestaat uit drie programmalijnen. Iedere programmalijn heeft een eigen thema; de thema's zijn nauw met elkaar verbonden.

1. Verbeteren vestigingsklimaat

We zorgen voor behoud van de lokale werkgelegenheid en zetten optimaal in op ruimtegebruik en toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen. Daarnaast zetten we in op compacte en complete winkelgebieden in de gemeente.
Om de maatschappelijke effecten te realiseren werken we o.a. aan deze inspanningen:

- Kwaliteitsverbeterplan bedrijventerreinen
- OV-hub bedrijventerreinen
- Verkenning maritieme sector op thema's onderwijs en clustering
- Startersprogramma

Voor bedrijventerrein Dombosch is een kansenkaart opgesteld. Een aantal kansen zijn opgepakt, zoals:

- We hebben een traject met het waterschap doorlopen om na te gaan of de dijk ingezet kan worden als wandelroute voor werknemers van het bedrijventerrein. Inmiddels is toestemming ontvangen en afgesproken aan welke maatregelen hiervoor getroffen moeten worden. De realisatie is in 2025.
- Voor de Snoekweg stond groot onderhoud gepland, gelijktijdig hebben we deze weg duurzaam heringericht.
- Samen met een ondernemer hebben we als pilot een waterdoorlatende groene parkeervoorziening aangelegd om een parkeerknelpunt op te lossen.
- We hebben met de ondernemerscollectieven een eerste oriëntatie voor een ondernemersfonds doorlopen.
- Met enkele grote vastgoedeigenaren zijn gesprekken gevoerd over herverkaveling en herinrichting van terreinen.
- Samen met Rewin en lokale ondernemers zijn we nagegaan of er belangstelling en kansen worden gezien voor een energiehub. Hiervoor is voldoende draagvlak om dit in 2025 verder op te pakken.
- We hebben een subsidie ontvangen om een aanjager aan te stellen om de collectiviteit op bedrijventerreinen Dombosch en Pontonnier te versterken. Dit project loopt tot april 2027.
- Het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO-B) 2024-2026 is behaald voor bedrijventerreinen Dombosch en Pontonnier en het actieplan 2024 is uitgevoerd.

We hebben een OV-hub in de vorm van een fietskluis aan de Ottergeerde gerealiseerd voor werknemers en stagiaires als vervolgvervoer van de bushalte naar het bedrijf.
Met de maritieme bedrijven hebben we ingezet om te komen tot een collectief maritiem cluster. Er is een vereniging in oprichting. Daarnaast is in samenwerking met WMI Werkendam een scholingsaanbod voor bedrijven en werknemers uit de gemeente Geertruidenberg aangeboden.
Voor starters hebben we samen met de gemeente Drimmelen startersbijeenkomsten georganiseerd. Voor de groeiers zijn er Zaakvooruitdagen georganiseerd om individuele ondernemers te helpen bij hun plannen en ambities.

2. Circulaire, duurzame & innovatieve economie

We staan het bedrijfsleven bij om te komen tot een circulaire economie en faciliteren bedrijventerreinen om energieneutraal te worden. Innovatie stimuleren we en verbinden partijen met elkaar om stappen te kunnen maken.
Om de maatschappelijke effecten te realiseren werken we o.a. aan deze inspanningen:

- In beeld brengen van de rest- en vraagstromen op bedrijventerreinen
- Uitreiken Groene Pluim
- Aanbestedingsbeleid herzien

We hebben de reststromen van de bedrijven in de gemeente Geertruidenberg in een dashboard in beeld gebracht. Samen met Rewin en VOG is een pilot doorlopen voor het inzamelen van een tweetal reststromen op Dombosch.
Tijdens het jaarlijkse Connecting Event voor ondernemers, dit jaar in het thema sustainability, is de Groene Pluim uitgereikt aan MCAP.
De thema's lokaal, duurzaam en circulair zijn opgenomen in het aanbestedingsbeleid dat in 2024 is vastgesteld.

3. Gastvrij naar bezoekers

We zetten in op meer toeristische bezoekers, die we langer in het gebied willen laten verblijven en die vaker terug komen naar de gemeente Geertruidenberg.
Om de maatschappelijke effecten te realiseren werken we o.a. aan deze inspanningen:

- Verbeteren zichtbaarheid en beleefbaarheid vesting
- Uitbreiding bewegwijzering en aanlegvoorziening op het water
- Optimalisering fiets- en wandelstructuur

In mei is een spreekwoordenroute gelanceerd met het thema Zuiderwaterlinie, die bezoekers op een leuke en leerzame manier de vesting laat beleven.
We hebben voorbereidingen getroffen voor het aansluiten van VVV-Geertruidenberg als een toeristisch informatiepunt onder de koepel Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) de Langstraat. Ook Heusden valt onder dit RBT, wat kansen biedt om beide vestingsteden gezamenlijk te promoten.
De waterbewegwijzering op De Donge is vernieuwd voor zowel de beroepsvaart als de recreatievaart. Ook het verwijzingssysteem naar de jacht- en verenigingshavens is vervangen.
We hebben onderzoek uitgevoerd naar de toeristische kansen en obstakels voor de Halvezolenlijn. Het Halvezolenpad is voor de gemeente Geertruidenberg een belangrijke fiets- en wandelverbinding. Bij dit onderzoek zijn o.a. ook de andere gemeenten waar de lijn doorheen loopt, de heemkundigen en de provincie betrokken. Het rapport biedt een basis om samen de Halvezolenlijn beter zichtbaar en beleefbaar te maken.
Daarnaast hebben we voorbereidingen getroffen voor drie fietsroutes, door de stelling Breda-Geertruidenberg van de Zuiderwaterlinie, waarbij mensen meer te weten komen over de historie van het gebied, terwijl ze door een mooie omgeving fietsen.

5.2 Ontwikkelingen

Voor de opgave Economie en Toerisme zijn geen mutaties.

5.3 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Strategisch doel	Beleidsindicatoren	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren	Leegstandscijfer bedrijventerreinen	56	39
	Leegstandscijfer winkelgebieden	28	24
	Aantal bedrijfsvestigingen	2.170	2.337
	Aantal banen	10.802	11.289
	Winkels buiten kern winkelgebied	40	40
Een circulaire, duurzame en innovatieve economie in 2050 of eerder	Energieopwek bij bedrijfspanden (GV)	21.761	25.500
	% hergebruik primaire grondstoffen (landelijke monitor wordt ontwikkeld)		
De gemeente is gastvrij naar bewoners en bezoekers	Aantal banen toeristisch recreatieve branche	505	550
	Aantal overnachtingen (toeristenbelasting)	20.899	30.317

Wettelijke beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Jaar	Waarde (Jaarrekening 2023)	Begroot 2024	Eenheid	Bron	Jaarrekening 2024
14.	3. Economie	Functiemenging *	2022	52,3	52,0	%	LISA	51,8

16.	3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	2022	125 (per 1.000 inwoners)	1.219	Bedrijfsvestigingen per 10.000 inwoners	KvK	1.278

* functiemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

5.4 Risico's

Het bedrijfsleven zal samen met ons moeten investeren om de hoofddoelen te halen. Dit vraagt inzet en ook een financiële bijdrage van het bedrijfsleven. Een risico is dat het bedrijfsleven hier niet aan voldoet.

Het bedrijfsleven zal samen met ons moeten investeren om de hoofddoelen te halen. Dit vraagt inzet en ook een financiële bijdrage van het bedrijfsleven. Een risico is dat het bedrijfsleven hier niet aan wil voldoen.

5.5 Investeringen

Voor het programma Economie en Toerisme zijn geen investeringen voorzien.

5.6 Lasten en Baten per programma

Lasten en Baten

In onderstaande tabel zijn, overeenkomstig de BBV voorschriften en gespecificeerd per taakveld, de lasten en baten van het programma opgenomen. Als gevolg van de weergave in een veelvoud van € 1.000 kunnen er in de tabel afrondingsverschillen zitten.

Programma 5 Economie en Toerisme							(bedragen x € 1.000)
LASTEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
2.3	Recreatieve havens	3	8	8	6	-2	V
2.4	Economische havens en waterwegen	73	58	65	69	4	N
3.1	Economische ontwikkeling	370	499	468	461	-7	V
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	41	41	41	41	0	-
3.4	Economische promotie	173	290	279	270	-9	V
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	420	465	472	461	-11	V
5.4	Musea	32	31	33	33	0	-
5.5	Cultureel erfgoed	186	210	256	216	-40	V
5.6	Media	653	630	706	704	-2	V
8.3	Wonen en bouwen	30	36	36	36	0	-
	Programma 5 Economie en Toerisme	**1.981**	**2.268**	**2.364**	**2.297**	**-67**	**V**

BATEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
2.3	Recreatieve havens	3	18	32	33	-1	V
2.4	Economische havens en waterwegen	30	31	42	37	5	N
3.1	Economische ontwikkeling	4	53	3	8	-5	V
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	7	8	1	1	0	-
3.4	Economische promotie	0	0	0	0	0	-
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	44	42	46	43	3	N
5.4	Musea	13	10	12	13	-1	V
5.5	Cultureel erfgoed	49	26	52	53	-1	V
5.6	Media	22	0	45	45	0	-
8.3	Wonen en bouwen	2	4	4	4	0	-
	Programma 5 Economie en Toerisme	**174**	**192**	**237**	**237**	**0**	**-**

Totaal van bestemming							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
0.10	Mutaties reserves Lasten	10	0	0	0	0	-
0.10	Mutaties reserves Baten	34	35	43	42	1	N
	Programma 5 Economie en Toerisme - Bestemming	**-24**	**-35**	**-43**	**-42**	**1**	**N**

Totaal resultaat						
Omschrijving	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
Totaal Lasten	1.981	2.268	2.364	2.297	-67	V
Totaal Baten	174	192	237	237	0	-
Totaal Reserves	-24	-35	-43	-42	1	N
Saldo Programma 5 Economie en Toerisme	**1.783**	**2.041**	**2.084**	**2.018**	**-66**	**V**

Programma 6 Opgave Bestuur en Dienstverlening

6.1 Programmaplan

Omschrijving (toelichting)
6.3. Aanpak bestuur
Het programma is onderverdeeld in drie verschillende programmalijnen.

1. Klaar voor de toekomst

Samen met onze inwoners stellen we een nieuwe toekomstvisie op.(opvolger G-kracht)

De raad heeft aangegeven om de toekomstvisie pas in 2026, na de gemeenteraadsverkiezingen, bespreken. Voor de ontwikkeling van de organisatie is het wel van belang om de uitvoeringskracht van de organisatie in beeld te krijgen. Daarom voeren we de analyse nu wel uit, primair gericht op de benodigde ontwikkeling van de ambtelijke organisatie. Een onderzoek naar de uitvoeringskracht van onze organisatie vindt in 2024 en 2025 plaats. Het is een grote uitdaging om gekwalificeerd personeel te vinden die zich voor langere tijd wil binden. Ook de afgelopen jaren zijn vacatures ontstaan die lastig in te vullen zijn door hun specifieke karakter en de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Extra inhuur was hierdoor noodzakelijk om de taken toch uitgevoerd te krijgen.

In het voorjaar van 2023 introduceerden we het programmatisch werken. Hier is ook de P&C-cyclus op ingericht. Langs de lijnen van de programma's kijken we naar maatschappelijke opgaven. Dit groeiproces is ingezet en zullen we in de komende jaren nog verder borgen. Vanuit het programmatisch werken groeien we ook in de samenwerking met andere partijen.

Als kleine gemeente dienen we prioriteiten te stellen voor wat betreft onze deelname aan verschillende regionale verbanden. Bestuurlijk en ook ambtelijk maken we hierbij keuzes. Per samenwerkingsverband streven we naar een coördinerend wethouder, die ondersteund wordt door een vakinhoudelijke medewerker.

We participeren in de nieuwe samenwerkingsverbanden binnen de Stedelijke regio Breda Tilburg (SRBT) en de Baronie-gemeenten. Daarbij zorgen we er zoveel mogelijk voor dat onze standpunten worden meegenomen. We participeren in de regio West Brabant (RWB), evenals in de regionale ontwikkelingen rondom Powerport Moerdijk.

2. Eén overheid

De vergaderstructuur is aangepast en we hanteren het BOB-model: de raad luistert – de raad debatteert – de raad besluit. De gemeenteraad heeft drie rollen: kaders stellen, controleren en vertegenwoordigen van het volk. Meer focus op kaderstelling leidt tot meer besturen op hoofdlijnen. Het is een doorlopend leerproces om te focussen op hoofdlijnen.

Het nieuwe vergadermodel geeft ruimte om inwoners meer te betrekken bij de besluitvorming. In de zomer van 2024 is de collegekamer geschikt gemaakt voor het uitzenden van vergaderingen in verband met de verbouwing van de ontvangsthal van het gemeentehuis.

Opgavegericht werken krijgt vorm binnen de programma's, waarbij we werken vanuit een zuiverder rolopvatting. Dit is een groeiproces. Een belangrijk element hierin is de betrokkenheid van de raad. We hebben hier al stappen in gezet, maar dit behoeft nog zeker aandacht.

3. Betrouwbaar, toegankelijk en inclusief. We stellen samen met de gemeenteraad regels vast over burgerparticipatie, we verstevigen de relatie tussen college en gemeenteraad. We zetten sterker in op onze communicatie naar buiten, we investeren in dataverzameling en monitoring.

Voor het onderdeel burgerparticipatie verwijzen wij u naar 6.3 Aanpak dienstverlening waar specifiek hierop ingegaan wordt. Voor het verstevigen van de relatie tussen college en gemeenteraad verwijzen we u naar de tekstblokken '1. Klaar voor de toekomst' en '2. Eén Overheid'.

Communicatie naar buiten
Bij elk burgerparticipatie traject vindt intensieve communicatie plaats richting de stakeholders. Uiteraard zetten we ook in op de communicatie naar buiten, los van burgerparticipatie. We doen dit door middel van diverse projecten.

Dataverzameling en datagedreven werken
Datagedreven werken is in ontwikkeling. Voor de transformatie van het sociaal domein is gestart met een nulmeting om de actuele situatie van het programma Mens en Zorg in beeld te brengen. We maken zo veel mogelijk gebruik van bestaande gegevens, maar op onderdelen zullen we inspanningen moeten verrichten om aanvullende data te verzamelen.

6.3. Aanpak dienstverlening

Dienstverlening is en blijft mensenwerk. Ter ondersteuning kunnen verschillende tools worden ingezet, maar uiteindelijk speelt de ambtenaar en de bestuurder een belangrijke rol in het beeld dat inwoners en ondernemers hebben van de dienstverlening van de gemeente.

Programmalijnen
Het programma dienstverlening is opgebouwd langs drie programmalijnen.

1. Kwaliteit, professionaliteit en continuïteit van onze dienstverlening;

Medio 2024 zijn we gestart met de verbouwing van de ontvangsthal en omliggende ruimten. Deze verbouwing zorgt ervoor dat de privacy van onze bezoekers beter wordt gewaarborgd. Bovendien zijn er meer ruimten voor overleggen met inwoners gecreëerd. Daarnaast is bij het Klant Contact Centrum (KCC) een extra werkplek gecreëerd, zodat bij verwachte drukte een extra KCC-medewerker de binnenkomende telefoontjes kan behandelen.

Onze medewerkers volgen vereiste opleidingen voor het uitoefenen van hun werkzaamheden, zodat ze deskundig advies kunnen verstrekken aan zowel onze inwoners, ondernemers en verenigingen als aan het college en de raad.

Na de zomer is ook gestart met het gebruik van 'Mijn WIZ' (Werk, Inkomen en Zorg). Hiermee kunnen uitkeringsgerechtigden digitaal hun uitkering bekijken, aanpassen en aanvullen. Dit systeem vervangt de arbeidsintensieve rechtmatigheidsformulieren ('Rofjes') die uitkeringsgerechtigden verplicht maandelijks moesten inleveren. Vanzelfsprekend hebben we ook ondersteuning geregeld voor uitkeringsgerechtigden die minder digitaal vaardig zijn.

2. Klantgerichtheid, we zijn dichtbij en weten wat er speelt;

Door andere prioriteitenstelling en beperkte capaciteit, zijn er in 2024 geen nieuwe servicenormen opgesteld. In 2025 gaan we daar wel mee aan de slag.

3. Betrekken inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners bij zaken, we doen het samen.

We hebben een projectgroep Participatie opgestart om participatie verder uit te rollen. We pakken meerdere trajecten aan volgens een nieuwe participatiemethodiek, het Relevant Gesprek. We evalueren de aanpak om hiervan te leren. Bij het project School en Wijk wordt de methode het Relevant Gesprek (zoals omschreven in de door de gemeenteraad vastgestelde nota burgerparticipatie) toegepast. Bij een aantal nog verder uit te voeren projecten wordt de genoemde methode ook toegepast.

Per participatietraject wordt inzichtelijk gemaakt wat de consequenties zijn, want het maakt nogal een verschil of de participatie bestaat uit louter informatie of dat er sprake is van coproduceren (onderdeel van de opdracht van de projectgroep).

6.2 Ontwikkelingen

In onderstaande tabel staan de begrote mutaties en de werkelijkheid t.o.v. voorgaande begrotingen/de kadernota. Voor detailinformatie verwijzen we naar het jaarrekening gedeelte.

Pr	Programmalijn	Omschrijving programmalijn	Begroting mutatie 2024	V/N	Werkelijk mutatie 2024	V/N
P6	Betrekken onze inwoners en maatschappelijke partners meer dan voorheen bij zaken die hen raken	Burgerparticipatie	15.000	N	12.000	N
P6	Brengen ons zaak en archiefsysteem over naar de "cloud"	Cloud eenmalige kosten	60.000	N	-	-
P6	Brengen ons zaak en archiefsysteem over naar de "cloud". Verhoging jaarlijks onderhoud	Cloud jaarlijkse kosten	15.000	N	-	-
P6	**Totaal**		**90.000**	**N**	**12.000**	**N**

Toelichting op de tabel

Burgerparticipatie
De komende jaren voeren we burgerparticipatie fasegewijs in en voor de diverse participatietrajecten zijn middelen noodzakelijk. Denk bijvoorbeeld aan extra communicatiemateriaal, folders, de kosten voor bijeenkomsten, externe deskundigheid op specifieke onderwerpen etc.

In 2024 hebben we diverse trainingen georganiseerd om extra deskundigheid te organiseren op dit vlak. Daarnaast hebben we diverse communicatiematerialen ten behoeve van participatietrajecten aangeschaft.

Zaak- en archiefsysteem overbrengen naar de cloud
We gaan de continuïteit van ons zaak- en archiefsysteem verbeteren door die in de cloud te zetten. Nieuwe versies van software komen steeds meer beschikbaar als 'cloud-dienst'. Wanneer we nu niet naar de cloud gaan moet er sowieso een update komen van ons zaak- en archiefsysteem. De kosten van die update zijn ongeveer even hoog als de overstap naar de cloud. Op een later moment moeten we dan alsnog de overstap maken naar de cloud met de bijbehorende kosten. Vandaar dat het verstandig is om nu de overstap naar de 'cloud' te maken. De eenmalige kosten van € 60.000 worden gedekt uit de vrije algemene reserve.

De implementatie van ons zaak- en archiefsysteem in de cloud is gestart met een Europese aanbesteding. De doorlooptijd van aanbesteding en implementatie is langer dan verwacht waardoor realisatie nu in 2025 gepland is. Budget is in de najaarsnota doorgeschoven naar 2025.

6.3 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Strategisch doel	Beleidsindicatoren	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Bestuur			
a. Inzicht in toekomstscenario's			
b. Als college en raad één overheid			
c. Betrouwbaar, toegankelijk en continu werken aan inclusiviteit	Score vertrouwen in overheid	17% heeft heel veel vertrouwen;34% weinig tot geen vertrouwen in hoe de gemeente wordt bestuurd.	In 2024 is dit niet gemeten.
Dienstverlening			
a. Kwaliteit, professionaliteit en continuïteit van de dienstverlening	Score (digitale) dienstverlening (burgerpeiling)	algemene dienstverlening gem. 6,49; digitale dienstverlening gem. 6,58	In 2024 is dit niet gemeten.
	Daling aantal klachten t.o.v. 2022		31 klachten in 2024. 22 klachten minder t.o.v. 2022 (53).
b. We zijn dichtbij en weten wat er speelt	Score klanttevredenheid/waardering inwoners (burgerpeiling)	waardering inspanningen gemeente gem. 6,37	In 2024 is dit niet gemeten.
c. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners betrekken bij zaken die hen raken	Aantal betrokken inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners		Per participatietraject is er de mogelijkheid om inzicht te krijgen

			in het aantal deelnemers van bijvoorbeeld enquêtes, vragenlijsten en informatieavonden.

Wettelijke beleidsindicatoren

Voor het programma bestuur en dienstverlening zijn geen wettelijke beleidsindicatoren.

6.4 Risico's

Om goed inzicht te krijgen in de effecten van al onze inspanningen is het verzamelen van data belangrijk. Daar zijn we nog niet goed op ingericht. Data gedreven werken is in ontwikkeling. We maken zo veel mogelijk gebruik van bestaande gegevens, maar op onderdelen zullen we inspanningen moeten verrichten om aanvullende data te verzamelen.

De werkdruk neemt toe als gevolg van tekort aan personeel en taken die op onze gemeente afkomen (o.a. implementatie wet- en regelgeving). Van gemeenten wordt steeds meer gevraagd op het vlak van dienstverlening (digitaal en persoonlijk contact).

Voor programma 6 hebben we geen aanvullingen op de geformuleerde risico's.

6.5 Investeringen

Voor het programma Bestuur en Dienstverlening zijn geen investeringen voorzien.

6.6 Lasten en Baten per programma

Lasten en Baten

In onderstaande tabel zijn, overeenkomstig de BBV voorschriften en gespecificeerd per taakveld, de lasten en baten van het programma opgenomen. Als gevolg van de weergave in een veelvoud van € 1.000 kunnen er in de tabel afrondingsverschillen zitten.

Programma 6 Bestuur en Dienstverlening							(bedragen x € 1.000)
LASTEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
0.1	Bestuur	1.521	1.582	1.615	1.991	376	N
0.2	Burgerzaken	800	866	999	965	-34	V
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.377	1.671	1.676	1.677	1	N
1.2	Openbare orde en veiligheid	423	512	520	503	-17	V
	Programma 6 Bestuur en Dienstverlening	**4.121**	**4.631**	**4.810**	**5.136**	**326**	**N**

BATEN							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
0.1	Bestuur	223	0	0	0	0	-
0.2	Burgerzaken	254	352	440	490	-50	V
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	44	10	10	13	-3	V
1.2	Openbare orde en veiligheid	15	10	10	9	1	N
	Programma 6 Bestuur en Dienstverlening	**536**	**372**	**460**	**512**	**-52**	**V**

Totaal van bestemming							
TV	**Omschrijving**	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
0.10	Mutaties reserves Lasten	0	0	0	0	0	-
0.10	Mutaties reserves Baten	0	0	0	0	0	-
	Programma 6 Bestuur en Dienstverlening - Bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**

Totaal resultaat						
Omschrijving	**Jaarrekening 2023**	**Begroting 2024 Primitief**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
Totaal Lasten	4.121	4.631	4.810	5.136	326	N
Totaal Baten	536	372	460	512	-52	V
Totaal Reserves	0	0	0	0	0	-
Saldo Programma 6 Bestuur en Dienstverlening	**3.585**	**4.259**	**4.350**	**4.624**	**274**	**N**

Programma 7 Opgave Financiën en Organisatie

7.1 Programmaplan

Omschrijving (toelichting)
7.3 Aanpak
7.3.1 Programmalijnen

Het programma is onderverdeeld in twee verschillende lijnen.

1. Lastendruk is in balans met de ambities die vanuit alle opgave zijn geformuleerd

We blijven inzetten op een structureel en reëel sluitende begroting. In 2024 hebben we dan ook de start gemaakt met het proces om meerjarig een sluitende begroting te realiseren. Zoals u ook in de begroting 2025-2028 heeft kunnen lezen lukt dit voor het begrotingsjaar, maar nog niet in meerjarig perspectief. Dat wordt de stap naar de kadernota 2026. We moeten hierin balanceren tussen de stijgende kosten en het onvoldoende meestijgen van de algemene uitkering. Bovendien blijft de financiële onzekerheid vanuit het Rijk groot. We streven er naar om niet te snijden in het voorzieningenniveau en de lastendruk in balans te houden met onze ambities.

2. Inwoners en partners hebben inzicht in de wijze waarop wij conform wet en regelgeving onze middelen besteden en de mate waarin we de doelen realiseren.

Door de programma's uit het college uitvoeringsprogramma om te zetten naar de begroting, geven we inwoners en partners duidelijk inzicht in hoe wij volgens de wet en regels werken. In de opbouw van het programma (en nu ook in al onze P&C producten) maken we duidelijk hoe de strategische doelen, maatschappelijke effecten, resultaten en bijbehorende budgetten met elkaar verbonden zijn.

Beleidsindicatoren

We monitoren afhankelijk van het thema op twee manieren: kwantitatief en kwalitatief. Voor een aantal thema's en projecten is kwantitatieve monitoring (bijv. aantal klachten) mogelijk, voor andere thema's is dat moeilijker. Om de maatschappelijke effecten van het programma financiën te monitoren maken we gebruik van bestaande ratio's/KPI's. We rapporteren over de ratio's/KPI's in de P&C-documenten.

Doel	Indicator	Bron
Lastendruk is in balans met de ambities		
We zorgen voor een structureel sluitende begroting met ruimte voor tegenslagen	Kengetal structurele ruimte is groter dan 0%	Begroting/ jaarrekening
Sluitende begroting met ruimte voor tegenslagen	Solvabiliteit is groter dan 20% Weerstandsratio groter dan 1,4	Begroting/ jaarrekening/ tussentijdse raadsvoorstellen
We maken optimaal gebruik van provinciale, landelijke en Europese subsidies	% terugverdienen salariskosten subsidiemedewerker >125%	Overzicht gerealiseerde nieuwe subsidies per jaar
Gemeentelijke woonlasten zijn lager of gelijk aan het landelijk gemiddelde	% belastingcapaciteit is kleiner of gelijk aan 100%	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Onze inwoners en partners hebben inzicht in de wijze waarop we onze middelen besteden en de mate waarin we doelen realiseren		
Nagaan en vaststellen welke ratio's/KPI's inzicht geven in de realisatie van onze doelen	Minimaal 1 indicator per doelstelling	Programmaplannen
We ontsluiten de P&C producten voor een iedereen en op eenvoudige manier	? nog te ontwikkelen	
We streven meer inzicht in de voortgang van de opgaven na	? nog te ontwikkelen	
We zorgen ervoor dat bestedingen rechtmatig worden gedaan	% Rechtmatigheidsfouten kleiner dan2% van de lasten incl. stortingen in reserves	jaarrekening

Onvoorzien Uitgaven
Binnen taakveld 0.8 wordt in de begroting 2024-2027 rekening gehouden met een post voor onvoorziene uitgaven van € 45.000 per jaar. Deze post is daarmee ongewijzigd ten opzichte van de ramingen in voorgaande jaren.

In 2024 is er slechts € 25.000 gebruikt voor de evaluatie AZC Hermenzeil. Het restant is als algemeen dekkingsmiddel ingebracht in de slotwijziging.

7.2 Ontwikkelingen

In onderstaande tabel staan de begrote mutaties en de werkelijkheid t.o.v. voorgaande begrotingen/de kadernota. Voor detailinformatie verwijzen we naar het jaarrekening gedeelte.

Pr	Programmalijn	Omschrijving programmalijn	Begroting mutatie 2024	V/N	Jaarrekening mutatie 2024	V/N
P7	-	Afschaffen hondenbelasting (nieuw)	93.000	N	n.v.t.	n.v.t.
P7	-	Uitbreiding/correctie taken Buitenruimte buiten	50.000	N	n.v.t.	n.v.t.
P7	**Totaal**		**143.000**	**N**	-	-

Toelichting op de tabel ontwikkelingen

Naar aanleiding van de moties van 2022 (begroting 2023) en de eerdere motie (kadernota 2018) wordt in de begroting 2024 voorgesteld de hondenbelasting af te schaffen. De bescheiden opbrengst (0,70%) ten opzichte van de totale belastingopbrengst, in combinatie met de stijgende uitvoeringskosten maken dat deze belastingsoort eindig is. De bruto opbrengst van de hondenbelasting lag in het verleden ongeveer op € 90.000. Omdat er ook directe en indirecte kosten tegenover staan, zoals met name de kosten van de heffing en de invordering, handhaving e.d. is het netto bedrag lager. De kosten, welke worden ingeschat op € 30.000 vallen ook weg zodat in principe het netto resultaat van de afschaffing € 60.000 bedraagt.

De trend zien we overigens bij steeds meer gemeenten in Nederland. Ter ondersteuning onderstaande cijfers:
- In 2010 kennen 308 gemeenten een hondenbelasting
- In 2020 kennen 196 gemeenten een hondenbelasting
- In 2023 kennen 136 gemeenten (= 40% van alle gemeenten) een hondenbelasting

In de begroting 2024 is de impact van het afschaffen van de hondenbelasting meegenomen. De belasting is in 2024 daadwerkelijk afgeschaft en er is daarmee in de jaarrekening 2024 geen effect.

7.3 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Onderdeel Financiën

Strategisch doel	Beleidsindicatoren	Jaarrekening 2024
Lastendruk is in balans met de ambities		

Structureel sluitende begroting met ruimte voor tegenslagen	- Kengetal structurele ruimte is groter dan 0% - Solvabiliteit is groter dan 20% - Weerstandsratio groter dan 1,4	-Structurele ruimte -0,38 -Solvabiliteit 29,47 -Weerstandsratio 5,57
We maken optimaal gebruik van provinciale, landelijke en Europese subsidies	- % terugverdienen salariskosten subsidiemedewerker >125%	Vacature subsidiemedewerker is niet ingevuld.
Gemeentelijke woonlasten zijn lager of gelijk aan het landelijk gemiddelde	- % belastingcapaciteit is kleiner of gelijk aan 100%	96%
Onze inwoners en partners hebben inzicht in de wijze waarop we onze middelen besteden en de mate waarin we doelen realiseren		
Criteria en ratio's	- Minimaal 1 indicator per doelstelling	-
Ontsluiting van P&C-producten	- aantal raadpleging Pepperflow	190
Inzicht in (financiële) voortgang van alle opgaven	- nog ontwikkelen	-
Rechtmatige besteding	- % Rechtmatigheidsfouten kleiner dan2% van de lasten incl. stortingen in reserves	Zie Rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de jaarrekening 2024.

Organisatie

Strategisch doel	Beleidsindicatoren	Jaarrekening 2024
We brengen in beeld hoe onze organisatie is ingericht en welke kennis en kunde we in huis hebben om de opgaven waar we voor staan het hoofd te kunnen bieden.	- Subsidies waarop we een beroep hebben gedaan.	Er is geen invulling gegeven aan de functie voor het binnenhalen van subsidies.
	- Strategische personeelsplanning	Begin 2024 heeft er een kwantitatieve inventarisatie en analyse van de personele data plaatsgevonden. Op basis van opvallende data zijn speerpunten voor HR bepaald. O.a. het verdere professionaliseren van onboarding en het onderzoeken van de mogelijkheden voor oudere medewerkers.
De gemeente Geertruidenberg onderscheidt zich ten opzichte van andere vergelijkbare werkgevers door in te zetten op aantrekkelijk werkgeverschap	- Personeelsverloop	In 2024 zijn er 28 nieuwe medewerkers in dienst gekomen en 30 medewerkers hebben onze organisatie verlaten.
	- Invulling vacatures	In 2024 zijn 44 vacatures uitgezet. Hiervan zijn er 12 niet structureel ingevuld.
	- Medewerkersonderzoek	In 2024 heeft er geen medewerkersonderzoek plaats gevonden.
We onderzoeken onze huisvesting. Voldoet het "huis van de gemeente" nog aan de vereisten op het gebied van het hybride werken, duurzaamheid en de consequenties van het werken aan maatschappelijke opgaven?	Zie nadere uitwerking in de opgave Bestuur en Dienstverlening	In 2024 is de ontvangsthal en publieksbalie van het gemeentehuis vernieuwd. Daarmee voldoen we aan de huidige standaard en de maatschappelijke opgaven waar we voor staan.

Wettelijke beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Waarde (Jaarrekening 2023)	Begroot 2024	Eenheid	Bron	Jaarrekening 2024

1.	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	8,64	7,7	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8.7
2.	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	8,01	6,8	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7.7
3.	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	857	756	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	975
4.	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	15,23	10	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	11,96
5.	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	12,25	14	% van totale lasten	Eigen gegevens	20,96
35.	8. Vhrosv**	Gemiddelde WOZ waarde	329	328 *	Duizend €	CBS	346
36.	8. Vhrosv**	Nieuw gebouwde woningen	2,08	14,3	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2,77
37.	8. Vhrosv**	Demografische druk	74,5	74,8 *	%	CBS	75,1
38.	8. Vhrosv**	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	790	826 *	In €	COELO	837
39.	8. Vhrosv**	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	894	904 *	In €	COELO	950

*Cijfers 2023
**Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

7.4 Risico's

Risico's onderdeel Financiën

Risico renteschommelingen

De gemeente leent voor haar financieringsbehoefte gelden op de kapitaalmarkt. Dat is op zich ook geen probleem als de aflossing en de rente van de leningen kan worden (terug)betaald. Omdat de gemeente de begroting in meerjarenperspectief opstelt, wordt ook de renteprognose voor de toekomstige jaren (4 jaar) ingeschat. Indien blijkt dat de rente op de wereldmarkt stijgt, zal de gemeente maatregelen moeten treffen om deze rentestijging in meerjarenperspectief op te vangen. In feite zijn er dan 2 opties. Enerzijds vergroten eigen inkomsten of anderzijds daling van voorgenomen uitgaven. Veelal is een combinatie van maatregelen de oplossing.

In 2024 hebben er geen ontwikkelingen plaatsgevonden waardoor het risico en de bijbehorende impact gelijk zijn gebleven. De kapitaalmarkt blijft onvoorspelbaar. Afgelopen jaar is in de begroting 2025 reeds ingespeeld op dit risico door een hogere rekenrente toe te passen.

Risico precariobelasting niet kunnen innen

De gemeente heeft hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank tot gegrondverklaring van het beroep van een netbeheerder tegen de opzegging van een duurovereenkomst. Daarnaast is de netbeheerder in cassatie gegaan tegen de uitspraak van de belastingrechter tot ongegrondverklaring van zijn beroep tegen heffing precariobelasting 2017. In het slechtste geval (hoger beroep gemeente ongegrond, cassatie netbeheerder gegrond) betekent dit dat er geen precariobelasting meer geïnd kan worden van deze netbeheerder over de jaren 2017 t/m 2021.

Eind 2024 heeft de gemeenteraad besloten een vaststellingsovereenkomst te sluiten met de waternetbeheerder. Dit betekent dat de openstaande vordering middels deze overeenkomst zal worden voldaan zodra de handtekeningen onder de vaststellingsovereenkomst zijn gezet.

Risico Algemene Uitkering gemeentefonds fluctueert met grote bedragen

De algemene uitkering wordt gebaseerd op een vooraf bepaald aantal maatstaven (bijv: aantal inwoners, woningen, jongeren, bijstandontvangers, woz waarde) en per maatstaf wordt een bedrag per eenheid ontvangen. Zowel de maatstaven als de eenheden zijn aan verandering onderhevig. Het Rijk hanteert bij de bepaling van de omvang van de algemene uitkering ook het principe "samen de trap op, samen de trap af". Dat wil zeggen dat als het Rijk meer uitgeeft, dat dan ook min of meer automatisch de gemeente meer uitkering ontvangen, maar andersom gaat dat ook op. Als het Rijk moet bezuinigen, wordt deze ook op de algemene uitkering gespiegeld.

Het Rijk zal de komende paar jaar, vanaf 2026, het zogenoemde ravijnjaar, relatief gaan korten op de Algemene Uitkering. In 2024 zijn er geen signalen ontvangen dat het Rijk gemeenten tegemoet zal komen. Dit risico is derhalve nog altijd actueel.

7.5 Investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2024 of in het boekjaar 2024 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Kredietomschrijving	Toelichting
Opgave 7 Financiën	
Mobile devices 2024	In 2024 is er geïnvesteerd in nieuwe smartphones. Een deel is nog niet vervangen maar voldoet niet aan de vereisten in het kader van bereikbaarheid. Daarom wordt het restant meegenomen naar 2025.
Vervangingsinvesteringen hardware en software	In de loop van 2024 zijn repeterende investeringen in hard en software overgeheveld van het investeringsplan naar exploitatiebudgetten.
Werkplek Hardware	In 2024 is er geïnvesteerd in nieuwe software en hardware voor een betere dienstverlening. Ook heeft er een upgrade plaatsgevonden van bestaande hardware en software om de cyberweerbaarheid te verhogen.
Hybride werken, Kadernota 2024	In 2024 zijn er werkplekken vervangen door nieuwe werkplekken die hybride werken ondersteunen. Op deze werkplekken kan nu ook met een laptop gewerkt worden. Hiervoor is geïnvesteerd in (vergader)schermen, laptops en dockingstations.
I&A plan investeringen	In 2024 is er geïnvesteerd in apparatuur om raadsvergaderingen beter te ondersteunen.

7.6 Laten en Baten per programma

Lasten en Baten

In onderstaande tabel zijn, overeenkomstig de BBV voorschriften en gespecificeerd per taakveld, de lasten en baten van het programma opgenomen. Als gevolg van de weergave in een veelvoud van € 1.000 kunnen er in de tabel afrondingsverschillen zitten.

Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)

LASTEN

TV	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 Primitief	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten*	2.910	0	0	0	0	-
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	383	117	234	291	57	N
0.4	Overhead	10.053	8.320	9.278	10.628	1350	N
0.5	Treasury	-206	223	-13	-23	-10	V
0.61	OZB woningen	907	740	743	837	94	N
0.62	OZB niet-woningen	0	0	0	0	0	-
0.64	Belastingen overig	22	0	0	0	0	-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	-
0.8	Overige baten en lasten	183	529	416	577	161	N
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	-
3.4	Economische promotie	0	0	0	0	0	-
	Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering	**14.252**	**9.929**	**10.658**	**12.310**	**1.652**	**N**

** jaarrekening resultaat 2023*

BATEN

TV	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 Primitief	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	813	543	3.469	3.442	27	N
0.4	Overhead	331	142	93	37	56	N
0.5	Treasury	388	325	299	630	-331	V
0.61	OZB woningen	3.270	3.395	3.525	3.562	-37	V
0.62	OZB niet-woningen	3.884	4.173	4.270	4.463	-193	V
0.64	Belastingen overig	110	13	13	29	-16	V
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	41.589	43.449	44.667	44.815	-148	V
0.8	Overige baten en lasten	389	44	47	123	-76	V
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	-
3.4	Economische promotie	62	30	30	60	-30	V
	Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering	**50.836**	**52.114**	**56.413**	**57.161**	**-748**	**V**

Totaal van bestemming

TV	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 Primitief	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves Lasten	4.263	2.989	4.682	4.861	179	N
0.10	Mutaties reserves Baten	2.761	2.332	3.454	3.274	180	N
	Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering - Bestemming	**1.502**	**657**	**1.228**	**1.587**	**359**	**N**

Totaal resultaat

	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 Primitief	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
	Totaal Lasten	14.252	9.929	10.658	12.310	1.652	N
	Totaal Baten	50.836	52.114	56.413	57.161	-748	V
	Totaal Reserves	1.502	657	1.228	1.587	359	N
	Saldo Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering	**-35.082**	**-41.528**	**-44.527**	**-43.264**	**1.263**	**N**

Paragrafen

Paragraaf A - Lokale heffingen

In deze paragraaf geven we een specificatie van de lokale heffingen en belastingen. We splitsen deze uit naar beleid en hoofdlijnen met daarin de onderstaande onderdelen:

a. de geraamde inkomsten;
b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.
d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Beleid en hoofdlijnen

De heffingen die tot (woon)lasten leiden zijn:
onroerende zaakbelastingen:

- voor eigenaren van woningen;
- voor gebruikers en eigenaren van niet-woningen;
- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing.

De overige heffingen betreffen:

- lijkbezorgingsrechten
- leges
- precariobelasting
- havengelden
- marktgelden
- (woon)schepenrechten
- toeristen- en watertoeristenbelasting.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De gemeenten zijn op basis van de voorschriften in het BBV verplicht om in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten op te nemen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Concreet is dit het geval bij de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de lijkbezorgingsrechten, de leges, de havengelden, de marktgelden en de woonschepenrechten.
Als gevolg van de wijzigingen in het BBV mag de overhead voortaan niet meer worden verantwoord op de taakvelden. Deze mogen echter wel (extracomptabel) worden meegenomen in de tarieven en de onderbouwing daarvan. De totale overhead is opgenomen in het nieuwe “Overzicht overhead” in de begroting. De berekening van de overhead gebeurt extracomptabel op basis van een procentuele toerekening van de tijd en salariskosten die door de diverse medewerkers aan de taakvelden wordt besteed. Voor medewerkers binnendienst is het overheadpercentage 65% en voor de buitendienst 35%.
De verschillende belastingen en heffingen zijn niet altijd met elkaar vergelijkbaar. Het verschil tussen bijvoorbeeld de onroerende zaakbelastingen (OZB) en de reinigingsheffing en de rioolheffing is dat de onroerendezaakbelastingen algemene dekkingsmiddelen zijn en de reinigingsheffing en de rioolheffing retributies.
Het verschil tussen een algemeen dekkingsmiddel en een retributie is dat bij retributies er een rechtstreeks verband bestaat tussen de hoogte van de heffing en de uitgaven in het kader van een betreffende activiteit. Bij algemene dekkingsmiddelen ontbreekt deze relatie.

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen worden geheven op onroerende zaken. De tarieven van de OZB hangen af van de waardeontwikkeling van die zaken en van de gewenste opbrengst. Ook in 2023 heeft er een hertaxatie van de onroerende zaken plaatsgevonden. De zogenoemde WOZ-waarde is bepaald naar de waarde peildatum 1 januari 2023. Deze waarde is gebruikt voor de heffing van de OZB in 2024.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen tarieven voor woningen en tarieven voor niet-woningen. Er is sprake van een woning als een onroerende zaak in hoofdzaak (= voor tenminste 70%) dient tot woning. Uitgangspunt is daarbij de waarde van de hele onroerende zaak.

In de begroting 2024 is uitgegaan van een trendmatige verhoging van 3%, met 1% extra verhoging vanwege het feit dat het tarief, en daarmee de opbrengst, in belastingjaar 2023 1% te laag was. De inflatie kwam namelijk uit op ruim 6% in 2023 terwijl er rekening was gehouden met 5%. Voor niet-woningen werd dezelfde verhoging toegepast. Dit naast de inmiddels gebruikelijke verhoging van de opbrengst met 1% in verband met de dekking van de investering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (waartoe in 2020 is besloten).

Onroerende zaakbelasting Tarieven per jaar	2022	2023	2024
Woningen			
- eigenarendeel	0.1074%	0.1008%	0.1031%
Niet-woningen			
- eigenarendeel	0.3041%	0.3280%	0.3381%
- gebruikersdeel	0.2573%	0.2594%	0.2674%

De financiële consequenties van bovenstaande zijn in de onderstaande tabellen verwerkt.

Opbrengst ozb	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Onroerende zaak Woning eigendom	3.525.000	3.562.000	37.000
Onroerende zaak Niet-woning eigendom	2.550.000	2.724.000	174.000
Onroerende zaak Niet-woning gebruik	1.720.000	1.738.000	18.000
Totaal netto	7.795.000	8.024.000	229.000

Woz-waarden 2024 (x € 1,00)	Begroting	Jaarrekening
Woning eigendom	3.296.000.000	3.428.000.000
Niet-woning eigendom	714.000.000	752.500.000
Niet-woning gebruik	658.000.000	729.500.000

Woning

In de begroting 2024 is bij het vaststellen van de tarieven uitgegaan van de op dat moment bekende WOZ-waarden van € 3.296.000.000. De ingeschatte waardeontwikkeling van de woningen was 3%. In de begroting was een opbrengst opgenomen van € 3.395.000 met een tarief van 0,1031%. Bij de jaarrekening 2024 wordt als totale WOZ-waarde de waarde aangehouden zoals deze ook in de algemene uitkering wordt aangehouden. Deze WOZ-waarde viel € 132 miljoen hoger uit. De waarde-ontwikkeling is daarmee iets meer dan 4% hoger uitgekomen dan ingeschat. Daarmee is verklaard dat de OZB-opbrengst ongeveer € 167.000 hoger is uitgevallen, waarvan bij de tussenrapportages reeds € 130.000 was opgenomen.

De hogere opbrengst van de onroerendezaakbelasting woningen is in principe van incidentele aard, omdat bij de berekening van de opbrengst 2025 rekening is gehouden met de WOZ-waarde ontwikkeling van 2024 en daarop de tarieven zijn aangepast.

Niet-woningen
In de begroting 2024 is bij het vaststellen van de tarieven uitgegaan van de op dat moment bekende WOZ-waarden van € 714.000.000 met een waardeontwikkeling van 1%. In de begroting is een opbrengst opgenomen van € 2.414.000 met een tarief van 0,3381% voor eigenaren van niet-woningen. De werkelijke waardeontwikkeling kwam uit op € 752.500.000. De werkelijke opbrengst voor eigenaren bedraagt echter € 2.724.000. Dat is € 174.000 meer dan begroot.
De begrote opbrengst van gebruikers van niet-woningen bedraagt € 1.759.000 met een tarief van 0,2674%. Bij deze gebruikers bedroeg de netto-opbrengst € 1.738.000. Dat is € 18.000 hoger dan begroot.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten
Met de afvalstoffenheffing worden de huisvuilinzamelingskosten gedekt. De heffing mag, wettelijk gezien, alleen worden ingezet voor de dekking van de kosten van afvalinzameling en afvalverwerking. Er mag géén winst op worden gemaakt (‘gesloten financiering’). In onderstaande tabel geven we een overzicht van de tarieven van de afvalstoffenheffing over de afgelopen jaren.

Tarieven afvalstoffenheffing per jaar	**2022**	**2023**	**2024**
- eenpersoonshuishouden	186,96	200,90	216,00
- tweepersoonshuishouden	240,24	258,24	279,00
- driepersoonshuishouden	256,54	282,12	306,00
- meerpersoonshuishouden	338,76	364,08	393,00
- extra container	156,00	150,00	150,00

Berekening kostendekking afvalverwijdering

Kosten	**Bedrag**
Directe kosten taakveld	3.158.000
Mutatie voorziening	85.000
Overhead	129.000
Totale kosten	3.372.000
Opbrengsten	**Bedrag**
Heffingen	2.743.000
Overige opbrengsten	629.000
Totaal opbrengsten	3.372.000
Totaaloverzicht	**Bedrag**
Totaal lasten	3.372.000
Totaal baten	3.372.000
Dekkingspercentage	**100%**

Rioolheffing
De rioolheffing is ter dekking van de kosten voor maatregelen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen voor hemelwater en grondwater. De gemeente kan de kosten verhalen die worden gemaakt voor het nakomen van de zorgplichten uit de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken. Dit betekent dat de gemeente het

individuele profijt van de heffing niet hoeft aan te tonen. In onderstaande tabel geven we een overzicht van de tarieven van de rioolheffing over de afgelopen jaren.

Tarieven per jaar	2022	2023	2024
Rioolheffing gebruiker (woning)			
- eenpersoonshuishouden	36,10	39,48	40,68
- tweepersoonshuishouden	48,60	53,16	54,84
- driepersoonshuishouden	56,40	61,56	63,60
- meerpersoonshuishouden	77,17	84,48	87,12
Rioolheffing gebruiker (niet-woning)			
0 - 349 m3	77,17	84,48	87,12
350 m3 - 499 m3	197,88	216,79	223,30
500 m3 - 999 m3	349,48	383,16	394,66
1.000 m3 - 1.999 m3	600,36	657,79	677,53
2.000 m3 - 4.999 m3	1.168,32	1.279,28	1.317,66
5.000 m3 - 9.999 m3	2.021,24	2.192,78	2.358,57
10.000 m3 - 49.999 m3	6.009,48	6.584,79	6.782,34
50.000 m3 en meer	10.009,16	10.965,29	11.294,25
Rioolheffing eigenaar	152,40	166,56	171,60

Berekening kostendekking rioolheffing:

Kosten	Bedrag
Directe kosten taakveld	2.008.000
Mutatie voorziening	187.000
Overhead	323.000
Totale kosten	2.518.000
Opbrengsten	**Bedrag**
Heffingen	2.510.000
Overige opbrengsten	8.000
Totaal opbrengsten	2.518.000
Totaaloverzicht	**Bedrag**
Totaal lasten	2.518.000
Totaal baten	2.518.000
Dekkingspercentage	100%

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten zijn rechten die in rekening worden gebracht voor het begraven van stoffelijke overschotten, het bijzetten van urnen en het onderhoud van graven op de gemeentelijke

begraafplaatsen. Dit gebeurt volgens de Verordening lijkbezorgingsrechten Geertruidenberg. Voor 2024 zijn de tarieven met 3% verhoogd.

Kosten	**Bedrag**
Directe kosten taakveld	63.000
Mutatie voorziening	0
Overhead	21.000
Totale kosten	84.000
Opbrengsten	**Bedrag**
Heffingen	57.000
Overige opbrengsten	0
Totaal opbrengsten	57.000
Totaaloverzicht	**Bedrag**
Totaal lasten	84.000
Totaal baten	57.000
Dekkingspercentage	68%

Leges

Voor 2024 zijn de tarieven van de leges waar mogelijk trendmatig gestegen. Er is een afwijkend percentage gehanteerd als dat niet mogelijk was (uit het oogpunt van kostendekkendheid of op grond van wettelijke voorschriften). De tarieven voor de leges hebben we vastgesteld in de Legesverordening en Tarieventabel in Hoofdstuk 1, Hoofdstuk 2 en Hoofdstuk 3.

Kostendekkendheid

Het werkelijke saldo van de totale lasten minus baten voor 2024 geven wij in de volgende tabellen weer, eerst per Titel, daarna als recapitulatie.

Samenvatting hoofdstuk 1,2 en 3

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	**Taakveld**	**Overhead**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengsten**	**Kostendekking**
Kostendekking Hoofdstuk 1	€ 330.581	€ 197.572	€ 528.153	€ 472.236	89,41%
Kostendekking Hoofdstuk 2	€ 1.065.720	€ 826.162	€ 1.891.882	€ 1.854.621	98,03%
Kostendekking Hoofdstuk 3	€ 13.054	€ 10.119	€ 23.173	€ 7.685	33,16%
Kostendekking totale tarieventabel	**€ 1.409.355**	**€ 1.033.853**	**€ 2.443.208**	**€2.334.542**	**95,55%**

De kostendekkendheid van de gemeente Geertruidenberg voldoet aan de wettelijk gestelde eisen.

Hoofdstuk 1 algemene dienstverlening

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening			**Taakveld**	**Overhead**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengsten**	**Kostendekking**
paragraaf	1.1	Burgerlijke Stand	€ 10.651	€ 15.008	€ 25.659	€ 27.565	107,43%
paragraaf	1.2	Reisdocumenten	€ 235.370	€ 104.810	€ 340.180	€ 312.545	91,88%
paragraaf	1.3	Rijbewijzen	€ 56.530	€ 41.069	€ 97.599	€ 88.100	90,27%

paragraaf	1.4	Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	€ 12.390	€ 17.462	€ 29.852	€ 18.428	61,73%
paragraaf	1.5	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	1.6	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	1.7	Overige publiekszaken	€ 3.847	€ 2.603	€ 6.450	€ 4.079	63,24%
paragraaf	1.8	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	1.9	Bijzondere wetten	€ 11.793	€ 16.620	€ 28.413	€ 21.519	75,74%
paragraaf	1.10	Diversen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Hoofdstuk 1			**€ 330.581**	**€ 197.572**	**€ 528.153**	**€ 472.236**	**89,41%**

Hoofdstuk 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Hoofdstuk 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			**Taakveld**	**Overhead**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengsten**	**Kostendekking**
paragraaf	2.2	Algemene bepalingen					
paragraaf	2.2	Voorfase	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0.00%
paragraaf	2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 1.065.720	€ 826.162	€ 1.891.882	€ 1.854.621	98,03%
paragraaf	2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2.5	Milieubelastende activiteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2.6	Lozingsactiviteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2.7	Aanlegactiviteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2.8	Overige activiteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2.9	Maatwerkvoorschriften	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2.10	Gelijkwaardigheid	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2.11	Overige tarieven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2.12	Modaliteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2.13	Vermindering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2.14	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Hoofdstuk 2			**€ 1.055.720**	**€ 826.162**	**€ 1.891.882**	**€ 1.854.621**	**98,03%**

Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn			**Taakveld**	**Overhead**	**Totale Kosten**	**Totale Opbrengsten**	**Kostendekking**
paragraaf	3.1	Horeca	€ 7.845	€ 6.081	€ 13.926	€ 6.606	47,45%
paragraaf	3.2	Seksbedrijven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	3.3	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	3.4	Organiseren evenement of markt	€ 5.035	€ 3.903	€ 8.938	€ 1.040	11,64%
paragraaf	3.5	Standplaatsen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	3.6		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%

paragraaf	3.7		€ 174	€ 135	€ 309	€ 39	12,62%
Kostendekking Hoofdstuk 3			**€ 13.054**	**€ 10.119**	**€ 23.173**	**€ 7.685**	**33,17%**

Precariobelasting
Voor de precariobelasting is in de begroting voor 2024 een bedrag geraamd van € 13.000. De realisatie ligt een kleine € 16.000 hoger dan begroot.

Havengelden en woonschepenrechten
Voor het (tijdelijk) mogen gebruiken van de gemeentelijke (passanten)haven hebben we vergoedingen gevraagd/geïnd. Momenteel kan de beroepsbinnenvaart gebruikmaken van twee ligplaatsvoorzieningen; te weten in de kern Geertruidenberg (Timmersteekade) en in de kern Raamsdonksveer (Reenweg). Ook kan men op een aantal andere plekken in de Donge aanleggen. De tarieven voor de havengelden zijn opgenomen in de Verordening binnenhavengeld. Het havengeld berekenen we op basis van de grootte van het schip en de duur van het gebruik. Ook hier is een trendmatige verhoging van de tarieven van 3% toegepast.

Kosten	**Bedrag**
Directe kosten taakveld	74.000
Mutatie voorziening	0
Overhead	0
Totale kosten	74.000
Opbrengsten	**Bedrag**
Heffingen	69.000
Overige opbrengsten	1.000
Totaal opbrengsten	70.000
Totaaloverzicht	**Bedrag**
Totaal lasten	74.000
Totaal baten	70.000
Dekkingspercentage	95%

Marktgelden
De gemeente heeft drie weekmarkten op drie verschillende locaties: het Heereplein in Raamsdonksveer, de Markt in Geertruidenberg en de Oude Melkhaven in Raamsdonk. Voor het innemen van een standplaats op de aangewezen plaatsen heffen we marktgeld volgens de Verordening Marktgelden. De hoogte van de marktgelden is afhankelijk van de oppervlakte van een standplaats. Deze marktgelden gebruiken we voor het huren van marktkramen en voor het onderhoud/schoonmaken van de locaties. De tarieven voor 2024 zijn trendmatig verhoogd met 3%. Echter, om een toename/groei van het aantal marktkramen te stimuleren, is voor 2024 besloten om geen marktgeld naar lengte van de standplaats te heffen. Vooralsnog heeft dit in 2024 niet geleid tot een toename van marktkramen/marktkooplui.
Het saldo van de totale lasten minus baten -zoals gebruikt voor de tariefberekening- voor 2024 geven wij in onderstaande tabel weer:

Kosten	**Bedrag**
Directe kosten taakveld	41.000

Kosten	Bedrag
Mutatie voorziening	0
Overhead	21.000
Totale kosten	62.000
Opbrengsten	**Bedrag**
Heffingen	0
Overige opbrengsten	1.000
Totaal opbrengsten	1.000
Totaaloverzicht	**Bedrag**
Totaal lasten	62.000
Totaal baten	1.000
Dekkingspercentage	2%

Toeristen- en watertoeristenbelasting

Met ingang van 2019 kent de gemeente Geertruidenberg een (water)toeristenbelasting. De aanslagen over 2024 worden na afloop van het belastingjaar opgelegd nadat de belastingplichtigen aangifte hebben gedaan. In 2024 heeft de afwikkeling plaatsgevonden van 2023. De realisatie (€ 60.000) is daarmee ongeveer het dubbele van het geraamde bedrag omdat in 2024 ook de nog te ontvangen toeristenbelasting van 2023 is meegenomen.
In de jaarrekening 2024 is een geprognosticeerde opbrengst opgenomen van € 31.000. Wat de opbrengst over 2024 uiteindelijk wordt, zal medio 2025 duidelijk worden nadat de aangiftes zijn ontvangen en de aanslagen kunnen worden opgelegd.

Lokale lastendruk

Voor zowel de afvalstoffenheffing als de rioolheffing worden gedifferentieerde tarieven gehanteerd. Door de gedifferentieerde tarieven zijn er meerdere varianten mogelijk om de lokale lastendruk te schetsen. Bij de indicatie hieronder wordt als voorbeeld een gezin van drie personen met een eigen woning (WOZ-waarde zie hieronder) genomen.

3-persoonshuishouden (eigenaar)	2022	2023	2024
Waarde woning	278.000	316.000	326.000
OZB eigendom	298,57	318,53	336,11
Rioolheffing gebruik	56,40	61,56	63,60
Rioolheffing eigendom	152,40	166,56	171,60
Afvalstoffenheffing	262,54	282,12	306,00
Totaal woonlasten	**769,91**	**828,77**	**877,31**

De geraamde inkomsten versus de werkelijke inkomsten

Soort belasting of heffing	Begroting na wijziging 2024	%	Werkelijk 2024	%
Onroerende zaakbelasting gebruiker niet woning	1.720.000	11,16%	1.738.000	10,97%
Onroerende zaakbelasting eigenaar niet - woning	2.550.000	16,54%	2.724.000	17,19%
Onroerende zaakbelasting eigenaar woning	3.525.000	22,87%	3.562.000	22,48%

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	2.733.000	17,72%	2.743.000	17,31%
Rioolheffing	2.472.000	16,04%	2.510.000	15,84%
Begraafrechten	50.000	0,32%	57.000	0,36%
Leges omgevingsvergunning (inclusief bouwleges)	1.802.000	11,69%	1.851.000	11,68%
Leges burgerlijke stand	47.000	0,30%	58.000	0,37%
Leges bevolkingsregister	378.000	2,45%	414.000	2,61%
Leges naturalisatie	15.000	0,10%	18.000	0,11%
(Water)toeristenbelasting	30.000	0,19%	60.000	0,38%
Precariobelasting	13.000	0,08%	29.000	0,18%
Subtotaal	15.335.000	99,46%	15.764.000	99,49%
Overige: o.a. havengelden, marktgelden APV vergunningen	83.000	0,54%	80.000	0,51%
Totaal inkomsten uit belastingen, heffingen en rechten	15.418.000	100%	15.844.000	100%

Kwijtschelding
Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, wordt onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding verleend. Het gehanteerde kwijtscheldingspercentage bedraagt maximaal 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben dat 100% van het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm) of lager bedraagt, in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.
Kwijtschelding kan alleen worden verleend als het een aanslag betreft voor afvalstoffenheffing en rioolheffing gebruiker. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten van kwijtschelding.

Voor het belastingjaar 2024 is sprake van kwijtscheldingen tot een totaalbedrag van € 95.000. De kwijtscheldingen zijn toe te rekenen aan rioolheffingen voor een bedrag van € 16.000 (begroot € 15.000) en afvalstoffenheffing voor een bedrag van € 79.000 (begroot € 75.000). In 2025 kunnen mogelijk nog enkele bedragen worden kwijtgescholden die betrekking hebben op 2024.

Paragraaf B - Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Omschrijving (toelichting)
De paragraaf over weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting van de gemeente Geertruidenberg is. Dit is van belang wanneer een financiële tegenvaller zich voordoet. Aandacht voor risicomanagement en daarmee het weerstandsvermogen zorgt ervoor dat we op een verantwoorde en bewuste manier keuzes maken. Het weerstandsvermogen is een buffer voor financiële tegenvallers. Het geeft ons de tijd om tot structurele oplossingen te komen wanneer deze risico's zich uiten.

Deze paragraaf heeft zijn basis in artikel 11 van het BBV (Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten) en de daarop van toepassing zijnde toelichting. Conform dit artikel moet deze paragraaf ten minste bevatten.
- het beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's (onderdeel 1);
- een inventarisatie van de risico's (onderdeel 2);
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit (onderdeel 3);

- een berekening van het weerstandsvermogen en een oordeel hierover (onderdeel 4);
- kengetallen (onderdeel 5).

De gemeente Geertruidenberg vindt een goed risicomanagement belangrijk en acht het wenselijk risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering en ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen beheersbaar te maken. Alleen wanneer we een zo volledig mogelijk inzicht in de potentiële risico's en hun gevolgen hebben, kunnen we een uitspraak doen over het wel of niet aanvaarden van het risico en over voor het wel of niet nemen van eventuele aanvullende maatregelen. Hierdoor kunnen we op verantwoorde wijze besluiten worden genomen en worden risico's tot een geaccepteerd niveau beperkt.

1. Risicomanagementbeleid

In het vastgestelde risicomanagementbeleid worden de kaders gesteld ten aanzien van de reikwijdte en toepassing van risicomanagement. Risicomanagement is gemeente-breed doorgevoerd. Het risicoprofiel is uitgewerkt voor de reguliere bedrijfsprocessen én de projecten, zodat de hierbij behorende weerstandscapaciteit van gemeente Geertruidenberg kan worden berekend. Verdere verfijning en doorontwikkeling van risicomanagement vindt doorlopend plaats.

2. Risico's

Een risico is de kans op een gebeurtenis met effect op het behalen van de door de organisatie gestelde doelstellingen.

Risicoprofiel

De onderstaande tabel geeft de resultaten weer van de risico-inventarisatie voor gemeente Geertruidenberg. Om de risico's van onze gemeente systematisch in kaart te brengen en te beoordelen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is een dynamisch geheel: als er aanleiding toe is, worden risico's toegevoegd, gewijzigd en/of verwijderd. Hierbij is gebruik gemaakt van NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem).

Ten behoeve van de jaarrekening 2024 zijn de risico's in relatie met de opgaven, doelstellingen en de te bereiken effecten kritisch doorgenomen. In totaal zijn 57 risico's in beeld gebracht. Dit is er een minder dan bij de vorige inventarisaties: Begroting 2025 (58) en jaarrekening 2023 (58).

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn, kunnen geplaatst worden in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft die in het oranje gebied zit, vraagt om aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft die in het rode gebied zit, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd.
Onderstaande tabel betreft de netto risicokaart. Het netto risico geeft het resultaat na het nemen van (beheers)maatregelen.

Geld	**Netto**				
x > €200.000			1	**3**	**2**
€100.000 < x < €200.000	**1**		1	**4**	**1**
€40.000 < x < €100.000	**2**		**2**	**9**	**1**
€10.000 < x < €40.000		1	**6**	**11**	**4**
x < €10.000	1		**1**	**2**	**1**
Geen geldgevolgen		**2**		**1**	
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

In het volgende overzicht worden de tien risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben geleverd aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Hierbij geeft het invloed percentage de invloed van een risico op het totale risicoprofiel weer.

Risico's				Variabelen jaarrekening 2024		
Jrk 2024	**Begr 2025**	**Jrk 2023**		Kans	Invloed	Programma
1	1	1	Voorgestelde bezuinigingen worden niet gerealiseerd.	70%	24,53%	Alle
2	-	-	Nazorg gesloten stortplaatsen - storting doelvermogen.	40%	11,19%	
3	2	2	Tekort aan ambtelijke capaciteit en ervaring.	70%	8,12%	7
4	4	4	Toename Jeugdhulp aantallen en/of complexere (duurdere) vormen.	90%	6,30%	3
5	5	5	Algemene Uitkering gemeentefonds fluctueert met grote bedragen.	70%	5,44%	7
6	3	3	Een stijging van het aantal bijstandsgerechtigden of een toename van aanvragen voor bijzondere bijstand.	90%	4,72%	3
7	7	6	Verslechtering van kostendekkendheid van leges.	70%	3,29%	7
8	8	7	Uitval van computersysteem/stroom of vertraagde werking van computersysteem. Data raakt verloren of inconsistent.	70%	3,28%	6
9	9	8	Toename aanvragen Wmo of aantal voorzieningen per inwoner.	90%	2,79%	3
10	10	-	Budgetoverschrijdingen of -onderschrijdingen.	70%	2,46%	Alle
	6	-	Precariobelasting niet kunnen innen.			
		9	Tekort op exploitatie WSW (Midzuid).			
		10	Renteschommelingen.			

Totaaloverzicht	Begroting 2024	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025
Totaal grote risico's	€ 2.219.000	€ 3.450.000	€ 4.625.000	€ 4.712.000
Overige risico's	€ 1.940.001	€ 2.857.000	€ 2.200.002	€ 2.205.002
Totaal van alle risico's	**€ 4.159.001**	**€ 6.307.000**	**€ 6.825.002**	**€ 6.917.002**

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de omvang van het totale maximale risico is toegenomen ten opzichte van de jaarrekening 2023. Dit heeft te maken met het actuele risico inzake een mogelijke, eenmalige storting voor het aanvullen van het doelvermogen voor de eeuwige nazorg voor de gesloten stortplaatsen. Daarnaast zijn er een aantal andere risico's waarbij de kans of de kosten zijn verlaagd. Dit komt onder andere door het feit dat het risico op een toename aan bijstandsgerechtigden is verlaagd, gezien het aantal bijstandsgerechtigden al jaren stabiel is. Wij constateren dat de afhankelijkheid van anderen toeneemt en dat de gemeente daardoor kwetsbaarder is.

Voor de toelichting op de risico's en beheersmaatregelen verwijzen we naar de toelichting in de programma's.

3. Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Geertruidenberg beschikt om niet-begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	**Bedrag**

10%	€ 1.303.889
20%	€ 1.540.089
50%	€ 2.103.770
75%	€ 2.598.395
90%	€ 3.035.429
95%	€ 3.271.859

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit bij een zekerheidspercentage van 90 is € 3,04 miljoen. Dit was in de begroting 2025: € 2,89 miljoen en in het jaarverslag 2023 € 2,4 miljoen. Met 90% zekerheid kunnen met dit bedrag alle tot uiting komende risico's in de simulaties worden afgedekt.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit *Weerstand (in €)*	**Jaarrekening 31-12-2023**	**Begroting 01-01-2024**	**Jaarrekening 31-12-2024**	**Begroting 01-01-2025**
Incidentele weerstandscapaciteit (in vermogen)	**7.983.386**	**7.605.169**	**17.649.089**	**15.972.309**
Vrij aanwendbare algemene reserve	*7.633.297*	*7.256.649*	*16.695.401*	*15.018.622*
Vrije algemene reserve	5.267.297	5.525.088	13.802.401	12.125.622
Weerstandsreserve	2.366.000	1.731.561	2.893.000	2.893.000
Vrij aanwendbare bestemmingsreserve	350.090	348.519	953.688	958.688
Gerealiseerde resultaat (programmabegroting)				
Structurele weerstandscapaciteit (in exploitatie)	**0**	**45.000**	**0**	**65.000**
Onvoorzien	0	*45.000*	*0*	*65.000*
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	0	*0*	*0*	*0*
Onbenutte capaciteit afvalstoffenheffingen				
Totale weerstandscapaciteit	**7.983.386**	**7.650.169**	**17.649.089**	**16.037.309**

4. Weerstandsvermogen

Op basis van de huidige gegevens in het risicomanagementsysteem berekenen we het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is te definiëren als 'het vermogen van de gemeente Geertruidenberg om financiële risico's te kunnen opvangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten'. Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de benodigde weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kunnen we afzetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. Voor 2024 is dit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde Weerstandscapaciteit}} = \frac{€\ 17.649.089}{€\ 3.035.429} = 5{,}81$$

Ontwikkeling ratio weerstandsvermogen

Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Begroting 2025
3,37	4,42	5,81	5,54

Gebaseerd op de hierna opgenomen tabel valt het weerstandsvermogen in klasse A. Dit duidt op een weerstandsvermogen uitstekend dat ruim voldoet aan de in het risicomanagementbeleid vastgestelde norm (waarderingscijfer B, ratio weerstandsvermogen tussen de 1,4 en 2,0).

Weerstand velden*		
Waarderingscijfer	**Ratio**	**Betekenis**
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

*De normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Deze tabel biedt een waardering van de berekende ratio.

5. Kengetallen
Om de inzichtelijkheid in de financiële positie van de gemeente te vergemakkelijken voegen we aan deze paragraaf in de begroting en in het jaarverslag kengetallen toe.

Kengetallen	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	29,87%	74,55%	64,78%	68,47%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	25,87%	70,21%	59,89%	64,09%
Solvabiliteitsratio	29,66%	22,58%	29,47%	28,42%
Structurele exploitatieruimte	0,17%	2,99%	-0,38%	0,14%
Grondexploitatie	1,82%	5,24%	4,07%	1,13%
Belastingcapaciteit	91%	93%	96%	91%

<u>Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie</u>

Netto schuldquote
In de VNG-publicatie ‘Houdbare gemeentefinanciën’ is aangegeven dat wanneer een schuld lager is dan het begrotingstotaal (<100%) dit als voldoende kan worden beschouwd en boven de 130% als onvoldoende. De netto schuldquote van de gemeente bevindt zich al jaren onder de norm van houdbare gemeentefinanciën van de VNG.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote weergegeven (de netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier brengen we in beeld wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitratio wordt verstaan het eigen vermogen als

percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het resultaat van baten en lasten. In de VNG-publicatie 'Houdbare gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio hoger is dan 30% dit als voldoende kan worden bestempeld en lager dan 20% als onvoldoende. Net zoals bij de jaarrekening 2023 het geval was, zit de gemeente dicht tegen de norm voldoende van 30% aan.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het evenwicht van de begroting wordt er gekeken naar de structurele en incidentele lasten en baten. Voorbeeld van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten dan ook hoger zijn dan de structurele lasten is dan ook meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Er is geen norm voor deze ratio.

Kengetal grondexploitatie
Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de grond is van belang, omdat deze terugverdiend moet worden bij de verkoop. Boekwaarden worden afgezet tegen de totale baten. Er is geen norm voor deze ratio.

Belastingcapaciteit
De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek voor de lagere overheden (Coelo) publiceert deze lasten jaarlijks. Bij de berekening van het kengetal worden de gemeentelijke woonlasten afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Er is geen norm voor deze ratio.

Samenhang
Het samenstel van de kengetallen geeft inzicht in de financiële gezondheid van onze gemeente. Als we de tabel bekijken met de ontwikkeling van de financiële kengetallen, ontstaat er een stabiel en positief beeld. De schuldquote is relatief laag. De solvabiliteitsratio is de afgelopen periode positief gevoed door toevoegingen aan de vrije algemene reserve. We hebben dit gedaan met het beeld van de toekomst en de mogelijkheid om bewegingsruimte te blijven creëren. De invloed van de resultaten in de grondexploitaties op onze begroting is minimaal en met de belastingcapaciteit blijven we onder het landelijk gemiddelde.

We hebben één punt van aandacht, en dat is de structurele exploitatieruimte. Een financieel gezonde gemeente laat hier een klein positief percentage zien. In de jaarrekening 2024 zien we echter dat dit licht negatief is. Dat betekent dat de jaarrekening ons vertelt dat we onze structurele lasten niet helemaal konden financieren met onze structurele baten. Het beeld bij de begroting 2025 is nog licht positief. Echter, we zien in de begroting 2025 dat deze in 2026 terugloopt naar -4,61%. Er is reden om voorzichtig te zijn en er moeten keuzes voorbereid worden om deze ontwikkeling te keren. Voorstellen hiervoor zijn opgenomen in de Voorjaarsnota 2025, met daarbij een onderscheid wat we al in 2025 kunnen doen (Tussenrapportage 2025 – 1) en de maatregelen naar de toekomst (Kadernota 2026).

Zie ook de hierna volgende figuur. Bron: Ministerie van Binnenlandse zaken en koninkrijk relaties

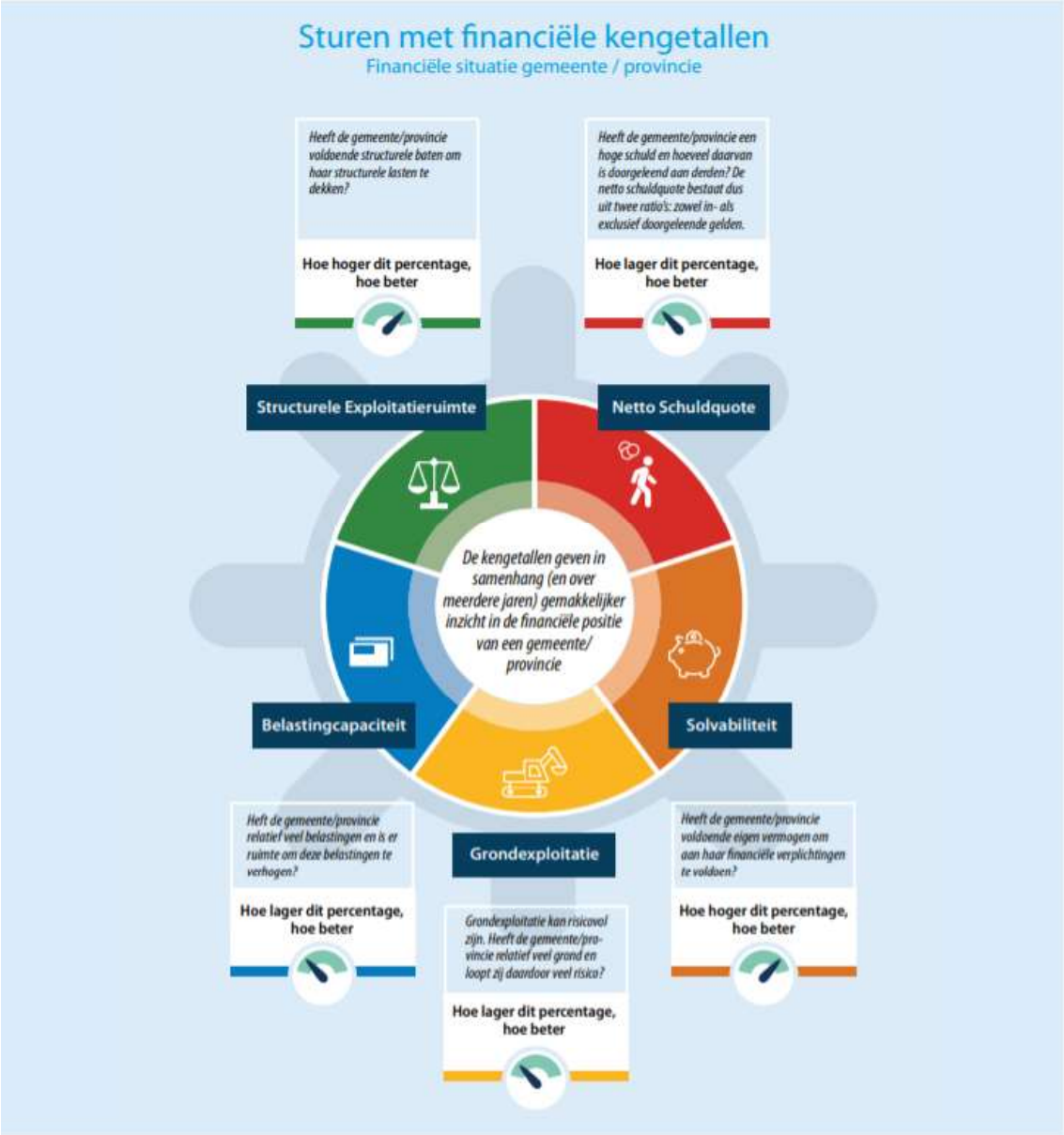

Paragraaf C - Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen
Het BBV schrijft voor dat de paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen ten minste de volgende kapitaalgoederen bevat:

a. wegen;
b. riolering;
c. water;
d. groen;
e. gebouwen.

Van de kapitaalgoederen wordt aangegeven:

a. het beleidskader;
b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting en jaarrekening.

In deze paragraaf lichten wij de consequenties toe van het gekozen kwaliteitsniveau voor kapitaalgoederen binnen het beleidskader.

Algemene uitgangspunten
De gemeente beheert ongeveer 310 hectare aan openbare ruimte. Onder deze openbare ruimte vallen: wegen, riolering, waterpartijen en openbaar groen. Verder rekenen wij alle virtuele objecten (niet zichtbaar zoals kadastrale grenzen) en reële objecten (zichtbaar, zoals een bouwwerk) onder, op en boven de grond als taak toe aan de openbare ruimte. Gebouwen behoren niet tot de openbare ruimte, maar worden wel als kapitaalgoed meegenomen. Hieronder geven we voor deze kapitaalgoederen een nadere beschrijving van de wijze van beheer en onderhoud. Het beleid voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in het overzicht kader stellende beleidsnota's en beheerplannen.

Wettelijke bepalingen
Van toepassing zijn onder meer de volgende documenten, "Notitie Materiële vaste activa " (2019) en "Handreiking onderhoud kapitaalgoederen" (2020) uitgebracht door de Provincie Noord-Brabant als toevoeging op deze notitie.
Deze notities behandelen de wijze van activeren, waarderen en afschrijven van activa en het onderhoud van kapitaalgoederen. Ook zijn aandachtspunten voor de financiële verordening opgenomen. Het BBV schrijft recente beheerplannen voor. Onder een recent beheerplan wordt verstaan: maximaal vijf jaar oud. Voor het verslagleggingsjaar 2024 mag het beheerplan derhalve niet ouder zijn dan 2019. Van deze vijf jaar kan door de raad alleen gemotiveerd afgeweken worden.
Onderhoudskosten worden gemaakt om het object gedurende de levensduur op een bepaald kwaliteitsniveau te houden of weer te krijgen (naar behoren laten functioneren en een bepaalde representativiteit laten behouden). Onderhoud kan worden onderscheiden in groot onderhoud en klein onderhoud.

<u>Klein onderhoud:</u>
Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties (vaak via de Geertruidenberg App) die noodzakelijk zijn om het object in goed werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Klein onderhoud is het onderhoud dat vanaf het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd. Uitgaven lopen altijd via de exploitatie.

<u>Groot onderhoud:</u>
Lasten van groot onderhoud ontstaan na een langere periode van gebruik van een object als gevolg van slijtage. Groot onderhoud is in de regel gepland, periodiek voorkomend, onderhoud van veelal ingrijpende aard als gevolg van slijtage, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere periode van gebruik moet worden verricht.
Indien de gemeente een voorziening voor groot onderhoud heeft gevormd, dienen alle uitgaven die daadwerkelijk zijn opgenomen in het beheersplan direct op deze voorziening geboekt te worden. Andere uitgaven voor groot onderhoud die niet zijn opgenomen in het onderhoudsplan, moeten ten laste van de exploitatie worden geboekt. Ook als er geen voorziening is, dienen de kosten ten laste van de exploitatie te worden geboekt.

Beleidskader- en beheersplannen
Wij werken zoveel mogelijk met beheerplannen. Deze plannen geven over meerdere jaren inzicht in

de benodigde financiële middelen om het benodigde onderhoud van het vastgoed uit te kunnen voeren zodat we de functie van de beheerobjecten te waarborgen.
Het kader voor de beheerplannen wordt vastgelegd in het DIOR dat in 2024 is opgesteld en in 2025 ter besluitvorming aan de raad zal worden voorgelegd.
De beheerplannen en onderhoudsniveaus van de beheerobjecten (kapitaalgoederen) zijn maatgevend voor de uitvoering van de werkzaamheden en voor de onderhoudslasten in het betreffende jaar. Uitsluitend de geplande onderhoudslasten (die van jaar tot jaar kunnen variëren) waarvoor gespaard wordt, mogen ten laste van de voorziening worden gebracht.
Beheer- en beleidsplannen worden in de regel voor een periode van vijf jaar opgesteld en daarna herijkt en indien noodzakelijk aangepast. De beheerplannen voor wegen en openbare verlichting worden elke twee jaar financieel herijkt. De overige beheerplannen elke vijf jaar herijkt.
Op basis van inspecties kan worden bepaald hoeveel financiële middelen nodig zijn voor het onderhoud voor de komende twee tot vijf jaren en kan een doorkijk gemaakt worden voor de kosten van de komende tien jaar. De uitkomst van de inspectie en de daaruit voortvloeiende onderhoudsmaatregel kan een aanpassing van de storting in de voorziening noodzakelijk blijken. Indien dit zich voordoet zal een nieuw beheerplan opgesteld worden en ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

Voor Openbare Verlichting en Groen is gekozen om deze niet via een voorziening te beheersen, maar de kosten rechtstreeks via de exploitatie te laten lopen.

Voor de infrastructurele kunstwerken, wegen en baggeren worden nieuwe beleidsbeheerplannen opgesteld, welke in 2025 ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

In 2024 is voor de gemeentelijke gebouwen een meerjaren onderhoudsplan (mjop) opgesteld voor de periode 2024-2033. Voor de gemeentelijk gebouwen zal het mjop zoveel als mogelijk gevolgd worden. Jaarlijks zal een jaarplan opgesteld worden waarin inzichtelijk is gemaakt welk onderhoud er in het betreffende dienstjaar plaatsvindt.

In de onderstaande tabellen staan de onderhouds- en beheerplannen met het jaar van ingang van het plan en het jaar waarin het plan geactualiseerd moet worden. Een nieuw plan dient uiterlijk na 5 jaar opgesteld te worden of eerder indien er significante wijzigingen zich voordoen. Tevens is opgenomen wat het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau is en of er een voorziening is ingesteld.

Beleidsplan	1e jaar	Nieuw plan	Toelichting
Wegbeheer	2021	2025	Voorziening onderhoud wegen.
Infrastructurele (kunst)werken	2019	2024	Voorziening infrastructurele werken.
Openbare verlichting	2024	2033	Geen voorziening, alle uitgaven lopen direct via exploitatie.
Riolering	2024	2028	Voorziening riolering.
Baggeren / Binnenhavens	2019	2024	Voorziening Baggeren.
Gebouwen (incl. onderwijs)	2024	2033	Voorziening gemeentelijke eigendommen.
Groen	_____	_____	Alle uitgaven lopen direct via de exploitatie. Geen voorziening.

Beheersplan	Voorziening	Onderhoudsniveau
Wegbeheer	Ja	Kwaliteitsniveau C conform de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte van het CROW (versie 2023).
Infrastructurele kunstwerken	Ja	Geen onderhoudsniveau. Conditiemeting op basis van de CROW-CUR-Aanbeveling 117 .

Beheersplan	Voorziening	Onderhoudsniveau
Openbare Verlichting	Nee	Geen onderhoudsniveau. Programma Openbare Verlichting 2024-2028. Alle nieuwe verlichting dient te voldoen aan Richtlijnen Openbare Verlichting 2011 (ROVL 2011) NEN3140 en NEN1010. Openbare verlichting ouder dan 2011 moet voldoen aan richtlijn OVL.
Riolering	Ja	Geen onderhoudsniveau - Programma Stedelijk Water 2024-2028, gemalen NEN3140 - BRL14020, riool inspectie NEN-EN 13580-2
Baggeren / Binnenhavens	Ja	Geen onderhoudsniveau. Volgens beleid 1. Besluit bodemkwaliteit, 2. Kaderrichtlijn water, 3. Legger en Keur WSBD categorie A, B en C, 4. Waterwet, 5. Natuurwet.
Gebouwen	Ja	Basis is kwaliteitsniveau 3 'redelijke conditie', plaatselijk zichtbare veroudering, functievervulling niet in gevaar. Voor gebouwen die gesloopt of verkocht worden kan gekozen worden voor een lager kwaliteitsniveau.
Groen	Nee	Geen onderhoudsniveau's . Onkruid op verharding - Centrum gebied A - Woon- en buitengebied - B.

Algemene Beleids- en beheerkaders
De landelijk geformuleerde normen en richtlijnen vormen het uitgangspunt voor de beleids- en beheerkaders. Deze wijze van werken geeft richting aan kwaliteitsniveaus en beheermethodieken en dient als referentie en toetssteen voor onze gemeentelijke normen en aanpak.

De planningen zijn en worden gericht op het voorkomen van achterstallig onderhoud en schadeclaims.
De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus (DIOR) worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde budgetten. Om beter in te kunnen spelen op de beleving en de wensen van de gebruikers van de openbare ruimte wordt gewerkt in wijkteams.

Planningen
De planningen zoals deze voortkomen uit de beheerplannen, zijn conceptplanningen. We beoordelen vooraf aan de uitvoering of de aanpak noodzakelijk is. De planningen zijn in die zin dan ook dynamische documenten. Ook speelt de integrale aanpak, participatie en vraaggericht werken een bepalende rol voor de jaarlijkse planning. Om deze redenen kunnen we afwijken van de jaarschijfopgave uit de beheerplannen.

Integrale werkzaamheden
Voor de uitvoering van beleids- en beheertaken geldt dat deze zoveel mogelijk integraal tot stand komen. Op deze wijze nemen we bij de aanpak van een weg zo nodig ook de riolering, de openbare verlichting, het groen, klimaatadaptatie en verkeersmaatregelen mee.

In 2024 zijn navolgende integrale beheer- en additionele werken uitgevoerd:

- Namer en omgeving, Beethovenlaan zijn in 2024 voorbereid en worden in 2025 uitgevoerd. In deze plannen worden de wegen, riolering en groen integraal aangepakt.
- Samen met Thuisvester hebben we het inrichten van de openbare ruimte rondom de woning renovatie bij de Zoutmanstraat en omgeving voorbereid. Deze werkzaamheden worden de komende jaren gefaseerd uitgevoerd.
- Mr. Simon Buijsstraat, Oude Stadsweg, Snoekweg, Statenlaan en de parkeerplaats van het zwembad Ganzewiel zijn in 2024 gerehabiliteerd. Bij deze plannen zijn voor zover van toepassing wegen, riolering en groen gecombineerd aangepakt.
- In 2024 is een aanvang gemaakt met het rehabiliteren van een aantal wegen in het buitengebied van Raamsdonk.
- Visie Hooipolder is in 2024 voorbereid en de uitvoering start in 2025.
- De vervanging van de houten bruggen aan de Commandeurstraat en in het Koningpark zijn voorbereid. De brug aan de Commandeurstraat is eind 2024 vervangen. De brug aan het koningspark wordt in april 2025 vervangen.
- In 2024 is het Omgevingsprogramma Groen vastgesteld.
- In 2024 is een start gemaakt met het opstellen van een Uitvoeringsagenda Groen.
- In 2024 zijn meerdere gazons omgevormd naar bloemrijk gras.

- Vanaf 2024 t/m 2027 wordt ecologisch maaibeheer uitgevoerd op de daarvoor aangewezen locaties.
- In 2024 is de monitoring vegetatie maaibeheer bermen en watergangen over de periode 2021-2024 afgerond.

Integrale planning van de werkzaamheden
Bij het rehabiliteren van wegen en/of vervangen van riolering wordt altijd integraal gekeken naar koppelkansen voor groen en klimaatadaptatie en eventuele werkzaamheden van derden.

Financieel kader
In de onderstaande tabellen treft u het verloop van de voorzieningen en de jaarlijkse exploitatie uitgaven en investeringen van de verschillende voorzieningen.

		Saldo				Saldo
Nr.	**Voorziening**	**1-1-2024**	**STORTING**	**ONTTREKKING**	**VERMINDERING**	**31-12-2024**
501	Geprogrammeerd onderhoud wegen	1.493.152	890.000	0	373.637	2.009.515
508	Infrastructurele werken	535.557	100.000	0	110.595	524.962
509	Onderhoud gem. eigendommen	1.393.399	872.649	0	228.003	2.038.045
533	Baggeren	343.389	60.000	0	0	403.389
544	Riolering	5.150.517	187.235	0	0	5.337.752
545	Afvalstoffenheffing	831.295	84.743	0	0	916.037

		Saldo				Saldo
Nr.	**Voorziening**	**1-1-2025**	**STORTING**	**ONTTREKKING**	**VERMINDERING**	**31-12-2025**
501	Geprogrammeerd onderhoud wegen	2.009.515	890.000	0	1.040.000	1.859.515
508	Infrastructurele werken	524.962	100.000	0	133.856	491.106
509	Onderhoud gem. eigendommen	2.038.045	448.000	0	567.145	1.918.900
533	Baggeren	403.389	60.000	0	82.015	381.374
544	Riolering	5.337.752	83.286	0	0	5.421.038
545	Afvalstoffenheffing	916.037	0	0	8.592	907.445

		Saldo				Saldo
Nr.	**Voorziening**	**1-1-2026**	**STORTING**	**ONTTREKKING**	**VERMINDERING**	**31-12-2026**
501	Geprogrammeerd onderhoud wegen	1.859.515	890.000	0	1.040.000	1.709.515
508	Infrastructurele werken	491.106	100.000	0	109.721	481.385
509	Onderhoud gem. eigendommen	1.918.900	448.000	0	343.237	2.023.663
533	Baggeren	381.374	60.000	0	82.015	359.359

544	Riolering	5.421.038	56.787		0	5.477.825
545	Afvalstoffenheffing	907.445	1.682	0	0	909.127

		Saldo				Saldo
Nr.	**Voorziening**	**1-1-2027**	**STORTING**	**ONTTREKKING**	**VERMINDERING**	**31-12-2027**
501	Geprogrammeerd onderhoud wegen	1.709.515	890.000	0	1.040.000	1.559.515
508	Infrastructurele werken	481.385	100.000	0	143.942	437.443
509	Onderhoud gem. eigendommen	2.023.663	448.000	0	384.818	2.086.845
533	Baggeren	359.359	60.000	0	4.120	415.239
544	Riolering	5.477.825	83.286	0	0	5.561.111
545	Afvalstoffenheffing	909.127	0	0	8.592	900.535

Nr	**Kapitaalgoederen**	**Gemiddelde investering 2025 - 2028**	**Gemiddeld Jaarbudget**
-	Openbare verlichting	315.000	130.000
-	Groen		700.000

Paragraaf D - Financiering

Inleiding
In deze paragraaf maken we de financieringsfunctie transparant. We leggen de basis voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Het treasurystatuut 2022 geeft de infrastructuur voor de inrichting van de financieringsfunctie, terwijl de uitwerking zijn weerslag vindt in de paragraaf financiering in de begroting. In de paragraaf bij de jaarstukken verstrekken we de verantwoordingsinformatie.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het begrotingsjaar. De gemiddelde netto-vlottende schuld mag deze limiet niet overschrijden. Dit betekent dat voor dit bedrag geen langlopende geldlening hoeft te worden aangetrokken. Indien het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt de toezichter op de hoogte gesteld.
In 2024 heeft geen overschrijding van de kasgeldlimiet plaatsgevonden.

Toegestane kasgeldlimiet	**(Bedragen x € 1.000)**
Omvang begroting per 1 januari 2024	69.821
Kasgeldlimiet in % van de grondslag	8,50%
Kasgeldlimiet in bedrag	5.935

Realisatie 2024 (Bedragen x € 1.000)	Kwartaal 1: jan-mrt	Kwartaal 2: apr-jun	Kwartaal 3: jul-sep	Kwartaal 4: okt-dec	Gem/Jaar
Gemiddelde van vlottende schuld	1.230	509	235	24	500
Gemiddelde van vlottende middelen	5.912	7.583	6.891	14.477	8.716
Toets kasgeldlimiet					
Gemiddeld saldo	4.682	7.074	6.655	14.453	8.216
Toegestane kasgeldlimiet	5.935	5.935	5.935	5.935	5.935
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**10.617**	**13.009**	**12.590**	**20.388**	**14.151**

Renterisiconorm
De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal (totale lasten van de begroting) bij aanvang van het dienstjaar. Tegen dit bedrag zetten we het bedrag dat in het lopende jaar aan aflossingen moet worden betaald af, vermeerderd met het bedrag van de geldleningen waarvan de rente herzien mag/kan worden. Ook deze norm mag niet worden overschreden.

	Variabele Renterisico(norm)	Begroot 2024	Realisatie 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
1	Renteherziening	0	0	0	0	0
2	Aflossing	2.630	2.630	1.927	2.002	1.875
3	Renterisico (1+2)	2.630	2.630	1.927	2.002	1.875
4	Renterisiconorm	13.964	13.964	16.432	14.694	14.474
5	**Ruimte (+) / Overschrijding (-) (4-3)**	**11.335**	**11.335**	**14.505**	**12.692**	**12.599**

	Renterisiconorm	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
4a	Percentage	20%	20%	20%	20%
4b	Begrotingstotaal	69.821	82.160	73.470	72.369
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	13.964	16.432	14.694	14.474

Geldleningen
Het totaal van de opgenomen vaste geldleningen bedraagt per 31 december 2024 € 34.494.428 (inclusief waarborgsommen van € 70.000 bedraagt de langlopende schuld € 35.354.428).

In totalen betreft het voor het jaar 2024:

Geldleningen	(Bedragen x € 1.000)
Saldo begin van het jaar	29.124
Opgenomen	8.000
Aflossing / overdracht	2.630
Saldo eind van het jaar	**34.494**

Rekenrente

De rekenrente voor de begroting 2024 is 1,00%. Na herrekening bij de jaarrekening heeft geen aanpassing in de rekenrente plaatsgevonden.

Verstrekte leningen
In de staat van activa is een aantal uitgegeven geldleningen geactiveerd. Het betreft geldleningen aan:
- Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.
- Deelnemingen (BNG, Rewin, Waterleidingmij)

In totalen betreft het voor het jaar 2024:

Verstrekte leningen	**(Bedragen x € 1.000)**
Saldo begin van het jaar	3.400
Vermeerderingen	654
Afwaarderingen	0
Aflossing / verminderen	0
Saldo eind van het jaar	**4.054**

In het stimuleringsfonds VHV is een investering van € 654.000 gedaan. Dit betreft leningen die lopen via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVN). Het betreft onder andere duurzaamheidsleningen en startersleningen.

Paragraaf E - Bedrijfsvoering

Belangrijkste Ontwikkelingen in de Gemeentelijke Bedrijfsvoering
Het afgelopen jaar was een periode van groei en uitdagingen binnen onze gemeentelijke bedrijfsvoering. We hebben belangrijke stappen gezet en verschillende prioriteiten aangepakt om onze dienstverlening te verbeteren en effectiever te worden in het realiseren van maatschappelijke doelen. Dit doen we aan de hand van de organisatievisie en de uitvoering daarvan die zich richt op 3 belangrijke thema's: Samen Werken, Samen Vernieuwen en Samen Groeien. Hiermee geven wij invulling aan goed en aantrekkelijk werkgeverschap op basis van de kernwaarden: betrokken, ondernemend en professioneel. Goed werkgeverschap staat voor gemeente Geertruidenberg uit: werken vanuit gelijkwaardigheid, inzetten en benutten van talenten en kwaliteiten, waardering en een goede balans tussen werk en privé met oog voor vitaliteit. Samen denken we mee over en bieden maatwerk aan de ontwikkelingen die als medewerker, team en gemeente op ons af komen, met als motto: "Samen bouwen, samen sterker!".

Hieronder volgt een uitgebreide toelichting op de voortgang en de uitvoering van onze belangrijkste initiatieven.

Samen Werken
<u>Programmatisch Werken</u>
Onze strategische focus lag op het voortzetten van een opgavegerichte aanpak door programmatisch te werken, waarbij we nauw samenwerkten met inwoners, partners en belanghebbenden. Het was cruciaal om de verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie duidelijk te definiëren. Burgerparticipatie speelde hierbij een centrale rol, waarbij we streven naar een gemeenschappelijk gedragen aanpak voor maatschappelijke uitdagingen.

De politieke, bestuurlijke ambities en helder geformuleerde opdrachten geven focus aan wat we wanneer doen en hoe we dit doen. We zijn bewuster bezig met het bereiken van maatschappelijke effecten.

Het realiseren van onze maatschappelijke effecten vereiste niet alleen toewijzing van budget en capaciteit, maar ook een scherpe focus op prioriteiten. Als kleine gemeente was het cruciaal om realistische ambities te stellen die in lijn waren met onze beschikbare middelen en capaciteit. Samenwerking met andere overheidsinstellingen en belanghebbenden was van essentieel belang om synergie te creëren en efficiëntie te bevorderen.

Onze P&C-cyclus is ingericht aan de hand de programmatische aanpak. Langs de lijnen van de programma's kijken we naar maatschappelijke opgaven. Dit groeiproces is ingezet en zullen we in de komende jaren nog verder borgen. Vanuit het programmatisch werken groeien we ook in de samenwerking met andere partijen.

Regionale samenwerking
Als kleine gemeente dienen we prioriteiten te stellen voor wat betreft onze deelname in verschillende regionale verbanden. Bestuurlijk en ook ambtelijk maken we hierbij keuzes. Per samenwerkingsverband streven we naar een coördinerend wethouder, die ondersteund wordt door een vakinhoudelijke medewerker.

We hebben de intensivering van regionale samenwerking als een strategische prioriteit beschouwd om gezamenlijke doelen te bereiken en de efficiëntie te bevorderen. Door middel van samenwerking met andere gemeenten en overheidsinstellingen konden we synergie creëren en gemeenschappelijke uitdagingen aanpakken.

We participeren in de nieuwe samenwerkingsverbanden binnen de Stedelijke regio Breda Tilburg (SRBT) en de Baronie-gemeenten. Daarbij zorgen we er zoveel mogelijk voor dat onze standpunten worden meegenomen. We participeren in de regio West Brabant (RWB), evenals in de regionale ontwikkelingen rondom Powerport Moerdijk.

Huisvesting
Medio 2024 zijn we gestart met de verbouwing van de ontvangsthal en omliggende ruimten. Deze verbouwing zorgt ervoor dat de privacy van onze bezoekers beter wordt gewaarborgd. Bovendien zijn er meer ruimten voor overleggen met inwoners gecreëerd en is er nu meer ruimte voor inspirerende en laagdrempelige ontmoeting en verbinding. Daarnaast is bij het KCC een extra werkplek gecreëerd waarbij verwachte drukte een extra KCC medewerker de binnenkomende telefoontjes kan behandelen.

De kantooromgeving aan de andere kant past niet binnen het zijn van een aantrekkelijk werkgever, is niet meer van deze tijd en is bovendien onvoldoende ingericht om het flexibel en programmatisch werken volledig te ondersteunen. Om hieraan wel te kunnen voldoen is het van belang om met de raad in gesprek te blijven over duurzame huisvesting in relatie tot het gemeentehuis.

Samen vernieuwen
We zijn als organisatie continu op zoek naar kennis en ervaring die nodig is om aan de opgaven en verwachtingen vanuit de gemeenschappen te kunnen voldoen. De snelheid van (digitale) ontwikkelingen vraagt om een kennisgerichte organisatie. Functies veranderen en er wordt een beroep gedaan op nieuwe/andere competenties. Medewerkers worden hierin gefaciliteerd, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van 21e-eeuwse vaardigheden van medewerkers

In 2024 hebben we onze eerste stappen gezet in het ontwikkelen van die 21e-eeuwse vaardigheden door een organisatie brede workshop over AI en ChatGPT te organiseren. Het is de bedoeling om daar de komende jaren door middel van training en opleiding meer aandacht aan te besteden.

Het werken in projecten heeft in 2024 een impuls gehad door andere formats voor het aanmelden van projecten, de opdrachtformulering en voortgangsrapportage. Deze aanpak wordt medio 2025 geëvalueerd en aan de hand daarvan worden de documenten en procedures zo nodig aangepast.

Samen groeien en verduurzamen
Afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van de voorbereidingen om te komen tot een nieuwe inrichting van de organisatie. Waarmee we het programmatisch werken verder inbedden in de organisatie. Centraal hierbij staat het werken in drie domeinen, Fysiek Domein, Sociaal Domein en Domein Dienstverlening en een staf met programmamanagers en strategisch adviseurs. Hierbij is rekening gehouden met een kleinere span of control waardoor meer ruimte voor de medewerkers ontstaat. Beleid en Uitvoering zijn in deze inrichting bij elkaar geplaatst wat de samenwerking stimuleert.

Personeel en Organisatie
Het is en blijft een grote uitdaging om gekwalificeerd personeel te vinden dat zich voor langere tijd wil binden. Ook in 2024 was dit het geval en dat zal voorlopig niet veranderen. Bovendien zijn er het afgelopen jaar wederom vacatures ontstaan die lastig in te vullen zijn door hun specifieke karakter en de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Extra inhuur was hierdoor noodzakelijk om de taken toch uitgevoerd te krijgen.

We moeten onszelf realiseren dat de gemeente Geertruidenberg een kleine gemeente is en dat we op sommige beleidsterreinen slagkracht missen. Reële ambities vs inzet aan capaciteit en financiële middelen zijn dus op zijn plaats. Dit vraagt ook iets van de gemeenteraad. In de komende periode zal stilgestaan moeten worden bij de vraag of het toenemende aantal taken van onze gemeente nog in verhouding staat met de beschikbare capaciteit. In 2024 is gestart met een onderzoek naar de kwantitatieve en kwalitatieve omvang van de ambtelijke organisatie. Medio 2025 verwachten we hier de resultaten van en op basis daarvan zullen keuzes moeten worden gemaakt.

<u>Aantrekkelijk Werkgeverschap</u>
Vanwege de toenemende krapte op de arbeidsmarkt en onze positie als kleine gemeente, hebben we aanzienlijke inspanningen geleverd om ons te profileren als aantrekkelijke werkgever. Dit omvatte o.a. de verbouwing van de ontvangsthal en aangrenzende ruimten, het verbeteren van zowel primaire als secundaire arbeidsvoorwaarden en het ontwikkelen van innovatieve oplossingen om personeelstekorten aan te pakken.
Met de verbouwing van de ontvangsthal is tegemoet gekomen aan de behoeften van plaats- en tijdonafhankelijk werken, met faciliteiten zoals stilteruimtes, vergaderruimtes en flexibele werkplekken. Met de verbouwing van de ontvangsthal is een eerste stap gezet.

Bezwaarschriften (Sociale kamer en Algemene kamer)
Bezwaarschriften worden voor advies voorgelegd aan de “Vaste commissie van advies voor bezwaarschriften”. Uitzonderingen vormen bezwaarschriften op het gebied van belastingen en personele zaken.

Jaar	Totaal aantal bezwaarschriften	Sociale kamer: Werk, Inkomen en Zorg (WIZ)	Algemene kamer (o.a. Awb, Wabo, handhaving en APV)	Ingetrokken
2018	87	53	34	37
2019	83	41	42	24
2020	101	68	33	37

2021	57	28	29	21
2022	71	41	30	31
2023	70	27	43	16
2024	40	16	24	8

Uit de cijfers blijkt dat het totale aantal bezwaarschriften is gedaald ten opzichte van 2023. Dit kan worden verklaard:

1. Algemene kamer: in 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Veel aanvragen zijn ingediend voor 2024 en dienen volgens het oude regime van de Wabo afgehandeld te worden. Er zijn aanvragen opgeschort, ook op verzoek. Verder zijn er in 2024 weinig aanvragen voor grote projecten ontvangen. Er zijn dus ook minder besluiten genomen waartegen bezwaar open staat.
2. Sociale kamer: Er is een andere aanpak ten aanzien van de inlichtingenplicht in de Participatiewet. Er wordt niet meer gewerkt met de 'gele rofjes', die maandelijks moesten worden overgelegd door uitkeringsgerechtigden. Nu dient men actief een wijziging in het inkomen door te geven.
3. Door het toepassen van mediationvaardigheden en extra uitleg van het besluit, naast het nog eens kijken naar het genomen besluit of het vragen van een second opinion, kon een aantal bezwaarschriften worden ingetrokken, en zijn (langlopende) juridische trajecten vermeden.

Tijdens de coronaperiode kon de Vaste commissie van advies voor bezwaarschriften enkel digitaal vergaderen via MS Teams. Sindsdien is naast een digitale hoorzitting ook weer een fysieke hoorzitting of zelfs een hybride hoorzitting mogelijk. In de meeste gevallen wordt de voorkeur gegeven aan een fysieke hoorzitting.

Totaal 2024	Ingetrokken	Kennelijk niet-ontvankelijk	Niet-ontvankelijk	Gegrond	Deels gegrond / ongegrond	Ongegrond	Niet te behandelen door commissie	In 2025 te behandelen
WIZ 16	0	0	1	0	0	3	0	8
AWB 24	4	2	3	7	0	6	0	1

Klachten

Onder klachten wordt verstaan: Klachten ontvangen op grond van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De klachten zijn gericht tegen gedragingen van (leden van) bestuursorganen en medewerkers.

2024

Ontvangen	Ingetrokken	Afgehandeld, geen verder besluit nodig	Gegrond	Ongegrond	Deels gegrond / ongegrond	Niet in behandeling genomen	Doorgestuurd naar andere organisaties	Nog af te handelen
31	2	16	1	0	1	4	1 (nog in behandeling)	6

Het aantal klachten is in 2024 is afgenomen van 36 naar 31.
Ter vergelijking, cijfers over 2017-2024

2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
31	36	53	40	25	17	14	26

Planning en Control

Onze planning en control cyclus stelde ons in staat om actuele financiële informatie te verstrekken aan het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie, waardoor we ons beleid konden ontwikkelen

en uitvoeren op een manier die onze financiële gezondheid bevordert en transparantie en verantwoording waarborgt.

Communicatie
Onze communicatievisie, Focus op Communicatie, werd verder ontwikkeld om te benadrukken dat we een open, benaderbare gemeente zijn die luistert naar haar inwoners, bedrijven en belanghebbenden. We hebben ingezet op heldere, eenvoudige en tijdige informatievoorziening, zowel intern als extern, om transparantie en betrokkenheid te bevorderen

Rechtmatigheid
In deze paragraaf is aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad. De rechtmatigheid is onderverdeeld in het begrotingscriterium, het voorwaardecriterium en het criterium van misbruik en oneigenlijk gebruik.
Door de gemeenteraad zijn in de vastgestelde nota rechtmatigheidsverantwoording (december 2023) en controleprotocol 2024 (februari 2025) aanvullende kaders opgenomen, waarbinnen het college van burgemeester en wethouders de rechtmatigheidsverantwoording moet opstellen en hoe de afwijkingen te verantwoorden.

Monitor rechtmatigheidsverantwoording 2024			x € 1.000
A	Begrotingscriterium	Overschrijding lasten programma's	2.233
		Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	80
		Niet geautoriseerde reserve mutaties	0
		Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld	4.861
B	Voorwaardencriterium	Gemiste Europese aanbestedingen	1.660
C	Misbruik & Oneigenlijk gebruik Criterium	Fraude eigen medewerkers	0
		Fraude door derden en niet teruggevorderd	0
D	Totaal rechtmatigheidsfouten		8.834
E	Verantwoordingsgrens	2% van de totale lasten inclusief stortingen in reserves	1.772
F	Toets rechtmatigheidsfouten aan verantwoordingsgrens	D is groter dan E; totaal afwijkingen als bedrag opnemen in Rechtmatigheidsverklaring college (onderdeel A t/m C)	Ja
G	Begrotingsafwijkingen waarvan de gemeenteraad heeft besloten dat ze acceptabel zijn		7.094
H	Saldo Rechtmatigheidsfouten	Saldo (D-G). Nader toelichten in deze paragraaf.	1.740

Overzicht bevindingen

A. Begrotingscriterium

De geconstateerde overschrijdingen binnen de lastenprogramma's en overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld zijn passend binnen het bestaande beleid. Daarmee zijn deze afwijkingen volgens kaders van de raad acceptabel. De overschrijding van investeringsbudget van het fietspad Groenendijk zorgt voornamelijk voor de niet-acceptabele overschrijding. De begrotingsafwijkingen worden afzonderlijk toegelicht in de verschillende programma's.

B. Voorwaardencriterium

De geconstateerde afwijkingen betreffen een aantal dossiers waarbij de Europese aanbestedingswet- en regelgeving niet is nageleefd. Hieronder volgt een specificatie van het type kosten en het bedrag wat daarmee in de jaarrekening van 2024 als onrechtmatig wordt beoordeeld.

i. Inhuur van derden buiten de DAS (Dynamisch aankoopsysteem) om waarbij is gekozen voor een enkelvoudig of meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure: € 282.000.
ii. Inschakelen van een beveiligingsbedrijf voor de gemeentelijke opvanglocaties: € 215.000.
iii. Aanschaf en onderhoud van speeltoestellen: € 67.000.
iv. Onderzoeks- en advieskosten binnen het fysieke domein: € 136.000.
v. Niet risico-dragende exploitatieovereenkomst/vergoeding voor de gemeentelijke zwembaden: € 650.000.
vi. Gebruik en aanschaf van applicaties en software: € 311.000.

C. Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen. Er zijn voor 2024 geen bevindingen vanuit dit criterium.
Verbeterpunten richting de toekomst

- Per medio 2025 start er een Senior adviseur financieel beheer. Het aanstellen van deze functionaris moet onder andere bijdragen aan het beperken van de geconstateerde begrotingsonrechtmatigheid.
- Vanuit de Verbijzonderde Interne Controle wordt meermaals per jaar een terugkoppeling gegeven over waar in de organisatie risico's zitten in het overschrijden van Europese aanbestedingswetgeving. Het tijdig signaleren van deze risico's zou het schenden van het voorwaardencriterium op dit onderdeel de komende jaren moeten verminderen.

Paragraaf F - Verbonden partijen

In deze paragraaf geven we de ontwikkelingen over de verbonden partijen van de gemeente Geertruidenberg weer.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij, door het hebben van vertegenwoordiging binnen het bestuur of door het hebben van stemrecht. Een financieel belang betekent dat de gemeente niet verhaalbare middelen ter beschikking heeft gesteld en dat de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Concreet betreft het voor de gemeente Geertruidenberg Gemeenschappelijke Regelingen en deelnemingen.

De gemeente Geertruidenberg neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen:
1. Regio West-Brabant, gevestigd te Etten-Leur (RWB).
2. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, gevestigd te Tilburg (VRMWB).
3. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord, gevestigd te Den Bosch (RAV).
4. Openbare Gezondheidszorg West-Brabant, gevestigd te Breda (GGD).
5. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, gevestigd te Tilburg (OMWB).
6. Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen, gevestigd te Breda (Nazorg).
7. Sociale Werkvoorziening MidZuid WAVA/GO!, gevestigd te Oosterhout (MidZuid).
8. Uitvoering van de administratieve en inhoudelijke taken betreffende het voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten, gevestigd te Breda (Leerplicht).
9. BVO Centrum voor Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg, gevestigd te Geertruidenberg

(CJG).
10. Beschermd Wonen, gevestigd te Breda.

In deze paragraaf zijn verder de volgende deelnemingen verwerkt:
- Deelneming in N.V. Brabant Water, gevestigd te Den Bosch.
- Deelneming kapitaal B.N.G., gevestigd te Den Haag.
- Inkoopbureau West-Brabant, gevestigd te Etten-Leur.

Gemeenschappelijke regelingen
In een afzonderlijk raadsvoorstel geven wij u een overzicht van de uitgangspunten van de verbonden partijen en de door hen behaalde resultaten, inclusief een nadere onderbouwing van hun jaarrekening 2024. Tevens geven wij in dit afzonderlijke raadsvoorstel inzicht in de begroting 2026 van deze verbonden partijen. In het kader van de verantwoording van de verbonden partijen ten behoeve van onze eigen jaarrekening, volstaan wij hier met het weergeven van een financieel overzicht, conform de bepalingen van het Besluit begroting en Verantwoording (BBV). Omdat de jaarstukken van de gemeente eerder opgemaakt worden dan het afzonderlijke raadsvoorstel inzake de verbonden partijen is het niet mogelijk om in alle gevallen de cijfers per 31-12-2024 op te nemen. Vandaar dat in de tabel NNB (Nog Niet Bekend) is opgenomen. De actuele cijfers zullen wel in het afzonderlijke raadsvoorstel/besluit opgenomen worden.

	Regio West Brabant	Veiligheidsregio	RAV	GGD	Omgevings-dienst	Nazorg gesl. Stortplaatsen	Regionaal Bureau Leren	Wava/MidZuid	Centrum jeugd en Gezin	Beschermd Wonen**
Begroting 2024	318.000	1.348.000	0	953.056	616.339	30.965	93.581	377.625	1.297.250	n.v.t.
Jaarrekening 2024	808.000	1.348.000	0	953.236	600.483	2.895	88.704	407.228	1.275.991	n.v.t.
Saldo	490.000	0	0	0	-15.856	-28.070	-4.877	-29.603*	21.259	n.v.t.
Eigenvermogen 01-01-2024	1.711.000	6.724.000	15.119.000	6.664.000	4.756.000	1.456.385	0	1.329.000	0	0
Eigen vermogen 31-12-2024	1.782.000	6.697.000	15.980.000	7.176.000	6.086.000	1.530.364	0	1.961.000	0	0
Vreemd vermogen 01-01-2024	6.619.000	57.375.000	24.060.000	10.500.000	7.617.000	25.030.702	2.140.107	8.296.000	0	0
Vreemd vermogen 31-12-2024	6.613.000	57.281.000	21.677.000	5.248.000	5.768.000	24.515.362	2.089.240	9.246.000	0	0

*Gemeentelijke bijdrage herziene begroting 2024 = € 420.775, dus saldo in jaarrekening is € 13.547
** Beschermd Wonen, gevestigd te Breda
De GR Beschermd Wonen is geen verbonden partij in de zin van het BBV. Het gaat namelijk om een centrumregeling waarbij bijna alle bevoegdheden bij gemeente Breda liggen en gemeente Breda ook vanuit het Rijk de middelen ontvangt om de taak beschermd wonen uit te voeren. De deelnemende gemeenten stellen geen middelen ter beschikking aan de GR Beschermd Wonen.

Brabant Water N.V.

Doel
Deelname in het aandelenkapitaal ter bewerkstelling van een zo hoog mogelijk voorzieningenniveau voor de individuele gebruiker.

Financieel belang

Programma	Begroting 2024	Werkelijk	Verschil
Waarde deelneming (balans)	93.000	93.000	0
Dividend (exploitatie)	0	0	0

BNG Bank
Doel
De BNG Bank, onze huisbankier, is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG Bank is een betrouwbare en eigentijdse bank en expert in het financieren van publieke voorzieningen. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG Bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank belangrijk voor de publieke taak.

Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening zeer beperkt is. De bank heeft daarmee een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen. Dit leidt uiteindelijk tot lagere kosten voor de burger voor tal van voorzieningen.

Financieel belang

Programma	Begroting 2024 (prim begr.)	Werkelijk	Verschil
Waarde deelneming (balans)	304.000	289.000	15
Dividend (exploitatie)	304.000	289.000	15

Deelname in Inkoopbureau West-Brabant (SIW)
Doel
Het Inkoopbureau West-Brabant heeft als doel het bieden (tegen lage kosten) van de beste toegevoegde waarde in inkoopoplossingen voor deelnemende gemeenten, door het ontwikkelen en implementeren van ‘Best in Class’ inkoopbeleid, processen, methodieken, systemen en training.
De SIW draagt bij aan een continue verbetering van het inkoop- en aanbestedingsbeleid, van de implementatie van dit beleid in de praktijk binnen de aan de SIW deelnemende gemeenten en aan borging van inkoop binnen het werkproces. De dienstverlening vanuit de Stichting Inkoopbureau West-Brabant is gericht op de professionalisering van het inkoop en aanbestedingsbeleid van elke deelnemende gemeente.

De kernactiviteiten zijn:
- het begeleiden en uitvoeren van zowel individuele als gezamenlijke inkoop- en aanbestedingstrajecten;
- het opstellen van inkoopplannen;
- het uitvoeren van inkoopscans en –evaluaties;
- het mede helpen opstellen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid;
- het fungeren als vraagbaak/helpdesk op het gebied van inkoop en aanbesteding binnen een gemeente.

Evenals in voorgaande jaren koopt de gemeente, naast de reguliere inkoopondersteuning van in totaal € 62.000 (excl. BTW), aanvullende inkoopondersteuning in voor een totaalbedrag van € 126.000 (excl. BTW).

Paragraaf G - Grondbeleid

Algemeen
Het grondbeleid dat de gemeente Geertruidenberg voert is een middel om doelstellingen van het meer omvattende ruimtelijk beleid te kunnen realiseren. Het gaat daarbij voornamelijk om doelen op het gebied van wonen, werken en verblijven. Hoe we dat grondbeleid inzetten staat omschreven in de Nota Grondbeleid 2019. Deze strategische nota vormt het algemeen kader voor het grondbeleid en de gemeentelijke grondexploitatie.

Situationeel grondbeleid
De gemeente Geertruidenberg voert een situationeel grondbeleid. Dat houdt in dat er binnen de gemeentegrenzen zowel sprake is van grondexploitaties die door en voor rekening van marktpartijen worden ontwikkeld als van grondexploitaties die door de gemeente zelf worden gevoerd.

In het geval van faciliterend grondbeleid is de gemeente voornamelijk faciliterend aan de ontwikkelende partij. In deze gevallen voert de gemeente vooral haar publiekrechtelijke taken uit, zoals het vaststellen of wijzigen van het omgevingsplan. In deze gevallen is er sprake van kostenverhaal waarbij de gemeentelijke kosten op de initiatiefnemer worden verhaald.

Bij de variant waarbij de gemeente actief grondbeleid voert en dus zelf gronden in ontwikkeling neemt is er sprake van een traject waarbij de gemeente zelf gronden verwerft, beheert, juridisch en technisch bouwrijp maakt, uitgeeft en het openbaar gebied inricht. Aan deze vorm van grondbeleid zijn risico's, maar ook kansen verbonden.

Bouwgrond in exploitatie
In 2024 had de gemeente Geertruidenberg twee complexen zelf in exploitatie, te weten:
- Wim Boonsstraat
- Donge-oevers

In de Voortgangsrapportage Grondexploitatie 2024 is over deze grondexploitaties gerapporteerd en is een financieel perspectief geschetst. Deze grondexploitaties worden in het najaar van 2025 weer geactualiseerd.

Ontwikkeling boekwaarden
In onderstaande tabel wordt per grondexploitatie het financieel verloop in 2024 weergegeven.

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2024	Kosten 2024	Opbrengsten 2024	Winstneming 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Wim Boonsstraat	-222 V	149 N	0	73 N	0
Donge-oevers	3.257 N	161 N	48 V	0	3.370 N

Winstneming
Normaliter wordt bij het afronden en afsluiten van een grondexploitatie het resultaat genomen. Op basis van het realisatiebeginsel kan bij grondexploitaties met een geprognosticeerd positief eindresultaat echter ook tussentijds winst worden genomen.

De grondexploitatie Wim Boonsstraat wordt per 31-12-2024 afgerond en afgesloten. Het eindresultaat is reeds ingebracht in de Algemene Reserve Grondexploitatie.

Binnen de grondexploitatie Donge-oevers is in 2024 geen tussentijdse winstneming aan de orde. Binnen deze grondexploitatie zijn tot en met 2024 vooral lasten geboekt en in beperkte mate baten gerealiseerd. Vooral binnen het deel Achter de Hoeven zullen toekomstige baten gerealiseerd

worden. Ten aanzien van dit planonderdeel bestaan echter nog veel onzekerheden. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is daarom binnen deze grondexploitatie (nog) geen tussentijdse winstneming mogelijk.

Reserve
Ten behoeve van het opvangen van risico's binnen de grondexploitatie wordt een Algemene Reserve Grondexploitatie aangehouden. Op 1 januari 2024 bedroeg de omvang van deze reserve € 243.000. In 2024 is het resultaat van de grondexploitatie Wim Boonsstraat aan deze reserve toegevoegd. Hierdoor is de reserve met € 73.000 toegenomen tot een bedrag van € 316.000 per 31-12-2024.

Voorziening
Wanneer een grondexploitatie een geprognosticeerd tekort heeft, wordt daarvoor een voorziening gevormd. Aangezien er geen grondexploitaties met een voorzienbaar tekort zijn, zijn er ook geen voorzieningen gevormd.

Paragraaf H - Wet open overheid (Woo)

In de onderhavige tekst valt te lezen wat de status is van de Wet open overheid (Woo) binnen de gemeente Geertruidenberg.

De Wet open overheid is op 1 mei 2022 inwerking getreden. Overheden moeten transparanter worden en moeten ervoor zorgen dat informatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De gemeente Geertruidenberg werkt aan het bestendig implementeren van deze onderhavige wetgeving in haar werkprocessen. De Wet open overheid splits zich uit in twee openbaarmakingsregimes, te weten: Passief (op verzoek van een aanvrager) en actief (uit eigen beweging vanuit de overheidsinstelling zelf).

Actieve Woo:
- Eind 2024 is er een projectleider aangesteld voor de Woo (actieve openbaarmakingsplicht). Deze projectleider bewaakt de (landelijke) planning en zorgt dat de informatiecategorieën worden geïmplementeerd binnen de gemeente Geertruidenberg.

- Op 1 november 2024 moet de eerste tranche van de informatiecategorieën verplicht actief openbaar worden gemaakt. De gemeente Geertruidenberg voldoet intussen aan deze verplichting. Ondertussen werken we toe naar de volgende tranche die (gefaseerd) verplicht wordt. Wanneer deze verplichting gaat gelden is nog niet bekend. Het ministerie van BZK moet hier nog nader een besluit over nemen.

- Medio 2025 zal het publicatieplatform live gaan. Hierdoor kunnen we verder de actieve openbaarmakingsplicht uitrollen. Ook zullen er koppelingen worden gelegd, zodat de informatie goed vindbaar is.

- Tot slot gaan we onszelf inzetten om de informatiehuishouding verder op orde te brengen.

Passieve Woo:
- De Woo-coördinator neemt, sinds de invoering van de Woo, op aanvraag een besluit op de openbaarmaking van de desgevraagde documenten.

Paragraaf I - Donge oevers

Algemeen
In deze niet verplichte extra paragraaf lichten we de stand van zaken van het programma Donge oevers toe.

Het programma Donge oevers betreft oorspronkelijk, vanuit de in 2016 vastgestelde programmastrategie, de ontwikkeling van zes locaties, te weten: Slikpolder, Timmersteekade, Fort Lunet, Oude Haven, Rivierkade en Achter de Hoeven. Inmiddels zijn de deelgebieden Slikpolder, Timmersteekade en Fort Lunet afgerond. Voor de deelgebieden, Oude Haven, Rivierkade en Achter de Hoeven zijn thans nog deelgrondexploitaties lopende. Deze vormen samen de grondexploitatie Donge oevers. In de deelgebieden Oude Haven en Achter de Hoeven wordt woningbouw gerealiseerd, terwijl in het deelgebied Rivierkade watergeboden bedrijvigheid wordt ontwikkeld.

Naast de lopende grondexploitaties bevat het programma ook nog de investering voor de realisatie van een onderkomen voor Mafeking en Bergsche Battery.

Financiële kaders
Een groot gedeelte van het programma wordt ontwikkeld op basis van grondexploitatie, waarvoor drie deelexploitaties zijn opgesteld, te weten Oude Haven, Rivierkade en Achter de Hoeven. Eén keer per jaar wordt de grondexploitatie geactualiseerd via een voortgangsrapportage aan de raad. De laatste voortgangsrapportage grondexploitatie is op 19 december 2024 door de raad vastgesteld. Op grond van deze voortgangsrapportage is er een verwacht resultaat voorzien van € 696.000. In onderstaande tabel is het verwachte resultaat per deelgebied aangegeven.

Oude haven	-/- € 550.000 N
Rivierkade	-/- € 1.011.000 N
Achter de Hoeven	€ 2.257.000 V
Totaal	**€ 696.000 V**

Naast de grondexploitatie wordt een onderkomen voor Mafeking en Bergsche Battery aan de Reenweg gerealiseerd. Hiervoor heeft de raad op 14 maart 2024 een investeringskrediet van € 1.550.000 beschikbaar gesteld. Deze investering en de jaarlijkse kapitaallasten verbonden aan deze investering vallen buiten de voornoemde grondexploitaties.

Voortgang

Oude Haven
In dit deelgebied is de openbare ruimte reeds voor een groot deel opnieuw ingericht. Vanaf de kiosk tot aan de Willem Letschertbrug heeft de openbare ruimte een nieuw uiterlijk gekregen. Naast de aanpak van de openbare ruimte gaat in dit deelgebied ook woningbouw gerealiseerd worden.

Hiervoor heeft een aanbesteding plaatsgevonden die aan Dura Vermeer is gegund. Deze partij is momenteel bezig met de voorbereidingen voor de realisatie van het plan bestaande uit 42 appartementen en 9 grondgebonden woningen. Hierbij horen tevens de realisatie van parkeervoorzieningen en het waterelement op de kop van de haven. Bij dit deelgebied behoort ook de verkoop van de gemeentelijke jachthaven. De gunning van de verkoop is in 2022 afgerond. Met de inschrijver die de aanbesteding heeft gewonnen vinden op dit moment gesprekken plaats over het concretiseren van zijn plannen, de benodigde vergunningen en de contractuele afspraken. De ruimtelijke procedure is grotendeels doorlopen. Op korte termijn wordt toegewerkt naar een definitieve ruimtelijke onderbouwing, inclusief definitieve ontwerpen voor de openbare ruimte om het plan te kunnen realiseren.

Rivierkade
Het deelgebied Rivierkade beslaat grofweg het gebied vanaf de brandweerkazerne aan de Rivierkade tot en met de twee watersportverenigingen aan de Statenlaan. In dit gebied moeten de doelstellingen van het programma Donge oevers, het verbeteren van de toeristisch recreatieve mogelijkheden en de beleefbaarheid van de Donge, tot volle bloei komen. Door Bunkercentrale Dongemond uitbreidingsmogelijkheden te geven, door gemeentegrond aan haar te verkopen en de planvorming gezamenlijk vorm te geven, worden deze doelstellingen behaald. De beoogde nieuwbouw van het bedrijf gaat voorzien in een bedrijfsruimte met een hoogwaardige uitstraling en gaat in de toekomst onderdak bieden aan horeca, passen bij het maritieme karakter van het gebied. Samen met de stakeholders in het gebied (o.a. bunkercentrale Dongemond, WSV de Donge, WSV Geertruidenberg, waterschap Brabantse Delta) gaan we aan de slag om tot een gedragen inrichtingsplan voor de openbare ruimte te komen.

Achter de Hoeven
Binnen dit deelgebied wordt woningbouw gerealiseerd. Daarbij wordt conform de opgave van de raad ook veel van de aanwezige natuur in het gebied behouden. Er is ruimte voor in totaal circa 180 woningen in diverse typologieën en prijsklassen. Op 19 december 2024 heeft de raad unaniem besloten om het stedenbouwkundig plan en het beeldkwaliteitsplan voor dit deelgebied vast te stellen. Op basis van deze documenten wordt het omgevingsplan verder uitgewerkt. Ecologisch onderzoek vraagt om maatwerk, maar staat de ontwikkeling niet in de weg.

Realisatie onderkomen voor Mafeking en Bergsche Battery
Na wijzigingen in het perceel is ook het architectonisch plan voor het onderkomen gewijzigd. Deze is bij de kleine Commissie Ruimtelijke Kwaliteit geweest en de feedback zal worden verwerkt om in de grote CRK te presenteren. Vervolgstappen hangen af van de uitspraak en daaruit volgende ontwikkelmogelijkheden.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten (BBV) daarvoor geeft en de Financiële verordening gemeente Geertruidenberg ex artikel 212 Gemeentewet die de gemeenteraad op 6 juli 2017 heeft vastgesteld. De Financiële verordening is in werking getreden per 1 januari 2022.

Baten en lasten
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het besluit tot beschikbaarstelling is genomen.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak luidt dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling en dat doorgaans deze accresmededeling opgenomen is in de septembercirculaire.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden. Uitzondering hierop zijn de pensioenverplichtingen van reeds gepensioneerde wethouders.

Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en de volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeente geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

De verplichte balans-rubrieken uit het BBV die niet van toepassing zijn voor gemeente Geertruidenberg, zijn niet in de balans gepresenteerd.

1.1.1 Vaste activa

Algemeen
Op grond van artikel 63 van het BBV worden activa en passiva, in principe gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Op basis van de gebruiksduur wordt in beginsel jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

De verkrijgingsprijs waartegen een actief wordt gewaardeerd omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het kapitaal dat nodig is voor de financiering gedurende het tijdvak dat met de vervaardiging van het actief is gemoeid.

1.1.1.1 Immateriële vaste activa

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio worden niet geactiveerd. Deze kosten worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden geactiveerd en in 5 jaar lineair afgeschreven als aan de eisen uit artikel 60 BBV is voldaan. Onder andere voorbereidingskosten voor mogelijke toekomstige grondexploitaties voldoen aan deze eisen, waarmee het mogelijk is deze te activeren. Bij die posten vindt echter geen afschrijving plaats. De volledige boekwaarde dient binnen 5 jaar in een feitelijke grondexploitatie te worden opgenomen. Indien dit na 5 jaar niet gebeurt, vindt afboeking ten laste van de exploitatie plaats.
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, tenzij de raad hiertoe in een specifieke situatie besluit en indien dat volgens het BBV mogelijk is. De criteria van artikel 61 BBV zijn dan van toepassing.

1.1.1.2 Materiële vaste activa

- Investeringen met een economisch nut
Onder economisch nut wordt verstaan dat het actief de mogelijkheid heeft om middelen te verwerven en/of verhandelbaar is. Investeringen met een economisch nut (met uitzondering van kunstvoorwerpen van cultuurhistorische waarde anders dan voor de verkoop) worden, onder aftrek van bijdragen van derden die in een directe relatie hiertoe staan geactiveerd en afgeschreven. Zie verderop voor de waarderings- en afschrijvingsmethodiek.

- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
In overeenstemming met het BBV is in de balans een uitsplitsing gemaakt van de investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven. Dit zijn bijvoorbeeld de investeringen voor riolering, afvalstoffenheffing en begraafplaatsen. Zie verderop voor de waarderings- en afschrijvingsmethodiek.

- Investeringen met een maatschappelijk nut
Daarnaast zijn er investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk, maar geen

economisch nut. Te denken valt hierbij aan wegen en pleinen. Deze zijn niet vrij verhandelbaar en kunnen niet gebruikt worden bij het verwerven van middelen. Met ingang van 2017 is de systematiek van activering en afschrijving gelijkgetrokken voor alle investeringen. Dit betekent dat investeringen met een maatschappelijk nut niet langer ten laste van de exploitatie worden gebracht, maar worden geactiveerd. Over de verwachte levensduur wordt afgeschreven. Zie verderop voor waarderings- en afschrijvingsmethodiek. De nieuwe regelgeving is alleen van toepassing op nieuwe investeringen die na 1 januari 2017 zijn gedaan. Op investeringen die vóór 1 januari 2017 reeds in uitvoering waren en rechtstreeks gedekt zouden worden uit de reserves, zal ook worden afgeschreven. De afschrijvingen hierop worden onttrokken uit de daartoe (tijdelijk) gevormde reserve “afschrijvingen investeringen maatschappelijk nut”. De beschikbaar gestelde (begrote) investeringsbedragen zijn in deze reserve ondergebracht.

- In erfpacht uitgegeven gronden
De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de 1e uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij 1e uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een registratiewaarde opgenomen.

1.1.1.3 Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn, tenzij hierna anders is vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV’s en BV’s (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering plaats.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

1.1.1.4 Waarderings- en afschrijvingssystematiek vaste activa
Drempelbedrag activeren investeringen
Investeringen met een verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs van minder dan € 10.000 (exclusief kostprijsverhogende btw) worden niet geactiveerd. Een uitzondering hierop zijn gronden en terreinen die altijd worden geactiveerd.

Afschrijvingssystematiek
De lineaire afschrijvingsmethodiek wordt gehanteerd. De afschrijving wordt berekend op basis van de afschrijvingstermijn zoals opgenomen in de afschrijvingstabel in de Financiële Verordening. De termijnen zijn afgestemd op de verwachte toekomstige levensduur. Bij bepaling van de hoogte van de afschrijving wordt geen rekening gehouden met een restwaarde. Het moment van afschrijven vangt aan in het jaar volgend op het jaar waarin de investering gereed-komt/wordt verworven/ gedaan.

Bij raadsbesluit kan worden afgeweken van de afschrijvingsmethode, afschrijvingsduur en hoogte van de afschrijving indien rekening wordt gehouden met een restwaarde. Afschrijvingen worden niet resultaatafhankelijk gedaan. Slechts om gegronde redenen zullen afschrijvingen op andere grondslagen geschieden dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast, welke in de toelichting op de jaarrekening uiteen worden gezet.
Conform het BBV vindt geen herwaardering plaats. Enkel in het geval van verwachte duurzame waardevermindering vindt herwaardering plaats. Daarnaast vindt (versnelde) afwaardering plaats

indien een actief vroegtijdig buiten werking wordt gesteld en de restwaarde lager is dan de boekwaarde.

Tabel afschrijvingstermijnen activa

Activa met economisch nut	Looptijd	Activa met economisch nut	Looptijd
Immateriële vaste activa		**Machines, apparaten en installaties**	
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	5	Machines (hoogwerker, stemmachines)	10
Gronden en terreinen		Technische installaties (gebouwen, zwembad)	20
Gronden	geen	Gereedschap / apparatuur (houtversnipperaar, frees, trilplaat, maaiers)	5
Terreinen	geen	**Overige materiele vaste activa**	
		Meubilair, inventaris	20
Woonruimten (economisch nut)		Eerste inrichting meubilair (scholen)	20
Aankoop opstallen (woningen)	40	Eerste inrichting onderwijsleerpakket (scholen)	10
		Inrichting gymlokalen	20
(Bedrijfs) gebouwen		Huisvestingsvoorzieningen onderwijs (o.a. inrichting lokalen)	20
Nieuwbouw	40	ICT, actieve componenten, servers, printers, fax, copier, plotter, beeldschermen, softwarepakketten	5
Bouwkundige aanpassingen (renovatie, restauratie)*	40	ICT-bekabeling, telefooninstallatie	15
Semi-permanente lokalen (onderwijs)	20	ICT-desktop PC's en laptops**	4
Permanenten lokalen (onderwijs)	40	ICT-patch kasten	30
Sporthal/kleedlokalen	25	Aankoop kunstobjecten	10
Zwembad (nieuwbouw, verbouw)	30	Ondergrondse afvalcontainers	10
Tijdelijke huisvesting	15	Airco's (mobiel)	5
Overige voorzieningen	15	Speeltoestellen	10
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		**Activa met maatschappelijk nut**	**Looptijd**
Riolering (aanleg/reconstructie)	VGRP	**Grond-, weg- waterbouwkundige werken**	
Gemalen	VGRP	Aanleg wegen/terreinverhardingen (infrastructurele werkzaamheden incl. ondergronden/groenvoorziening etc.)***	40
Riolering, vervanging mechanisch elektrische installaties, vervanging Iba's	VGRP	Reconstructie wegen/straten/pleinen***	40
Kunstgrasvelden (ondergrond)	25	Openbare verlichting masten	50
Kunstgrasvelden (toplaag)	15	Openbare verlichting armaturen	25
Aanleg overige sportvelden	15	Aanleg groenvoorzieningen	20
Havens vaargeul/kanaal	25	Reconstructies en overige groenvoorzieningen	15
Havens aanleg dammen en steigers	25	Speelplaatsen/ -terreinen	10
Bushaltes/abri's	10	Verkeersregelinstallatie	15
		Straatmeubilair	10
Vervoermiddelen		Voet- en rijwielpaden***	20

Rollend materieel ((vracht)auto, bestelbus, aanhanger)	10	Parkeerterreinen	40
Rollend materieel overig (strooiwagen, tractor)	10	Aanleg bruggen/viaducten/tunnels***	40

* Deze kunnen levensloop verlengend zijn, waardoor de looptijd afwijkt. In het besluit wordt dit expliciet genoemd en door de raad vastgesteld.
** De afschrijvingstermijn voor de devices van de raad, zijn gelijk aan de benoemingsperiode van de raad.
*** Deze items zijn onderdeel in het wegenbeheerplan, afwijkende looptijden worden in een besluit aan de raad, expliciet vermeld.

1.1.2 Vlottende activa

1.1.2.1 Voorraden
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie
Bij bouwgronden in exploitatie is sprake van een vervaardigingsproces. Dit wordt als zodanig opgenomen bij onderhanden werk, waardoor activering tegen vervaardigingsprijs in aanmerking komt. Hierdoor kan ook een redelijk deel van de indirecte kosten en rente worden geactiveerd. Overigens geldt ook dan altijd dat slechts kosten mogen worden geactiveerd tot maximaal de marktwaarde. Vervaardigingskosten die niet (meer) terugverdiend kunnen worden in reëel te verwachten verkoopopbrengsten, behoren ten laste van de exploitatie te worden gebracht. Winstneming vindt plaats op het moment dat de exploitatie van een complex wordt beëindigd of wanneer tussentijds met redelijke zekerheid vast te stellen is, dat er winst gerealiseerd wordt (Percentage Of Completion-methode, POC). Daalt onverhoopt de marktwaarde, dan dient zo nodig een afwaardering van reeds eerder geactiveerde vervaardigingskosten plaats te vinden.

1.1.2.2 Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

1.1.2.3 Liquide middelen
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

1.1.3 Vaste passiva

1.1.3.1 Reserves en voorzieningen
Reserves en voorzieningen zijn gevormd op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De berekeningen vinden plaats op actuariële basis waarbij de marktrente op balansdatum wordt gehanteerd.

De egalisatievoorzieningen voor onderhoud zijn gebaseerd op de meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die in het onderhoudsplan geformuleerd zijn. In paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen is het betreffende beleid nader uiteengezet, zie het jaarverslag.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Met ingang van de wijziging van het BBV van november 2014 (notitie riolering) vallen hieronder ook de afvalstoffenheffing en de rioolrechten.

1.1.3.2 Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

1.1.4 Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

1.1.5 Borg- en Garantstellingen
Het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar is als niet uit de balans blijkende verplichting opgenomen.

De bedragen in de balans en toelichting op de balans zijn afgerond op een veelvoud van 1.000-tallen. Door de afronding kunnen in de tabellen kleine afwijkingen ontstaan.

Rechtmatigheid
De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de nota rechtmatigheid, controleprotocol 2024 en op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV:

- De rechtmatigheidsverantwoording ziet toe op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties.
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) criterium omvat het volgende:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals door de gemeenteraad is vastgesteld.
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de controleprotocol is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de gemeenteraad zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is het M&O beleid zoals opgenomen in de diverse regelgeving van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording

Balans

ACTIVA	31-12-2024	31-12-2023
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	**0**	**0**
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0

Materiële vaste activa	**60.983**	**49.694**
Investeringen met een economisch nut	40.650	33.695
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.438	10.964
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	8.895	5.035
Financiële vaste activa	**4.054**	**3.400**
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	401	401
Overige langlopende leningen	3.641	2.987
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	12	12
TOTAAL VASTE ACTIVA	**65.037**	**53.094**
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	**4.236**	**3.779**
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.370	3.035
Gereed product en handelsgoederen	866	744
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**13.268**	**6.146**
Vorderingen op openbare lichamen	233	14
Uitzettingen in Rijks schatkist <1 jaar	10.254	3.465
Overige vorderingen	2.781	2.667
Liquide middelen	**615**	**148**
Kassaldi	7	24
Banksaldi	608	124
Overlopende activa	**12.655**	**12.963**
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen		
- Europese overheidslichamen	0	0
- het Rijk	0	0
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	12.655	12.963

TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**30.774**	**23.036**
TOTAAL ACTIVA	**95.811**	**76.130**

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	6	6

PASSIVA	**31-12-2024**	**31-12-2023**
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	**28.233**	**22.582**
Reserves:		
Algemene reserves	16.695	7.633
Bestemmingsreserves	11.907	12.039
Gerealiseerd resultaat	-369	2.910
Voorzieningen	**13.947**	**12.002**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.704	2.242
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.976	3.765
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	6.267	5.995
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**34.564**	**29.194**
Onderhandse leningen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	34.494	29.124
Waarborgsommen	70	70
TOTAAL VASTE PASSIVA	**76.744**	**63.779**
VLOTTENDE PASSIVA		
Vaste schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**5.309**	**2.841**
Overige schulden	5.309	2.841
Overlopende passiva	**13.757**	**9.509**
Verplichtingen/ nog te betalen bedragen	6.415	7.181
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen		
- Europese overheidslichamen	0	0
- het Rijk	7.195	2.082
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige vooruit ontvangen bedragen	147	246

TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**19.066**	**12.351**
TOTAAL PASSIVA	**95.811**	**76.130**

Gewaarborgde geldleningen	97.322	87.415

Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	0	0	0	0	0	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	0	0	0	0	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Investeringen met een economisch nut	33.695	40.650
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	10.964	11.438
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	5.035	8.895
Totaal	**49.694**	**60.983**

Investeringen met economisch nut en waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	3.755	0	0	0	0	0	3.755
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	20.918	8.169	0	844	459	0	27.785
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.431	257	0	230	86	0	3.372
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met heffing	10.025	790	0	408	8	0	10.399

Vervoermiddelen	578	584	0	117	0	0	1.045
Machines, apparaten en installaties	578	45	0	115	0	0	507
Machines, apparaten en installaties, met heffing	15	0	0	1	0	0	14
Overige materiële vaste activa	4.435	158	0	407	0	0	4.186
Overige materiële vaste activa, met heffing	923	215	0	113	0	0	1.025
Totaal	**44.658**	**10.218**	**0**	**2.235**	**553**	**0**	**52.088**

Toelichting op de belangrijkste mutaties (bedragen x € 1.000)

	Investeringen	Afwaarderingen	Desinvesteringen
Bedrijfsgebouwen:			
Nieuwbouw Sporthal Parkzicht	4.221	0	0
Kind Centrum	3.632	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:			
RFC Renovatie hoofdveld	142	0	0
Sportveldverlichting	61	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met heffing:			
Vervanging mechanisch	99	0	0
Vervanging vergroten riolering Statenlaan Geer	438	0	0
Vervangen riolering Oude Stadsweg	171	0	0
Vervoermiddelen:			
Vrachtwagen	506	0	0
Fuso werkbus	72	0	0
Overige materiële vaste activa:			
Verduurzaming gemeentehuis 1e fase Label C	113	0	0
Overige materiële vaste activa, met heffing:			
Vervanging GFT en restafval minicontainers	215	0	0

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Bedrijfsgebouwen maatschappelijk nut	0	21	0	0	0	0	21
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.983	3.967	0	126	0	0	8.824
Machines, apparaten en installaties	27	0	0	1	0	0	26
Overige investeringen	25	0	0	1	0	0	24

Totaal	**5.035**	**3.988**	**0**	**128**	**0**	**0**	**8.895**

Toelichting op de belangrijkste mutaties (bedragen x € 1.000)

	Investeringen	Afwaarderingen	Des-investeringen
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:			
Buitengebied Raamsdonk (A27)	1.284	0	0
Fietspad Groenendijk RBS 11-2	729	0	0
Snoekweg	589	0	0
Inrichting openbare ruimte Parkzicht	413	0	0
Herinrichting Mr. Simon Buijsstraat - Wegen	314	0	0
Herinrichting parkeerplaats Ganzewiel	173	0	0
Armaturen 2024	110	0	0
Lichtmasten 2024	77	0	0
Houten brug Commandeurstraat	0	0	0

In 2024 zijn er bijdragen van derden ontvangen voor investeringen die in eerdere jaren zijn afgerond. Deze bijdragen zijn in 2024 in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende investeringen.

	Bijdrage van derden	Toelichting
Nieuwbouw kleed accommodatie RFC	9	SPUK bijdrage BTW
DDHC Hockey renovatie zandveld	18	SPUK bijdrage BTW
RFC Renovatie hoofdveld	1	SPUK bijdrage BTW
RFC Renovatie overige velden	23	SPUK bijdrage BTW
Sportveldverlichting	8	SPUK bijdrage BTW
Straatwerk diverse complexen	9	SPUK bijdrage BTW
Hekwerk en ballenvangers diverse complexen	9	SPUK bijdrage BTW
Complexafrastering diverse complexen	1	SPUK bijdrage BTW
Hoofdveld FC Right-Oh	6	SPUK bijdrage BTW
Nieuwbouw sporthal Parkzicht	435	SPUK bijdrage BTW

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen / aflossingen	Waarde verminderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekking deelnemingen	**401**	**0**	**0**	**0**	**0**	**401**
Aandelen N.V. Waterleidingmaatschappij	93	0	0	0	0	93
Deelname RWI	5	0	0	0	0	5

Aandelen BNG	303	0	0	0	0	303
Overige langlopende leningen	**2.987**	**654**	**0**	**0**	**0**	**3.641**
Stimuleringsfonds VHV	2.973	654	0	0	0	3.627
CJG /Amerwerg 15 waarborgsom	14	0	0	0	0	14
Overige uitzettingen > 1 jaar	**12**	**0**	**0**	**0**	**0**	**12**
Beleggingen: Legaat Van Cooth	12	0	0	0	0	12
Totaal financiële vaste activa	**3.400**	**654**	**0**	**0**	**0**	**4.054**

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk - bouwgronden in exploitatie - overige onderhanden projecten	3.035	3.370
Gereed product en handelsgoederen	744	866
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal	**3.779**	**4.236**

Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Kosten 2024	Opbrengsten 2024	Winstneming 2024	Naar reserve	Van voorziening	Boekwaarde 31-12-2024
Peuzelaer	0	0	0	0	0	0	0
Wim Boonsstraat	-222	149	0	*	73	0	0
Oude Haven	1.874	59	48	0	0	0	1.885
Rivierkade	-10	26	0	0	0	0	16
Achter de Hoeven	1.393	76	0	0	0	0	1.469
Totaal	**3.035**	**310**	**48**	**0**	**73**	**0**	**3.370**

* Winstneming van Wim Boonstraat (73) is gestort in Reserve Grondbedrijf.

Boekwaarde per m2 (niet afgerond)

	Boekwaarde 31-12-2023	Uitgeefbare m2 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2024
Peuzelaer	0	0	0
Wim Boonsstraat	-222.000	0	0
Oude Haven	1.874.000	5.200	1.885.000
Rivierkade	-10.000	0	16.000

Achter de Hoeven	1.393.000	13.400	1.469.000
Totaal	**3.035.000**	**18.600**	**3.370.000**

Verwachtingen (bedragen x € 1.000)

	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Verwacht eindresultaat
Peuzelaer	0	0	0
Wim Boonsstraat	0	0	0
Oude Haven	558	1.893	550 N
Rivierkade	1.395	400	1.011 N
Achter de Hoeven	5.682	9.408	2.257 V
Totaal	**7.635**	**11.701**	**696 V**

Toelichting

- Resultaten zijn conform de werkelijke baten en lasten in 2024.
- Verwachtingen zijn conform de Voortgangsrapportage Grondexploitatie 2024.
- Peuzelaar is na 2023 afgerond en afgesloten.
- Wim Boonsstraat is na 2024 afgerond en afgesloten.
- Oude Haven, Rivierkade en Achter de Hoeven vormen samen het complex Donge-Oevers.
- Het totaal verwacht eindresultaat voor Donge-oevers is derhalve € 696.000 voordelig.
- Een inhoudelijke toelichting is nader te lezen in de paragrafen Grondbeleid en Donge-Oevers.

Gereed product en handelsgoederen (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Opbrengsten	Afschrijving	Voorziening verlies	Boekwaarde 31-12-2024
Aankoop diverse objecten	744	0	0	0	-122	866
Totaal	**744**	**0**	**0**	**0**	**-122**	**866**

Uitzettingen rentetypische looptijd < 1jr (bedragen x € 1.000)

	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2024	Voorziening dubieuze debiteuren	Boekwaarde 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	14	233	0	233
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	0	0	0	0
Overige verstrekte kasgeldleningen	0	0	0	0
Uitzettingen in Rijks schatkist < 1jr	3.465	10.254	0	10.254
Rekening courant met het Rijk	0	0	0	0
Rekening courant met niet financiële instellingen	0	0	0	0
Nederlands schuldpapier <1jr	0	0	0	0
Overige vorderingen	2.667	2.781	-570	3.351

Overige uitzettingen	0	0	0	0
Totaal	**6.146**	**13.268**	**-570**	**13.838**

Uitzettingen in Rijks schatkist < 1jr
Op 31-12-2024 heeft de gemeente Geertruidenberg een overschot van € 10.254.000 aan liquide middelen die zijn overgeheveld naar de Schatkist conform de Wet Fido.

Voorziening dubieuze debiteuren
De openstaande vorderingen worden periodiek belicht. Zodra daartoe aanleiding is brengen wij de dubieuze posten ten laste van de voorziening dubieuze debiteuren.
Op 31 december 2024 bedraagt de voorziening dubieuze debiteuren algemene dienst en belastingen € 163.000. In 2024 is € 58.000 in de voorziening dubieuze debiteuren gestort en € 88.000 uit deze voorziening aangewend.

Op 31 december 2024 bedraagt de voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen sociale zaken € 407.000. In 2024 is € 58.000 in de voorziening gestort en € 84.000 uit de voorziening aangewend. De voorziening bedraagt daarmee 41% van de vorderingen.

De vorderingen als gevolg van Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ) bedragen € 19.000. Hiervoor bestaat een terugbetalingsverplichting aan het Rijk van 75% en is de overige 25% als vooruit ontvangen gepresenteerd. Deze posten zijn dus per saldo opgenomen voor nihil.
De vorderingen als gevolg van de Tozo regeling bedragen € 130.000. Hiervoor bestaat een terugbetalingsverplichting aan het Rijk van 100% en dit is vooruit ontvangen dus hierbij is het per saldo ook nihil.

Voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen sociale zaken (bedragen x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2024
Debiteuren uitkeringen	960	829
Vorderingen BBZ/Tozo	218	160
Totaal vorderingen soza	**1.178**	**989**
Waardering vorderingen	-527	-422
Waardering vorderingen BBZ	-218	-160
Totaal	**433**	**407**

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Kassaldi	24	7
Banksaldi	124	608
Totaal	**148**	**615**

Toelichting Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 is schatkistbankieren verplicht voor overheden. Gemeenten mogen niet meer beleggen, maar moeten overtollige middelen bij de schatkist afstorten. Om het dagelijkse

betalingsverkeer niet te verstoren is een drempelbedrag vrijgesteld. De drempelwaarde is per 1 juli 2021 gewijzigd naar 2% van het begrotingstotaal (tot € 500 miljoen).
Het begrotingstotaal van de gemeente over 2024 bedraagt € 69.821.000. Het drempelbedrag over 2024 betreft € 1.396.420.

Schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Drempelbedrag (2% van begrotingstotaal)	1.396	1.396	1.396	1.396
Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	691	634	788	785
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**705**	**763**	**609**	**611**
Overschrijding van het drempelbedrag	**0**	**0**	**0**	**0**

Overlopende activa (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Van Europese en Nederlandse Overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen		
- Europese overheidslichamen	0	0
- het Rijk	0	0
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Vooruitbetaalde bedragen	465	440
Nog te ontvangen bedragen	12.497	12.215
Totaal	**12.962**	**12.655**

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen (bedragen x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2024
Algemene reserves	7.633	16.695
Bestemmingsreserves:		
- voor egalisatie van tarieven		
- overige bestemmingsreserves	12.039	11.907
Reserves	**19.672**	**28.602**
Gerealiseerd resultaat	2.910	-369
Eigen vermogen	**22.582**	**28.233**

Algemene reserves (bedragen x € 1.000)

	31-12-2023	Correctie beginbalans	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2024
Vrije algemene reserve	5.267	0	11.814	3.279	13.802
Weerstandsreserves	2.365	0	527	0	2.893

Totaal	**7.633**	**0**	**12.341**	**3.279**	**16.695**

Mutaties vrije algemene reserves (bedragen x € 1.000)

	Toevoeging	Onttrekking
Resultaat 2023 naar Vrije algemene reserve	2.910	0
Vorming reserve Huisvesting Mafeking Bergse Battery	0	1.550
Saldo slotwijziging	1.248	0
Compensatie gratis marktgelden	0	8
Grondverkoop Tennet	155	0
Verkoop centrale weg / Pluijm	1.450	0
Verkoop watertorengrond	1.210	0
Projectleider A27	0	123
Restant incidentele lasten 2024 naar 2025	0	146
Opstellen Dior en faciliteren deelmobiliteit	0	57
Opheffen reservedoorontwikkeling	31	0
Opheffen reserve dualisme	50	0
Overschot asielzoekers	1.154	0
Overschot ontheemden	1.893	0
Opheffen Reserve WVG	9	0
Opheffen Reserve noodfonds 23	465	0
Opheffen Stimuleren aanpassing eigen woning	50	0
Opheffen Reserve Decentralisaties	73	0
Surplus reserve Oekraïne	1.117	0
Overheveling budgetten uit jaarrekening 2023 inclusief overige resultaatbestemmingen	0	1.395
Totaal	**11.814**	**3.279**

Overige bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000)

	31-12-2023	Verminderingen ivm afschrijving	Toevoeging / overheveling	Onttrekking	31-12-2024
Reserve sporthal Dongemond	188	0	35	0	223
Reserve Noodfonds 2023	465	0	0	465	0
Reserve afschrijving restauratie fort Lunet	182	17	0	0	165
Reserve afschrijving bouwkundige kosten Mafeking	107	5	0	0	102
Reserve monumenten	18	0	0	0	18
Reserve beeldende kunst	11	0	0	0	11

Reserve bouw gemeentehuis 1994	502	0	0	50	452
Reserve I&A	189	0	0	53	135
Reserve OMC Raamsdonk	475	0	0	13	463
Reserve bomenfonds	208	0	5	0	213
Reserve afschrijving investering IHP	610	0	350	0	960
Reserve Klimaatmiddelen	67	0	0	26	42
Reserve Ontheemden	5.159	0	0	1.233	3.926
Reserve afschrijving inv. mij. nut in openbare ruimte	2.163	71	0	0	2.092
Reserve WVG	9	0	0	9	0
Stimuleringsfonds aanpassing eigen woning	50	0	0	50	0
Reserve dualisme raad	50	0	0	50	0
Reserve Centrum Raamsdonk	54	0	0	0	54
Reserve decentralisaties	73	0	0	73	0
Reserve doorontwikkeling organisatie	31	0	0	31	0
Reserve grondexploitatie	243	0	73	0	316
Reserve Natuurontwikkeling rbs 21-4-22 A27	318	0	0	0	318
Reserve Externe groencompensatie (Grex)	350	0	0	0	350
Reserve duurzaamheid	190	0	0	0	190
Reserve herstel vestingwallen	328	0	0	0	328
Reserve afschrijving Huisvesting Mafeking Bergse Battery	0	0	1.550	0	1.550
Totaal	**12.039**	**92**	**2.013**	**2.052**	**11.907**

Reserve sporthal Dongemond

De reserve "exploitatietekort sporthal Dongemond" wordt ingezet ten behoeve van mogelijke exploitatietekorten of mogelijke negatieve vermogenssaldi bij ontbinding van de stichting.

Reserve Noodfonds 2023

Het noodfonds heeft tot doel te voorkomen dat huishoudens met betalingsproblemen grote schulden opbouwen. Opzet is om huishoudens met een inkomen tussen de 120-200% van het sociaal minimum te helpen die, ondanks de kabinetsmaatregelen, hun gestegen vaste lasten écht niet meer kunnen betalen. Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024 wordt de reserve overgeheveld naar de vrije algemene reserve.

Reserve afschrijving restauratie fort Lunet

De reserve wordt gebruikt voor het dekken van de afschrijvingslasten van de restauratiekosten Fort Lunet.

Reserve afschrijving bouwkundige kosten Mafeking

De reserve wordt gebruikt voor het dekken van de afschrijvingslasten van de restauratiekosten Fort Lunet/Mafeking.

Reserve monumenten
Deze reserve wordt ingezet voor het dekken van kosten in het kader van restauratiesubsidies en overige kosten voor monumenten en cultureel erfgoed.

Reserve beeldende kunst
Aankopen, opdrachten of andere activiteiten in het kader van de beeldende kunst.

Reserve bouw gemeentehuis 1994
Het egaliseren van de kapitaallasten van het gemeentehuis. Deze onttrekking is structureel.

Reserve I&A
De reserve dient ter egalisatie van de lasten Informatievoorziening en Automatisering. Vanaf 2027 kan deze reserve komen te vervallen.

Reserve OMC Raamsdonk
De reserve is ten behoeve van de betaling van een activiteitensubsidie aan verenigingen die gebruik maken van het OMC.

Reserve bomenfonds
De besteding van de middelen uit de reserve bomenfonds komen ten goede aan de kwaliteit en de verduurzaming van zowel het gemeentelijke als particuliere bomenbestand van de gemeente.

Reserve afschrijving investering IHP
Bij het vaststellen van het IHP is besloten een reserve afschrijving investering IHP te vormen. Deze reserve is gevormd om de toekomstige kapitaallasten van de onderwijshuisvesting te kunnen bekostigen. Jaarlijks zal een storting in deze reserve vinden.

Reserve Klimaatmiddelen
Reserve voor Klimaatmiddelen Transitievisie warmte, Klimaatmiddelen Energieloketten en Klimaatmiddelen Wijkaanpak.

Reserve Ontheemden / Oekraïne
De uitvoering van de regeling opvang ontheemden Oekraïne laat vooralsnog een voordeel zien. Het voordeel wordt op voorhand gestort in een reserve. De reserve wordt ingezet om de kosten die betrekking hebben op de toekomstige opvang van Ontheemden (dus breder dan Oekraïne) geheel of gedeeltelijk te dekken.

Reserve afschrijving inv. mij. nut in openbare ruimte
Deze reserve is ingesteld om te voldoen aan de regels van het (nieuwe) BBV en onze financiële verordening waarbij is bepaald dat ook op investeringen met maatschappelijk nut moet worden afgeschreven. De reserve is gevoed door overheveling vanuit een aantal reserves die dienden als eenmalige dekking van de investering. De reserve wordt nu belast voor de structurele afschrijvingen nadat de investering is afgerond. De looptijd bedraagt 40 jaar (2057).

Reserve WVG
Het aanpassen van openbare gebouwen ten behoeve van de doelgroep gehandicapten. Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024 wordt de reserve overgeheveld naar de vrije algemene reserve.

Stimuleringsfonds aanpassing eigen woning
Eigenaar-bewoners te stimuleren vroegtijdig woningaanpassingen te doen om langer zelfstandig te blijven wonen. Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024 wordt de reserve overgeheveld naar de vrije algemene reserve.

Reserve dualisme raad
Bestemd voor de gemeenteraad voor het houden van hoorzittingen, onderzoek etc. Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024 wordt de reserve overgeheveld naar de vrije algemene reserve.

Reserve Centrum Raamsdonk
De reserve is ten behoeve van de ontwikkelingen die bijdragen aan de leefbaarheid van het centrum van het dorp Raamsdonk.

Reserve decentralisaties
Met het vaststellen van de jaarrekening 2013 is besloten om deze reserve te vormen met als doel een financiële buffer aan te leggen om de vertaling van transitie naar transformatie (vertaling naar lokaal beleid) op een zorgvuldige manier vorm te geven. Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024 wordt de reserve overgeheveld naar de vrije algemene reserve.

Reserve doorontwikkeling organisatie
Egalisatiereserve t.b.v. flankerende maatregelen rond de reorganisatie en zodoende de doorontwikkeling een impuls te geven. Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024 wordt de reserve overgeheveld naar de vrije algemene reserve.

Reserve grondexploitatie
Het beschikken over een afzonderlijke buffer om onvoorziene risico's (m.n. die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen) met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen.

Reserve Natuurontwikkeling rbs 21-4-22 A27
Inkomsten uit verkoop gronden aan RWS, a € 317.610 in het kader van Verbreding A27 besteden aan natuurcompensatie en deze te storten in een nieuwe reserve Natuurontwikkeling (rbs 21-4-22).

Reserve Externe groencompensatie (Grex)
Reserve bedoeld voor het creëren van groen in de gemeente ter compensatie van het groen uit het plan "Achter de Hoeve".

Reserve duurzaamheid
Reserve ten behoeve van het behoud van de geoormerkte gelden voor duurzaamheid om deze later te kunnen inzetten.

Reserve herstel vestingwallen
Stapsgewijs wordt gespaard voor de herstelwerkzaamheden. Dit herstel levert een positieve bijdrage aan de uitstraling van de historische kern van Geertruidenberg.

Reserve afschrijving Huisvesting Mafeking Bergse Battery
De reserve wordt gebruikt voor het dekken van de afschrijvingslasten op de huisvestingskosten Mafeking Bergse Battery.

Intrekken reserves waarvan geen gebruik wordt gemaakt:
In het verleden zijn een aantal reserves gevormd, waarvan bij de beoordeling van de jaarrekeningcijfers 2024 geconcludeerd werd dat deze reserves op € 0,00 staan en er al jaren geen mutaties hebben plaatsgevonden. Deze reserves blijven wel in de administratie en dat is ongewenst. Dit is aanleiding om bij de vaststelling van de jaarrekening 2024 deze reserves op te schonen en voor te stellen om deze reserves in te trekken.

Nr	Omschrijving	Stand 01-01-2024	Stand 31-12-2024	Korte toelichting
200	Reserve Noodfonds 2023	465	0	Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024
229	Reserve WVG	9	0	Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024
230	Stimuleringsfonds aanpassing eigen woning	50	0	Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024
247	Reserve dualisme raad	50	0	Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024
266	Reserve decentralisaties	73	0	Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024
267	Reserve doorontwikkeling organisatie	31	0	Conform raadsbesluit d.d. 07-11-2024

Resultaat

Het boekjaar 2024 sluit met een negatief resultaat van € 369.000. In overeenstemming met artikel 42, lid 2 van het Besluit Begroting en Verantwoording wordt dit saldo afzonderlijk in de balans opgenomen.

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2024
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	2.242	2.704
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	3.765	4.976
Van derden verkregen middelen- specifieke besteding	5.995	6.267
Totaal	**12.002**	**13.947**

	31-12-2023	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwendingen	31-12-2024
Voorziening spaarverlof	110	0	83	0	193
Voorziening personele verplichtingen	185	0	155	162	177
Voorziening pensioenverplichtingen wethouders	1.810	0	358	116	2.051
Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders	138	0	145	0	283
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	**2.242**	**0**	**740**	**279**	**2.704**
Voorziening geprogrammeerd onderhoud wegen	1.493	0	890	374	2.010
Voorziening infrastructurele werken	536	0	100	111	525
Voorziening onderhoud gemeente-eigendommen	1.393	0	873	228	2.038
Voorziening baggeren	343	0	60	0	403
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	**3.765**	**0**	**1.923**	**712**	**4.976**
Voorziening spaarrekening Oome	1	0	0	0	1
Voorziening steunfonds v medische en zorgvoorziening	12	0	0	0	12
Voorziening riolering	5.151	0	187	0	5.338
Voorziening afvalstoffenheffing	831	0	85	0	916
Van derden verkregen middelen specifieke besteding	**5.995**	**0**	**272**	**0**	**6.267**
Totaal	**12.003**	**0**	**2.935**	**991**	**13.947**

Voorziening spaarverlof
Voorziening ter dekking van de kosten van vervanging bij het opnemen van langdurig als gevolg van de mogelijkheid tot verlofsparen door medewerkers.

Voorziening personele verplichtingen
Deze voorziening dient ter dekking van de wachtgeld voormalige werknemers.

Voorziening pensioenverplichtingen wethouders
Voorziening voor pensioenverplichtingen van pensioengerechtigde wethouders.

Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders
Voorziening ter dekking van de kosten van wachtgeld van bestuurders.

Voorziening geprogrammeerd onderhoud wegen
Deze voorziening dient ter dekking van de lasten van het geprogrammeerd onderhoud van wegen.

Voorziening infrastructurele werken
Deze voorziening dient ter dekking van de lasten van het groot onderhoud aan kunstwerken en ligplaatsen.

Voorziening onderhoud gemeente eigendommen
Voorziening ter dekking van de kosten van groot onderhoud van gemeentelijk onroerend goed.

Voorziening baggeren
Deze voorziening dient ter dekking van de lasten van het baggeren van de waterlopen en vijverpartijen, jachthavens en de rivier De Donge.

Voorziening spaarrekening Oome
Inzetten rente ten behoeve van plaatselijke jeugdverenigingen die in behoeftige omstandigheden verkeren.

Voorziening steunfonds v medische en zorgvoorz.
Aanwenden ten behoeve van inwoners van de gemeente Geertruidenberg die op geen enkele wijze vergoeding kunnen krijgen voor bepaalde medische voorzieningen dan wel zorgvoorzieningen.

Voorziening riolering
Voorziening om een gelijkmatige belasting van de exploitatie te verkrijgen en daarmee een gelijkmatige ontwikkeling van de rioolheffing. Het doel is het opvangen van investerings- en kapitaallasten van de riolering.

Voorziening afvalstoffenheffing
Egalisatie van exploitatieoverschotten en exploitatietekorten.

Intrekken voorzieningen waarvan geen gebruik wordt gemaakt:
In 2024 zijn geen ongewenste voorzieningen getroffen in de administratie waar al jaren geen mutaties hebben plaatsgevonden. Aantal voorzieningen is bij de vaststelling van de jaarrekening 2024 daarom ongewijzigd gebleven en waren er geen aanleidingen om voor te stellen om voorzieningen in te trekken.

Langlopende schulden (bedragen x € 1.000)

	Saldo 01-01-2024	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2024
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0	0	0
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	29.124	8.000	2.630	34.494
Waarborgsommen	70	0	0	70
Totaal	**29.194**	**8.000**	**2.630**	**34.564**

De rentelasten over 2024 bedragen € 459.000.

Vlottende Passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Schulden < 1 jaar	2.841	5.309
Overlopende passiva	9.509	13.757
Totaal	**12.350**	**19.066**

Netto vlottende schulden (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Crediteuren	3.701	5.309
Overige schulden	1	0
Totaal	**3.701**	**5.308**

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen		
- Europese overheidslichamen	0	0
- het Rijk	2.082	7.195
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige vooruit ontvangen bedragen	246	147
Verplichtingen/ nog te betalen bedragen	7.181	6.415
Totaal	**9.509**	**13.757**

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen (bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen /terugbetalingen	Boekwaarde 31-12-2024
Het Rijk:				
Rijksgelden OAB	332	548	376	504

Rijksgelden LMC/RMC	69	69	83	55
Bijdrage Provincie A27 Omgeving visie Hooipolder	8	4.004	8	4.004
Voorschot regeling reductie energieverbruik	18	0	18	0
Voorschot regeling warmtevoorziening	21	0	0	21
Vooruitontv. SPUK huisvesting aandachtsgroepen	280	0	0	280
Vooruitontv. SPUK regeling Energie-armoede	362	0	11	351
Vooruitontvangen SPUK NPO	172	0	107	65
Vooruitontvangen SPUK Inburgering	206	462	206	462
Vooruitontvangen SPUK Onderwijsroute	2	20	21	0
Vooruitontvangen SPUK Breed 5.1	27	159	186	0
Vooruitontvangen SPUK Breed 6.1	22	121	144	0
Vooruitontvangen SPUK Breed 7.1	28	140	143	25
Vooruitontvangen bedragen SPUK Startbouwimpuls	150	0	0	150
Vooruitontvangen SPUK Lokale Aanpak Isolatie	385	924	254	1.055
Vooruitontvangen SPUK Impulsregeling klimaat adaptie	0	229	8	221
Totaal	**2.082**	**6.677**	**1.564**	**7.195**

Niet uit de balans blijkende vorderingen en verplichtingen

Verplichtingen:

a. Leasecontracten:

In mei 2023 is het nieuwe contract van de kopieerapparaten ingegaan voor een looptijd van 60 maanden voor een totale waarde van € 9.872 per jaar.
Voor de koffieautomaten loopt nog ene contract voor een bedrag van € 6.399 per jaar t/m september 2027.
Voor de plotter loopt nog een contract voor een bedrag van € 5.259 per jaar t/m maart 2027.

b. Europese aanbestedingen:

Wederpartij	Inhoud	Startdatum contract	Einddatum contract
Attero Zuid BV	Verwerking huishoudelijk afval, Samenwerkingsovereenkomst Baroniegemeenten	1-1-2017	31-1-2025
Driessen BV	Inhuur extern personeel	1-1-2023	31-12-2026
Renewi	Overeenkomst / bestek beheer en exploitatie milieustraat	1-7-2021	31-12-2025
Insurance Managers BV	Polis brandverzekering eigendommen	1-1-2023	31-12-2025
LVTAB Mobiliteit BV	Overeenkomst Leerlingenvervoer	1-8-2022	31-7-2027
Kanters BV	Preventief en correctief onderhoud gemalen.	1-3-2024	28-2-2026
Pendila boomverzorging/Koek BV	Onderhoud bomen.	1-1-2022	31-12-2025

Van Wijlen	Maaionderhoud.	1-1-2021	31-12-2025
Van de Ouden	Verwerken maaisel.	1-1-2021	31-12-2025
Taxicentrale Witteveen BV	Overeenkomst leerlingenvervoer Perceel 1.	1-8-2022	31-7-2027
WHS	Accountantscontrole controlejaar 2024, 2025 & 2026.	26-9-2024	31-8-2029
ADP Nederland B.V.	Ondertekende overeenkomst personeelsinformatie systeem.	1-1-2016	31-12-2025
Kliko Service	Levering en plaatsing ondergrondse containers.	1-7-2021	30-6-2026
Kliko Service	Onderhoud en reiniging ondergrondse containers.	1-7-2021	30-6-2030
Remondis BV	Inzameling restafval, gft afval en PMD.	1-7-2021	30-6-2026
Kone Deursystemen B.V.	Onderhoud automatische deurinstallatie Vrijheidsstraat 2.	1-11-2015	31-12-2099
Handicare Stairlifts	Raamovereenkomst trapliften.	1-7-2020	30-6-2026
Gemeente Oosterhout	Inzameling en verwerking van luier- en incontinentieafval GEE-RRS-2023*	1-1-2024	31-12-2026
Stichting Kredietbank Nederland	Schuldhulpverlening.	1-7-2023	31-12-2027
Greenchoice	Levering gas en electra	1-1-2024	31-12-2025
Medipoint	Overeenkomst WMO Hulpmiddelen.	1-7-2023	30-6-2027
Welzorg Nederland BV	Overeenkomst WMO Hulpmiddelen.	1-7-2023	30-6-2027
Jansen rioolreiniging	Kolkenreiniging	1-3-2023	1-3-2025
Recycling Centrale Korevaar (R.C.K.) B.V.	Glasinzameling en verwerking.	1-3-2023	28-2-2025
Reach strategische communicatie en vormgeving	Raamovereenkomst design, conceptontwikkeling en content creatie.	1-1-2024	31-12-2027
Aannemingsbedrijf gebr van der Steen	Onderhoud openbare verlichting.	1-7-2023	30-6-2025
Gemeente Breda	Inzamelen en verwerking oud papier.	1-1-2023	31-12-2027
Bras Fijnaart	maaien gazons en bloemrijk gras.	1-5-2024	30-4-2025
Plastic Omnium BV	Vervanging minicontainers.	1-8-2024	31-7-2029
	Totaal opdrachtwaarde aanbestedingen		
Stichting Surplus Welzijn	Subsidietender basisvoorzieningen welzijn.	1-1-2023	31-12-2027
	Totaal opdrachtwaarde subsidietender (geen overheidsopdracht)		

Borg- en garantiestellingen (bedragen x €1.000)

Aard Garantie	% garantie	Oorspronkelijk bedrag	Restant begin 2024	Borgstelling gemeente begin 2024	In 2024 waarborgen / gewaarborgd	Gewone en buitengewone aflossingen	Restant eind 2024	Borgstelling gemeente eind 2024
Woningbouw-corporaties	WSW 50%	507.807	170.684	85.342	26.967	7.109	190.543	95.271
Kredietbank	100%	0	124	124	82	51	155	155
OMC Raamsdonk	100%	1.350	1.325	1.325	0	25	1.300	1.300
Sportverenigingen	50%	910	833	417	0	44	789	395
Particulieren	50%	2.230	414	207	0	12	402	201
Totaal gewaarborgde geldleningen		**512.297**	**173.380**	**87.415**	**27.050**	**7.240**	**193.190**	**97.322**

Overzicht baten en lasten 2024

Overzicht baten en lasten 2024

Overzicht baten en lasten per taakveld 2024 (bedragen x € 1.000)
L=Lasten / B=Baten / S=Saldo

Omschrijving programma / product	Primitieve begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Jaarrekening 2024			Begroting -/- Jaarrekening 2024		
Mutaties Exploitatie	**L**	**B**	**S**	**L**	**B**	**S**	**L**	**B**	**S**	**L**	**B**	**S**
Programma 1 Leefbaarheid	6.478	332	6.146	6.952	483	6.469	7.208	1.002	6.206	-256	519	263
Programma 2 Duurzaamheid	6.758	6.555	203	7.761	7.353	408	6.757	6.694	63	1.004	-659	345
Programma 3 Mens en Zorg	34.844	6.794	28.050	41.553	14.697	26.856	41.154	14.704	26.450	399	6	405
Programma 4 Wonen	3.431	2.421	1.010	3.159	2.991	168	2.272	2.475	-203	887	-516	371
Programma 5 Economie en Toerisme	2.269	190	2.079	2.366	236	2.130	2.295	236	2.059	71	0	71
Programma 6 Bestuur en Dienstverlening	4.630	372	4.258	4.811	460	4.351	5.136	511	4.625	-326	51	-274
Programma 7 Financiën en Organisatie	9.929	52.114	-42.185	10.658	56.413	-45.754	12.309	57.161	-44.852	-1.651	749	-902
Subtotaal mutaties Exploitatie Programma's	**68.339**	**68.778**	**-439**	**77.260**	**82.633**	**-5.372**	**77.131**	**82.783**	**-5.652**	**128**	**150**	**279**
Mutaties Reserves												
Programma 1 Leefbaarheid	5	452	-447	2.825	452	2.373	2.820	269	2.550	5	-183	-177
Programma 2 Duurzaamheid	0	120	-120	0	120	-120	0	83	-83	0	-37	-37
Programma 3 Mens en Zorg	385	1	384	2.141	1.756	385	2.141	1.756	385	0	0	0
Programma 4 Wonen	0	0	0	1.550	0	1.550	1.623	0	1.623	-73	0	-73
Programma 5 Economie en Toerisme	0	35	-35	0	43	-43	0	42	-42	0	-1	-1
Programma 6 Bestuur en Dienstverlening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Programma 7 Financiën en Organisatie	1.092	435	657	4.682	3.454	1.227	4.861	3.274	1.587	-179	-181	-360
Subtotaal mutaties Reserves Programma's	**1.482**	**1.043**	**439**	**11.198**	**5.825**	**5.372**	**11.445**	**5.424**	**6.020**	**-247**	**-402**	**-648**
Totaal Baten en Lasten	**69.821**	**69.821**	**0**	**88.458**	**88.458**	**0**	**88.576**	**88.207**	**368**	**-119**	**-252**	**-369**

Toelichting op het overzicht baten en lasten

P1 Opgave Leefbaarheid

Overzicht lasten per taakveld van Programma 1

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 1 Leefbaarheid (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	2.825	2.820	-5	V
1.2	Openbare orde en veiligheid	245	242	-3	V
2.1	Verkeer en vervoer	3.583	4.125	542	N
2.2	Parkeren	6	2	-4	V
2.4	Economische havens en waterwegen	274	188	-86	V
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	54	52	-2	V
5.5	Cultureel erfgoed	55	53	-2	V
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.735	2.547	-188	V
	Programma 1 Leefbaarheid	**9.777**	**10.029**	**252**	**N**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 1

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 5.000	V	**0.10 Mutaties reserves**
€ 5.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 5.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 3.000	V	**1.2 Openbare orde en veiligheid**
€ 3.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 3.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 542.000	N	**2.1 Verkeer en vervoer**
€ 45.000	N	Wegen, straten en pleinen: Herstel schades en vernielingen In 2024 waren er significant meer schademeldingen dan vooraf voorzien, waardoor een hoger bedrag is besteed aan de afhandeling hiervan.
€ 63.000	N	Bruggen en duikers: Diensten van derden Dit betreft het onderzoek naar de onderhoudstoestand van de Bergse Brug waarvoor de raad in 2023 een krediet beschikbaar gesteld heeft. Omdat besluitvorming over de brug nog niet plaatsgevonden heeft en maatregelen niet binnen twee jaar na het onderzoek uitgevoerd zijn schrijft de BBV voor dat de inspectie kosten t.l.v. de exploitatie gebracht moeten worden.
€ 464.000	N	A27 Maatregelen / Omgevingsvisie Hooipolder: Overige kosten Betreft uitvoering van de Visie Hooipolder. Gemeente Waalwijk heeft de herinrichting Oudestraat uitgevoerd conform Visie Hooipolder. Tegenover deze uitgaven staan ook dezelfde inkomsten vanuit verkregen subsidie Visie Hooipolder.
€ 30.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 30.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 4.000	V	**2.2 Parkeren**
€ 4.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 4.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 86.000	V	**2.4 Economische havens en waterwegen**
€ 47.000	V	Waterwegen/vaarwegen: VAR 24 - Bebording waterwegen Voorafgaand aan het plaatsen van de bebording moet een verkeersbesluit te water worden genomen. Het concept "verkeersbesluit te water" heeft in de zomer 2024 ter inzage gelegen. Daar zijn zienswijzen op binnen gekomen die vanwege capaciteitsgebrek nog behandeld moeten worden. In 2025 wordt het definitieve verkeersbesluit genomen. Nadat het besluit van kracht is geworden, wordt een nieuwe offerte aangevraagd en de bebordingen geplaatst/verwijderd. Daarom is € 47.000 opgevoerd als overheveling naar 2025. Deze post komt ook terug in het overzicht budgetoverhevelingen naar 2025. De dekking was in 2024 voorzien vanuit de algemene reserve, dit houden we in stand voor 2025.
€ 43.000	V	Sloten/waterlossingen: Afvalverwijdering sloten en bermen Door vroegtijdige ontbinding van het contract zijn niet alle werkzaamheden uitgevoerd. Door capaciteitsgebrek in de markt was het niet meer mogelijk om de werkzaamheden te laten uitvoeren door een andere marktpartij.
€ 4.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 4.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	V	**5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**
€ 2.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 2.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	V	**5.5 Cultureel erfgoed**
€ 2.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 2.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 188.000	V	**5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie**
€ 58.000	N	Plantsoenen en Parken: Onderhoud Gazons Tijdens de overbruggingsperiode naar een nieuw maaicontract zijn de uitvoeringskosten hoger uitgevallen (inzet lokale aannemer en inzet eigen dienst met inhuurmachines).
€ 32.000	V	Plantsoenen en Parken: Onderhoud bomen Door capaciteitsgebrek in de markt zijn er in 2024 minder bomen gesnoeid.
€ 98.000	V	Plantsoenen en Parken: VAR 24 Actualisatie beheergegevens openbare ruimte De inventarisatie en inspectie groenobjecten heeft meer tijd in beslag genomen dan was voorzien. Hierdoor was het niet mogelijk om de implementatie van de gegevens in het beheersysteem in 2024 af te ronden. Daarom is € 97.000 opgevoerd als overheveling naar 2024. Deze post komt ook terug in het overzicht budgetoverhevelingen naar 2025. De dekking was in 2024 voorzien vanuit de algemene reserve, dit houden we in stand voor 2025.
€ 60.000	V	Plantsoenen en Parken: VAR 24 Onderzoek beschoeiing Het uitvoeren van de analyse waterobjecten heeft meer tijd in beslag genomen dan was voorzien. Mede doordat de Adviseur Water in Q4 is gestart was het niet meer mogelijk om het onderzoek beschoeiingen in 2024 uit te voeren. Daarom is € 60.000 opgevoerd als overheveling naar 2025. Deze post komt ook terug in het overzicht budgetoverhevelingen naar 2025. De dekking was in 2024 voorzien vanuit de algemene reserve, dit houden we in stand voor 2025.
€ 56.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 56.000 (47 afwijkingen).

Overzicht baten per taakveld van Programma 1

In de onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 1 Leefbaarheid (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	452	269	183	N
1.2	Openbare orde en veiligheid	0	0	0	-
2.1	Verkeer en vervoer	437	952	-515	V
2.2	Parkeren	5	0	5	N
2.4	Economische havens en waterwegen	20	28	-8	V
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0	-
5.5	Cultureel erfgoed	7	7	0	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	14	15	-1	V
	Programma 1 Leefbaarheid	**935**	**1.271**	**-336**	**V**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 1

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > €25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 183.000	N	**0.10 Mutaties reserves**
€ 196.000	N	Vrije Algemene Reserve In de begroting 2024 waren een aantal lasten opgenomen waarvan de dekking was voorzien door aanwending van de Vrije Algemene Reserve. Omdat de lasten lager uitvielen dan begroot is automatisch ook de onttrekking ter dekking lager. Boekhoudkundig is dit een (administratief) nadeel.
€ 13.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 13.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**1.2 Openbare orde en veiligheid**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 515.000	V	**2.1 Verkeer en vervoer**
€ 464.000	V	A27 Maatregelen / Omgevingsvisie Hooipolder: Bijdrage provincie Betreft inkomsten vanuit verkregen subsidie Visie Hooipolder. Tegenover deze inkomsten staan ook dezelfde uitgaven voor uitvoering Visie Hooipolder. In dit geval de realisatie van de herinrichting Oudestraat.
€ 51.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 51.000 (10 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 5.000	N	**2.2 Parkeren**
€ 5.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 5.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 8.000	V	**2.4 Economische havens en waterwegen**
€ 8.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 8.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**5.5 Cultureel erfgoed**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	V	**5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie**
€ 1.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 1.000.

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 1

In het onderstaande overzicht zijn de afwijkingen van de lasten en baten van Programma 1 verkort weergegeven en onderverdeeld in incidenteel en structureel.

Programma 1		Lasten				Baten			
TV	Taakvelden	Incidenteel		Structureel		Incidenteel		Structureel	
0.10	**Mutaties en reserves**								
	Vrije Algemene Reserve	-	-			196.000	N		
	Algemeen	5.000	V			13.000	V		
1.2	**Openbare orde en veiligheid**								
	Algemeen	3.000	V			-	-		
2.1	**Verkeer en vervoer**								
	Wegen, straten en pleinen	45.000	N			-	-		
	Bruggen en duikers	63.000	N			-	-		
	A27 Maatregelen/Omgevingsvisie Hooipolder	464.000	N			464.000	V		
	Algemeen	30.000	V			51.000	V		
2.2	**Parkeren**								
	Algemeen	4.000	V			5.000	N		
2.4	**Economische havens en waterwegen**								
	Waterwegen/vaarwegen	47.000	V			-	-		
	Sloten/waterlossingen	43.000	V			-	-		
	Algemeen	4.000	N			8.000	V		
5.3	**Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**								
	Algemeen	2.000	V			-	-		
5.5	**Cultuur erfgoed**								
	Algemeen	2.000	V			-	-		
5.7	**Openbaar groen en (openlucht) recreatie**								
	Plantsoenen en parken	132.000	V			-	-		
	Algemeen	56.000	V			1.000	V		

Overzicht investeringen van Programma 1

In het onderstaande overzicht is de voortgang van de lopende investeringen 2024 opgenomen voorzien van een beslispunt.
Bedragen afgerond naar een veelvoud van € 1.000.

Begroot	Werkelijk	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
€ 1.550.000	€ 21.263	24 Huisvesting Mafeking Bergse Battery (Reenweg)	Het totaalbudget van € 1.550.000 is voor zowel advieskosten/voorbereidingskosten als de daadwerkelijke realisatie van het gebouw. € 1.380.000 ten behoeve van duurzame goederen. Budgetten wel overhevelen naar 2025. Besluit: Krediet overnemen.
€ 250.000	€ 2.343	24 Steigers Mafeking (Reenweg)	Het totaalbudget van € 250.000 is voor zowel advieskosten/voorbereidingskosten als de daadwerkelijke realisatie van de steigers. € 45.000 ten behoeve van advieskosten. Budgetten wel overhevelen naar 2025. Besluit: Krediet overnemen.
€ 90.000	€ 0	24 Uitbreiding steigers kleine binnenvaart (Reenweg)	De voorbereidingen zijn bezig, uitvoering wordt verwacht in 2025. Besluit: Krediet overnemen.
€ 729.951	€ 476.773	22 Inrichting openbare ruimte (Parkzicht)	De laatste fase van de inrichting openbare ruimte Parkzicht wordt in 2025 uitgevoerd. Besluit: Krediet overnemen.
€ 65.000	€ 63.385	23 Bergse Brug inclusief voorbereidingskrediet	Onderzoek is afgerond. Besluit: Krediet verlagen met € 2.000 (afgerond) en Project afsluiten. De kosten komen € 63.000 (afgerond) ten laste van de exploitatie.
€ 100.000	€ 21.887	24 fiets en wandelroute Markt Geertruidenberg	Project is ten tijde van de jaarafsluiting nog niet gereed. Het participatietraject om te komen tot een voorkeursvariant voor de loop en fietsroute over de Markt van Geertruidenberg is gereed. Dit ontwerp wordt in 2025 aan de raad ter vaststelling aangeboden, waarna opdracht gegeven kan worden voor uitvoering daarvan. Besluit: Krediet overnemen.
€ 735.017	€ 674.634	22 herstel wandelpaden vestinggrachten	Budget nog niet afsluiten. Er loopt nog een procedure met de aannemer. Besluit: Krediet overnemen.
€ 670.000	€ 40.413	24 Aanpassen wegvak Beethovenlaan	Project start in 2025 met uitvoering werkzaamheden. Besluit: Krediet overnemen.
€ 133.224	€ 0	24 Aanpassen wegvak Heemraadsingel	Project start in 2025 met uitvoering werkzaamheden. Besluit: Krediet overnemen.
€ 487.599	€ 0	24 Aanpassen wegvak Luiten Ambachtstraat	Project start in 2025 met uitvoering werkzaamheden. Besluit: Krediet overnemen.
€ 189.178	€ 0	24 Aanpassen wegvak Schansstraat	Project start in 2025 met uitvoering werkzaamheden. Besluit: Krediet overnemen.

€ 3.000.000	€ 1.284.053	24 Buitengebied Raamsdonk (A27)	Project start in 2025 met uitvoering werkzaamheden. Besluit: Krediet overnemen.
€ 500.000	€ 327.596	24 Herinrichting Mr. Simon Buijsstraat-Wegen & Groen	Het project Mr. Simon Buijsstraat is door burgerparticipatie tot stand gekomen. In het project zijn klimaatadaptieve parkeerplaatsen aangelegd en is er meer biodiversiteit toegepast. Project wordt afgesloten na verstrijken onderhoudstermijn, afronding voorzien in april 2025. Besluit: Krediet overnemen.
€ 735.000	€ 5.712	24 Herstel beschoeiing vestingwallen	Project start in 2025 met uitvoering werkzaamheden. Besluit: Krediet overnemen.
€ 1.250.000	€ 2.400	24 Reconstructie Namer e.o. - Wegen & Groen	Project start in maart 2025 met uitvoeringwerkzaamheden. Besluit: Krediet overnemen.
€ 680.000	€ 589.058	24 Snoekweg	Het project Snoekweg hebben we gezamenlijk met de ondernemers opgepakt om te zorgen voor een goede nieuwe duurzame weg en meer groen in industrieterrein Dombosch. Door deze aanpak is het nieuwe asfalt van 80% hergebruikt materiaal, zijn de bedrijven goed bereikbaar en krijgt de Snoekweg een groene uitstraling. Project na verstrijken onderhoudstermijn afsluiten, afronding voorzien in juli 2025. Besluit: Krediet overnemen.
€ 50.500	€ 56.694	22 Boa dienstauto	Besluit: Krediet verhogen met € 6.000 (afgerond) en Project afsluiten.
€ 82.000	€ 55.279	24 Houten brug Commandeurstraat	Brug geplaatst. Goedkoper dan begroot. Besluit: Krediet verlagen met € 27.000 (afgerond) en Project afsluiten.
€ 50.000	€ 12.328	24 Houten brug Koningspark	Brug Koningspark is nog in constructie. Plaatsing Q2 2025. Besluit: Krediet overnemen.
€ 250.000	€ 109.636	24 OV: armaturen 2024	Werk is Q2 2025 afgerond. Besluit: Krediet overnemen.
€ 200.000	€ 77.281	24 OV: lichtmasten 2024	Werk is Q2 2025 afgerond. Besluit: Krediet overnemen.
€ 235.000	€ 0	24 Geluid reducerende verharding Julianalaan	Werk wordt in 2025 uitgevoerd. Besluit: Krediet overnemen.
€ 1.000.000	€ 12.397	24 Reconstructie blackspot Maasdijk-Collegeweg	Werk wordt in 2025 uitgevoerd. Besluit: Krediet overnemen.
€ 31.630	€ 2.612	22 Aanschaf ICT t.b.v. omgevingswet 2022	ICT-systemen ten behoeve van omgevingswet zijn actief. Besluit : Krediet met € 29.000 (afgerond) aframen en project op gereed zetten.
€ 80.000	€ 0	23 Skatebaan	Totaal bedrag offerte is € 20.000 hoger dan voorzien. Besluit: Krediet overnemen.
€ 700.000	€ 766.798	21-23 Fietspad Groenendijk 2024	Na afsluiting van het krediet zijn er 2 facturen voor een bedrag van € 90.300 gekomen. Bij Slotwijziging is krediet al van € 950.000

			teruggebracht naar € 700.000. Besluit: Deze facturen te verwerken. Krediet met € 67.000 (afgerond) te verhogen.

P2 Opgave Duurzaamheid

Overzicht lasten per taakveld van Programma 2

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 2 Duurzaamheid (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	-
7.2	Riolering	2.023	1.969	-54	V
7.3	Afval	2.809	2.774	-35	V
7.4	Milieubeheer	2.929	2.014	-915	V
	Programma 2 Duurzaamheid	**7.761**	**6.757**	**-1.004**	**V**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 2

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 54.000	V	**7.2 Riolering**
€ 28.000	V	Riolering Afvalwater en hemelwater: Onderhoud en Beheer In 2024 zijn er minder calamiteiten geweest met de riolering van voorgaande jaren, waardoor de kosten voor onderhoud en beheer lager uitvielen. Zo waren er 40% minder meldingen m.b.t. kolken en 60% minder meldingen m.b.t. wateroverlast.
€ 28.000	V	Riolering Algemeen: Inrichten waterloket Project is eind 2024 mede vanwege personele capaciteit opgestart. Het risico dat activiteiten uit het Programma Stedelijk Water 2024-2028 vertraging op lopen als gevolg van personele capaciteit is in die Programma aangegeven.
€ 33.000	V	Riolering Algemeen: Klimaatsubsidie t.b.v. inwoners en bedrijven Afgelopen jaar hebben we aanzienlijk minder subsidieaanvragen ontvangen dan oorspronkelijk verwacht. Met name de aanvragen voor groene daken bleven achter, terwijl er juist veel aanvragen waren voor waterreservoirs. Omdat de kosten van een waterreservoir substantieel lager liggen dan die van een groen dak, heeft dit geleid tot een lagere totale subsidieverstrekking. Daarnaast heeft een gebrek aan communicatie over de subsidiemogelijkheden, mogelijk bijgedragen aan het lagere aantal aanvragen. Dit heeft ervoor gezorgd dat minder inwoners op de hoogte waren van de beschikbare regeling en de mogelijkheden die deze biedt. Voor komend jaar willen we actiever communiceren over de subsidieregelingen, met specifieke aandacht voor stimulering van groene daken en het vergroenen van tuinen.
€ 33.000	V	Riolering Algemeen: Afweegnotitie afkoppelen hemelwater Project is vanwege personele capaciteit nog net opgestart. Het risico dat activiteiten uit het Programma Stedelijk Water 2024-2028 vertraging op lopen als gevolg van personele capaciteit is in die Programma aangegeven.
€ 144.000	N	Riolering Algemeen: Voorziening Riolering Omdat riolering een gesloten systeem betreft is dit een mutatie van de voorziening. Dit is het resultaat van de rekening riolering.
€ 76.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 76.000 (22 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 35.000	V	**7.3 Afval**
€ 40.000	V	Afvalverwijdering huisvuil: Inzamel en stortkosten afval Inzamel- en verwerkingskosten lagen € 25.000 lager dan begroot door het afschaffen van de ondergrondse containers voor luiers. Ook zijn ondergrondse rest- en PMD-containers minder geledigd, waardoor de inzamelkosten € 15.000 lager zijn uitgevallen.
€ 48.000	V	Afvalverwijdering Beleid en algemeen: Inhuur derden Er was een bedrag van € 55.000 begroot voor de overgang richting SVHW m.b.t. de afvalstoffenheffing vanaf 2025. In 2024 hebben we slechts geringe kosten gemaakt voor de inrichting van de datasystemen. Het grootste deel van de kosten was gereserveerd voor SVHW, deze worden echter pas vanaf 2025 doorbelast.
€ 85.000	N	Afvalverwijdering Beleid en algemeen: Voorziening afvalstoffenheffing Omdat afval een gesloten systeem betreft is dit een mutatie van de voorziening. Dit is het resultaat van de rekening afval.
€ 32.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 32.000 (11 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 915.000	V	**7.4 Milieubeheer**
€129.000	V	VTH Taken: Omgevingsdienst Midden- en West Brabant P1 Doordat het aantal niet-planbare taken in 2023 lager was dan verwacht, is er een overschot van €130.000 ten opzichte van de begroting.
€ 28.000	V	Algemeen Milieu: Nazorg stortplaatsen In 2024 hebben we € 21.000 rendement (winst) uitgekeerd gekregen vanuit de Nazorg stortplaatsen. Daarnaast hebben we ook nog € 7.000 aan BTW-correcties ontvangen. Dit alles heeft geleid tot een onverwachte opbrengst van € 28.000.
€ 13.000	V	Algemeen milieu: VAR 24 Faciliteren deelmobiliteit Technische overheveling. Door wissel van programmamanager heeft de opdracht vertraging opgelopen. Eerste deel geleverd en betaald in 2024, tweede deel wordt geleverd in 2025. De oorspronkelijke planning was om dit proces in 2024 af te ronden.
€ 27.000	V	Middelen Klimaatakkoord: Ontwikkelen energiesysteem van de toekomst Het budget dat in 2024 begroot is, bleek meer te zijn dan de daadwerkelijke uitgegeven kosten vanwege een vertraagde planning. Voor 2025 en 2026 verwachten we wel het begrootte budget uit te geven.
€ 6.000	V	Middelen Klimaatakkoord: Fiets oplaad infrastructuur Technische overheveling. Door wissel van programmamanager heeft de opdracht vertraging opgelopen. Eerste deel geleverd en betaald in 2024, tweede deel wordt geleverd in 2025. De oorspronkelijke planning was om dit proces in 2024 af te ronden.
€ 30.000	V	SPUK Regeling capaciteit Klimaat en energie (CDOKE): BR23 Communicatie en/of voorlichting De gemeente heeft specifiek budgetten voor communicatie en voorlichting beschikbaar gesteld hier is in 2024 geen gebruik van gemaakt.
€ 227.000	V	SPUK Lokale Aanpak Isolatie: Uitvoering aanpak lokale isolatie We hebben minder subsidies verstrekt dan in eerste instantie begroot. Het is een langlopende regeling, waarbij de gelden mee overgenomen mogen worden naar andere jaren. Het heeft geen invloed op het budget.
€ 108.000	V	SPUK Energiearmoederegeling: Energiebesparende maatregelen We hebben minder subsidies verstrekt dan in eerste instantie begroot. Het is een langlopende regeling, waarbij de gelden mee overgenomen mogen worden naar andere jaren. Het heeft geen invloed op het budget.
€ 249.000	V	SPUK Energiearmoederegeling: Uitvoering Energiearmoederegeling We hadden ingeschat om eind 2024 te starten met het energiefixers project. De aanbestedingsperiode verliep langer dan verwacht. Daardoor is het project pas in maart 2025 gestart. De kosten voor dit project worden nu dus pas vanaf 2025 gemaakt. Het is een langlopende regeling, waarbij de gelden mee overgenomen mogen worden naar andere jaren. Het heeft geen invloed op het budget.
€ 98.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 98.000 (22 afwijkingen).

Overzicht baten per taakveld van Programma 2

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 2 Duurzaamheid (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	120	83	37	N
7.2	Riolering	2.591	2.518	73	N
7.3	Afval	3.429	3.372	57	N
7.4	Milieubeheer	1.333	804	529	N
	Programma 2 Duurzaamheid	**7.473**	**6.777**	**696**	**N**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 2

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten> € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 37.000	N	**0.10 Mutaties reserves**
€ 13.000	N	Mutaties reserves opgave 2 Duurzaamheid: Vrije Algemene Reserve (algemeen) In de begroting 2024 waren een aantal lasten opgenomen waarvan de dekking was voorzien door aanwending van de Vrije Algemene Reserve. Omdat de lasten lager uitvielen dan begroot is automatisch ook de onttrekking ter dekking lager. Boekhoudkundig is dit een (administratief) nadeel.
€ 24.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 24.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 73.000	N	**7.2 Riolering**
€109.000	N	Riolering Algemeen: Voorziening Riolering Omdat riolering een gesloten systeem betreft is dit een mutatie van de voorziening. Dit is het resultaat van de rekening riolering. Bezien in combinatie met hogere lasten.
€ 43.000	V	Rioolheffing: Rioolrecht De rioolheffing is in werkelijkheid € 43.000 hoger uitgevallen dan begroot.
€ 7.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 7.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 57.000	N	**7.3 Afval**
€138.000	N	Afvalverwijdering Beleid en algemeen: Voorziening afvalstoffenheffing Omdat afval een gesloten systeem betreft is dit een mutatie van de voorziening. Dit is het resultaat van de rekening afval.
€ 28.000	V	Afvalverwijdering milieustraat: Opbrengsten De hoeveelheid opbrengsten op de milieustraat is in werkelijkheid € 28.000 hoger uitgevallen dan begroot.
€ 53.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 53.000 (6 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 529.000	N	**7.4 Milieubeheer**
€ 37.000	V	SPUK Regeling capaciteit Klimaat en energie (CDOKE): BR23 Doeluitkering Duurzaamheid De rijksregeling CDOKE is geüpdatet en viel € 37.000 hoger uit dan begroot. Hogere inkomst is in de uitgave sfeer volledig benut.
€ 238.000	N	SPUK Lokale Aanpak Isolatie: SPUK Lokale aanpak isolatie Er zijn minder kosten gemaakt dan verwacht, omdat er minder subsidies naar inwoners zijn verstrekt. Daarom hebben we voor dit jaar minder subsidiegeld vanuit het rijk in hoeven te zetten dan verwacht. De subsidie gelden vanuit het Rijk van 2024 zijn mee overgenomen naar 2025 waardoor er sprake is van budgettair neutraal nadeel.
€ 351.000	N	SPUK Energiearmoederegeling: SPUK Energiearmoederegeling Er zijn minder kosten gemaakt dan verwacht, omdat er minder subsidies naar inwoners zijn verstrekt en doordat het energiefixers project later gestart is dan verwacht. Daarom hebben we voor dit jaar minder subsidiegeld vanuit het rijk in hoeven te zetten dan verwacht. De subsidiegelden vanuit het Rijk van 2024 zijn mee overgenomen naar 2025 waardoor er sprake is van budgettair neutraal nadeel.
€ 23.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 23.000.

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 2

In het onderstaande overzicht zijn de afwijkingen van de lasten en baten van Programma 2 verkort weergegeven en onderverdeeld in incidenteel en structureel.

Programma 2		Lasten				Baten			
TV	Taakvelden	Incidenteel		Structureel		Incidenteel		Structureel	
0.10	**Mutaties en reserves**								
	Vrije Algemene Reserve					13.000	N		
	Algemeen	-	-			24.000	N		
7.2	**Riolering**								
	Riolering Afvalwater en hemelwater	28.000	V			-	-		
	Riolering algemeen	50.000	N			109.000	N		
	Rioolheffing	-	-			43.000	V		
	Algemeen	76.000	V			7.000	N		
7.3	**Afval**								
	Afvalverwijdering huisvuil	40.000	V			-	-		
	Afvalverwijdering Beleid en algemeen	37.000	N			138.000	N		
	Afvalverwijdering milieustraat	-	-			28.000	V		
	Algemeen	32.000	V			53.000	V		
7.4	**Milieubeheer**								
	VTH Taken	129.000	V			-	-		
	Algemeen Milieu	41.000	V			-	-		
	Middelen Klimaatakkoord	33.000	V			-	-		
	SPUK regeling capaciteit Klimaat en energie	30.000	V			37.000	V		
	SPUK lokale Aanpak Isolatie	227.000	V			238.000	N		
	SPUK Energiearmoederegeling	357.000	V			351.000	N		
	Algemeen	98.000	V			23.000	V		

Overzicht investeringen van Programma 2

In het onderstaande overzicht is de voortgang van de lopende investeringen 2024 opgenomen voorzien van een beslispunt.
Bedragen afgerond naar een veelvoud van € 1.000.

Begroot	Werkelijk	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
€ 170.000	€ 140.564	23 Riolering Parkzicht uitbreiding	De laatste werkzaamheden vinden in 2025 plaats. Het project wordt in 2025 afgerond. Besluit: Krediet overnemen
€ 300.000	€ 214.557	24 Vervang. GFT , restafval minicontainers	Inkoopvoordeel voor vervangen minicontainers door gezamenlijke Europese aanbesteding met de gemeente Drimmelen. Uitvoering is positief verlopen, met geringe meerkosten als gevolg. Besluit: Krediet verlagen met € 85.000 (afgerond) en project afsluiten

€ 1.750.000	€ 45.421	24 Reconstructie Namer e.o. - Riool	Project start in maart 2025 met uitvoering werkzaamheden. Er is een subsidie ontvangen van € 229.000 (afgerond). Deze zal bij afronding van het project als inkomsten worden meegenomen. Besluit: Krediet overnemen.
€ 221.255	€ 26.197	24 Gemalen E/M	Werk wordt Q2 2025 afgerond. Besluit: Krediet overnemen.
€ 12.238	€ 0	24 IBA'S	IBA is de afkorting van Individuele Behandeling van Afvalwater. Deze werkzaamheden worden niet uitgevoerd. Besluit: Krediet verlagen met € 12.000 (afgerond)en project afsluiten.
€ 1.039.270	€ 446.863	23 - 24 Vervangen/ vergroten riolering Statenlaan Geertruidenberg	Ondanks de zorgvuldige voorbereiding van project Statenlaan komen we in de grond veel oude onbekende leidingen tegen die in het verleden niet zijn verwijderd. Waaronder asbestcementleidingen. We hebben de verplichting om deze oude leidingen te verwijderen en de grond schoon achter te laten. Dat houdt in dat alle oude leidingen verwijderd dienen te worden. Deze extra werkzaamheden brengen kosten met zich mee die in de voorbereiding van het project niet te voorzien waren. We hebben een raming van het verwijderen van deze oude leidingen gemaakt en komen uit op een bedrag van € 215.000. Indien noodzakelijk vragen we later in het jaar mogelijk voor een verhoging van het krediet. Besluit: Krediet overnemen

P3 Opgave Mens en Zorg

Overzicht lasten per taakveld van Programma 3

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 3 Mens en Zorg (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	2.141	2.141	0	-
0.8	Overige baten en lasten * (Noodfonds alleen in 2023)	0	0	0	-
4.1	Openbaar basisonderwijs	41	71	30	N
4.2	Onderwijshuisvesting	1.245	1.221	-24	V
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.554	1.489	-65	V
5.1	Sportbeleid en activering	429	429	0	-
5.2	Sportaccommodaties	1.923	1.875	-48	V
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.995	5.529	-466	V
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.149	2.022	-127	V
6.3	Inkomensregelingen	7.551	8.044	493	N
6.4	WSW en beschut werk	2.598	2.598	0	-
6.5	Arbeidsparticipatie	1.061	1.012	-49	V
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.669	1.520	-149	V
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	-
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	3.341	3.397	56	N
6.71b	Begeleiding (WMO)	2.363	2.156	-207	V
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	1.437	1.390	-47	V
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1.157	1.309	152	N
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	648	762	114	N
6.73a	Pleegzorg	90	79	-11	V
6.73b	Gezinsgericht	686	582	-104	V
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	1.104	1.097	-7	V
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.301	1.288	-13	V
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	805	1.116	311	N
6.74c	Gesloten plaatsing	251	122	-129	V
6.81	'Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	-
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	-
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	19	19	0	-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	-
6.82a	Jeugdbescherming	272	336	64	N
6.82b	Jeugdreclassering	54	73	19	N
7.1	Volksgezondheid	1.688	1.555	-133	V
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	122	63	-59	V
	Programma 3 Mens en Zorg	**43.694**	**43.295**	**-399**	**V**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 3

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.8 Overige baten en lasten**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving

€ 30.000	N	**4.1 Openbaar basisonderwijs**
€ 52.000	N	Nationaal Programma Onderwijs: Overige leveringen diensten: Dit budget valt binnen de spukregeling Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Door interne financiële verschuivingen is het budget versnipperd geraakt waardoor het lijkt alsof hier onvoldoende budget beschikbaar is. Dit is niet het geval doordat er binnen de spuk regeling NPO afdoende geld beschikbaar is.
€ 22.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 22.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 24.000	V	**4.2 Onderwijshuisvesting**
€ 24.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 24.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 65.000	V	**4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken**
€ 34.000	V	Onderwijsachterstandenbestrijding: Subsidies OAB Binnen de spukregeling ontvangen we gemeentelijke middelen voor de Onderwijs Achterstanden Bestrijding (OAB). Binnen deze regeling ontvangen we per vierjaarlijkse periode geoormerkte middelen van de Rijksoverheid. De huidige middelen lopen door tot en met 2026 en zullen nog worden ingezet binnen de kaders van de spukregeling.
€31.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 31.000 (20 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**5.1 Sportbeleid en activering**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 48.000	V	**5.2 Sportaccommodaties**
€ 50.000	V	Sporthallen en sportlokalen: Exploitatiekosten Sporthal Parkzicht is pas na de zomer van 2024 in gebruik genomen. Dat betekent dat een deel van het budget voor exploitatielasten niet is besteed.
€ 2.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 2.000 (40 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 466.000	V	**6.1 Samenkracht en burgerparticipatie**
€ 38.000	V	Algemene voorzieningen Jeugd: Praktijk Ondersteuning Huisartsen Vanwege ziekte is er in 2024 minder inzet geweest van de POH Jeugd. Deze is volgens afspraak ook niet in rekening gebracht.
€ 34.000	N	SPUK Brede regeling: Vergoeding voorliggend veld CJG Dit budget is besteed voor de bekostiging van buurtgezinnen, zie taakveld 6.2. Het betreft een budget neutrale overheveling: de uitgaven staan hier geboekt, maar worden gedekt uit Brede SPUK onder taakveld 6.2. De Brede SPUK is de specifieke uitkering waar verschillende thema's binnen het sociaal domein onder vallen, waarmee gemeenten de uitvoering van de doelstellingen uit het landelijke Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) (deels) kunnen bekostigen.
€ 93.000	V	SPUK Brede regeling: SPUK breed Dit budget is besteed voor de uitvoering van het programma Mens en Zorg. Dit is budgetneutraal: de kosten zijn onder het programma Mens & Zorg geboekt, de inkomsten uit de Brede SPUK staan onder dit taakveld. Zie voor verdere toelichting op de Brede SPUK de tekst hierboven.
€ 27.000	N	SPUK Brede regeling: BCF Subsidie Ook dit budget is besteed voor de uitvoering van het programma Mens en Zorg, waarbij er vanuit de Brede SPUK budget beschikbaar gesteld is voor het project Welzijn op Recept. De gemaakte kosten zijn gedekt uit de Brede SPUK en daarom budgetneutraal. Zie voor verdere toelichting op de Brede SPUK de tekst hierboven. Daarom is € 36.000 opgevoerd als overheveling naar 2025. Deze post komt ook terug in het overzicht budgetoverhevelingen naar 2025.
€ 39.000	V	Mens en Zorg PL 6 Ondersteunend: Inhuur derden specialistische kennis Lopend project subsidiebeleid vertraagd, inzet juridische expertise t.b.v. verordening. Daarom is er € 39.000 opgevoerd als overheveling naar 2025. Deze post komt ook terug in het overzicht budgetoverhevelingen naar 2025.
€ 91.000	V	Mens en Zorg PL 6 Ondersteunend: SPUK breed Ontvangen bijdrage uit SPUK Gala voor salariskosten beleidsmedewerker.

€ 266.000	V	Inburgering en statushouders: Stelpost algemeen In de begroting was rekening gehouden met een stelpost van € 266.000 waaraan gedurende het jaar specifieke lasten konden worden toegerekend. Het was niet noodzakelijk om hiervan gebruik te maken, vandaar dat de stelpost overblijft.
€ 53.000	N	Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Hoge Veer: De exploitatie van het Hoge Veer kent diverse afwijkingen op deelbudgetten, zoals gas- en elektra, waterverbruik beveiligingskosten en leefgeld. Per saldo een nadeel van € 53.000. Dit nadeel wordt gecompenseerd met hogere baten (o.a. normvergoeding).
€ 48.000	N	Opvanglocaties Ontheemden: Personeel van derden Voor de lasten die betrekking hebben op de (nieuwe) opvanglocaties ontheemden is externe expertise ingehuurd. Deze kosten waren niet geraamd, maar worden wel gedekt door onttrekking uit de reserve ontheemden.
€ 101.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 101.000 (86 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 127.000	V	**6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**
€ 25.000	V	Mens en zorg PL 5 Vrije inloop: BR23 Advieskosten De ontwerp- en implementatiefase voor het project Omgekeerd werken is nu bezig. Het is duidelijk geworden dat de implementatie meer vraagt dan vooraf ingeschat. Dit heeft onder andere betrekking op de capaciteit en vereiste beweging en cultuurverandering die gemaakt moet worden.
€ 33.000	V	Mens en zorg PL5 Vrije inloop: Overige leveringen en diensten De ontwerp- en implementatiefase voor het project Omgekeerd werken is nu bezig. Het is duidelijk geworden dat de implementatie meer vraagt dan vooraf ingeschat. Dit heeft onder andere betrekking op de capaciteit en vereiste beweging en cultuurverandering die gemaakt moet worden.
€ 7.000	V	Mens en zorg PL5 Vrije inloop: Ontwikkelbudget De ontwerp- en implementatiefase voor het project Omgekeerd werken is nu bezig. Het is duidelijk geworden dat de implementatie meer vraagt dan vooraf ingeschat. Dit heeft onder andere betrekking op de capaciteit en vereiste beweging en cultuurverandering die gemaakt moet worden.
€ 35.000	V	Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg: Vergoeding voorliggend veld CJG Het regulier budget is betaald met SPUK Gala middelen waardoor budget beschikbaar komt voor overheveling naar 2025 t.b.v. versterking sociale basis.
€ 27.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 27.000 (9 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 493.000	N	**6.3 Inkomensregelingen**
€ 177.000	N	PW Inkomen: Uitkeringen WWB Het aantal bijstandsgerechtigden is in 2024 licht gestegen. Het betreft een open einde regeling. Als inwoners aan de voorwaarden voldoen, wordt een uitkering verstrekt.
€ 206.000	N	PW Inkomen: Loonkostensubsidies (structureel BUIG) De werkelijke uitgaven zijn hoger dan het begrote gemeentelijk budget. Echter, de uitgaven vallen binnen het toegekende rijksbudget. Het definitieve rijksbudget 2024 voor loonkostensubsidie bedraagt € 914.116,- De stijgende trend van deze uitgaven wordt gecompenseerd via de rijksmiddelen.
€ 22.000	V	PW Inkomen: Voorziening Dubieuze debiteuren Door het opvoeren van minder vorderingen met een lange looptijd en er in verhouding meer is afgelost dan aan vorderingen bij zijn gekomen, is de dotatie aan de voorziening lager dan verwacht.
€ 94.000	N	Inkomensvoorzieningen(IOAW/IOAZ): Inkomensvoorzieningen (IOAW/IOAZ) Het aantal IOAW en IOAZ uitkeringen is toegenomen. Als ouderen aan de voorwaarden voldoen, wordt de uitkering verstrekt.
€ 39.000	V	Besluit bijstandverlening Zelfstandigen: Uitkeringen BBZ 2004 levensonderhoud In 2024 zijn er weinig aanvragen BBZ ingediend. Ook bij omliggende gemeenten worden minder aanvragen ingediend.
€ 106.000	N	Bijzondere bijstand: Bijzonder bijstand De stijging van de uitgaven bijzondere bijstand zijn een gevolg van een beter bereik van de doelgroep, die door de energietoeslag in beeld is gekomen. Door een aanpassing in de boekhouding is de omvang van de overschrijding pas bij de jaarrekening inzichtelijk geworden.
€ 29.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 29.000 (29 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.4 WSW en beschut werk**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving

€ 49.000	V	**6.5 Arbeidsparticipatie**
€ 49.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 49.000 (15 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 149.000	V	**6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)**
€ 59.000	V	WMO-woonvoorzieningen: WMO-woonvoorzieningen Er kan zich opeens een grote woningaanpassing aandienen, die voor een incidentele piek kan zorgen. Daarom wordt voorgesteld het oorspronkelijke begrotingsbedrag in stand te houden.
€ 88.000	V	WMO-vervoersvoorzieningen: RWB Collectief vervoer De kosten zijn lager dan begroot. Het aantal verreden kilometers is gedaald t.o.v. vorig jaar.
€ 2.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 2.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.71 Maatwerkdienstverlening 18+**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.72 Maatwerkdienstverlening 18-**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 56.000	N	**6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)**
€ 76.000	N	WMO, huishoudelijke verzorging: WMO huishoudelijk verzorging De kosten zijn gestegen ten gevolge van de herijking van het tarief Wmo Huishoudelijke Ondersteuning 2024. Tevens is het aantal Wmo-cliënten met huishoudelijke ondersteuning gestegen en hebben aanbieders gewerkt aan het personeelstekort en het ziekteverzuim, waardoor er meer zorg is geleverd t.o.v. vorig kalenderjaar.
€ 20.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 20.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 207.000	V	**6.71b Begeleiding (WMO)**
€ 142.000	V	WMO Begeleiding: Wmo begeleiding individueel Het kostenbeheersingsplan heeft in het afgelopen jaar geleid tot stabilisatie van het aantal Wmo-cliënten met begeleiding in natura en een kleine verschuiving naar lichtere zorg. Hierdoor is er geen overschrijding van het budget.
€ 67.000	V	WMO Begeleiding: SVB WMO begeleiding PGB Het kostenbeheersingsplan heeft in het afgelopen jaar geleid tot een afname van het aantal Wmo-cliënten met begeleiding met een persoonsgebonden budget.
€ 2.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 2.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 47.000	V	**6.72a Jeugdhulp begeleiding**
€ 39.000	V	Ambulante specialistische hulp: Afwikkeling voorgaande dienstjaren In 2024 is de voorlopig definitieve (looptijd tot definitieve afrekening kan oplopen tot 5 jaar) over eerdere dienstjaren ontvangen. Voor 2024 levert dit een incidenteel voordeel op van € 39.000.
€ 8.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 8.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 152.000	N	**6.72b Jeugdhulp behandeling**
€152.000	N	Jeugdhulp behandeling: Jeugdzorg Breda Voor de jeugdhulp die via de WBO Breda Jeugd in brede zin wordt geboden is in 2024 in totaliteit over de diverse specifieke onderdelen (jeugdhulp is op basis van voorschriften onderverdeeld in 13 subonderdelen) € 406.000 meer uitgegeven dan begroot. Het is niet mogelijk om over de specifieke onderdelen een specifieke afwijkingenanalyse te

		maken. De afwijking wordt met name veroorzaakt door de Landelijke Transitie Arrangementen (LTA). Deze zorg wordt landelijk ingekocht en is daardoor om voor gemeenten moeilijk te beïnvloeden. In de raadsinformatiebrief van 3 april 2025 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 114.000	N	**6.72c Jeugdhulp dagbesteding**
€ 124.000	N	Jeugdhulp dagbesteding: Jeugdzorg Breda, jeugdhulp dagbesteding Zie toelichting onder 6.72b Jeugdhulp behandeling
€ 10.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 10.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 11.000	V	**6.73a Pleegzorg**
€ 11.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 11.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 104.000	V	**6.73b Gezinsgericht**
€ 105.000	V	Gezinshuizen: Jeugdzorg Breda Zie toelichting onder 6.72b Jeugdhulp behandeling.
€ 1.000	N	Diverse afwijkingen leveren een nadeel op van € 1.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 7.000	V	**6.73c Jeugdhulp met verblijf overig**
€ 64.000	N	Verblijfzorg: Afwikkeling voorgaande dienstjaren Door afwikkeling facturen Zorg in Natura 2022 en 2023 (niet voorzien) is er sprake van een overschrijding van € 64.000. Aanbieders mogen na levering zorg nog 5 jaar declaraties indienen.
€68.000	V	Verblijfzorg: Jeugdzorg Breda Zie toelichting onder 6.72b Jeugdhulp behandeling.
€ 3.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 3.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 13.000	V	**6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf**
€ 39.000	V	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf: Afwikkeling voorgaande dienstjaren Zie toelichting onder 6.72b Jeugdhulp behandeling.
€26.000	N	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf Jeugdzorg Breda Zie toelichting onder 6.72b Jeugdhulp behandeling.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 311.000	N	**6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf**
€ 300.000	N	Jeugdhulp crisis LTA/GGZ-verblijf: Jeugdzorg Breda, landelijke functie Zie toelichting onder 6.72b Jeugdhulp behandeling.
€ 11.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 11.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 129.000	V	**6.74c Gesloten plaatsing**
€ 86.000	V	Jeugdzorg Plus: Almata Zie toelichting onder 6.72b Jeugdhulp behandeling.
€ 42.000	V	Jeugdzorg Plus: Jeugdzorg Breda Zie toelichting onder 6.72b Jeugdhulp behandeling.
€ 1.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 1.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.81 Geëscaleerde zorg 18+**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.81a Beschermd wonen (WMO)**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.82 Geëscaleerde zorg 18-**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 64.000	N	**6.82a Jeugdbescherming**
€ 58.000	N	Jeugdbescherming: Jeugdzorg Breda Zie toelichting onder 6.72b Jeugdhulp behandeling.
€ 6.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 6.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 19.000	N	**6.82b Jeugdreclassering**
€ 19.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 19.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 133.000	V	**7.1 Volksgezondheid**
€ 28.000	V	Gezondheidszorg: SPUK Breed De uitgaven zijn over verschillende posten verantwoord in de jaarrekening 2024, dit is budgetneutraal.
€ 36.000	V	Mens en zorg PL3 Gelukkig opgroeien: Personeel van derden Implementatie SLT loopt nog door in 1e kwartaal. Daarom is € 36.000 opgevoerd als overheveling naar 2025. Deze post komt ook terug in het overzicht budgetoverhevelingen naar 2025.
€ 60.000	V	Mens en zorg PL3 Gelukkig opgroeien: BR23 advieskosten Budget voor jongerenparticipatie, wordt in 2025 invulling aan gegeven (prioriteit coalitieakkoord). Daarom is € 60.000 opgevoerd als overhevelingen naar 2025. Deze post komt ook terug in het overzicht budgetoverhevelingen naar 2025.
€ 9.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 9.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 59.000	V	**7.5 Begraafplaatsen en crematoria**
€ 50.000	V	Algemene begraafplaatsen: Ruimen graven Opdracht voor ruiming is in november gegeven. Er is vertraging opgetreden in de uitvoering vanuit de ondernemer. Ruiming zal begin 2025 plaatsvinden. Daarom is er € 50.000 opgevoerd als overheveling naar 2025. Deze post komt ook terug in het overzicht budgetoverhevelingen naar 2025.
€ 9.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 9.000.

Overzicht baten per taakveld van Programma 3

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 3 Mens en Zorg					(bedragen x € 1.000)
TV	**Omschrijving**	**Begroting 2024 Na wijziging**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**	**V/N**
0.10	Mutaties reserves	1.756	1.756	0	-
0.8	Overige baten en lasten * (Noodfonds alleen in 2023)	0	0	0	-
4.1	Openbaar basisonderwijs	42	107	-65	V
4.2	Onderwijshuisvesting	61	79	-18	V
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	524	454	70	N
5.1	Sportbeleid en activering	241	252	-11	V
5.2	Sportaccommodaties	391	421	-30	V
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	6.641	6.474	167	N
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	5	2	3	N
6.3	Inkomensregelingen	6.372	6.433	-61	V
6.4	WSW en beschut werk	0	0	0	-
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	0	-
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	6	8	-2	V
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	-
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	98	92	6	
6.71b	Begeleiding (WMO)	0	0	0	-
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	-
6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	0	0	-
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	-
6.73a	Pleegzorg	0	0	0	-
6.73b	Gezinsgericht	0	0	0	-
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	-
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	-
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	-
6.74c	Gesloten plaatsing	0	0	0	-
6.81	'Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	-
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	-
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	-
6.82a	Jeugdbescherming	0	0	0	-
6.82b	Jeugdreclassering	0	8	-8	V
7.1	Volksgezondheid	266	316	-50	V
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	50	57	-7	V
	Programma 3 Mens en Zorg	**16.453**	**16.459**	**-6**	**V**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 3

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten> € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.8 Overige baten en lasten**

€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 65.000	V	**4.1 Openbaar basisonderwijs**
€ 65.000	V	Nationaal Programma Onderwijs: SPUK Nationaal programma onderwijs Dit budget valt binnen de SPUK regeling Nationaal Programma Onderwijs (NPO) welk loopt tot juli 2025.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 18.000	V	**4.2 Onderwijshuisvesting**
€ 18.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 18.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 70.000	N	**4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken**
€ 66.000	N	Onderwijsachterstandenbestrijding: Onderwijsachterstandenbestrijding Binnen de SPUK regeling ontvangen we gemeentelijke middelen voor de Onderwijs Achterstanden Bestrijding (OAB). Binnen deze regeling ontvangen we per vierjaarlijkse periode geoormerkte middelen van de Rijksoverheid. De huidige middelen lopen door tot en met 2026 en kunnen gedurende deze gehele periode worden ingezet. Binnen de SPUK regeling is nog voldoende budget aanwezig, waardoor er geen sprake is van een nadeel.
€ 4.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 4.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 11.000	V	**5.1 Sportbeleid en activering**
€ 11.000	V	Diverse afwijkingen leveren en voordeel op van € 11.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 30.000	V	**5.2 Sportaccommodaties**
€ 30.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 30.000 (20 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 167.000	N	**6.1 Samenkracht en burgerparticipatie**
€ 36.000	V	Inburgering en statushouder: SPUK Uitkering - Onderwijsroute inburgering Voor de onderwijsroute inburgering was geen budget begroot, in werkelijkheid is hier € 36.000 specifieke uitkering voor ontvangen. Omdat het een SPUK regeling is, is het effect in beginsel budgettair neutraal. Overschotten gaan via de balans mee naar het volgende dienstjaar.
€ 408.000	N	Inburgering en statushouders: Specifieke uitkering Inburgering Voor de specifieke uitkering inburgering is het begrote bedrag via de balans overgeheveld naar het volgende dienstjaar, wat leidt tot een administratief nadeel.
€196.000	V	Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Hoge Veer: De normvergoeding Oekraïne valt 170.000 mee en daarnaast is een eigen bijdrage ontvangen van € 26.000.
€ 28.000	V	Opvang asielzoekers COA: Normvergoeding opvang asielzoekers COA De vergoeding van het COA voor Asielzoekers is per saldo € 28.000 hoger dan begroot.
€ 19.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 19.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 3.000	N	**6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**
€ 3.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 3.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 61.000	V	**6.3 Inkomensregelingen**

€ 60.000	V	PW Inkomen: Terugvordering en verhaal levensonderhoud De debiteurenadministratie is weer goed ingericht. De vacatures zijn ingevuld. Daardoor hebben we meer ontvangen.
€ 1.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 1.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.4 WSW en beschut werk**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.5 Arbeidsparticipatie**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	V	**6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)**
€ 2.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 2.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.71 Maatwerkdienstverlening 18+**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.72 Maatwerkdienstverlening 18-**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 6.000	N	**6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)**
€ 6.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 6.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.71b Begeleiding (WMO)**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.72a Jeugdhulp begeleiding**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.72b Jeugdhulp behandeling**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.72c Jeugdhulp dagbesteding**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.73a Pleegzorg**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.73b Gezinsgericht**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.73c Jeugdhulp met verblijf overig**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.74c Gesloten plaatsing**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.81 Geëscaleerde zorg 18+**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.81a Beschermd wonen (WMO)**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.82 Geëscaleerde zorg 18-**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**6.82a Jeugdbescherming**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 8.000	V	**6.82b Jeugdreclassering**
€ 8.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 8.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 50.000	V	**7.1 Volksgezondheid**
€93.000	V	Mens en zorg PL3 Gelukkig opgroeien: SPUK IZA Ontvangen bijdrage uit SPUK IZA voor inhuurkosten projectleider.
€ 43.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 43.000 (3 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 7.000	V	**7.5 Begraafplaatsen en crematoria**
€ 7.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 7.000.

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 3

In het onderstaande overzicht zijn de afwijkingen van de lasten en baten van Programma 3 verkort weergegeven en onderverdeeld in incidenteel en structureel.

Programma 3		Lasten				Baten			
TV	Taakvelden	Incidenteel		Structureel		Incidenteel		Structureel	
0.10	**Mutaties en reserves**								
	Algemeen	-	-			-	-		
0.8	**Overige baten en lasten**								
	Algemeen	-	-			-	-		
4.1	**Openbaar basisonderwijs**								
	Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	52.000	N			65.000	V		
	Algemeen	22.000	V			-	-		
4.2	**Onderwijshuisvesting**								
	Huisvesting basisonderwijs	-	-			-	-		
	Algemeen	24.000	V			18.000	V		
4.3	**Onderwijsbeleid en leerlingenzaken**								
	Onderwijsachterstandenbestrijding	34.000	V			66.000	N		
	Algemeen	31.000	V			4.000	N		
5.1	**Sportbeleid en activering**								
	Algemeen	-	-			11.000	V		
5.2	**Sportaccommodaties**								
	Sporthallen en sportlokalen	50.000	V			-	-		
	Algemeen	2.000	N			30.000	V		
6.1	**Samenkracht en burgerparticipatie**								
	Algemene voorziening Jeugd	38.000	V			-	-		
	SPUK Brede regeling	32.000	V			-	-		
	Mens en Zorg PL6 Ondersteunend	130.000	V			-	-		
	Inburgering en statushouders	266.000	V			372.000	N		
	Noodopvang Vluchtelingen Oekraïne Hoge Veer expl.	53.000	N			196.000	V		
	Opvang asielzoekers COA	-	-			28.000	V		

	Opvanglocaties Ontheemden	48.000	N			-	-		
	Algemeen	101.000	V			19.000	N		
6.2	**Toegang en eerstelijnsvoorzieningen**								
	Mens en zorg PL 5 Vrije inloop	65.000	V			-	-		
	Centrum Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg	35.000	V			-	-		
	Algemeen	27.000	V			3.000	N		
6.3	**Inkomensregelingen**								
	PW Inkomen			361.000	N	60.000	V		
	Inkomensvoorzieningen			94.000	N	-	-		
	Besluit bijstandverlening Zelfstandigen	39.000	V			-	-		
	Bijzondere bijstand	106.000	N			-	-		
	Algemeen	29.000	V			1.000	V		
6.4	**WSW en beschut werk**								
	Algemeen	-	-			-	-		
6.5	**Arbeidsparticipatie**								
	Algemeen	49.000	V			-	-		
6.6	**Maatwerkvoorzieningen (Wmo)**								
	Wmo-woonvoorzieningen	59.000	V			-	-		
	Wmo-vervoersvoorzieningen	88.000	V			-	-		
	Algemeen	2.000	V			2.000	V		
6.71	**Maatwerkdienstverlening 18+**								
	Algemeen	-	-			-	-		
6.72	**Maatwerkdienstverlening 18-**								
	Algemeen	-	-			-	-		
6.71a	**Hulp bij het huishouden (Wmo)**								
	Wmo huishoudelijke verzorging	76.000	N			-	-		
	Algemeen	20.000	V			6.000	N		
6.71b	**Begeleiding (Wmo)**								
	Wmo Begeleiding	209.000	V			-	-		
	Algemeen	2.000	N			-	-		
6.72a	**Jeugdhulp begeleiding**								
	Ambulante specialistische hulp	39.000	V			-	-		
	Algemeen	8.000	V			-	-		
6.72b	**Jeugdhulp behandeling**								
	Jeugdhulp behandeling	152.000	N			-	-		
6.72c	**Jeugdhulp dagbesteding**								
	Jeugdhulp dagbesteding	124.000	N			-	-		
	Algemeen	10.000	V			-	-		
6.73a	**Pleegzorg**								
	Algemeen	11.000	V			-	-		
6.73b	**Gezinsgericht**								
	Gezinshuizen	105.000	V			-	-		
	Algemeen	1.000	N			-	-		
6.73c	**Jeugdhulp met verblijf overig**								
	Verblijfzorg	4.000	V			-	-		
	Algemeen	3.000	V			-	-		
6.74a	**Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf**								
	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	39.000	V			-	-		
	Algemeen	26.000	N			-	-		
6.74b	**Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf**								
	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	300.000	N			-	-		

	Algemeen	11.000	N			-	-		
6.74c	**Gesloten plaatsing**								
	Jeugdzorg plus	128.000	V			-	-		
	Algemeen	1.000	V			-	-		
6.81	**Geëscaleerde zorg 18+**								
	Algemeen	-	-			-	-		
6.81a	**Beschermd wonen**								
	Algemeen	-	-			-	-		
6.81b	**Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)**								
	Algemeen	-	-			-	-		
6.82	**Geëscaleerde zorg 18-**								
	Algemeen	-	-			-	-		
6.82a	**Jeugdbescherming**								
	Jeugdbescherming	58.000	N			-	-		
	Algemeen	6.000	N			-	-		
6.82b	**Jeugdreclassering**								
	Algemeen	19.000	N			8.000	V		
7.1	**Volksgezondheid**								
	Gezondheidszorg	28.000	V			-	-		
	Mens en Zorg PL 3 Gelukkig opgroeien	96.000	V			93.000	V		
	Algemeen	9.000	V			43.000	N		
7.5	**Begraafplaatsen en crematoria**								
	Algemene begraafplaatsen	50.000	V			-	-		
	Algemeen	9.000	V			7.000	V		

Overzicht Investeringen van Programma 3

In het onderstaande overzicht is de voortgang van de lopende investeringen 2024 opgenomen voorzien van een beslispunt.
Bedragen afgerond naar een veelvoud van € 1.000.

Begroot	Werkelijk	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
€ 137.131	€ 141.910	23 Renovatie hoofdveld vv Raamsdonk	Kleine afwijking van 5.000. Besluit: Krediet met € 5.000 (afgerond) verhogen en project afsluiten met uitzondering van mogelijke SPUK boekingen in latere jaren.
€ 241.971	€ 0	24 - Velden RFC	Vertraging wegens onderzoek trainingsvelden in relatie tot ontwikkelmogelijkheden toekomstige bestemming. Besluit: Krediet overnemen.
€ 62.299	€ 5.245	24 Hekwerk en ballenvangers diverse complexen	De inspectie heeft aangetoond dat de restantwerken in goede staat zijn en dus niet vervangen hoeven te worden. Besluit: Krediet verlagen met € 57.000 (afgerond) en het Project afsluiten met uitzondering van mogelijke SPUK boekingen in latere jaren.
€ 10.000	€ 0	24 Complexafrastering diverse complexen	De inspectie heeft aangetoond dat de restantwerken in goede staat zijn en dus niet vervangen hoeven te worden.

			Besluit: Krediet verlagen met € 10.000 en het Project afsluiten met uitzondering van mogelijke SPUK boekingen in latere jaren.
€ 80.571	€ 61.244	24 Sportveldverlichting	Alle sportverlichtingen voor 2024 zijn vervangen. Besluit: Krediet verlagen met € 19.000 (afgerond) en Project afsluiten met uitzondering van mogelijke SPUK boekingen in latere jaren
€ 35.543	€ 25.793	24 Straatwerk diverse complexen	Straatwerk wordt pas vervangen als versleten is. Besluit: Krediet verlagen met € 10.000 (afgerond) en Project afsluiten met uitzondering van mogelijke SPUK boekingen in latere jaren.
€ 5.614.376	€ 4.876.723	21 Nieuwbouw sporthal Parkzicht	Sporthal is opgeleverd. De garantietermijn loopt. Na de garantietermijn wordt de laatste betaling aan de aannemer gedaan. Besluit: Krediet overnemen.
€ 8.177.910	€ 3.778.065	21 Kind Centrum (School incl. voorbereiding)	De bouwwerkzaamheden verlopen naar wens. De realisatie verloopt volgens schema. Besluit: Krediet overnemen.
€ 2.212.000	€ 0	23 Kind Centrum (Kinderdagverblijf)	Het kinderdagverblijf is onderdeel van het Kind Centrum en maakt deel uit van het totale budget. Ook hiervan liggen de bouwwerkzaamheden op schema. Tot op heden zijn de kosten voor het project alleen op de school geboekt. Op een later moment worden de kosten naar rato doorbelast. Besluit: Krediet overnemen

P4 Opgave Wonen

Overzicht lasten per taakveld van Programma 4

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 4 Wonen (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	1.550	1.623	73	N
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.142	816	-326	V
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	571	390	-181	V
8.3	Wonen en bouwen	1.446	1.066	-380	V
	Programma 4 Wonen	**4.709**	**3.895**	**-814**	**V**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 4

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 73.000	N	**0.10 Mutaties reserves**

€ 73.000	N	Reserves grondexploitatie In 2024 is het complex W. Boonstraat afgewikkeld. Het voordeel op de exploitatie is gestort in de reserve grondexploitatie. Deze storting was niet voorzien. Administratief is dit een nadeel.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 326.000	V	**8.1 Ruimte en leefomgeving**
€ 150.000	V	Ruimtelijk beleid: SPUK startbouwimpuls De SPUK Startbouwimpuls is in 2024 niet ingezet, maar wordt na een collegebesluit over de uitkering van de gelden in 2025 ingezet als startbouwimpuls.
€ 25.000	V	Ruimtelijk beleid: Projectplan Nionplans In 2024 is door capaciteitsgebrek geen projectplan Nionplas opgesteld.
€ 31.000	V	Ruimtelijk beleid: Advieskosten Dit is een budget om incidentele adviezen te kunnen bekostigen die niet op een derde partij verhaald kunnen worden. Dit is het ene jaar meer dan het andere jaar. In 2024 is niet al het budget uitgegeven.
€ 76.000	V	Omgevingsplan: Omgevingsplan voor omgevingswet De doorlooptijd van dit traject is meerjarig. Hierdoor zijn de budgetten niet volledig gespendeerd in 2024.
€ 44.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 44.000 (4 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 181.000	V	**8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)**
€ 35.000	V	Grex W. Boonstraat (Bavokerk): overige kosten De post overige kosten was in de grondexploitatie opgenomen voor onder andere onvoorziene kosten en kostenstijgingen. Deze kosten zijn niet gemaakt. Overigens worden allen voor- en nadelen binnen grondexploitatie via de balans budgettair neutraal verrekend. Zie ook baten.
€ 26.000	V	Grex Achter de Hoeven: Overige kosten Betreft een raming voor onvoorziene kosten en kostenstijging. Deze is in 2024 binnen deze deelexploitatie niet nodig geweest en daarom ook niet aangewend.
€ 81.000	V	Grex Achter de Hoeven: Planontwikkelingskosten In alle drie de deelgebieden (Oude Haven, Rivierkade en Achter de Hoeven) zijn in 2024 planontwikkelingskosten gemaakt. De in 2024 werkelijk gemaakte kosten zijn lager dan begroot. Dat betekent overigens niet dat de planontwikkelingskosten niet gemaakt worden, maar dat ze door zijn geschoven in tijd. Deze kosten volgen dus nog op een later moment. Dit wordt verwerkt in de grondexploitatiebegroting.
€ 39.000	V	Grex Rivierkade: Planontwikkelingskosten In alle drie de deelgebieden (Oude Haven, Rivierkade en Achter de Hoeven) zijn in 2024 planontwikkelingskosten gemaakt. De in 2024 werkelijk gemaakte kosten zijn lager dan begroot. Dat betekent overigens niet dat de planontwikkelingskosten niet gemaakt worden, maar dat ze door zijn geschoven in tijd. Deze kosten volgen dus nog op een later moment. Dit wordt verwerkt in de grondexploitatiebegroting.
€ 27.000	V	Grex Oude Haven deel B Woningbouw: Planontwikkelingskosten In alle drie de deelgebieden (Oude Haven, Rivierkade en Achter de Hoeven) zijn in 2024 planontwikkelingskosten gemaakt. De in 2024 werkelijk gemaakte kosten zijn lager dan begroot. Dat betekent overigens niet dat de planontwikkelingskosten niet gemaakt worden, maar dat ze door zijn geschoven in tijd. Deze kosten volgen dus nog op een later moment. Dit wordt verwerkt in de grondexploitatiebegroting.
€ 27.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 27.000 (11 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 380.000	V	**8.3 Wonen en bouwen**
€ 280.000	V	Volkshuisvestiging: SPUK huisvesting aandachtsgroepen De subsidie voor het bouwen van woonruimte voor aandachtsgroepen is een SPUK die in 2023 is ontvangen en in 2025 wordt ingezet.
€ 27.000	V	Omgevingswet: Personeel van derden Personeel van derden is afgeschreven op grootboeknummer 68100301 kostensoort 380924. De werkzaamheden van ANTEA GROUP B.V. én DGMR Industrie Verkeer en Milieu B.V. vallen binnen twee aan elkaar gekoppelde projecten: omgevingsplan voor omgevingswet en Omgevingswet. De uren van een extern ingehuurde collega besteed aan grootboeknummer 68100301 zijn afgeschreven op grootboeknummer 60400106 kostensoort 351008.
€ 73.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 73.000 (74 afwijkingen).

Overzicht baten per taakveld van Programma 4

In de onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 4 Wonen (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	-
8.1	Ruimte en leefomgeving	297	123	174	N
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	491	383	108	N
8.3	Wonen en bouwen	2.204	1.969	235	N
	Programma 4 Wonen	**2.992**	**2.475**	**517**	**N**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 4

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten> € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 174.000	N	**8.1 Ruimte en leefomgeving**
€150.000	N	Ruimtelijk beleid: SPUK Startbouwimpuls De SPUK Startbouwimpuls is in 2024 niet ingezet, maar wordt na een collegebesluit over de uitkering van de gelden in 2025 ingezet als startbouwimpuls.
€ 24.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 24.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 108.000	N	**8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)**
€ 96.000	N	Grex Achter de Hoeven: Activering bouwgrondexploitatie (balans) Grondexploitatie wordt in beginsel budgettair neutraal in de begroting opgenomen. Als in de jaarrekening blijkt dat de verrekening met de balans lager uitvalt vanwege lagere lasten, is dit boekhoudkundig een nadeel voor de exploitatie. Dit nadeel is overigens budgettair neutraal met de lagere lasten binnen de grondexploitatie.
€ 32.000	N	Grex Rivierkade: Actevering bouwgrondexploitatie (balans) Grondexploitatie wordt in beginsel budgettair neutraal in de begroting opgenomen. Als in de jaarrekening blijkt dat de verrekening met de balans lager uitvalt vanwege lagere lasten, is dit boekhoudkundig een nadeel voor de exploitatie. Dit nadeel is overigens budgettair neutraal met de lagere lasten binnen de grondexploitatie.
€ 20.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 20.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 235.000	N	**8.3 Wonen en bouwen**
€ 280.000	N	Volkshuisvestiging: SPUK regeling volkshuisvesting aandachtsgroepen Dit betreft een subsidie (SPUK) voor het bouwen van woonruimten voor aandachtsgroepen. De bedoeling was om deze in 2024 te gebruiken. Van het woningbouwproject waarvoor de subsidie wordt ingezet (Omschoorweg) is de startdatum voor de realisatie nog niet definitief. Het is mogelijk dat we de subsidie pas in 2025 gaan gebruiken – hierover is nog geen duidelijkheid.
€ 51.000	V	Omgevingsvergunning: Leges omgevingsvergunning Het betreft overschrijding van de geraamde leges. De legesopbrengst is afhankelijk van het aantal en soort aanvragen die worden ingediend en kan hierdoor leiden tot een over- of onderschrijding van de geraamde opbrengst.
€ 6.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 6.000.

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 4

In het onderstaande overzicht zijn de afwijkingen van de lasten en baten van Programma 4 verkort weergegeven en onderverdeeld in incidenteel en structureel.

Programma 4		Lasten				Baten			
TV	Taakvelden	Incidenteel		Structureel		Incidenteel		Structureel	
0.10	**Mutatie reserves**								
	Reserves grondexploitatie	73.000	N			-	-		
8.1	**Ruimte en leefomgeving**								
	Ruimtelijk Beleid	206.000	V			150.000	N		
	Omgevingsplan	76.000	V			-	-		
	Algemeen	44.000	V			24.000	N		
8.2	**Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)**								
	Grondexploitatie	208.000	V			128.000	N		
	Algemeen	27.000	N			20.000	V		
8.3	**Wonen en bouwen**								
	Volkshuisvestiging	280.000	V			280.000	N		
	Omgevingswet	27.000	V			51.000	V		
	Algemeen	73.000	V			6.000	N		

Overzicht Investeringen van Programma 4

In programma 4 zijn geen investeringen begrepen.

P5 Economie en Toerisme

Overzicht lasten per taakveld van Programma 5

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 5 Economie en Toerisme (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	-
2.3	Recreatieve havens	8	6	-2	V
2.4	Economische havens en waterwegen	65	69	4	N
3.1	Economische ontwikkeling	468	461	-7	V
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	41	41	0	-
3.4	Economische promotie	279	270	-9	V
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	472	461	-11	V
5.4	Musea	33	33	0	-
5.5	Cultureel erfgoed	256	216	-40	V
5.6	Media	706	704	-2	V
8.3	Wonen en bouwen	36	36	0	-
	Programma 5 Economie en Toerisme	**2.364**	**2.297**	**-67**	**V**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 5

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	V	**2.3 Recreatieve havens**
€ 2.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 2.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 4.000	N	**2.4 Economische havens en waterwegen**
€ 4.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 4.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 7.000	V	**3.1 Economische ontwikkeling**
€ 7.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 7.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 9.000	V	**3.4 Economische promotie**
€ 9.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 9.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 11.000	V	**5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**
€ 11.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 11.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**5.4 Musea**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 40.000	V	**5.5 Cultureel erfgoed**
€33.000	V	Gemeentelijke historische gebouwen: Overige leveringen en diensten Van het begrote erfgoedbudget van € 43.000 is in 2024 € 9.720 besteed. Dit betreft € 5.410 aan kosten voor het op verzoek van de lokale erfgoedinstanties, door een adviesbureau laten opstellen van een erfgoedvisie voor het beschermd stadsgezicht. Daarnaast betreft dit met name ingewonnen erfgoedadvies en de ondersteuning van een paar initiatieven van inwoners ter behartiging van erfgoedwaarden. Andere erfgoedprojecten, inclusief die van de lokale erfgoedinstanties, waren in 2024 nog niet rijp voor uitvoering, en schuiven mogelijk door naar 2025. Daarom is € 25.000 opgevoerd als overheveling naar 2025. Deze post komt ook terug in het overzicht budgetoverhevelingen naar 2025.

€ 7.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 7.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 2.000	V	**5.6 Media**
€ 2.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 2.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**8.3 Wonen en bouwen**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Overzicht baten per taakveld van Programma 5

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 5 Economie en Toerisme (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	43	42	1	N
2.3	Recreatieve havens	32	33	-1	V
2.4	Economische havens en waterwegen	42	37	5	N
3.1	Economische ontwikkeling	3	8	-5	V
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	1	0	-
3.4	Economische promotie	0	0	0	-
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	46	43	3	N
5.4	Musea	12	13	-1	V
5.5	Cultureel erfgoed	52	53	-1	V
5.6	Media	45	45	0	-
8.3	Wonen en bouwen	4	4	0	-
	Programma 5 Economie en Toerisme	**280**	**279**	**1**	**N**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 5

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	N	**0.10 Mutaties reserves**
€ 1.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 1.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	V	**2.3 Recreatieve havens**
€ 1.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 1.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 5.000	N	**2.4 Economische havens en waterwegen**
€ 5.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 5.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 5.000	V	**3.1 Economische ontwikkeling**
€ 5.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 5.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**3.4 Economische promotie**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 3.000	N	**5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**
€ 3.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 5.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	V	**5.4 Musea**
€ 1.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 1.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	V	**5.5 Cultureel erfgoed**
€ 1.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 1.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**5.6 Media**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**8.3 Wonen en bouwen**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 5

In het onderstaande overzicht zijn de afwijkingen van de lasten en baten van Programma 5 verkort weergegeven en onderverdeeld in incidenteel en structureel.

Programma 5		Lasten				Baten			
TV	Taakvelden	Incidenteel		Structureel		Incidenteel		Structureel	
0.10	Mutatie reserve								
	Algemeen	-	-			1.000	N		

2.3	**Recreatieve havens**								
	Algemeen	2.000	V			1.000	V		
2.4	**Economische havens**								
	Algemeen	4.000	N			5.000	N		
3.1	**Economische ontwikkelingen**								
	Algemeen	7.000	V			5.000	V		
3.3	**Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen**								
	Algemeen	-	-			-	-		
3.4	**Economische promotie**								
	Algemeen	9.000	V			-	-		
5.3	**Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie**								
	Algemeen	11.000	V			3.000	N		
5.4	**Musea**								
	Algemeen	-	-			1.000	V		
5.5	**Cultureel erfgoed**								
	Gemeentelijke historische gebouwen	33.000	V			-	-		
	Algemeen	7.000	V			1.000	V		
5.6	**Media**								
	Algemeen	2.000	V			-	-		
8.3	**Wonen en bouwen**								
	Algemeen	-	-			-	-		

Overzicht investeringen van Programma 5

In programma 5 zijn geen investeringen begrepen.

P6 Opgave Bestuur en Dienstverlening

Overzicht lasten per taakveld van Programma 6

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 6 Bestuur en Dienstverlening (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	-
0.1	Bestuur	1.615	1.991	376	N
0.2	Burgerzaken	999	965	-34	V
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.676	1.677	1	N
1.2	Openbare orde en veiligheid	520	503	-17	V
	Programma 6 Bestuur en Dienstverlening	**4.810**	**5.136**	**326**	**N**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 6

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 376.000	N	**0.1 Bestuur**
€ 93.000	V	Griffie: Salarissen Door het vertrek van de griffier in het voorjaar van 2024 zijn de salariskosten over 2024 lager uitgevallen. Hiervoor zijn de kosten voor personeel van derden hoger uitgevallen, omdat gebruik gemaakt is van de diensten van een interim griffier.
€ 100.000	N	Griffie: Personeel van derden Door het vertrek van de griffier in het voorjaar is een interim griffier aangesteld om de periode te overbruggen tot de aanstelling van een nieuwe griffier.
€ 38.000	N	College van Burgemeester en wethouders: Salarissen In het afgelopen jaar heeft een wettelijke salarisverhoging plaatsgevonden.
€ 219.000	N	College van Burgemeester en wethouders: Voorziening pensioenverplichtingen (APPA) Jaarlijks wordt de omvang van de voorziening APPA berekend en geactualiseerd. Op basis van ontwikkelingen op dat gebied is een extra storting nodig.
€ 145.000	N	College van Burgemeester en wethouders: Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders Jaarlijks wordt de omvang van de voorziening berekend en geactualiseerd. Als gevolg van o.a. de wettelijke salarisverhoging en andere ontwikkelingen dient een (extra) bedrag aan de voorziening wachtgeldverplichting te worden toegevoegd.
€ 33.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 33.000 (28 afwijkingen).

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 34.000	V	**0.2 Burgerzaken**
€ 30.000	V	Bevolkingsregister: BR23 Advieskosten Voor het project doorontwikkeling KCC is het beschikbaar gestelde budget in zowel 2023 als 2024 niet gebruikt. Er hebben wel doorontwikkelingen bij het KCC plaatsgevonden waarvoor geen budget nodig was.
€ 4.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 4.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	N	**1.1 Crisisbeheersing en brandweer**
€ 1.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 1.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 17.000	V	**1.2 Openbare orde en veiligheid**
€ 17.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 17.000.

Overzicht baten per taakveld van Programma 6

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 6 Bestuur en Dienstverlening (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	-
0.1	Bestuur	0	0	0	-
0.2	Burgerzaken	440	490	-50	V
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	10	13	-3	V
1.2	Openbare orde en veiligheid	10	9	1	N
	Programma 6 Bestuur en Dienstverlening	**460**	**512**	**-52**	**V**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 6

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.10 Mutaties reserves**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.1 Bestuur**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 50.000	V	**0.2 Burgerzaken**
€ 28.000	V	Bevolkingsregister: Leges Pasporten en ID's Inkomsten leges Paspoorten en ID's zijn hoger i.v.m. paspoortpiek, uitgaven leges zijn derhalve ook hoger.
€ 22.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 22.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 3.000	V	**1.1 Crisisbeheersing en brandweer**
€ 3.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 3.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.000	N	**1.2 Openbare orde en veiligheid**
€ 1.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 1.000.

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 6

		Lasten				Baten			
TV	**Taakvelden**	**Incidenteel**		**Structureel**		**Incidenteel**		**Structureel**	
0.10	**Mutaties en reserves**								
	Algemeen	-	-			-	-		
0.1	**Bestuur**								
	Griffie	7.000	N			-	-		

	College van Burgemeester en wethouders	364.000	N	38.000	N	-	-		
	Algemeen	33.000	V			-	-		
0.2	**Burgerzaken**								
	Bevolkingsregister	30.000	V			28.000	V		
	Algemeen	4.000	V			22.000	V		
1.1	**Crisisbeheersing en brandweer**								
	Algemeen	1.000	N			3.000	V		
1.2	**Openbare orde en veiligheid**								
	Algemeen	17.000	V			1.000	N		

Overzicht Investeringen van Programma 6

In programma 6 zijn geen investeringen begrepen.

P7 Opgave Financiën en Organisatie

Overzicht lasten per taakveld van Programma 7

In de onderstaande tabel zijn de lasten per taakveld opgenomen.

Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	4.682	4.861	179	N
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	234	291	57	N
0.4	Overhead	9.278	10.628	1350	N
0.5	Treasury	-13	-23	-10	V
0.61	OZB woningen	743	837	94	N
0.62	OZB niet-woningen	0	0	0	-
0.64	Belastingen overig	0	0	0	-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	-
0.8	Overige baten en lasten	416	577	161	N
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	-
3.4	Economische promotie	0	0	0	-
	Programma 7 Financiën	**15.340**	**17.171**	**1.831**	**N**

Toelichting op het overzicht lasten per taakveld van Programma 7

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote lasten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 179.000	N	**0.10 Mutaties reserves**
€ 179.000	N	Vrije algemene reserve In de Vrije Algemene Reserve zijn gedurende het boekjaar 2024 diverse reserves opgeheven of heroverwogen. Daarnaast bleken de budgetten met betrekking tot opvang ontheemden en asielzoekers enigszins positiever uit te vallen dan begroot. Vandaar dat er meer naar de reserve kan worden gestort dan begroot. Administratief is dit een nadeel.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 57.000	N	**0.3 Beheer overige gebouwen en gronden**
€ 42.000	N	Grondexploitatie algemene dienst: Bestrijding illegaal grondgebruik Voor de bestrijding van het illegaal grondgebruik (met name het zogenaamde snippergroen) worden kosten gemaakt die worden verhaald op de eigenaren van de grond. Aan de baten kant van dit taakveld worden de baten opgenomen. De baten zijn in principe van gelijke omvang als de lasten en derhalve neutraal voor de jaarrekening
€ 15.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 15.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 1.350.000	N	**0.4 Overhead**
€ 1.355.000	V	Overhead salarissen: Vacatures zijn niet of heel lastig in te vullen door de krapte op de arbeidsmarkt. Daardoor hebben we te maken met vrijval van salarissen. Deze vrijval van salarissen is benut voor de inhuur van personeel.
€ 3.233.000	N	Overhead personeel van derden/ inhuur specialistische kennis: In 2024 is er overschrijding op de overhead ontstaan. Deze overschrijding is enerzijds het gevolg van meerdere langdurige ziektes en zwangerschappen van collega's op cruciale posities binnen de organisatie. Daarnaast hadden we te maken met een groot aantal vacatures in sleutelrollen die, ondanks herhaaldelijke pogingen om deze te vervullen, niet op reguliere wijze kon worden ingevuld. Voor deze functies was het noodzakelijk om in te huren. Daarnaast hebben we in 2024 extra inzet moeten leveren en specifieke expertise moeten aantrekken voor een aantal prioriteiten uit de begroting 2024 en het collegeprogramma. Dit betrof onder andere de organisatieontwikkeling, de overgang van WOZ en Belastingen naar de SVHW, en dossiers zoals Powerport en Jeugd, die extra aandacht vereisten. Samenvattend willen we benadrukken dat de gemaakte overschrijding heeft bijgedragen aan de behaalde resultaten op de inhoudelijke dossiers in 2024, zoals beschreven in ons jaarverslag. De extra inzet en ingehuurde expertise waren essentieel voor het realiseren van deze resultaten.
€ 38.000	V	Overhead salarissen bijzondere beloningen: Er is in 2024 geen gebruik gemaakt van gedifferentieerd belonen van het personeel en ook op overheidsjubilea hadden we in 2024 minder kosten. Bovendien is door beter te sturen op overwerk ook een voordeel ontstaan.
€ 69.000	N	Overhead UWV gelden of zwangerschapsvergoedingen Dit bedrag is geraamd op basis van voorgaande jaren. In 2024 waren er aanzienlijk minder rechten op vergoeding van het UWV ten opzichte van eerdere jaren.
€ 581.000	V	Overhead overige overhead onderdelen (o.a. personeel, gemeentehuis, ict, voorlichting, gemeentewerf, i&a) Er zijn minder reiskosten gedeclareerd dan begroot omdat er nog geen historische kennis was toen dit ingevoerd werd vanaf 2024. Daarnaast zijn niet alle beschikbare middelen voor opleidingen en trainingen benut o.a. door langdurige vacatures en opleidingen die niet door zijn gegaan. In 2024 zijn er minder inkooptrajecten gestart. Een deel van de stelpost Woo is in 2024 benut ter dekking van inhuur projectleider Woo. De incidentele middelen die eerder al zijn meegenomen naar een volgend jaar kunnen niet nogmaals meegenomen worden naar 2025. In de Turap I of II 2025 willen we hier wel extra budget voor vragen om te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen voor de invoering van de actieve informatieplicht en de benodigde aanpassing van systemen. De afwikkeling WKR heeft niet in 2024 plaatsgevonden en zal in 2025 plaatsvinden. Jaarlijks dient de gemeente de omvang van de voorziening spaarverlof en wachtgeld voormalige werknemers te berekenen. Voor 2024 heeft de actualisatie van deze voorzieningen geleid tot een extra storting in de voorziening spaarverlof en een klein voordeel op het wachtgeld voormalige werknemers. Vanaf 2020 is het niet meer toegestaan om klein of contractueel onderhoud ten laste van de voorziening Groot Onderhoud te brengen. Ook werkzaamheden die niet geprogrammeerd zijn in het MJOP mogen niet ten laste van het MJOP komen en dienen dan als investering te worden geactiveerd of net als onderhoud direct ten laste van de exploitatie te worden gebracht. Dit resulteert in de extra onderhoudskosten voor klein- en contractueel onderhoud. Het budget hiervoor is in 2024 opgehoogd maar niet benut wat tot een voordeel heeft geleid.
€ 22.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 22.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 10.000	V	**0.5 Treasury**
€ 10.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 10.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 94.000	N	**0.61 OZB woningen**
€ 84.000	N	Uitvoering Wet WOZ en OZB: BR23 Overige leveringen en diensten De overschrijding van het budget is te wijten aan de extra inzet die noodzakelijk was voor de overgang naar de SVHW (Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling) per 01-01-2025. Om zowel de overgang naar de SVHW als de overdracht van de belastingtaken op de juiste wijze en tijdig te realiseren, was het noodzakelijk om extra personeel in te huren. Dit heeft geleid tot een kostenoverschrijding ten opzichte van de oorspronkelijke begroting.

€ 10.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 10.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.62 OZB niet- woningen**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.64 Belastingen overig**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 161.000	N	**0.8 Overige baten en lasten**
€ 97.000	N	Algemene uitgaven en inkomsten: Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren BTW/BCF/SUP Jaarlijks wordt een berekening gemaakt van de BTW/BCF/Suppletie. Daarbij wordt beoordeeld of het gehanteerde BTW-regime juist is geweest. Deze berekening valt voor 2024 negatief uit.
€ 58.000	N	Algemene uitgaven en inkomsten: Voorziening Dubieuze debiteuren algemeen en belast Voor eventuele oninbare vorderingen dient de gemeente jaarlijks een analyse te maken van de openstaande posten en een inschatting te maken van de (on)inbaarheid. Voor de beoordeling zijn beleidsregels vastgesteld. Voor het jaar 2024 valt deze inschatting nadelig uit.
€ 6.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 6.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**3.4 Economische promotie**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Overzicht baten per taakveld van Programma 7

In onderstaande tabel zijn de baten per taakveld opgenomen.

Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)

TV	Omschrijving	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verschil	V/N
0.10	Mutaties reserves	3.454	3.274	180	N
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3.469	3.442	27	N
0.4	Overhead	93	37	56	N
0.5	Treasury	299	630	-331	V
0.61	OZB woningen	3.525	3.562	-37	V
0.62	OZB niet-woningen	4.270	4.463	-193	V
0.64	Belastingen overig	13	29	-16	V
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	44.667	44.815	-148	V
0.8	Overige baten en lasten	47	123	-76	V
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	-
3.4	Economische promotie	30	60	-30	V
	Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering	**59.867**	**60.435**	**-568**	**V**

Toelichting op het overzicht baten per taakveld van Programma 7

In de onderstaande tabellen is per taakveld een toelichting opgenomen van de afwijkingen van de begrote baten > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 180.000	N	**0.10 Mutaties reserves**
€ 126.000	N	Mutaties reserve Oekraïne In de begroting is opgenomen dat diverse lasten worden gedekt uit de onttrekking uit de reserve ontheemden. Omdat bij het opstellen van de jaarrekening blijkt dat de lasten zijn meegevallen is de onttrekking automatisch ook lager. Administratief is dit een nadeel.
€ 60.000	N	Vrije algemene reserve In de begroting is opgenomen dat lasten verband houden met de vervanging van Liber, worden gedekt uit een onttrekking vrije algemene reserve. Dit vervangingsproces is vertraagd. Kosten komen naar verwachting in 2025, zodat de voorziene onttrekking ook geen doorgang hoeft te vinden. Administratief is dit een nadeel.
€ 6.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 6.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 27.000	N	**0.3 Beheer overige gebouwen en gronden**
€ 55.000	N	Grondexploitatie algemene dienst: Grondverkoop Vanwege enige vertraging bij een aantal projecten (woningbouwlocaties) is in 2024 minder grond verkocht dan begroot.
€ 45.000	N	Grondexploitatie algemene dienst: Verhuur gronden, water en overige Het snippergroenproject heeft afgelopen jaren meerdere keren stilgelegen. Daarom zijn tot op heden minder huurovereenkomsten afgesloten dan verwacht werd, dit zorgt voor minder opbrengsten.
€ 36.000	V	Grondexploitatie algemene dienst: Verhaal kosten bestrijding illegaal grondgebruik Voor de bestrijding van het illegaal grondgebruik (met name het zogenaamde snippergroen) worden kosten gemaakt die worden verhaald op de eigenaren van de grond. Aan de baten kant van dit taakveld worden de baten opgenomen. De baten zijn in principe van gelijke omvang als de lasten en derhalve neutraal voor de jaarrekening
€ 28.000	N	Grondexploitatie algemene dienst: Bestrijding illegaal grondgebruik Het snippergroenproject heeft afgelopen jaren meerdere keren stilgelegen. Daarom zijn in 2024 minder koopovereenkomsten afgesloten dan verwacht werd, dit zorgt voor minder opbrengsten.
€ 64.000	N	Hermenzeil: Bijdrage / vergoedingen De kosten van Hermenzeil worden gelijkwaardig verdeeld over de Provincie en onze gemeente. Dit betekent dat wij dit bedrag moeten verrekenen met de Provincie.
€ 122.000	V	Hermenzeil: Voorziening nadelig saldo gereed product Vanuit de BBV wetgeving is het noodzakelijk om Hermenzeil te waarderen tegen een marktconforme waarde. Hiervoor dient er 2-jaarlijks een taxatie plaats te vinden. Uit deze onlangs gehouden taxatie blijkt dat de waarde van Hermenzeil hoger is dan voorheen. Hierdoor is het mogelijk om de reservering van het mogelijke verlies te verlagen en te laten vrijvallen in de exploitatie.
€ 7.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 7.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 56.000	N	**0.4 Overhead**
€ 56.000	N	Diverse afwijkingen resulteren in een nadeel van € 56.000

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 331.000	V	**0.5 Treasury**
€ 44.000	V	Deelnemingen en beleggingen: Dividend Het dividend 2023 (lopen een jaar achter) van de aandelen van de BNG viel € 44.000 hoger uit dan begroot. Het begrote bedrag is overigens gebaseerd op de prognose die door de BNG is afgegeven.
€ 277.000	V	Treasury: Rente Als gevolg van vertraging in de uitvoering van diverse grote projecten is niet volledig aanspraak gemaakt op de budgetten die we daarvoor bestemd hadden. Hierdoor moest een deel van onze budgetten geplaatst worden naar schatkistbankieren en dit levert een rentevoordeel op.
€ 10.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 10.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 37.000	V	**0.61 OZB woningen**
€ 37.000	V	Onroerende Zaakbelastingen eigenaren woningen: Onroerende Zaakbelastingen De werkelijke marktontwikkeling is iets hoger dan waarmee gerekend is bij de tariefbepaling en zorgt voor deze (incidentele) meeropbrengst.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 193.000	V	**0.62 OZB niet-woningen**
€ 174.000	V	Onroerende Zaakbelastingen gebruikers: Onroerende Zaakbelastingen De (incidentele) meeropbrengst wordt grotendeels veroorzaakt doordat de werkelijke waarde van RWE ruim 10% hoger lag dan waarmee gerekend is.
€ 19.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 19.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 16.000	V	**0.64 Belasting overig**
€ 16.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 16.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 148.000	V	**0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds**
€ 176.000	V	Uitkering gemeentefonds: Algemene uitkering Op basis van de december circulaire wordt een hogere algemene uitkering ontvangen dan begroot.
€ 28.000	N	Uitkering gemeentefonds: Algemene uitkering, afrekening voorgaande jaren De afrekening van voorgaande dienstjaren valt incidenteel nadelig uit.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 76.000	V	**0.8 Overige baten en lasten**
€ 68.000	V	Algemene uitgaven en inkomsten: Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren BTW/BCF/SUP Aan het eind van het jaar worden de btw opgaves nog gecontroleerd op oormerking, op basis hiervan wordt naar verwachting een teruggave verwacht.
€ 8.000	V	Diverse afwijkingen leveren een voordeel op van € 8.000.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 0	-	**0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)**
€ 0	-	Tussen begroting en rekening zijn geen te verklaren afwijkingen.

Bedrag	V/N	Taakveld en/of omschrijving
€ 30.000	V	**3.4 Economische promotie**
€ 30.000	V	Toeristenbelasting: toeristenbelasting In 2024 zijn de definitieve aanslagen toeristenbelasting 2023 opgelegd ter hoogte van afgerond € 45.000. In 2025 worden de definitieve aanslagen toeristenbelasting 2024 opgelegd met naar verwachting een opbrengst van circa € 45.000. Begroot is € 30.000 per jaar. De meeropbrengst wordt veroorzaakt door een toename van de voor de toeristenbelasting belastbare overnachtingen.

Verkort overzicht afwijkingen lasten en baten van Programma 7

In het onderstaande overzicht zijn de afwijkingen van de lasten en baten van Programma 7 verkort weergegeven en onderverdeeld in incidenteel en structureel.

Programma 7		Lasten				Baten			
TV	Taakvelden	Incidenteel		Structureel		Incidenteel		Structureel	
0.10	**Mutaties reserves**								
	Mutaties reserve Oekraïne					126.000	N		
	Vrije algemene reserve	179.000	N			60.000	N		
	Algemeen	-	-			6.000	V		
0.3	**Beheer overige gebouwen en gronden**								
	Grondexploitatie algemene dienst	42.000	N			92.000	N		
	Hermenzeil					58.000	V		
	Algemeen	15.000	N			7.000	V		
0.4	**Overhead**								
	Overhead Salarissen	1.355.000	V			-	-		
	Overhead Personeel van derden / inhuur specialistische kennis	3.233.000	N			-	-		
	Overhead salarissen bijzondere beloningen	38.000	V			-	-		
	Overhead UWV gelden of zwangerschapsvergoedingen	19.000	N	50.000	N	-	-		
	Overhead overige overhead onderdelen	356.000	V	225.000	V	-	-		
	Algemeen	22.000	N			56.000	N		
0.5	**Treasury**								
	Deelnemingen en beleggingen	-	-			44.000	V		
	Treasury	-	-			277.000	V		
	Algemeen	10.000	V			10.000	V		
0.61	**OZB woningen**								
	Onroerende Zaakbelastingen eigenaren woningen	-	-			37.000	V		
	Uitvoering Wet WOZ en OZB	84.000	N			-	-		
	Algemeen	10.000	N			-	-		
0.62	**OZB niet-woningen**								
	Onroerende Zaakbelastingen gebruikers	-	-			174.000	V		
	Algemeen	-	-			19.000	V		
0.64	**Belastingen overig**								
	Algemeen	-	-			16.000	V		
0.7	**Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds**								
	Uitkering gemeentefonds	-	-			176.000	V		
	Algemeen	-	-			28.000	N		
0.8	**Overige baten en lasten**								
	Algemene uitgaven en inkomsten	155.000	N			68.000	V		

	Algemeen	6.000	N			8.000	V		
0.9	**Vennootschapsbelasting (Vpb)**								
	Algemeen	-	-			-	-		
3.4	**Economische promotie**								
	Toeristenbelasting					30.000	V		
	Algemeen	-	-			-	-		

Overzicht Investeringen van Programma 7

In het onderstaande overzicht is de voortgang van de lopende investeringen 2023 opgenomen voorzien van een beslispunt.
Bedragen afgerond met een veelvoud van € 1.000.

Begroot	Werkelijk	Krediet omschrijving	Toelichting - Besluit
€ 234.616	€ 0	23 Voorbereidingskrediet vernieuwbouw gemeentehuis	Het budget van € 800.000 vanuit de begroting en het voorbereidingskrediet vernieuwbouw gemeentehuis hebben hetzelfde doel namelijk het toekomstbestendig maken van het gemeentehuis op de korte maar ook op de lange termijn. Het zijn van een aantrekkelijke werkgever en het voldoen aan de eisen van het 'huis van de gemeente', hybride werken, duurzaamheid en het werken aan onze maatschappelijke opgaven vraagt om goede en veilige huisvesting voor onze ambtenaren en bestuur. Op dit moment wordt er gewerkt aan een startnotitie waarin bovenstaande wordt beschreven. Besluit: Krediet overnemen
€ 288.028	€ 323.944	20 - 22 Ontvangstruimte	Doordat er extra werkzaamheden zijn uitgevoerd is het budget overschreden. De extra werkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader van aantrekkelijke werkgever zijn en om de dienstverlening voor onze inwoners te verruimen. Denk hierbij aan creëren van MS-teams kamers en het aanzicht/aankleding van onze ontvangstruimte. Besluit: Krediet met € 36.000 te verhogen.
€ 18.000	€ 0	23 Oplaadpaal Vrachtauto	Oplaadpaal is inbegrepen in aanschafprijs. Besluit : Krediet verlagen met € 18.000 en project afsluiten.
€ 532.500	€ 505.904	23 Vrachtwagen vh 67-bdj-3	Krediet afsluiten factuur is betaald. Besluit: Krediet verlagen met € 27.000 (afgerond) en project afsluiten
€ 100.000	€ 71.885	24 Fuso werkbus vp-156-h	Levering betaald echter bpm-factuur volgt nog. Besluit: Krediet overnemen.
€ 100.000	€ 1.764	24 Fuso werkbus vv-218-x	Levering aankomend jaar. Besluit: Krediet overnemen.
€ 100.000	€ 0	24 Fuso werkbus vv-219-x	Levering aankomend jaar. Besluit: Krediet overnemen.
€ 100.000	€ 0	24 Fuso werkbus vv-881-x	Levering aankomend jaar. Besluit: Krediet overnemen.

€ 75.000	€ 0	24 Shovel	Levering aankomend jaar. Besluit: Krediet overnemen.
€ 25.000	€ 22.536	24 Investeringen I en A plan	Steeds minder ICT-investeringen kunnen over meerdere jaren afgeschreven worden en vallen daardoor onder de exploitatie. Besluit: Krediet met 2.000 (afgerond) aframen en Project op gereed zetten.
€ 40.000	€ 20.487	24 Mobile devices	Vervanging smartphones ouder dan 4 jaar niet gedaan in 2024, vindt plaats in 2025. Besluit: Krediet overnemen.
€ 40.000	€ 24.382	24 Hybride werken, Kadernota 2024	Verwachten nog investeringen voor hybride werken (laptops als werkplek wordt de standaard) en krediet 2025 mogelijk niet toereikend. Besluit: Krediet overnemen.

WNT - verantwoording 2024 Gemeente Geertruidenberg

WNT-verantwoording 2024 gemeente Geertruidenberg
De WNT is van toepassing op gemeente Geertruidenberg. Het voor de gemeente Geertruidenberg toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 223.000 (algemeen bezoldigingsmaximum)
1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2024			
bedragen x € 1	K.M.C. Millenaar-Rammelaere	G.M. Brunsveld	R. Brekelmans
Functiegegevens	Griffier	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1-1 t/m 30-04	1-12 t/m 31-12	1-6 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	0,78
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	32.575	6.524	85.350
Beloningen betaalbaar op termijn	5.081	975	0
Subtotaal	37.656	7.499	85.350
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	77.030	19.735	106.263
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag[11]	N.v.t.	N.v.t	N.v.t
Bezoldiging	**37.656**	**7.499**	**85.350**

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Gegevens 2023						
bedragen x € 1						
Functiegegevens						
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1-1 t/m 31-12		N.v.t		N.v.t	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1		N.v.t		N.v.t	
Dienstbetrekking?	Ja		N.v.t		N.v.t	
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	91.771		N.v.t		N.v.t	
Beloningen betaalbaar op termijn	14.279		N.v.t		N.v.t	
Subtotaal	106.050		N.v.t		N.v.t	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000		N.v.t		N.v.t	
Bezoldiging	**106.050**		**N.v.t**		**N.v.t**	

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2024				
bedragen x € 1	**R.Brekelmans**		**E.Dammingh**	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris		Griffier	
Kalenderjaar	**2024**	**2023**	**2024**	**2023**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	1-1 t/m 31-5	26-6 t/m 31-12	1-5 t/m 30-11	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar[5]	5	7	7	N.v.t.
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar[6]	564	616	818,25	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum				
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	221	212	221	212
Maxima op basis van de normbedragen per maand	117.500	206.500	208.200	N.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	255.236		180.833	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)				

Bezoldiging in de betreffende periode	78.960	86.240	90.475	N.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	165.200		90.475	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	**165.200**		**90.475**	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling[13]	N.v.t.		N.v.t.	

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht baten en lasten per taakveld

Overzicht baten en lasten per taakveld 2024 (bedragen x € 1.000)
L=Lasten / B=Baten / S=Saldo

		Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Jaarrekening			Begroting -/- Jaarrekening		
TV	Taakveld omschrijving	L	B	S	L	B	S	L	B	S	L	B	S
0.1	Bestuur	1.582	0	1.582	1.615	0	1.615	1.991	0	1.991	-376	0	-376
0.10	Mutaties reserves	1.482	1.043	439	11.198	5.825	5.372	11.445	5.424	6.021	-247	401	-648
0.2	Burgerzaken	866	352	514	999	440	560	965	490	476	34	-50	84
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	117	543	-426	234	3.469	-3.234	291	3.442	-3.151	-57	26	-83
0.4	Overhead	8.320	142	8.178	9.278	93	9.186	10.628	37	10.591	-1.349	56	-1.405
0.5	Treasury	223	325	-102	-13	299	-312	-23	630	-653	10	-331	341
0.61	OZB woningen	740	3.395	-2.655	743	3.525	-2.782	837	3.562	-2.725	-93	-37	-56
0.62	OZB niet-woningen	0	4.173	-4.173	0	4.270	-4.270	0	4.463	-4.463	0	-193	193
0.64	Belastingen overig	0	13	-13	0	13	-13	0	29	-29	0	-16	16
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	43.449	-43.449	0	44.667	-44.667	0	44.815	-44.815	0	-148	148
0.8	Overige baten en lasten * (Noodfonds alleen in 2023)	529	44	485	416	47	369	577	123	454	-161	-76	-85
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.671	10	1.661	1.676	10	1.666	1.677	13	1.664	0	-3	2
1.2	Openbare orde en veiligheid	752	10	742	765	10	755	745	9	736	20	1	19
2.1	Verkeer en vervoer	3.386	295	3.091	3.583	437	3.146	4.125	952	3.172	-541	-515	-26
2.2	Parkeren	61	5	56	6	5	1	2	0	2	4	5	-1
2.3	Recreatieve havens	8	18	-9	8	32	-24	6	33	-28	3	-1	4
2.4	Economische havens en waterwegen	311	49	263	339	62	277	257	65	192	82	-3	85
3.1	Economische ontwikkeling	499	53	447	468	3	465	461	8	452	8	-5	13
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	41	8	33	41	1	40	41	1	40	0	0	0
3.4	Economische promotie	290	30	260	279	30	249	270	60	210	10	-30	40
4.1	Openbaar basisonderwijs	11	0	11	41	42	-1	71	107	-36	-30	-65	35
4.2	Onderwijshuisvesting	1.225	54	1.171	1.245	61	1.184	1.221	79	1.142	24	-18	42
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.405	419	986	1.554	524	1.029	1.489	454	1.035	65	70	-5
5.1	Sportbeleid en activering	498	60	438	429	241	188	429	252	177	0	-11	12
5.2	Sportaccommodaties	1.738	368	1.370	1.923	391	1.532	1.875	421	1.454	48	-30	78
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	506	42	464	525	46	480	512	43	470	13	3	10
5.4	Musea	31	10	21	33	12	21	33	13	20	1	0	1
5.5	Cultureel erfgoed	259	26	233	311	59	252	269	60	209	42	-2	44
5.6	Media	630	0	630	706	45	662	704	45	659	2	0	2
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.447	14	2.432	2.735	14	2.721	2.547	15	2.532	189	0	189
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.828	561	2.267	5.995	6.641	-646	5.529	6.474	-945	466	167	299
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.847	0	1.847	2.149	5	2.144	2.022	2	2.020	127	3	124
6.3	Inkomensregelingen	6.700	5.167	1.533	7.551	6.372	1.179	8.044	6.433	1.611	-493	-61	-432
6.4	WSW en beschut werk	2.350	0	2.350	2.598	0	2.598	2.598	0	2.598	0	0	0

		Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Jaarrekening			Begroting -/- Jaarrekening		
6.5	Arbeidsparticipatie	755	0	755	1.061	0	1.061	1.012	0	1.012	49	0	49
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.703	6	1.697	1.669	6	1.663	1.520	8	1.512	149	-2	150
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	2.998	98	2.900	3.341	98	3.243	3.397	92	3.305	-57	6	-62
6.71b	Begeleiding (WMO)	2.299	0	2.299	2.363	0	2.363	2.156	0	2.156	207	0	207
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	1.592	0	1.592	1.437	0	1.437	1.390	0	1.390	47	0	47
6.72b	Jeugdhulp behandeling	842	0	842	1.157	0	1.157	1.309	0	1.309	-152	0	-152
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	463	0	463	648	0	648	762	0	762	-114	0	-114
6.73a	Pleegzorg	125	0	125	90	0	90	79	0	79	11	0	11
6.73b	Gezinsgericht	711	0	711	686	0	686	582	0	582	105	0	105
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	972	0	972	1.104	0	1.104	1.097	0	1.097	8	0	8
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.480	0	1.480	1.301	0	1.301	1.288	0	1.288	13	0	13
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	535	0	535	805	0	805	1.116	0	1.116	-310	0	-310
6.74c	Gesloten plaatsing	164	0	164	251	0	251	122	0	122	129	0	129
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	19	0	19	19	0	19	19	0	19	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82a	Jeugdbescherming	225	0	225	272	0	272	336	0	336	-64	0	-64
6.82b	Jeugdreclassering	65	0	65	54	0	54	73	8	65	-20	-8	-12
7.1	Volksgezondheid	1.163	12	1.151	1.688	266	1.422	1.555	316	1.239	133	-50	183
7.2	Riolering	2.000	2.595	-595	2.023	2.591	-568	1.969	2.518	-549	54	73	-18
7.3	Afval	2.809	3.429	-620	2.809	3.429	-620	2.774	3.372	-598	35	57	-23
7.4	Milieubeheer	1.949	531	1.418	2.929	1.333	1.596	2.014	804	1.210	915	529	386
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	132	50	83	122	50	73	63	57	6	59	-7	66
8.1	Ruimte en leefomgeving	775	1	774	1.142	297	846	816	123	693	327	174	153
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.518	1.438	80	571	491	80	390	383	7	181	107	73
8.3	Wonen en bouwen	1.174	985	189	1.482	2.207	-725	1.102	1.973	-871	380	234	145
		69.821	**69.823**	**1**	**88.457.957**	**88.457.957**	**0**	**88.576.393**	**88.207.496**	**368.897**	**-118.436**	**250.461**	**-368.897**

Overzicht baten en lasten per taakveld naar programma

Overzicht baten en lasten per taakveld 2024 (bedragen x € 1.000)
L=Lasten / B=Baten / S=Saldo

			Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Jaarrekening			Begroting -/- Jaarrekening		
Pr.	**TV**	**Taakveld omschrijving**	**L**	**B**	**S**	**L**	**B**	**S**	**L**	**B**	**S**	**L**	**B**	**S**
P1	0.10	Mutaties reserves	5	452	-447	2.825	452	2.373	2.820	269	2.550	5	183	-177
P1	1.2	Openbare orde en veiligheid	240	0	240	245	0	245	242	0	242	3	0	3
P1	2.1	Verkeer en vervoer	3.386	295	3.091	3.583	437	3.146	4.125	952	3.172	-541	-515	-26
P1	2.2	Parkeren	61	5	56	6	5	1	2	0	2	4	5	-1
P1	2.4	Economische havens en waterwegen	253	18	235	274	20	254	188	28	160	85	-8	93
P1	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	42	0	42	54	0	54	52	0	52	2	0	2
P1	5.5	Cultureel erfgoed	49	0	49	55	7	48	53	7	46	2	0	2
P1	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.447	14	2.432	2.735	14	2.721	2.547	15	2.532	189	0	189
P1		**Opgave Leefbaarheid**	**6.483**	**784**	**5.698**	**9.777**	**935**	**8.842**	**10.029**	**1.271**	**8.756**	**-251**	**-335**	**85**
P2	0.10	Mutaties reserves	0	120	-120	0	120	-120	0	83	-83	0	37	-37
P2	7.2	Riolering	2.000	2.595	-595	2.023	2.591	-568	1.969	2.518	-549	54	73	-18
P2	7.3	Afval	2.809	3.429	-620	2.809	3.429	-620	2.774	3.372	-598	35	57	-23
P2	7.4	Milieubeheer	1.949	531	1.418	2.929	1.333	1.596	2.014	804	1.210	915	529	386
P2		**Opgave Duurzaamheid**	**6.758**	**6.675**	**83**	**7.761**	**7.473**	**288**	**6.757**	**6.777**	**-20**	**1.004**	**696**	**308**
P3	0.10	Mutaties reserves	385	1	384	2.141	1.756	385	2.141	1.756	385	0	0	0
P3	0.8	Overige baten en lasten * (Noodfonds alleen in 2023)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3	4.1	Openbaar basisonderwijs	11	0	11	41	42	-1	71	107	-36	-30	-65	35
P3	4.2	Onderwijshuisvesting	1.225	54	1.171	1.245	61	1.184	1.221	79	1.142	24	-18	42
P3	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.405	419	986	1.554	524	1.029	1.489	454	1.035	65	70	-5
P3	5.1	Sportbeleid en activering	498	60	438	429	241	188	429	252	177	0	-11	12
P3	5.2	Sportaccommodaties	1.738	368	1.370	1.923	391	1.532	1.875	421	1.454	48	-30	78
P3	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.828	561	2.267	5.995	6.641	-646	5.529	6.474	-945	466	167	299
P3	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.847	0	1.847	2.149	5	2.144	2.022	2	2.020	127	3	124
P3	6.3	Inkomensregelingen	6.700	5.167	1.533	7.551	6.372	1.179	8.044	6.433	1.611	-493	-61	-432
P3	6.4	WSW en beschut werk	2.350	0	2.350	2.598	0	2.598	2.598	0	2.598	0	0	0
P3	6.5	Arbeidsparticipatie	755	0	755	1.061	0	1.061	1.012	0	1.012	49	0	49
P3	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.703	6	1.697	1.669	6	1.663	1.520	8	1.512	149	-2	150
P3	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3	6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	2.998	98	2.900	3.341	98	3.243	3.397	92	3.305	-57	6	-62
P3	6.71b	Begeleiding (WMO)	2.299	0	2.299	2.363	0	2.363	2.156	0	2.156	207	0	207
P3	6.72a	Jeugdhulp begeleiding	1.592	0	1.592	1.437	0	1.437	1.390	0	1.390	47	0	47
P3	6.72b	Jeugdhulp behandeling	842	0	842	1.157	0	1.157	1.309	0	1.309	-152	0	-152
P3	6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	463	0	463	648	0	648	762	0	762	-114	0	-114

P3	6.73a	Pleegzorg	125	0	125	90	0	90	79	0	79	11	0	11
P3	6.73b	Gezinsgericht	711	0	711	686	0	686	582	0	582	105	0	105
P3	6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	972	0	972	1.104	0	1.104	1.097	0	1.097	8	0	8
P3	6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.480	0	1.480	1.301	0	1.301	1.288	0	1.288	13	0	13
P3	6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	535	0	535	805	0	805	1.116	0	1.116	-310	0	-310
P3	6.74c	Gesloten plaatsing	164	0	164	251	0	251	122	0	122	129	0	129
P3	6.81	'Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3	6.81a	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3	6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	19	0	19	19	0	19	19	0	19	0	0	0
P3	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3	6.82a	Jeugdbescherming	225	0	225	272	0	272	336	0	336	-64	0	-64
P3	6.82b	Jeugdreclassering	65	0	65	54	0	54	73	8	65	-20	-8	-12
P3	7.1	Volksgezondheid	1.163	12	1.151	1.688	266	1.422	1.555	316	1.239	133	-50	183
P3	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	132	50	83	122	50	73	63	57	6	59	-7	66
P3		**Opgave Mens en Zorg**	**35.230**	**6.796**	**28.435**	**43.694**	**16.453**	**27.241**	**43.295**	**16.459**	**26.836**	**400**	**-6**	**407**
P4	0.10	Mutaties reserves	0	0	0	1.550	0	1.550	1.623	0	1.623	-73	0	-73
P4	8.1	Ruimte en leefomgeving	775	1	774	1.142	297	846	816	123	693	327	174	153
P4	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.518	1.438	80	571	491	80	390	383	7	181	107	73
P4	8.3	Wonen en bouwen	1.137	981	156	1.446	2.204	-758	1.066	1.969	-903	380	234	145
P4		**Opgave Wonen**	**3.430**	**2.420**	**1.010**	**4.709**	**2.992**	**1.718**	**3.895**	**2.475**	**1.420**	**815**	**515**	**298**
P5	0.10	Mutaties reserves	0	35	-35	0	43	-43	0	42	-42	0	1	-1
P5	2.3	Recreatieve havens	8	18	-9	8	32	-24	6	33	-28	3	-1	4
P5	2.4	Economische havens en waterwegen	58	31	28	65	42	24	69	37	32	-3	5	-8
P5	3.1	Economische ontwikkeling	499	53	447	468	3	465	461	8	452	8	-5	13
P5	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	41	8	33	41	1	40	41	1	40	0	0	0
P5	3.4	Economische promotie	290	0	290	279	0	279	270	0	270	10	0	10
P5	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	465	42	423	472	46	426	461	43	418	11	3	8
P5	5.4	Musea	31	10	21	33	12	21	33	13	20	1	0	1
P5	5.5	Cultureel erfgoed	210	26	184	256	52	204	216	53	163	40	-2	42
P5	5.6	Media	630	0	630	706	45	662	704	45	659	2	0	2
P5	8.3	Wonen en bouwen	36	4	33	36	4	33	36	4	33	0	0	0
P5		**Opgave Economie en Toerisme**	**2.268**	**227**	**2.045**	**2.364**	**280**	**2.087**	**2.297**	**279**	**2.017**	**72**	**1**	**71**
P6	0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P6	0.1	Bestuur	1.582	0	1.582	1.615	0	1.615	1.991	0	1.991	-376	0	-376
P6	0.2	Burgerzaken	866	352	514	999	440	560	965	490	476	34	-50	84
P6	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.671	10	1.661	1.676	10	1.666	1.677	13	1.664	0	-3	2

P6	1.2	Openbare orde en veiligheid	512	10	502	520	10	509	503	9	494	17	1	16
P6		**Opgave Bestuur en Dienstverlening**	**4.631**	**372**	**4.259**	**4.810**	**460**	**4.350**	**5.136**	**512**	**4.625**	**-325**	**-52**	**-274**
P7	0.10	Mutaties reserves	1.092	435	657	4.682	3.454	1.227	4.861	3.274	1.587	-179	181	-360
P7	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	117	543	-426	234	3.469	-3.234	291	3.442	-3.151	-57	26	-83
P7	0.4	Overhead	8.320	142	8.178	9.278	93	9.186	10.628	37	10.591	-1.349	56	-1.405
P7	0.5	Treasury	223	325	-102	-13	299	-312	-23	630	-653	10	-331	341
P7	0.61	OZB woningen	740	3.395	-2.655	743	3.525	-2.782	837	3.562	-2.725	-93	-37	-56
P7	0.62	OZB niet-woningen	0	4.173	-4.173	0	4.270	-4.270	0	4.463	-4.463	0	-193	193
P7	0.64	Belastingen overig	0	13	-13	0	13	-13	0	29	-29	0	-16	16
P7	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	43.449	-43.449	0	44.667	-44.667	0	44.815	-44.815	0	-148	148
P7	0.8	Overige baten en lasten	529	44	485	416	47	369	577	123	454	-161	-76	-85
P7	0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P7	3.4	Economische promotie	0	30	-30	0	30	-30	0	60	-60	0	-30	30
P7		**Opgave Financiën**	**11.021**	**52.549**	**-41.528**	**15.340**	**59.867**	**-44.526**	**17.171**	**60.435**	**-43.264**	**-1.829**	**-568**	**-1.261**
		Totaal	**69.821**	**69.823**	**2**	**88.455**	**88.460**	**0**	**88.580**	**88.208**	**370**	**-114**	**251**	**-366**

Overzicht budgetoverhevelingen naar 2025

In de begroting 2024 is voor een aantal onderwerpen/taken een incidenteel budget beschikbaar gesteld dat wordt gedekt door een éénmalige onttrekking uit de Vrije Algemene Reserve (VAR). Deze budgetten waren afkomstig uit voorgaande begrotingen of nieuw in de begroting 2024 opgenomen. In de jaarrekening wordt beoordeeld of de lasten ook daadwerkelijk zijn gemaakt en of de Vrije Algemene Reserve als dekking moet worden aangewend. Tevens wordt beoordeeld of het noodzakelijk is om bepaalde budgetten over te hevelen naar 2025 omdat de beschikbare budgetten om uiteenlopende redenen nog niet in 2024 besteed zijn.

Bij overheveling/ bestemming rekeningresultaat is het belangrijk om een bestendige financiële gedragslijn te hanteren. De afgelopen jaren zijn hierover diverse afspraken vastgelegd. Deze afspraken zijn o.a.:

Overhevelingen kunnen worden onderverdeeld in 2 groepen:
1. Beleidsmatige overhevelingen: dit betreft budgetten die in 2024 niet zijn besteed en waarvan aan de raad wordt voorgesteld deze budgetten naar 2025 over te hevelen om activiteiten af te kunnen ronden. Het gaat hier om specifieke middelen voor de uitvoering van concrete activiteiten of projecten waar geen structureel budget voor aanwezig is, waarvan de uitvoering vertraagd is en die in het volgend jaar kunnen worden afgerond.

2. Technische overhevelingen: dit betreft enerzijds budgetten waarvoor in 2024 al wel verplichtingen met derde partijen zijn aangegaan maar waarvan de prestatie nog niet is geleverd. Om deze verplichtingen te kunnen nakomen moet in 2025 het budget beschikbaar blijven. Anderzijds gaat het om nog niet gerealiseerde exploitatiebijdragen aan projecten die nodig zijn om projecten te kunnen uitvoeren of afronden.

Een overhevelingsbedrag dient goed gemotiveerd te worden, van materiele omvang te zijn en aan te sluiten bij onze bestendige gedragslijn, te weten:
a. > € 25.000 of van politiek bestuurlijke importantie.
b. De overheveling moet een incidenteel karakter hebben.
c. Overhevelingen die hun herkomst hebben uit 2023 gaan niet over naar 2024 tenzij argumentatie dit vereist.

Overzicht mee te nemen exploitatiebudgetten van 2024 naar 2025
In het jaarrekeninggedeelte van de jaarstukken is bij verschillende taakvelden aangegeven dat het gewenst c.q. noodzakelijk is om budgetten mee te nemen naar 2025 en te bestemmen voor de dekking van uitgaven die als gevolg van verschillende oorzaken niet in 2024 hebben plaatsgevonden. In de onderstaande tabel wordt een totaalbeeld geschetst van de mee te nemen bedragen.
Het totaalbedrag betreft € 246.000.

PR=programma / TV= taakveld

Volgnummer	PR	TV	Verkorte omschrijving	Overhevelen
1	1	0.10	Mutaties Reserves Opgave 1 Leefbaarheid - Vrije Algemene Reserve	€ -204.000
2	1	2.4	Waterwegen/vaarwegen - Bebording waterwegen	€ 47.000
3	1	5.7	Plantsoenen en parken - VAR 24 Onderzoek beschoeiing	€ 60.000
4	1	5.7	Plantsoenen en parken - VAR 24 Actualisatie beheergegevens openbare ruimte	€ 97.000
5	3	7.1	Mens en Zorg PL3 Gelukkig opgroeien - Personeel van derden	€ 36.000
6	3	6.1	Maatschappelijk werk - BCF Subsidies	€ 36.000

7	3	6.1	Mens en Zorg PL6 Ondersteunend - Inhuur en derden specialistische kennis	€ 39.000
8	3	7.5	Algemene begraafplaatsen - Ruimen graven	€ 50.000
9	3	7.1	Mens en Zorg PL3 Gelukkig opgroeien - Advieskosten	€ 60.000
10	5	5.5	Gemeentelijke gebouwen Historische gebouwen (inclusief vishal) - Overige leveringen en diensten	€ 25.000
			Totaal	**€ 246.000**

Programma taakveld baten en lasten

			Mutaties Exploitatie											
Prog	EXP/RES	U/I	Programma's / Taakveld	L/B	0.10	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	0.61	0.62	0.64	0.7
P1	EXP	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten										
P1	EXP	I	Opgave Leefbaarheid	Baten										
P2	EXP	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten										
P2	EXP	I	Opgave Duurzaamheid	Baten										
P3	EXP	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten										
P3	EXP	I	Opgave Mens en Zorg	Baten										
P4	EXP	U	Opgave Wonen	Lasten										
P4	EXP	I	Opgave Wonen	Baten										
P5	EXP	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten										
P5	EXP	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten										
P6	EXP	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten		1.991	965							
P6	EXP	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten			490							
P7	EXP	U	Opgave Financiën	Lasten				291	10.628	-23	837			
P7	EXP	I	Opgave Financiën	Baten				3.442	37	630	3.562	4.463	29	44.815
			Subtotaal Exploitatie Opgaven		**0**	**1.991**	**475**	**-3.151**	**10.591**	**-653**	**-2.725**	**-4.463**	**-29**	**-44.815**
			Mutaties Reserves											
P1	RES	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten	2.820									
P1	RES	I	Opgave Leefbaarheid	Baten	269									
P2	RES	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten										
P2	RES	I	Opgave Duurzaamheid	Baten	83									
P3	RES	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten	2.141									
P3	RES	I	Opgave Mens en Zorg	Baten	1.756									
P4	RES	U	Opgave Wonen	Lasten	1.623									
P4	RES	I	Opgave Wonen	Baten										
P5	RES	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten										
P5	RES	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten	42									
P6	RES	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten										
P6	RES	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten										
P7	RES	U	Opgave Financiën	Lasten	4.861									
P7	RES	I	Opgave Financiën	Baten	3.274									
			Subttotaal Reserves Opgaven		**6.021**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
			Totaal baten en lasten											
				Lasten	11.445	1.991	965	291	10.628	-23	837	0	0	0
				Baten	5.424	0	490	3.442	37	630	3.562	4.463	29	44.815
				Saldo	6.021	1.991	475	-3.151	10.591	-653	-2.725	-4.463	-29	-44.815

			Mutaties Exploitatie										
Prog	EXP/RES	U/I	Programma's / Taakveld	L/B	0.8	0.9	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.3
P1	EXP	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten				242	4.125	2		188		
P1	EXP	I	Opgave Leefbaarheid	Baten					952			28		
P2	EXP	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten										
P2	EXP	I	Opgave Duurzaamheid	Baten										
P3	EXP	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten										
P3	EXP	I	Opgave Mens en Zorg	Baten										
P4	EXP	U	Opgave Wonen	Lasten										
P4	EXP	I	Opgave Wonen	Baten										
P5	EXP	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten							6	69	461	41
P5	EXP	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten							33	37	8	1
P6	EXP	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten			1.677	503						
P6	EXP	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten			13	9						
P7	EXP	U	Opgave Financiën	Lasten	577									
P7	EXP	I	Opgave Financiën	Baten	123									
			Subtotaal Exploitatie Opgaven		**454**		**1.664**	**736**	**3.173**	**2**	**-27**	**192**	**453**	**40**
			Mutaties Reserves											
P1	RES	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten										
P1	RES	I	Opgave Leefbaarheid	Baten										
P2	RES	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten										
P2	RES	I	Opgave Duurzaamheid	Baten										
P3	RES	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten										
P3	RES	I	Opgave Mens en Zorg	Baten										
P4	RES	U	Opgave Wonen	Lasten										
P4	RES	I	Opgave Wonen	Baten										
P5	RES	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten										
P5	RES	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten										
P6	RES	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten										
P6	RES	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten										
P7	RES	U	Opgave Financiën	Lasten										
P7	RES	I	Opgave Financiën	Baten										
			Subttotaal Reserves Opgaven		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
			Totaal baten en lasten											
				Lasten	577	0	1.677	745	4.125	2	6	257	461	41
				Baten	123	0	13	9	952	0	33	65	8	1
				Saldo	454	0	1.664	736	3.173	2	-27	192	453	40

Prog	EXP/RES	U/I	Mutaties Exploitatie	L/B	3.4	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6
P1	EXP	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten							52		53	
P1	EXP	I	Opgave Leefbaarheid	Baten									7	
P2	EXP	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten										
P2	EXP	I	Opgave Duurzaamheid	Baten										
P3	EXP	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten		71	1.221	1.489	429	1.875				
P3	EXP	I	Opgave Mens en Zorg	Baten		107	79	454	252	421				
P4	EXP	U	Opgave Wonen	Lasten										
P4	EXP	I	Opgave Wonen	Baten										
P5	EXP	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten	270						461	33	216	704
P5	EXP	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten							43	13	53	45
P6	EXP	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten										
P6	EXP	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten										
P7	EXP	U	Opgave Financiën	Lasten										
P7	EXP	I	Opgave Financiën	Baten	60									
			Subtotaal Exploitatie Opgaven		**210**	**-36**	**1.142**	**1.035**	**177**	**1.454**	**470**	**20**	**209**	**659**
			Mutaties Reserves											
P1	RES	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten										
P1	RES	I	Opgave Leefbaarheid	Baten										
P2	RES	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten										
P2	RES	I	Opgave Duurzaamheid	Baten										
P3	RES	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten										
P3	RES	I	Opgave Mens en Zorg	Baten										
P4	RES	U	Opgave Wonen	Lasten										
P4	RES	I	Opgave Wonen	Baten										
P5	RES	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten										
P5	RES	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten										
P6	RES	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten										
P6	RES	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten										
P7	RES	U	Opgave Financiën	Lasten										
P7	RES	I	Opgave Financiën	Baten										
			Subttotaal Reserves Opgaven		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
			Totaal baten en lasten											
				Lasten	270	71	1.221	1.489	429	1.875	513	33	269	704
				Baten	60	107	79	454	252	421	43	13	60	45
				Saldo	210	-36	1.142	1.035	177	1.454	470	20	209	659

Prog	EXP/RES	U/I	Mutaties Exploitatie	L/B	5.7	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.71a	6.71b	6.72
P1	EXP	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten	2.547									
P1	EXP	I	Opgave Leefbaarheid	Baten	15									
P2	EXP	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten										
P2	EXP	I	Opgave Duurzaamheid	Baten										
P3	EXP	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten		5.529	2.022	8.044	2.598	1.012	1.520	3.397	2.156	
P3	EXP	I	Opgave Mens en Zorg	Baten		6.474	2	6.433			8	92		
P4	EXP	U	Opgave Wonen	Lasten										
P4	EXP	I	Opgave Wonen	Baten										
P5	EXP	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten										
P5	EXP	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten										
P6	EXP	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten										
P6	EXP	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten										
P7	EXP	U	Opgave Financiën	Lasten										
P7	EXP	I	Opgave Financiën	Baten										
			Subtotaal Exploitatie Opgaven		**2.532**	**-945**	**2.020**	**1.611**	**2.598**	**1.012**	**1.512**	**3.305**	**2.156**	**0**
			Mutaties Reserves											
P1	RES	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten										
P1	RES	I	Opgave Leefbaarheid	Baten										
P2	RES	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten										
P2	RES	I	Opgave Duurzaamheid	Baten										
P3	RES	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten										
P3	RES	I	Opgave Mens en Zorg	Baten										
P4	RES	U	Opgave Wonen	Lasten										
P4	RES	I	Opgave Wonen	Baten										
P5	RES	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten										
P5	RES	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten										
P6	RES	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten										
P6	RES	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten										
P7	RES	U	Opgave Financiën	Lasten										
P7	RES	I	Opgave Financiën	Baten										
			Subttotaal Reserves Opgaven		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
			Totaal baten en lasten											
				Lasten	2.547	5.529	2.022	8.044	2.598	1.012	1.520	3.397	2.156	0
				Baten	15	6.474	2	6.433	0	0	8	92	0	0
				Saldo	2.532	-945	2.020	1.611	2.598	1.012	1.512	3.305	2.156	0

Proc	EXP/RES	U/I	Mutaties Exploitatie	L/B	6.72a	6.72b	6.72c	6.73a	6.73b	6.73c	6.74a	6.74b	6.74c	6.81b
P1	EXP	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten										
P1	EXP	I	Opgave Leefbaarheid	Baten										
P2	EXP	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten										
P2	EXP	I	Opgave Duurzaamheid	Baten										
P3	EXP	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten	1.390	1.309	762	79	582	1.097	1.288	1.116	122	19
P3	EXP	I	Opgave Mens en Zorg	Baten										
P4	EXP	U	Opgave Wonen	Lasten										
P4	EXP	I	Opgave Wonen	Baten										
P5	EXP	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten										
P5	EXP	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten										
P6	EXP	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten										
P6	EXP	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten										
P7	EXP	U	Opgave Financiën	Lasten										
P7	EXP	I	Opgave Financiën	Baten										
			Subtotaal Exploitatie Opgaven		**1.390**	**1.309**	**762**	**79**	**582**	**1.097**	**1.288**	**1.116**	**122**	**19**
			Mutaties Reserves											
P1	RES	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten										
P1	RES	I	Opgave Leefbaarheid	Baten										
P2	RES	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten										
P2	RES	I	Opgave Duurzaamheid	Baten										
P3	RES	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten										
P3	RES	I	Opgave Mens en Zorg	Baten										
P4	RES	U	Opgave Wonen	Lasten										
P4	RES	I	Opgave Wonen	Baten										
P5	RES	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten										
P5	RES	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten										
P6	RES	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten										
P6	RES	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten										
P7	RES	U	Opgave Financiën	Lasten										
P7	RES	I	Opgave Financiën	Baten										
			Subtotaal Reserves Opgaven		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
			Totaal baten en lasten											
				Lasten	1.390	1.309	762	79	582	1.097	1.288	1.116	122	19
				Baten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
				Saldo	1.390	1.309	762	79	582	1.097	1.288	1.116	122	19

Proc	EXP/RES	U/I	Mutaties Exploitatie	L/B	6.82	6.82a	6.82b	7.1	7.2	7.3	7.4	7.5	8.1	8.2	8.3	Totaal
P1	EXP	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten												7.209
P1	EXP	I	Opgave Leefbaarheid	Baten												1.002
P2	EXP	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten					1.969	2.774	2.014					6.757
P2	EXP	I	Opgave Duurzaamheid	Baten					2.518	3.372	804					6.694
P3	EXP	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten		336	73	1.555				63				41.154
P3	EXP	I	Opgave Mens en Zorg	Baten			8	316				57				14.703
P4	EXP	U	Opgave Wonen	Lasten									816	390	1.066	2.272
P4	EXP	I	Opgave Wonen	Baten									123	383	1.969	2.475
P5	EXP	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten											36	2.297
P5	EXP	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten											4	237
P6	EXP	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten												5.136
P6	EXP	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten												512
P7	EXP	U	Opgave Financiën	Lasten												12.310
P7	EXP	I	Opgave Financiën	Baten												57.161
			Subtotaal Exploitatie Opgaven		**0**	**336**	**65**	**1.239**	**-549**	**-598**	**1.210**	**6**	**693**		**-871**	**-5.649**
			Mutaties Reserves													
P1	RES	U	Opgave Leefbaarheid	Lasten												2.820
P1	RES	I	Opgave Leefbaarheid	Baten												269
P2	RES	U	Opgave Duurzaamheid	Lasten												0
P2	RES	I	Opgave Duurzaamheid	Baten												83
P3	RES	U	Opgave Mens en Zorg	Lasten												2.141
P3	RES	I	Opgave Mens en Zorg	Baten												1.756
P4	RES	U	Opgave Wonen	Lasten												1.623
P4	RES	I	Opgave Wonen	Baten												0
P5	RES	U	Opgave Economie en Toerisme	Lasten												0
P5	RES	I	Opgave Economie en Toerisme	Baten												42
P6	RES	U	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Lasten												0
P6	RES	I	Opgave Bestuur en Dienstverlening	Baten												0
P7	RES	U	Opgave Financiën	Lasten												4.861
P7	RES	I	Opgave Financiën	Baten												3.274
			Subtotaal Reserves Opgaven		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**6.021**
			Totaal baten en lasten													
				Lasten	0	336	73	1.555	1.969	2.774	2.014	63	816	390	1.102	88.580
				Baten	0	0	8	316	2.518	3.372	804	57	123	383	1.973	88.208
				Saldo	0	336	65	1.239	-549	-598	1.210	6	693	7	-871	372

Rechtmatigheidsverklaring

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-,voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 6 februari 2025 vastgestelde

normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.772.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 8.834.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 1.772.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 7.094.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Overzicht fouten rechtmatigheidsverantwoording 2024		x €1.000
Begrotingscriterium		
1A	Overschrijding lasten programma's	2.233
1B	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	80
2	Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld	4.861
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		7.174
4	Begrotingsonrechtmatigheden waarvan acceptabel	7.094
	Begrotingsonrechtmatigheden waarvan niet acceptabel	80
Voorwaardencriterium		
5	Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	1.660
M&O criterium		
6	Geen bevindingen	0
Totaal onrechtmatigheden (4+5+6)		8.834
Waarvan acceptabel		7.094
Waarvan niet acceptabel		1.740

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

SISA bijlage

ocw

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			1	1	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€6.935	€ 6.935			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal

ocw

			(potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	(potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€0	€16.720	€3.569	€3.569	€1.847	€1.847
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
			€0	€0	€824	€ 824	€13.175	
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 0	Ja				
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 22.484	€ 0	1	211	4	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)

ocw

		Gemeenten	voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	*Aard controle R* *Indicator: D8/05*	*Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 306.275	€ 2.126	€ 30.288	€ 37.373	€ 294.800	€ 504.442
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
		1						
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*			
			€ 52.179	€ 0	€ 0			

ocw

			Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*		
			€ 0	€ 117.672	€ 65.493	Nee		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/11*		
		1						
		2						
		10						
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
		1	061959 - Gemeente Altena	IENW/BSK-2024/98219	€ 7.971	€ 7.971	€ 15.941	€ 15.941
		2						
		15						
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			

ocw

		1	061959 - Gemeente Altena	IENW/BSK-2024/98219	Nee			
		2						
		15						
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
		1	061959 - Gemeente Altena	IENW/BSK-2024/98219	Gemeente Geertruidenberg Hemelwaterriool project Namer e.o.	Nee		
		2						
		15						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 4.677.175	€ 115.110	€ 420.018	€ 0	€ 24.171	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)

ocw

			Aard controle R *Indicator: G2/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 20.785	-€ 282	€ 0	€ 916.493	€ 9.410	€ 79.398
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 *Indicator: G2/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 39.164	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Bob Gemeente	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente
			Aard controle R *Indicator: G3/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

ocw

			kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	-€ 370	€ 26.613	€ 2.045
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	-€ 48	€ 0	€ 31	€ 1.114	€ 35
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 600	€ 11.294	€ 769
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6	Totaal	-€ 48	€ 0	€ 261	€ 39.021	€ 2.849
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

ocw

				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/07*	*Aard controle R* *Indicator: G4/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja
			6	Totaal	0	0	N.v.t.

	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
		Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/11*	*Aard controle R* *Indicator: G4/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4/13*	*Aard controle R* *Indicator: G4/14*	*Aard controle R* *Indicator: G4/15*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de

ocw

					levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*	
				€ 181.229	€ 0	Ja	
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024**		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

ocw

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*				
			€ 1.886	€ 0	Ja				
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
			€ 20.079	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 572.664	€ 692.317					
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*	
		1	Realisatie	€ 582.439	€ 582.439	€ 0	€ 0		
		2	Onderhoud en renovatie	€ 93.589	€ 93.589	€ 0	€ 0		

ocw

		3	Beheer en exploitatiekosten	€ 16.289	€ 0	€ 16.289	€ 0	
		100						
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
		1	Lokaal Sportakkoord	€ 18.463	€ 18.745	€ 36.186	Ja	Ja
		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 126.396	€ 150.800	€ 248.414	Ja	Ja
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 14.202	€ 16.928	€ 38.742	Ja	Ja
		4	Kansrijke Start	€ 28.404	€ 33.857	€ 50.217	Ja	Ja
		5	Mentale Gezondheid	€ 51.127	€ 59.292	€ 66.926	Ja	Ja
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 14.202	€ 3.700	€ 7.279	Ja	Ja
		7	Valpreventie	€ 14.202	€ 18.375	€ 28.907	Ja	Ja
		8	Leefomgeving	€ 13.491	€ 13.491	€ 24.304	Ja	Ja
		9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 22.723	€ 41.982	€ 44.250	Ja	Ja
		10	Versterken sociale basis	€ 7.101	€ 9.010	€ 48.820	Ja	Ja
		11	Mantelzorg	€ 24.853	€ 25.897	€ 36.803	Ja	Ja
		12	Eén tegen eenzaamheid	€ 67.459	€ 44.369	€ 55.275	Ja	Ja
		13	Welzijn op recept	€ 3.550	€ 4.232	€ 10.232	Ja	Ja
		14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.550	€ 3.550	€ 6.958	Ja	Ja
		15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 10.367	€ 0	€ 0	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*					
			Nee					
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026**	Hieronder per regel één code	Besteding (jaar T)				

ocw

		(SiSa tussen medeoverheden)	selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen							
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*						
			Indicator: H35B/01	*Indicator: H35B/02*						
		1	060758 Gemeente Breda	€ 126.195						
		2								
VRO	**J55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: J55/01	*Indicator: J55/02*	*Indicator: J55/03*	*Indicator: J55/04*	*Indicator: J55/05*	*Indicator: J55/06*		
			0	€ 0	€ 156.971	3	€ 4.663	€ 23.246		
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten					

ocw

			Aard controle n.v.t. *Indicator: J55/07*	*Aard controle R* *Indicator: J55/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*				
			0	€ 6.273	€ 7.568				
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			0	0	3	1	0	0
VRO	**J94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/01*	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst *Aard controle R* *Indicator: J94/02*	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a *Aard controle D1* *Indicator: J94/03*	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle D1* *Indicator: J94/04*	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2). *Aard controle R* *Indicator: J94/05*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a *Aard controle R* *Indicator: J94/06*
		1	*LAI23-03440078*	€ 253.472	100	0	0	€ 26.000
		2	*LAI24-03721506*	€ 0	0	0	0	€ 0
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			

ocw

			Aard controle n.v.t. *Indicator: J94/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/09*				
			1	€ 87.832	€ 139.640	Nee			
			2	€ 0	€ 0	Nee			
			100						
VRO	**J105**	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/05*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J105/06*	
			1	2023-0000096235	56	Ja	0	N.v.t.	€ 0	
			2							
			20							
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J105/12*	
			1	*2023-0000096235*	€ 0	Ja		12	Ja	
			2							
			20							
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/14*					
			1	*2023-0000096235*	Nee				
			2						
			20						
VRO	**J209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	

ocw

						Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: J209/01*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: J209/02*	*Aard controle R* *Indicator: J209/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/04*	*Aard controle D2* *Indicator: J209/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/06*
		1	RHA2022-03360274	Flexwonen Omschoorweg Geertruidenberg	€ 0	€ 0	€ 0	0
		2						
		10						
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: J209/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/11*	
		1	*Flexwonen Omschoorweg Geertruidenberg*	0	Ja	Ja	Nee	
		2						
		10						
KGG	**K2B**	**Specifieke uitkering gebiedsinvesteringen aanlandlocaties Net op Zee** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K2B/01*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: K2B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: K2B/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K2B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K2B/05*	
			030010 Provincie Noord-Brabant		€ 0	€ 0	Nee	
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.*

ocw

			Indicator: K28/01	*Indicator: K28/02*	*Indicator: K28/03*	*Indicator: K28/04*	*Indicator: K28/05*	*Indicator: K28/06*
			€ 446.473	€ 139.361	€ 0	€ 968.716	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: M16/01*	*Aard controle R* *Indicator: M16/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	*Aard controle R* *Indicator: M16/04*	*Aard controle R* *Indicator: M16/05*	*Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 3.004.799			€ 0	€ 0	€ 4.742
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle R *Indicator: M16/07*	*Aard controle R* *Indicator: M16/08*	*Aard controle R* *Indicator: M16/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/11*	
			€ 0	€ 1.196	€ 23.100	€ 2.987.637	€ 11.961.878	